

تۆركمن خالق ناقتل لارئ

آراپ خاتا گچيردي: عبدالقهار صوفي راد

آبادان كِنت تۆسسِسيندِن بِللي.

آبات اۆيۆنگ بيلبيلي، بيبات اۆيۆنگ بايغۇشى.

آبدال گليپ خۇراساندا تارقاتقان سۆز آچار.

آبراي ديينىنگ غۇرقئان ارکچ بۇلار، غاچسا تۇتدۇرماز.

آبراي ايسلِسِنگ - كۆپ ديممه، ساغلىق ايسلِسِنگ - كۆپ ايممه.

آبرايلى يىگيدە يارالى كِييك ساتاشار.

آبرايى غاچاندا غۇت غاچار.

آبرايى تاپپ بۇلماز، بيابرايلىق دۇران يرينگده.

آو آلان تازى بۇرنۇندان بيلدير.

آو الجاق غۇشۇنگ چۆنگى اگري.

آو اۇرانتىگقى، آت سۆرينگكى.

آوۇنگ مۇنگه يتسه، اۇمپا اۇتۇرار.

آوچا اۇدۇن ساتاشار، اۇدۇنچا - آو.

آوچى اۆچىنىنگ ائزىندان بير غايدا يتير.

آوچى غاررار، غاررپ بۇلار، آيال غاررار، تىپ بۇلار.

آوچى گۆرمسه، ايت گۆرر، ايت گۆرمسه، آت گۆرر.

آوچى مۆنگ تۆمىلىك دۆيش گۆرسە-دە، آوا يۇرار.

آوچى ناچە آل بىلسە، آو خىم شۇنچا يۇل بىلر.

آوچىنىڭ رىزقى آياغىندا.

آوى آرتق بىلن تۇتارلار، آدامى - سۆز بىلن.

آوئىنىڭ آزى-دا بىر، كۆپى-دە.

آغا بىلن اينىنىڭ اۇقى-يائى باشغادىر، باي اۇيۇنىڭ غىزىنىڭ سىپى-شائى باشغادىر.

آغا بۇرچ ايلار، نۆكر - خارچ.

آغانىڭ آلا گۆزى، يىڭىڭانىڭ آجى سۆزى.

آغا-يىنىڭ آزارى بۇلماز، آزارى بۇلسا-دا، بىزارى بۇلماز.

آغاجى ايچىندىن غۇرت ايىر.

آغاجى نە جۆرە بۇلسا، مېوسى خىم شۇ جۆرە.

آغاجى ياشلىقتا بۆك.

آغاجىنىڭ پاخناسى خىم اۇزۇندىن اۇزىر.

آغام آتى اۇزاندان، آغىلداشنىڭ آتى اۇزىشۇن.

آغام بىر خاتىن آلدى، داوانى ساتتىن آلدى.

آغان آرابا آلا نىلىسىن!

آغارىپ اۇنگە-دە دۆشمە، غارالىپ سۇنگە-دا غالما.

آغارپ تَنيم گۆرندِن، گۆگريپ يامام گۆرۆنسين.

آغاسى آغانئنگ غۇلى غۇدۇز.

آغاسنى گۆرۆپ، اينى اؤسر، بيبيسيني گۆرۆپ - سينگلي.

آغاچ غاتئسى سۇقى بۇلار.

آغاچ آيرانا بير پاي، “خاخيني” يتيرنه ايكي پاي.

آغاچ بارلى بۇلسا، باشى آشاق.

آغاچ بۇلان يردە پۇداق سئار.

آغاچ غاررار، غۇش پۇداغئنا بير غۇئار.

آغاچ گۆركي ياپراق، آدام گۆركي شۆپرک.

آغاچ يۇق يرينده غامئشام آغاچ.

آغاچ ايميشيندين بللي، آدام - قئلمئشئندان.

آغاچ يئقئلسا، پالتالى-دا ائلغار، پالتاسئز-دا.

آغاچ ميوسيندين بللي، آدام - خيلسيندين.

آغاچ تۇتان يرينگدين دؤوؤلمز.

آغاچ اگيلدي - دؤوؤلدي، ييگيت اؤيالىدى - اؤلدي.

آغاچ يامانى غازئق بۇلار، تۇقماق ايير.

آغاچ ياتغئئنا ياتار، يامان آسلئنا تارتار.

“آغزا گىلدى ” دىيىپ، دىيىپمە، “اۋنگە گىلدى ” دىيىپ، اىيىپمە.

آغزئ غانا دىگن غۇرت اۇل اۇبا يۇدا آچار.

آغزئ گپىن بۇشاماز، سۇزي سۇزە اۇغشاماز.

آغزئ غۇوشاق يۇمشاق آرار.

آغزئ غۇلپلى ساندئغى ديش آچماسا، دىل آچار.

آغزئ غئشق بۇلسا-دا، باي غزئ ار داننار.

آغزئ غئشق بۇلسا-دا، باي اۇغلى گپلىين!

آغزئ تاغام تاناماز، خان پالاوئنا آت داقار.

آغزئ يۇمشاغا يتن دۇيمان غۇيمان.

آغزئ يامان ايل بۇلار، آياغى يامان غۇل بۇلار.

آغزئبير گۇترىنگ، آغر بۇلماز.

آغزئبيرە تانگري بيير، آزالانى غانگريبيير.

آغزئبيرىنگ آشى بيير.

آغزئبيرلىك آش گتيرر، آزالالئق- قاش.

آغزئنگ دۇلى غان بۇلسا-دا، ياغئئنگ يانئندا تويكۇرمە.

آغزئنگ كۇپى آشا ياقئن، إلىنگ كۇپى- ايشە.

آغزئنگ پاراوۇزئ يۇق، دىلىنگ- سۇنگكى.

آغزئما آش، غارنئما داش.

آغزئنى آلارت-دا، خۇكۆم سۆر.

آغزئنى آچ، دىلى بۇلسا- غاچ.

آغزئنىڭ آيدائنى غۇلاغى ئشيتىمىز.

آغلاق آغلئندان دۇق.

آغلامادىق اۇغلانا إمچك يۇق.

آغلاماق - گۇر باشئندا.

آغلاماسئنى بيلمىدىك اؤلۇسىنى مۇردارلار.

آغلان، آغئسئندا دىنگر.

آغلاپ-آغلاپ پل چكىن، گۆلۆپ-گۆلۆپ سۇو تۇتار.

آغلاسى گىلن اۇغلان آتاسئنىڭ ساققالئنى اۇينار.

آغلاشماغا اۆز ياغشى، سئلاشماغا يات ياغشى.

آغساغى تاياق ساقلار.

آغساق - ادىمسىك، ساقاو - سۆزلىمسىك.

آغساق كىيك مۆنگ تۇرسۇغا پتدىرمىز.

آغشام گۇرن تانئنىڭى ارتىر گۇرمىك گۇمانا.

آغشاملئغئنى تاپان ارتىرلىگىنى غايغى اتمىز.

آغشامئنگ سئرنئى دانگ بيلر.

آغشامئنگ خايرئندان ارتيرينگ شري.

آغشام شاپاق غئارسا، گلننگ اؤغول تاپدى بيل، دانگدان شاپاق غئارسا، مالئنگى ياغى چاپدى بيل.

آغئنگ - آدى، غارائنگ - دادى.

آغئز - بير، غۇلاق - ايكي، بير سۇزلأپ، دينگلە ايكي.

آغئز آغئزدان يل آلار.

آغئز آيغاق، سۇز تايقاق.

آغئز برييدير، آش-دا يتيرر.

آغئز بير بۇلسا، گۇوون جم بۇلار.

آغئز ايين آشى گۇز تانار.

آغئز اييمسه، يوز اۇتانماز.

آغئز اييسه، گۇز اۇيالار.

آغئز اۇلۇسئنى بۇرسه بۇر، گۇز اۇلۇسئنى سۇرسه بۇر، بۇرۇن اۇلۇسئنى نأتسه بۇر؟!

آغئز-آغئزدان يللي، غۇلاق غۇلاقدان يشيتگير.

آغئزدان چئقان باشا دگر.

آغئزدان چئقان سۇزي دۇلأنپ آلپ بۇلماز.

آغئلدا اۇولاق دۇغسا، آرتقدا اۇتى بيتر.

آغتر گۆن دلمیردیر، ینگیل گۆن ېلیدیردیر.

آغتر گۆندە دۇست گِرک.

آغتر داش یرینده یاتار.

آغتر یۆکۆنگ آزابئنی غاتتر بیلر.

آغتر مادئق باشا یاغلئق دانگما.

آغتر مایان باش یاسسئق ایسلیمز.

آغترئ آشدان گِیلر، داوا غارئنداشدان.

آغترئنگا چئداسانگ، مۆنگ یاشا.

آغترئلی یردن غول گیتیمز.

آغسئز اولوم بۇلماز، اویکسیر - تۇي.

آدام آدام بیلن، پیسسە بادام بیلن.

آدام آداما مأتأچ، بیر-أ دۇقچۇلئقدا، بیر خیم یۇقچۇلئقدا.

آدام آداما مئخمان، جان - گۆورأ.

آدام آدامدان غۇتۇلار، آدام پألیندین غۇتۇلماز.

آدام آنگئندان بللی، کرون - جانگئندان.

آدام آیبئنی یر یاشئر.

آدام آلاسئ ایچینده، خایوان آلاسئ داشئندا.

آدام - آمانات، آمالي - باقى.

آدام آراسىنى دىل بۇزار، داغى - داشى يىل بۇزار.

آدام آررغى خۇر بۇلار، ير آررغى - شۇر.

آدام آشدا بللى، آت - داشدا.

آدام بالاسى - ايلينگ لالسى.

آدام بار گۇزدىن غىزار، آدام بار - سۇزدىن.

آدام بار - گپ بار، آرپا بار - چۇپ بار.

آدام باردىر، آدامئىنگ ناغشىدىر، آدام باردىر خايوان اۇندان ياغشىدىر.

آدام باشى - داشدان غاتى.

آدام بىلىنىنى اۇقار، تۇۋۇق گۇرنيىنى چۇقار.

آدام بىر چىگ سۆيت اىمن.

آدام بىر ياشار، ادىي ايكى ياشار.

آدام بۇلان يردە سىنگىك خىم بار.

آدام گۇۋنى گۇلدىن نازىك.

آدام گۇركى - اقئل، سۇز گۇركى - ناقئل.

آدام غۇلاغىندان اىگلار.

آدام دىلىندىن تاپار.

آدام دۇغا يامان دال، دۇرا يامان.

آدام ايشىدىن اۆلمىز، ايگىنچىدىن اۆلر.

آدام يۆرگى چىگ يۆپك، چىگىن آلسا چۆزۆلمىز.

آدام كۆكى ايل آشار، آرچا كۆكى - داغ.

آدام نامارتلاسا، آتى - دا آياغىنى يىتىرر.

آدام سايدىم اىشكى، غاپا يازدىم دۆشكى.

آدام سۆزى آدام اۆلدۆرر.

آدام خىم دۆز، خىم بۇزار.

آدام شاتلانسا - دا خىنگىلىر، غاملانسا - دا.

آدام ائانماز سۆزى دۆز بۇلسا - دا، سۆزلىمە.

آدام ادييندىن تانالار، يۇرت - تۇغۇندىن.

آدام ايلي خىم آبات، خىم بىبات.

آدامدان امل غۇتۇلماز.

آدامى آدام بۇلسا، غۇلچا دىقام باشغاپ.

آدامى آدام بۇلسا، پىشباغا - دا غۇرال.

آدامى ايش غارراتماز، غايغى - الادا غاررادار.

آدامى يۆرگىندىن داغلارلار، خايوانى - بۇدۇندىن.

آدامئنگ غاخاری - ئىلانئنگ زاخري.

آدامئنگ ايكي گوزي تيزي.

آدامئنگ يوزونه غارا-دا، خالئنى سورا.

آدامئنگ اوووالى خىم اوغلان، اخئرئ خىم اوغلان.

آدامئنگ خورماتئ اوزونه باغلى.

آدامئنگ اتي خارام بولسا-دا، ليزي خالال.

آدامئنگ يووخاسئ ئىلانئنگ يووخاسئندان بتر.

آدامئنگ اوزونه باقما، سوزونه باق.

آدى آدامئنگ آدى، اوزوني گورسنگ مىك.

آدى بيريىنگ جانئ بير.

آدى گووالىك، سوزي دۇغالىق.

آدى ايلده، اوزنى تۇرده.

آدئنگ آغا بولسا، ايلينگ دايئسى بولارسئنگ.

آدئل دال كيشينيىنگ آياغئ سنئق، گوزي سۇقۇر.

آدئل ساقچئلئغئ غويۇن ايتيندىن اوورن.

آجال بيلن مئخمان سورامان گىلر.

آجال غايىپ، ديدار غايىپ، نيقا غايىپ.

آجال گِلدي جاخانا، باش آغئرى باخانا.

آجال گِلر يۇرتا-يۇرتا، كيمه بۇ گۆن، كيمه اِرتە.

آجال يِتمأ جان چئقماز، باخئل بايدان نان چئقماز.

آجال ايكي گِلمز، بير گِلندە-دە غۇتۇلئپ بۇلماز.

آجالا درمان يۇق، پاقئرا - پَرمان.

آجالا دۇغا يۇق، آقتلا - بلا.

آجالا چارە يۇق.

آجالى يِتن يئلان يۇل اۇستۇنە چئقار.

آجالى يِتن كۆپك، مِتجيدىنگ ديوارئنا بۇشۇغار.

آجالى يِتن تىلكى، خىنينە باقئپ اۇيرر.

آجالى يِتمديك غۇل اۇلِمز.

آجى بادامجانى غئراو آلماز.

آجى بىلن سۇيجۇنى گۆرن بىلر، اۇزاق بىلن ياقئنى - يۇرأن.

آجى گۆنلري سۇيجا اۇوورئان - سابتردئر.

آجى گِپلِتمە، دۇقى دِرلِتمە.

آجى سۇراغ برىپ، سۇيجى جۇغابا غاراشما.

آجى خِم بۇلسا، چئن سۇز ياغشى.

آجئالغاز چئقدئ، تېپىلرېنگ غۇلى باغلاندى.

آجئغان غۇدۇزلاندىان بتر.

آجئغان اۇلېمېز، آلنگاسان اۇلېر.

آجئنگ آوى غاناماز.

آجئنگ آنگى بۇلماز، غارئېنگ - ايمدادئ.

آجئنگ آنگى بۇلماز، دۇقۇنگ - غايغئسى.

آجئقسانگ - چۇپان يانئنا بار، سۇوساسانگ - دايخان يانئنا.

آجئقسانگ آجئ اك.

آجئلقدا بۇرچ آجئ، بۇرچدان - دا بۇرچ آجئ.

آجئسى بۇلمادئغئنگ، سۇيجۇسى بۇلماز.

آز آرجانگ، خاسسا غاخارجانگ.

آز بۇلسا بتر، كۇپ بۇلسا كيدر.

آز بۇلسۇن، اۇز بۇلسۇن.

آز بۇلۇپ دانا بۇلاندان، كۇپ بۇلۇپ ديوانا بۇل.

آز گۇرله، اۇز گۇرله.

آز داماق دۇيۇرماز.

آز ايېن آراسسا، كۇپ ايېن خاسسا.

آز ايىن تىپ گۆزلىمىز.

آز ايل - آرساق.

آز ايلىنگ داناسى گىلاپ-گىلاپ دالى بۇلار، كۆپ ايلىنگ دالىسى گىلاپ-گىلاپ، دانا بۇلار.

آز- اۇقى، ياز- اۇقى.

آزايى - اۇنگدە، رىخىدى - سۇنگدا.

آزايىنى مەن چىكەيم، آلدى گىتەدى غۇررۇمساق.

آز-ازدان ايشلىنىڭ - اۋسسا بۇلارسىنىڭ، ايشلىمىنىڭ - خاسسا.

آزاجىق آشەم، غۇوغاسىز باشەم.

آزاجىق دىردى آش باسار، آغىر دىردى - ايش.

آزاجىق سۆزلىنىڭ گۇۋنى راخات بۇلار.

آزال ساپىنى آچ خەم بۇلسانگ سىپىدەم.

آزان اۋز باشىنا گۇرر.

آزانا مۇساللات.

آزاپ چىكەيم خىچ بۇلدى، چىپا چىكەيم پۇچ بۇلدى.

آزاپ چىكەن نىپ تاپار، خاساپ - دىن گىپ.

آزاپسىز پىرىنگ آدى يۇق.

آزاپسىز ايش اۋنگدۇرماز.

آزاپسئز نان اييمه، ياماسئز دۇن گيمه.

آزاشان ائزئنى تاپسا ياغشى.

آزاشانئنگ آيى يۇق، غايدىپ ائزئنى تاپانسۇنگ، آچئلانئنگ آيى يۇق، اۇزي بىليپ ياپانسۇنگ.

آزاشسانگ كۆپ بىلن آزاش.

آزدئرماسئن، آزانا دۇچار ائمسين.

آزئرغانان آچ غالار.

آي آغئللاسا - آغئش، گۆن غۇلاقلاسا - ياغئش.

آي دۇغسا، ائلم گۆرر.

آي يۆزلي غئزئم بۇلاندان، آيى يۆزلي گئنيئم بۇلسۇن.

آي شۇغلاسى غاربئنگ اۇيۇنه-ده دۆشر.

آي يانئئنگ يئلئزئ، گئلين يانئئنگ بالدئزئ.

آيغئرا جۇل يئرئماق آيىپ دال.

آيدا آرتقدان گۆنده سۇولۇق يامان.

آيدا گئلين آياق ايير، گۆنده گئلين - تاياق.

آيدا گئلسين، آمان گئلسين.

آيدا-يئلدا بير بىزار، اۇندا-دا گۆونۇم آزار.

آيدا-يئلدا بير ناماز، اۇنى-دا شيتان بۇزار.

آيدان آرئ، گۆندىن دۇرى.

آيدىجى آقماق بۇلسا، دىنگىلىجي دانا گىرك.

آيدىلان سۆز آيدىلجاق سۆزۈنگ غايىنىسى.

آيدىلان سۆز آتئان اۇق.

آيدىپ ائديرىپ بۇلماسا، اۇرۇپ ائديرىپ بۇلماز.

آيلانايئن كۇنام سىندىن.

آيلانان باش تاراپ تاناماز.

آيلئقچى آيدا ايير، گۆنلۆكچى - گۆندە.

آيرانا گىلن چاناغئن گىزلىمز.

آيرى يۇللارئنگ ائزئنى دۆيه بيلر.

آيرئلانى آيى ايير، بۇلۇنى - بۇرى.

آيرئلماغئن خۇورۇنگدىن، ايلىنگ گىتىمز بۇورۇنگدىن.

آيرئلماز غۇنگشا اۇنۇتغۇسۇز سۆز آيتما.

آيرئلئشجاق دۇست ايرىنگ آرت گۆرلۇگىنى دىلار.

آيتدى - ايتدى بيلن يار آيرئلار.

آيتسانگ - سۆز، آيتماسانگ - دۆز.

آيتسانگ گپ بۇلار، آيتماسانگ - دىرت.

آيى بىدىلىكىدە اۇينار.

آيى دالان تۇنگىدىن غۇرقار.

آيىبىنى ياشىران آينگالماز.

آيىنگ يۇزۇندە خىم لىكە بار.

آيىم - دىك، بىندام - ياتىق.

آيىما اۇيان آيىم بۇلار.

آيىپسىز آدام بۇلماز.

آيىپسىز دۇست ائىلان دۇستسۇز غالار.

آق آلتىن غارا گۇندە گىرك.

آق آتلى بۇلار، غارا داتلى.

آق گون - آغاردار، غارا گون - غارالدار.

آق گىرىنى بىلىن انگ گىرىمىز.

آق غىزىنگ بىر غايغىسى بار، غارا غىزىنگ بىر غايغىسى.

آق دۇيانى گۇردۇنگىمى؟ گۇرمۇق، شۇنداق غۇۋۇسى يۇق.

آق زات آلنىنگا ياغشى.

آق اۇيى گۇرۇپ، غارا اۇيى يىقمازلار.

آق يۇزدە غارا خال زىناتىدۇر.

آق مايا چۆكمسە، بۇز مايا غايماز.

آق اِكينه يۇقاردان، گۆك اِكينه آقاردان.

آقلى چاشاننىڭ مآخىتى آشار.

آقار-آقار، اۆز آدنى كىشأ داقار.

آقابام اۆزىن بۇلسا، اۆزىندىر اۆمرۆم مىنىڭ.

آقان آرىق آقار اِكىن، باقان دۆۆلىت باقار اِكىن.

آقار سۆو چشمە بۇلسا، ياتىپ ايچمە، آسئلزادا كۆپري بۇلسا، باسئپ گچمە.

آقار سۆوۈنگ كسىلىنى - دۆرانى، آر يىگىدىنگ باش اِگىنى - اۆلىنى.

آقچاق غان داماردا دۆرماز.

آقماغا - يۆز برمە، نادانا - سۆز.

آقماغا آقتل اوورتىنىڭ، دۆپپسۆز غۇيا سۆو غۇيان يالى.

آقماغا ايش بۇيۇرسانگ، اۆل سانگا آقتل برر.

آقماغا دىمماقلىق جۇغاپ.

آقماغا سئرئنگ برمە.

آقماغا تۆي كان، اۆتانچسئزا - خزىل.

آقماغئنگ - دىلىندە، آقتلئئنگ - اِليندە.

آقماغئنگ آغاسى بۇلاندان، آقتلئئنگ اينيسى بۇل.

آقماغئنگ آتى چئقسا، اؤزوني تۇره سايار.

آقماغئنگ جۇغابى - اۆمسۆم اۆتۇرماق.

آقماق - ايشي سيني ياقماق.

آقماق آقماق دال، آقماغا“ اقماق ”ديين اقماق.

آقماق آرانئنى بيلمز، كۆسه غاررانئنى.

آقماق آياغئندان تۇزار، بالئق باشئندان پۇرسار.

آقماق آياق اۆستۆنده غاررار.

آقماق باشئنگ كۆلپيتيني آياقلار چكر.

آقماق بنت باغلار، آقئللى ياپ غازار.

آقماق بيلن گۆلۆشئندن، آقئللى بيلن آغلاشان ياغشى.

آقماق دۇنيا يئغئار، كيمينگ اييجگيني آلا بيلر.

آقماق دۇستدان، دانا دۇشئمان ياغشئدئر.

آقماق ايت آيا اويرر.

آقماق ايت تازئ يالئندان تاما ادر.

آقماق اؤزوني بيلديرر، تۆورگيني گۆلدۆرر.

آقماق مئخمان اوي ايسينه خۇدۇر ادر.

آقماق پاليندين مئرات گۆزلار، سگپاراز - ايت يالاغئندان.

آقماق سۆرر دۇنيانى، آقتل اۇنۇنگ خايرانى.

آقماق چىننىنى آيتجاق بۇلۇپ، سىرنىنى آيدار.

آقماق اىلنى ايشلدىر، آقتللى - كىلىسىنى.

آقمايا غايماسا، غارا ير دۇيماز.

آقراپ گىلر غىغىرئپ، يل-ياغمىرنى چاغىرئپ.

آقساقغال آق باش بۇلار، يۇنه گۇوني ياش بۇلار.

آقتل - دۇست، غاخار - دۇشمان، سۇنگى - پۇشمان

آقتل - سۇزدە، مآخير - گۇزدە.

آقتل - آيناماز، آلتىن - چۆيرمىز.

آقتل آقتلدان اۇتگۇر.

آقتل آقتلدان سۇواشتىق.

آقتل باشغا، ساقغال باشغا.

آقتل باشدان چىقار، آلتىن - داشدان.

آقتل گۆيچ برر، گۆيچ خىم يۆرك.

آقتل بىگىدە دىسمايا، آقتلىسىزنىڭ اۇمري زايا.

آقتل كىلىدە بۇلماسا، جان آزاپدا.

آقتل اۇر دۇولتىدىن دۇشسە-دە، خۇرماتدان دۇشمىز.

آقئىل ات، پىكىر ات، پىسىندىنگە سىغاننا ائنان، سىغما دىغىنا ائنانما.

آقئىلدان آرتىق بايلىق يۇق، ساغلىقدان غىمىمات زات يۇق.

آقئىلا - ائشارات، آقماغا - كۆتك.

آقئىلا بىر سۆز بىسىر، آقماغا مۆنگ سۆز خېسىر.

آقئىللى آشا ياقىن، آقماق - داشا.

آقئىللى آيال باشا غارار، آقماق آيال - ياشا.

آقئىللى گىلىن اۆي دىكىر، آقماق گىلىن اۆي يىقار.

آقئىللى - گىتىر، آقماق - يىتير.

آقئىللى دىيىسىنگ آقماغى، باشا اۋرار تۇقماغى.

آقئىللى دۇستۇنى اۋور، كىماقئىل - آيالىنى، سامسىق - اۋزۇنى.

آقئىللى ايش - غاناتلى غۇش.

آقئىللى ايشى بىلىن، آقماق دىشى بىلىن.

آقئىللى ايشىنە ائنانار، آقماق - دۇيشۇنە.

آقئىللى ايشلار، آقماق اۋنۇنگ خۇزۇرىنى گۇرر.

آقئىللى - اۋورنر، آقماق - اۋوردر.

آقئىللى يىگىت ايله يىتير، آقماق يىگىت يۇلى يىتير.

آقئىللى اۋغۇل باشدان بىلىر، آقماق اۋغۇل - باشا گىلىندە، تۇقماق اۋغۇل - خىچ خاچان-دا.

آقئىللى اۇغۇل خۇممىتلى، آقئىللى غىز غىمماتلى.

آقئىللى اۇغۇل خىم ادپ، خىم تالاپ.

آقئىللى اۇيلانيانچا، تىتەك ايشىنىي بيتير.

آقئىللى خايرا خىمرا دىر، آقماق - شىره.

آقئىللىنىڭ آتى آرماز، دۇنى تۇزماز.

آقئىللىنىڭ غادىرى آقماق ياندىدا بىلىر.

آقئىللىنىڭ ايشىندىن گۇۋىنىڭ سۇيۇر، آقماغىنىڭ ايشىندىن پۇخىمىنىڭ كايىر.

آقئىللىنىڭ اۇنگۇندىن يۇره، آقماغىنىڭ - ائزىندان.

آقئىلسىز باي بۇلاندان، آقئىللى گداي بۇل.

آقئىلسىز باتىرلىق - باغىتىڭى ياتىرلىق.

آقئىلسىز ياش يۇق، باخاسىز - ايش.

آقئىلسىز اقتل بىرەك خېسىدىر.

آقئىلسىزنىڭ آقئىللىنى ايت ايسر.

قئىلسىزنىڭ زۇوقى آرتىق.

آقئىلى دىنگلانىه بىرسىڭ ياغشى.

آقئىلى يۇغۇنىڭ ياقىنى يۇق.

آقئىلى كىلتانىڭ - دىلى اۇزىن.

آقئۇنىڭ باخاسى بۇلماز، تېرىيائۇنىڭ - چاگى.

آقئۇنىڭ بۇلماسا، پىر دىنگلە.

آقئۇنىڭ بۇلسا، آقتلا ئىر، آقئۇنىڭ بۇلماسا - ئاقتلا.

آقئۇنىڭ بۇلسا، اۇزاق يۇلا شۇوۆر ات، بىلىمىڭ بۇلسا، بىلىمدىگە اۋورت.

“آل” دىيىلن مالدا خايئر بار.

آلا غارغا اۇقا گىلمىز، چۇپان ادام كۇپە بۇلماز.

آلا غارغادا خاقئم بۇلسا، غئش گىلمىسە، ياز گىلر.

آلا سۇرلن پىرى چۇپ باسار.

آلا ئىكىنىڭ خاسئلى - دا كل - كۇسە.

آلا باخار آلتى گۆن، آلتىسى - دا غاتى گۆن.

آلاجا يئلاندىن غۇرقان آلاجا يۇپىدىن غۇرقار.

آلان آلدى، غالان غالدى.

آلان بىر گۇئالى، آلدئران مۇنگ گۇئالى.

آلائنىڭ گۇزى ساتاننىڭ ئىندە بۇلار.

آلائنىڭ بگىنىپ، پىرىنىڭ غئنانما.

آلائنىڭ يامان دىيمە، مۇنىنىڭ - چامان.

آلارنىڭ بىلىنىڭ - دە، ائىسابىنىڭ ئالدىن بىرمە.

آلارنى بىلسە، آلاسئنا غاراماز.

آلاخىك اوز دىلىندىن بلا غالار، يا-دا اۇلار.

آلغى بىرگىنىنگ يىرىنى تۇتماز.

آلغىنگ سۇنگى بىرگى بۇلار.

آلغىلنى بىرگىلى يىنگىر.

آلغىلى - آرسلان، بىرگىلى - سىچان.

آلغىر غۇشۇنگ اۇمرى آز.

آلدان خالداىر، آلدانان يۇلداىر.

آلگاسالان ايشە شىتان غارشار.

آلجاغىم بۇلسا-دا، بىرگىم غالماسىن.

آلجاغىنا غىرغىدىر، بىرگىنە غارغادىر.

آلجىران آيال آرىنە "ابا" دىير.

آلجىراننىڭ انگى بۇلماز.

آلقش بىلن ار گۇگار، ياغمىر بىلن - يىر.

آلقش غىزىلدىن غىممات.

"آلا، آلا" دىيمىسىڭ، ايشىلر دۆزلىمىز.

آلا كىرمدىر، غۇيۇسى تىرنگدىر.

آلا شَرە مِچو بَرسە، بىر دِمدە دُونىا يۇمرۇلاردى.

آلا يالقاسا ياش بَر، بِنْدِسي يالقاسا - آش.

آلادان غۇنگشئنگ اىكى سئغىرلى بۇلانىنى دىلە، سِنِم بىر سئغىرلى بۇلارسئنگ.

آلانى تانامادئق بِنْدِسيني تاناماز.

آلانئنگ بَرِكْتي ياشۇلۇلار بىلىندىر.

آلانئنگ بَرْمِدِگىني بِنْدِسي بَرِپ بىلمِز.

آلما بىش، آغزئما دۆش.

آلمادئق خايوانئنگ غۇيرۇغئندان ياپئشما.

آلماز خاپانگ ايچىندە-دە گۆرنر.

آلمازاق-دا، بَرْمِزك، بَرسە اۇقۇسى گِلْمِزك.

آلماق آساندئر، بَرْمِك چَتِين.

آمالاشئغا زات دۆيتِمِز.

آلمانى آتان بىلر، نارى - ساتان.

آلمانى گۆگە زئنگ، يره دۆشيانچا يا پلِك.

آلمانى سۇي يره، آرمئدى ساي يره.

آلمانى چۆلە اك، آرمئدى - بايرا.

آلمانئنگ ميوِسي آغاجئندان آئس دۆشمِز.

آلئنگدان آقان سۋۋۋنگ غادئرى يۇق.

آلئنگدان چئقان آلاجا يئلان، آل-دا يىلىنگە غۇشا.

آلسانگ آيال بۇلار، غۇنسانگ - يۇرت.

آلسانگ بىتير، ساتسانگ بىتير.

آلتىمش گۈندە اتار، يىتمىش گۈندە پير.

آلتىمش ياشدا اتانگ اۋلسە، شۇندا-دا بىر انتارسىنگ.

آلتىمشدا آغتا، يىتمىشە نۇغتا.

آلتى آغا بىرىگىپ، آتا بۇلماز، يىدى يىنگىگە بىرىگىپ - إنه.

آلتى دأندە غىسماسانگ، آلتىمش دأندە غىسدئرماس.

آلتىنلى اۋيدىن جان داتلى.

آلتىن آغئزدان آلتىن سۇز چئقار.

آلتىن آلما، آلقئش آل.

آلتىن آرزئسئز غالماز.

آلتىن آرتدئرما، دۇست آرتدئر.

آلتىن باشلى آق اۋيۋنگ ياراشئغى ساللانچاق.

آلتىن باشئم دك بۇلسا، دانا باشئم دىك بۇلار.

آلتىن غاپئلىئنگ آغاچ غاپئلا دىلگى دۇشر.

آلتن گۆرۈپ آزما، كۆمۈش گۆرۈپ غىزما.

آلتن يردە ياتماز، ياغشلىق - يۇلدا.

آلتن كىچى خىم بۇلسا، باخاسى غىممات.

آلتن - كۆمۈشىنىڭ كۆنسى بۇلماز، آتا - ئانىنىڭ باخاسى.

آلتن اۇتدا بىلنر، آدام - زاخىمىتدە.

آلتن ساقلاڭ آچ اۇلىمىز.

آلتن چىققان يىرىدە غىممات.

آلتىنىڭ اغزى بىر بۇلسا، آسمانداقنىڭ اغزى آلا بۇلسا، اغزىنداقتىڭ اغزى چۇرار.

آلچىسىنا مۇن آلتىڭ آشق اۇغۇللى - دا بۇلار.

آلىيلىسە، آلاسنىڭ گۆزلىمىز.

آلىم آزماسا، آلىم آتماز.

آلىم اۇلدى، ائلىم اۇلدى.

آلىملار پىكىر گىرگ، دروۋىلەر - زىكىر.

آلىمنىڭ آررئىغىندان غۇرك، بگىنىڭ - سىمىزىندىن.

آلىنچا شىرىن - شىكر، آلىنسۇنىڭ - شىك دىر.

آلىنچاق غىز آي گۆرىر.

آلىنىڭ آرئى آخىمىدىن چىقارما.

آلپ آسغۇن بۇلۇنچانگ، بىرپ اۆستۆن بۇل.

آلسى پىرى ياقۇن ادىن آت تانگىرى، يات بىر اۋىي ياقۇن ادىن غىز تانگىرى.

آلسى پىرىنگ بۇغدايىندىن ياقۇن پىرىنگ سامانى ياغشى.

آلسى يۇردۇنگ خابارنى ارغۇش گىتىرر.

آلسا بارىان غۇناق كۆپ اگلىمىز.

آلسىداقنى دۇغانىم، سىنى گۇرمان اۇنگانىم.

آلسىداقنىڭ آتى اۇزاندان ياقۇنداقتىڭ تايى اۇزسۇن.

“آمان” دىيىنە نۇربات.

آمان نىشانى - ايمان.

آمانادى مۇن گۆنۆنگ ايسى گىلر.

آمانات - آر، گىيىنىڭ - دار.

آمانات - يامان آت.

آمانات زادى داشاماق داغدان آغىر.

آمانات يا اولتقىدا بۇلار، يا - سۇولۇقىدا.

آماناتلى - غاراماتلى.

آندىزلى اۋىدە آت اۋلىمىز، اگىرىجلى اۋىدە - ار.

آنا گۆنۆنىڭ اۋىلانى، بىتمىدىك ايشىنىڭ خايرانى.

آنا گۈني آرقا گيتمه.

آنگلاماز آدامدان داش غۇوئ.

آنگلى آدام - آنگلار، آنگسز آدام - گنگلار.

آنگمازا دۈيه گۈرۈنمىز.

آنگسادئنا باقان غئز دۇغئر.

آنگتان - ينگر.

آر - غارراماز، آر - غاررار.

آر اوچين كىلام گيتسه-ده "واخ" ديميرين.

آر تاپئلار، ميدان تاپئلماز.

آرا سۈزي اۋي يئقار.

آرابا يئقئىلقاق بۇلسا، قئرک گۈن اۋنگۈندىن جئغئلدار.

آرابادا اۋتۇران گۈزلى بۇلسا، كۈر آتى خىم دۇغرى اكيديپ بيلر.

آراباسئنا گۈيجي يتمان، آرشئن دپلار.

آرانگا سايرى غۇشسانگ، آيبننگى آچار، سۈنگنگۈنگه سايرى غۇشسانگ، آلئپ غاچار.

آراچا تايلاق دگر.

آروانئنگ ياغشئسى آز ايير، كۈپ ياشار، آروانئنگ يامانى كۈپ ايير، آز ياشار.

آرزان ايلئتسىز بۇلماز، باخا - خيكمئتسىز.

آرزانلىقىدا - آلتىچىنىڭ، غىماتلىقىدا ساتتىچىنىڭ يۈزۈنى گۈرمە.

آرزاننىڭ چۇرباسى دادىلماز.

آرقا ياغرى آتا مىراس، آتانگ ياغرى - اۇغلا.

آرقالا انگ گىلر، آرقاسىزا - خۇن.

آرقالاشان داغ آشار.

آرقالاشان يۇو غايتارار.

آرقالى آتنىڭ آرقاسىندان مۇنگ ات سۇو ايچر.

آرقالى داغدا گىنگىش.

آرقالى كۆپك غۇرت آلا.

آرقالى ارکه سۇزلار، آرقاسىز - غۇرقا.

آرقاسىز ار داوا ايسلىمىز.

آرمىت پۇداغىندا ساللار، يره دۇشرباللانار.

آرپا غارسانگ، ات ايسىمىز، كېگه غارسانگ، ايت ايسىمىز.

آرپا آلتىمىش گۈندە، بۇغداي تۇغسان گۈندە.

آرپا غىلچىق - آش اكن، آلتىن - كۆمۈش - داش اكن.

آرپا ايسىن ات مىنزيل كىسر.

آرپا يىقىلسا، دۇق بۇلار، بۇغداي يىقىلسا، پاق بۇلار.

آرپا نانئى بىسدير، تاپسانگ داماغى.

آرپا تاپماز آتئنا، نۇكر تۇتار سىرتئنا.

آرپا اۇندىن كۆكە بۇلماز، غىرناقىدان - بىكە.

آرپا اۇنى چىم-اق، سۇو دىگىدىگى گۆم-گۆك.

آرپا چۆرك نان بۇلماز، اماناتىدان - دۇن.

آرپا چۆرك اۇندىن غۇركماز، غارىي آيال - اُردىن.

آرپا اكدىم، دارى چىقىدى.

آرپا اكر، بۇغداي ايسلاز.

آرپادان، بۇغدايدان اليم اۆزۆلدى، اۋمىت سانگا غالىدى، دارى خارمانى.

آرپانگ دانسى بۇلاندان، بۇغداينىڭ سامانى بۇل.

آررۇغنىڭ چۇرباسى چىقماز، چىقسا-دا، يىلدىراماز.

آررۇق اۆلسە ياغى يۇق، غارىپ اۆلسە آغى يۇق.

آررۇق خالىنى بىلسە يىقىلماز.

آرسلان آراسا، آتتىڭ آياغى دۇشاقىلار.

آرتىق داماق داش يارار، داش غايدىپ باش يارار.

آرتىق آيدان اۋزى اۋيالار.

آرشىن گىتىر بىيز آل، چۇوال گىتىر خۇز آل.

آرئىنگى - گۈلۈستان، گۈربىنگى - چۇلۇستان.

آرقى آقان يرينه، باغت باقان يرينه.

آرقىدان سۇو آقار، داىخانا خۇداي باقار.

آرقىدان آتله، ائزئىگى ياتلا.

آرئىنگ زاخىرىنى داتمادىق، بالئىنگ غادرئى نأبىلىسىن.

آسىسا اۇر، راستا اۇر.

آسلى خارامىنگ نىسلى خارام.

آسلئنا چىكرمىش يۇورۇك - چامانلىق.

آسلئنى اۇنۇدان آتاسئنى آتار.

آسماندىن اينىپ يره دۇش، يدي دريانتىنگ سۇوۋنى ايچن.

آسماندىن آريا ياغسا، ئىشگىنگ خاقى خىبە.

آسىسا غاچان نامارت.

آسىسا گيدىن يۇرۇلماز.

آسىسا يۇران آلتىس گيدر.

آسل آسلا گيدر.

آسل آيال اۋيۇنه بىزگ.

آسل گۇرسىنگ، سۇي سۇرما، جۇولان گۇرسىنگ - سۇو.

آت - آرئقلىقدا، غىز - غارئقلىقدا.

آت - يىگىدىنگ دىرگى، خالى - غىزئنگ يۆرگى.

آت - كىشىنگىشپ، ادام سۆزلىشىپ تانئشار.

آت آغئنان ىردە تۇي بۇلار.

آت ادئ بىلن، يىگىت اۇدى بىلن.

آت ايلانئپ، غازئئنى تاپار، سؤو ايلانئپ - يارئئنى.

آت ايلئغئنى گۆزلار، دۆيه - يئلئغئنى، إشك - اياغئنگ اشاغئنى.

“آت آلان بىلن گلن آلاننگ كپىلى اۆزۆمدىرىن” دىيرمىش آلاتاغالار.

آت آما - ىر آل، آيال آما - خۇسسار آل، ىر آما - غۇنگشى آل.

آت آسانگ غۇنان آل، دۆيه آسانگ - اينن.

آت آسانگ - يۇرغا بىلن يۇرىش آل، آيال آسانگ - آقىل بىلن خۇش آل.

آت آزان - تاي غىمما، غىز آزان - دؤل غىمما.

آت آتنگ ائزئندان دالجنغىپ ىتر، دۆيه دۆيانىنگ ائزئندان - آجئغىپ.

آت آياغى گىتگىر، اۇزان دىلى اۆتگۆر.

آت آياغنگ اشاغئندا آغساماسئن.

آت آياغئنا نال اۇرسانگ، إشك آياغئنى غالدئرار.

آت آياغئندان سىمرار، ادام غۇلاغئندان.

آت "باسمان" دېيىن پرىنە مۆنگ باسار.

آت باسئىئندان پىللى، ار - باقئىئندان.

آت بىلن يۇلا چئقان ئىگىنگ واي خالئنا.

آت بۇلسا، خامئ تاپئلار.

آت غادئرىئى مۆن بىلر، اۇق غادئرىئى - آتان.

آت غاررار - ميدان غارراماز، بىگىت غاررار - خىنگىام غارراماز.

آت غارراسا، خۇورە غۇيلار.

آت غۇوۇسى - ارىنلىك، بىگىت غۇوۇسى - بۇرۇنلاق.

آت گۆيجى ارپادا.

آت گىتدى، اۈركۆنى - دە اكىتدى.

آت اۈركىن پرىندىن، ار غۇرقان پرىندىن.

آت اۈستۈنە مۆنى تانار.

آت اۈستى خىيالىلى، داغ باشى دۇمانلى.

آت غىلغىئنا ايسى يتىك.

آت غىلغىئندان ايىمىنى آرتدئر، غىز غىلغىئندان - سىپىنى.

آت دېشىگىنە آت چئدار.

آت دۇستى - آتا دۇستى.

“آت يۇق” دىيىپ، سىغرا ئېر سالىنماز.

آت يرينە ئىشك دانگما.

آت يۇرتۇشدا بللى، غۇرت - يىرتىشدا، ار - گۇرشدە باتىر - سۆۋشە.

آت ايمىيان آجى اۇتلار بيتىمىسە يگ.

آت اۇلر - ميدان غالار، يىگىت اۇلر - شان غالار.

آت اۇلسە، ايت شاتلار، باي اۇلسە - مۇللا.

آت يۇۋۇرمز، باغت يۇۋۇر.

آت كىلىنى ساقىز آچار، غىز كىلىنى - غۇپۇز.

آت كىمىنگى - مۇنىنگى، دۇن كىمىنگى - گىنىنگى.

آت كىشىنگار، تاي اۋىر.

آت كۈپىدىن، آت كۈيسۈن.

آت مايئرمادىق سىيس بۇلماز.

آت مۇنۇپ آتانگ اۋيۈنە بار، دۇن گىيىپ - دۇغان اۋيۈنە.

آت مۇنۇپ، آتام غۇملاپ، آت اۋستۈندە ساتان ساللاپ.

آت مۇن آتاسىنى تاناماز، آيال آلان - اىسىنى.

آت - مۇندىن، گۈرك - گىپىدىن.

آت مۇندىك آت مۇنسە، چاپا-چاپا اۋلدۇرر، دۇن گىمىدىك دۇن گىسە، قاقا-قاقا تۇزدۇرار.

آت رُسغالى آلئندا.

آت ساقلاماق - خان ساقلاماق.

آت ساتسانگ، اۇبانگا گىگىش.

آت تاپيانچانگ، ايشك ساقلا، دۆيه تاپيانچانگ - كۆشك.

آت تۇيناغىنا آت چىدار.

آت چانگىنا گىدىن گىلر، پىل چانگىنا گىدىن گىلمز.

آت چاپا يۇورۇك، يىگىت گۇره باتىر.

آت چاپانئنگدان گچدىك، اپرىنگ غاشئندان برك ياپئش.

آت چاپئلسا دۇرۇپ-دۇرۇپ باقئلار، بايتال چاپسا خر دۇرلي آت داقئلار.

آت ائزى ايت ائزئنا غارئشماز.

آت اپري بيله ائزاتلى، غۇل بايارى بيله.

آت ياغشى، دۇنيا گىلن زات ياغشى، غادئر بيلمز غارداشدان غادئر بيلن يات ياغشى.

آت يالى بيلن اۇوادان، زنان - ساچى بيلن.

آت يامانى آخئرئنى بۇزار.

آت يارئشدا، ار سۇوشده.

آت : "باسمان" "ديين پرينه مۇنگ باسار، ايش" "دۆشمين" "ديين پرينه دۆشر.

آتا - پزنه، انه - غازنا.

آتا - اۇت، ايتە - ات.

آتا - ساپ، ۈنە - غاپ.

آتا - ۈر، ۈشگە - پالان.

آتا آلفۈشۈ - آلتۈن.

آتا بارقا اۇغۇل ياش، آغا بارقا - ايني.

آتا بۇلما دۇق آتا غادرئۈنۈ بيلمۈز.

آتا - غامچۈ، ۈشگە - تاياق.

آتا گرۈم گرۈك، يۈگۈدە - دۇست.

آتا گۈرۈن يۇل كۈر، ۈنە گۈرۈن دۇن كۈر.

آتا دۇنياسۈي اۇغلا گۈنۈزلىك.

آتا دۈيۈمۈدۈك اۇغۇل اۇجاغۈ تالار.

آتا دۇست يالى سۈرۈت-دە، دۇشمان يالى مۇن.

آتا پۈرۈ - شۈخۈت، ۈنە پۈرۈ - بۈخۈشت.

آتا مالئنا گۈز دۈيۈن نۇواسئز غالار.

آتا مۇنۈنگدە آلالانۈ، آتدان دۇشۈنگدە آتۈ اۈنۇتما.

آتا مۇنسۈنگ يۇرغا مۇن، يۇل سۇيۈنسۈن.

آتا اۇغلى آتا چۈر.

آتا سېيس بۇل، شېكسە - سېيك.

آتا سۇزي خېكىمت، إنه سۇزي رَحْمَت.

آتا تارتىپ اۇغۇل دۇغماز، انا تارتىپ - غىز.

آتا چۇرگي - ميدان چۇرگي، اۇغۇل چۇرگي - زىندان چۇرگي.

آتا چىققان آلسى گۇرر.

آتاباشغا آتدان دۇشمىز، اِنباشغا خال سۇراشماز.

آتا-واتان آمان بۇلسا، رىنگىي-رۇيۇنگ سامان بۇلماز.

آتادان غالان مالدا غادىر يۇق.

آتادان غالان مىراس تىز تۆكىر.

آتادان نىسيخات آلان اۇغۇل كىتخۇدا بۇلار، اِندىن نىسيخات آلان غىز كىيوانى بۇلار.

آتادان اۇغلا مىراس، اِندىن - غىزا.

آتادان اۇغۇل اۇنسه - اىگىلىك، آتا يۇلۇنى تۇتماسا - گىنگلىك.

آتادان اۇغۇل كۆپ دۇغار، اىچىندە بىري نك دۇغار.

آتانگ بارقا، دۇست غازان، آتنىگ بارقا يۇل.

آتانگ بىلە اِنىگ مېگە بىلە مېدىنانىگ.

آتانگ بىلە اۋوۋنمە، اِنىگ بىلە سۋيۋنمە.

آتانگ زاق، اِنىگ زاق، نىردىن دۇغدۇنگ بىلە اق؟

آتانگ میراپ بۇلاندان، پرىنگ اۇي بۇلسۇن.

آتانگ ياغۇسۇننى دۇست تۇتۇنما.

آتانگا گۈركىزىنىڭ اۇغلۇنگدان گۈررىسىنگ.

آتانگى گۈرندىن آقتل سۇرا.

آتا-ئە سىنى تانامادىق، تانگىرئىسنى تاناماز.

آتا-ئانىنىڭ بىرمدىگىنى، آق بازار بىر.

آتا-ئانىنىڭ گۈنى اۇغلۇدا-غىزدا، اۇغلۇ-غىزنىڭ گۈنى داغ بىلەن دۆزدە.

آتا-ئانىنىڭ دۇغاسى اۇدا-سۇوا باتتىرماز.

آتا-ئانىنىڭ اۋورتىمدىگىنى، خىنگىگام اۋوردىر.

آتالار سۆزى - آقتلىڭ گۈزى.

آتالار سۆزى - خىكىمت.

آتالى يىتىم - خۇر يىتىم، ئىلى يىتىم - زۇر يىتىم.

آتالى - اۇغلۇ، خۇجالى - غۇل.

آتام اۋلدى، آرقام سىندى، ئىم اۋلدى، چىرام سۇندى.

آتام مالى كىمىنگىكى، كىمە بۇيۇرسا، شۇنۇنگقى.

آتام-ئىم اۋلسە-دە، اۋنى گۈر اۋلىسىن.

آتامنىڭ اۋلۇمىنە غىنانامۇق، ئىزرايلىنىڭ غاپىمىزى قاقاننا غىنانيان.

آتانى سۇيىن، واتانى سۇير.

آتانىڭ آچان يۇلى بار، ئانىنىڭ بېچى دۇنى بار.

آتانىڭ اۇجاغى غىمىمات، ئانىنىڭ - غۇجاغى.

آتاسى باشقا بىلەن تۇوشان اولاما.

آتاسى بۇلمايۇق بىر كۆن آغلار، ئىسى بۇلمايۇق - خىر كۆن.

آتاسىز اۇغلان - يىتىم، ئىسىز اۇغلان - يىسىر.

آتاسىزى گىيو اتمە، ئىسىزى - گىلەن.

آتاش كىنارى، غىش كۆنۈنىڭ لايىزارى.

آندا آياق بۇلسا، اۈزگە سىن بۇلماز، آردە غايرات بۇلسا، ايشى قىن بۇلماز.

آندا ويا-دا بار، ساپا-دا.

آندا غارىن، ايتدە بۇرۇن.

آندان دۆشەن - تىمار، دۆيدىن دۆشەن - بىمار.

آتلەننىڭقى - آلەندا، دۆيلىنىڭكى - تۇرۇندە.

آتلەننىڭ پىيادادان نا خابارى.

آتماق بىگىت كىزآپ كىلر، آتقاق بىگىت — كىزلاپ.

آتسىز - آلامان، سۇوسۇز - دىگىرىمىن، بارماق - باتتىر، بىرىك - جۇمارت.

آتسىز اۋىر بىگىدە نىرىك آيال دۇش كىلر.

آتئى ات اديانچا، ايسي ايت بۇلار.

آتئى اتاسى بىلن تانادارلار، غاتئى - ايسي بىلە.

آتئى بارئنگ غاناتئى بار، اۇغلى بارئنگ - دۇولتي.

آتئى بىرىندە بىسلە، ايكىسىندە گۈزلە، اۋچۈندە مۇن، دۇردۈندە بۇلار ات، بۇلماسا سات.

آتئى غامچى بىلن سۇرمە، سۇلە بىلن سۇر.

آتئى دۈۈك غاررادار، بىگىدي - اۇراق.

آتئى يۇغۇنگ آدى يۇق.

آتئى اۇت بىلن تۇت، غۇشى — ات بىلن.

آتئى ياغ بىلن، دۇياني داغ بىلن.

آتئى يارئش اۋلدير، اري — نامئس.

آتئنگ آدى اۋلى، دۇيانگ دابانى.

آتئنگ آيغۇر بۇلسا، يات-دا غايغۇر.

آتئنگ آردئندا گىلن، غامچئنگ اۋجۇندا.

آتئنگ اتاسى آريا.

آتئنگ آخري بۇش بۇلماسئن، آيائنگ - ساچاغى.

آتئنگ زناتئى - غۇيرۇغى، آيال زناتئى - ساچى.

آتئنگ اۋلۇمي — ايتيىنگ بايرامى.

آتئنگ يۈۈرۈك بۇلاندان، باغتنىڭ يۈۈرۈك بۇلسۇن.

آتئنگ يامان بۇلسا آرماتنىڭ گىدر، آيالتنىڭ يامان بۇلسا - مۇخماننىڭ.

آتئنگ يامان بۇلسا، ساتتې غۇتۇلارسىنىڭ، غۇنگىشنىڭ يامان بۇلسا، گۇچۇپ غۇتۇلارسىنىڭ، آيالتنىڭ يامان بۇلسا، نىچىك غۇتۇلارسىنىڭ.

آتئان اۇق داشدان غايتماز.

“آتئم، آتئم”! دىيىنىڭ، آت بۇلار.

آتئم بار - غاناتئم بار.

آتئنى يامانلاننىڭ، يۇل بىير جزاسىن، ايليني يامانلاننىڭ، يات بىير جزاسىن.

آتئنىڭ كىمىنى بىلىدىك، يۇلدا پىيادا غالار.

“آخ” دىي، “واخ” دىي، اۈز غامىنىڭى اۈزۈنگ ابي.

آخمالنىڭ دۈۈلته زىيانى بار.

آچ آنگ بىلىمىز، آررئق خۇۋۇر.

آچ باشئم - دئىچ غۇلاغئم.

آچ غادئرنئى دۇق بىلىمىز.

آچ غالاندان، گىچ غال.

آچ ايتىنىڭ غۇيرۇغنىنى آررئق ايت يالار.

آچ اۈلىنىڭ خىم آيرئ مازارئ يۇق.

آچ رۇزقۇنى قۇۋالار، يالانگاچ اۋيە گيرر.

آچ تۇۋۇق دۇيشۇندە دارى گۇرر.

آچ اۇقلاسا، دۇيشۇندە - نان، اۇيانسا، خۇشۇندا - نان.

آچگۇز اۋالسا، ايليني تاناماز.

آچگۇزۇنگ غارنى دۇيسا-دا، گۇزي دۇيماز.

آچدا آلغۇنگ بۇلماسىن، بگە - برگىنگ.

آچلىق بلاسىندان، دۇقلۇق بلاسى يامان.

آچلىق داشا چكر، يالانگاچلىق - ايچە.

آچلىق زارن چكىدىك، دۇقلۇق غادرئنى نأ بىلسين.

آچلىق يئلئىنگ ارپاسى، بۇغدايدان پلنت سارپاسى.

آچلىق نأمە ايىدىرمز، دۇقلۇق نأمە ديىدىرمز.

آچسام - آيامدا، يۇمسام - يۇمرۇغئىمدا.

آچىق اغز آچ غالماز.

آچىق باش گتير، گۇر چأچ گتير.

آچىق غابى ايت يالار.

آچىق غاپئدان ايت باقار.

آچىق ساچاق خۇدۇر ايسلىمىز.

آچىق يارادان ار اۆلمىز.

آچىلان اىك ياپىلار، گۆرىنىگ گۆزۈندىن گىتىمىز.

آش اتانا آش ات، داش اتانا داش ات.

آش بۇلسۇن، آغزىمى ياندۇرسۇن، داش بۇلسۇن، باشىمى سىندۇرسۇن.

آش غاتتىغى دۈز.

“آش” دىيىنىگ، خاپىر-خۇپۇر، “يش” دىيىنىگ، غۇلاق ياپىر.

آش دىلىمە، دىش دىلە.

آش تاغامىن دادان بىلىر، يۇل آغرامىن - ادىن.

آش ائسى بىلىن داتلى.

آشا يامان بۇلما، آسارلار، آشا يۇواش بۇلما، باسارلار.

آشنا بۇلماق آنگسات، جىندا بۇلماق قىن.

آشى آجىغانا بر، غىزى - آشغىنا.

آشىنگ آلاسى - تانگىرىنگ بىلاسى.

آشىم از بۇلسا-دا، چاناغىم گىنىگ بۇلسۇن.

آشىنى آيان آشا يىتر، دۇنۇنى آيان - تۇيا.

آياغى اۋلى سىغاننى گىر، آياغى كىچى سۇيىنى.

آياغى يامان كۇل بۇلار، دىلى يامان - ايل.

آياق دۆۈمىز، ياباق دۆۈر.

آياق يۆۈرۈڭى داشا دىگر، دىل يۆۈرۈڭى - باشا.

آياقدا بۇلاندان اغىزدا بۇل.

آيال آدام - اويال آدام.

آيال آدا چاپار، يىگىت - بۇدا.

آيال آلما، خۇسسار آل.

آيال بار - لىزىت، آيال بار - لىزىت.

آيال بار - اوي دىگر، آيال بار - اوي يىقار.

آيال گىزىسە، گىپ گىتير، لىك گىزىسە - نىپ.

آيال نىلىسىن: داغدا بۇراندىر، اۋىدە اۋتۇرۇپ، خۇكمۇرۇۋاندىر.

آيال اۋنگىسا خازىنا، اۋنگىماسا قازا.

آيالىدۇر آت امانات بىرلىمىز.

آيالىسىزدا لىشەرت يۇق، اۋغۇلىسىزدا - دۆۈلىت.

آيالى اۋيۇنگ اۋونۇق لىشى اۋلدۇر.

آيالىنگ سۇنگىقى خىلىسى - اغلاماق.

آيالىنگ تاغنام، باغنام - اۋجاق باشىندا.

آيالىنگ خۇرانى - خۇدايىنگ اۋرانى.

آيائىنگ اىملىسىز بۇلسا، اينىگىغا اۋزۇڭ ساپاق اۋتۇرسىنىڭ.

آيائىنگ يامانئىدىن اژدارخا غاچار.

آيامدا بۇلسا - يالارنى، اۋيامدا بۇلسا - دىلارنى.

—ب—

باغ آيدىپدۇر: "باق مانگا، باقايىن سانگا".

باغ - بارسىز بۇلماز، ات - تىمارسىز.

باغ - اكنىنگى، ياپ - چكىنىنگى.

باغلى ساخت گۈزلىمىز.

باغلىنى ائزلاما، باغ يۇلۇنى ائزلا.

باغلىنىگ ياتسا، دۇيانىگ اۋستۈندە ايت يارار.

باغلى بىلن ياغلى اتنىگ بىلى بايراغى بۇلماز.

باغلىنىنگى "خاي" بىلن، مۇللاننىنگى "واي" بىلن.

باغلىم بار، بارىم بار.

بازار گۈركى - باقغال، بىگىت گۈركى - ساقغال.

بازارا باران بارىنى خارچلار.

بازارا بار-دا، باغلىنىگى سىنا.

باي ارباسىنى داغدان اشىرار، غارىپ دۈز مىداندا يۇلۇنى چاشىرار.

باي غىزى تاراقغىسى بىلن، غارىپ غىزى گۆركى بىلن.

باي اۆلسە: “يۈر گىدىلىنگ”! دىيىرلر، غارىپ اۆلسە، اۆچ گۈندىن سۇنگ دۇيارلار.

باي ماغتاسا - تاپىلار، غارىپ ماغتاسا - چاپىلار.

باي مالىنى باخىل غىسغانار.

باي تازە دۇن گىسە: “غۇتلى بۇلسۇن”! دىيىرلر، غارىپ تازە دۇن گىسە: “نېردىن الدىنگ؟” دىيىرلر.

باي خالقى يانگرا بۇر، غارىپ - اۋۋونجىنگ، بىدۋولت - ائنانجانگ، كاسىپ - كايىنجىنگ.

باي يالان سۇزلسە-دە، سۇزى گىچر.

بايغۇشۇنگ دىلگى ويرانچىلىق.

بايغۇشۇنگ رىسغالى اغزىنا گىلر.

بايدان - يۇقار، بالدان - دامار.

بايلىغۇنگ ساقاسى - ساغلىق.

بايلىغۇنگ اىسى - ير، اتاسى - زاخىمت.

بايلىق - بىر غۇراقلىق، باتىرلىق - بىر اۇقلۇق.

بايلىق مالىنگ كۈپلۈگىندە دال، گۈۋۈنگ دۇقلۇغۇندا.

بايلىق مىرات دال، غارىپلىق اويات دال.

بايلىق نامە، خاللان اتاننگ غالار.

بايلىق اىنگ كىرى، يۈۋۇلسا گىدر.

بايلىقدان غارىپ دۇشەن ماغتناماسىنى غۇيماز.

بايلىقدان غارىپ دۇشەن، يۇق-دا بۇلسا، بار يالى، غارىپلىقدان بايانا بار-دا بۇلسا، يۇق يالى.

بايرامدا آچدان اۇلىن، جۇوزادا دۇنگۇپ غالان.

بايرىنماغىن بايلىغىغا، بيجىن باردىر آلنىڭدا.

بايتال اۇلسە، غۇلان ياش، غۇلان اۇلسە، گۇزۇنگ ياش.

بايتال خۇقرانمان، آت كىشىنىڭىز.

بايى مال باسار، غارىپى- غام.

بايىنگ اغزى غىشنىق بۇلسا-دا، سۇزى "دۇغرى".

بايىنگ ازغىنى، پۇسسۇن گىر ياز گۆنى.

بايىنگ گۆنى "واي"، غارىپىنىڭقى - "خاي-دا-خاي".

بايىنگ گىلى - باغنىڭ گۆلى.

باي غىزنى آلما، خۇداي يازماسا، خان غىزنى آلما، پالىنىڭ آزماسا.

بايىنگ ايكى دۇنياسى-دە دۇزۇو.

بايىنگ مۇرىسى غىشنىق بۇلسا-دا، تۇسىسى "دۇغرى" چىقار.

بايىنگ اۇغلى بارغا اۇينار، بگىنىڭ اۇغلى يۇرغا اۇينار، بىدۇلتىنىڭ چاغاسى غاغىلدادىپ، غارغا اۇينار.

بايىنگ پىشىگى-دە تۇوشان تۇتار.

بايىنگ ساخلىغى اىلىدە، غارىپىنىڭ ساخلىغى دىلىدە.

بايىنگ سىتيني يۆپك گۆرنر.

باقىرغاندا باقىر بار، بارىپ گۆرسىنگ، تاقىر بار.

بال بار يردە سىنىگىم بۇلار.

بال غادىرئى باقىرغال بىلر، زر غادىرئى - زرگار.

بال دىيىمىك بىلن آغىز سۆيىمىز.

بال سۆيىجي، بالدان-دا بالا.

بال تۇتان بارماغىن يالار.

بالا خىم ئىنە دىيىر، خىم بابا.

بالا، بالاننىڭ ايشى چالا.

بالالى اوي بازار، شۇوخۇنى كۆنگۈل يازار.

بالالى اويدە غىبات يۇق، بالاسىز اويدە - غۇربات.

بالاننىڭ بارماغى آغىرسا، ئانىنىڭ يۇرگى سىزلار.

بالغىنىڭ دىريلىگى سۇ بىلن.

بالغىنىڭ اۇزى سۇودا بولسا-دا، گۆزى غىردا.

بالىق باشىندان پۇرسار.

بالىق غىلچىقسىز بولماز، آچى - مىلتىقسىز.

بالىق ابيىسە، غۇيرۇغى سىمرار.

بارلىق - اتدى:ر، يۇقلۇق - جۇراندەر.

بار بارئىنى آيدار، يۇق — زارئى.

بار غاچاغى تۇتسا بۇلار، يۇق غاچاغى نۇتسە بۇلار.

“بار” دىيىپ آشما، “يۇق” دىيىپ چاشما.

بار پرىندە بال آرزان، يۇق پرىندە دۇز غىممات.

بار زادىنگ ساقاسى ساغلىق.

بار زات باقىر، يۇق زات - آلتىن.

بار زاتدان سۆيجى-دە دىل، آجى-دا دىل.

بار- اۇغشادار، يۇق- غاغشادار.

بار اۇقارام، گل اۇقارام، بارماسانگ-گىلمىسنگ، اۇرتا يۇلدا دۇوۇل اۇقارام.

بارا - بازار، يۇغا - آزار.

باران گىتىرر، اۇتۇران يىتيرر.

باران پرىنگ كۇر بۇلسا، گۇزۇنگى يۇم.

بارار غۇشۇنگ باشى آنگرى.

بارارا غاپئسى يۇق، ياپئنارا - ياپئسى.

بارارا پرى يۇق، باتارا كۇلى.

بار-بار ايشىدىن بار، ايشلىمىدىك نانا زار.

بارجاق پرىنگە كىك آتما، چىقان غاپىنگى باتلى ياپما.

بارلى آجىغاندا ايير، غارپ - تاپاندا.

بارلى بىلن دالاشما.

بارلى بۇلسۇن، بارسىز بۇلسۇن اۋيۈنگ بۇلسۇن، غىنگىر بۇلسۇن، غىشقى بۇلسۇن، ارىنگ بۇلسۇن.

بارلى بۇلۇپ، بايلىغىنگا دايانما، غارپ بۇلۇپ، غارپلىغىنگا اۋيالما.

“بارلى مَن” دىيىپ بۇيسانما، “يۇقسۇز مَن” دىيىپ كىمىنمە.

بارلىنىنگ الى تىترىز.

بارلىقىدا آباتلىق بار، يۇقلۇقىدا — تاقات.

بارلىقىدا “دۇق” دىيمە، يۇقلۇقىدا “يۇق” دىيمە.

بارلىقى دالى ادر، يۇقسۇزلىق — ساخنه.

بارلىنىنگ آدى يۇۋۇق، يۇقلۇنىنگ يۇزى سۇۋۇق.

بارماغى “باشغا” دىيمە، بىلگى - بىر، ايلي “باشغا” دىيمە، دىلگى بىر.

بارماق بىلن چۇزۇلجىك دۇۋۇنه آغىز اۋرما.

بارس - بايلىق، تۇۋشان - غاخاتلىق.

بارسىز آغاچا داش آتمازلار.

بارچا ياغشى، بىز يامان بارچا بۇغداي، بىز سامان.

بارچاسىنى گۇرماگە باشىمىز ايسن بۇلسۇن.

بارئ بيله بازار ايله.

بارئنى پرن اويالماز.

بارئنا بازار ات، يۇغۇنا — سابئر.

بارئنى بىرمدىگىنگ يۆزي غارا.

بارئنى گۇرماگه باشىم دىك بۇلسۇن.

باريان غاپىنگ مۇنگ بۇلسا-دا، ياتجاق غاپىنگ بىر بۇلسۇن.

باسانئ آيلىق، گۇترني يىللىق.

باتانا يۇرمه، آتانا يۇره.

باتار گۇنۇنگ آتار دانگى بار.

باتغا باتان اىشگىنگ تۇتالغاسى - غۇلاق، غۇيرۇق.

باتمان يۇك بارا باسار، غئل تاناپ گىردن كىسر.

باتسا باتسۇن يۇل تىكىن، باتماسۇن، يۇرغان تىكىن.

باتئر - آنگقاو، ار - گۇدك.

باتئر آتى بىلن باتئر، آت باتئرئ بىلن آت.

باتئر باشدان، يۇورۇك آياقدان.

باتئر بىر اۇلر، غۇرقاق - مۇنگ.

باتئر اۇلسه آدى غالار، باي اۇلسه - زادئ.

باتتەر كۆپدە يۇو غاچئرار، پأخيم - كۆپدە داو.

باتتەر سۆۋشده بللي، يۆرۈك - يارئشدا.

باتئرا "باتتەر" دىيىمىز، جان ساقلانا "باتتەر" دىيىرلر.

باتئرا ياراغ نأ خاجات.

باتتەردان اۆلۆم خىم ايمىزمىش.

باتتەرلىق بىلىكده دأل، يۆركده.

باتتەرى باتتەر ادىن غىللىچ بىلن بىلگى، يامانى يامان ادىن غارا يۆرك دىلگى.

باتتەرنىڭ آيىنى آچما، سئرنى يايما.

باتتەرنىڭ بىزگى - يۆزۈنىڭ ياراسى.

باخانام آقجا بابك، بىلدىر بۇلسانگ بۇلمايىمى.

باخارداقى خىركىت، گۆيزكى - بىركىت.

باخىل بازارا گىتسە، شۇم خابار گىتىرر.

باخىل بارنى بىر، يۇق غاراپ دۇرماز.

باخىل جىنىت گۇرمىز.

باخىلدا غىشنىڭ گۆنى غارام دىلمە.

باخىلدا داش سۇراندان، جۇمارتدان آش سۇرا.

باخىلدا پۇل آماق - پىتىردن غىل آماق.

باخئلى ساخنلئنگ بيلن اويالت.

باخنلئنگ باغى گؤگرمز، گؤگرسه-ده ميوه برمز.

باخنلئنگ جايى جاخنيم، ساخنلئنگ جايى جنيت.

باش - باشا، جان - جانا.

باش آلئنجاق يردە مال آيالماز.

باش بولماسا، گؤوره لاش.

باش دؤولتي - برکت، مال دؤولتي - خريکت.

باش ايکي بولمان، مال ايکي بولماز.

باش ساغ بولسا، تليک تاپئلار.

باش اولۇسى دؤولت، آياق اولۇسى مأخيت.

باش يارئلسا، بۇرۇک ايچينده، غۇل سئنسا، ينگ ايچينده.

باشا بلا ايکي بارماق ديلدن گير.

باشا گلينيني گؤز گؤرر.

باشا گلمز ايش بولماز، آياغا دگمز - داش.

باشا دوشن ايشي باشارماق گيرک.

باشا دوشن تاياق، يووورد يالانگ آياق.

باشا دوشمير اوغۇل-غز، باشا بلا گتيرر.

باشا دىل گتيريني، ال گتيريپ بيلمز.

باشارانا باش غۇربان.

باشارانا خىشا غۇلپاغام ساز.

باشارماجاق ايشينگە ياپئشما.

باشارنئق - بايلىق.

باشغا سآخت بيلمىنگ، اۆچ يديني بيلمىدىنگمي؟

باشغائنگ ياناوۇجئندان سۇو ايچن غانماز.

باشدا بىني بۇلماسا، سىللە نىلىسين.

باشدا اۇنگمادئق گىچ اۇنگماز، گىچ اۇنگمادئق خىچ اۇنگماز.

باشى آغرمادئغئنگ يائئندا، “بالدئرئم سئزلايار” دىيمە.

باشى غاخارلئئنگ آقلى دابائئئنگ آستئندا.

باشى زۇر باي بۇلار، آياغى زۇر - غۇل.

باشى اِسنىنگ مالى بيتين.

باشئنگ آمانقا، مالئنگى تۆكللە.

باشئنگا ارره غۇيسالار-دا، دۇغرى سۆزلە.

باشئى اِگنىنگ باشى آلئماز.

بگ باشئنگى بىندي اتمە.

بگ بَرن آتئنگ ديشينه باقما.

بگ بيلن آشنا بولما.

بگي بگينگ، غۇلى - غۇدۇز.

بداسئل بگ غۇللۇغئندا بۇلئىچانگ، آسئل بگينگ ساياسئندا غۇل بۇلغۇل.

بداسئلا بارئىچانگ، بۇي اۇتۇرغئن اۇلىنچانگ.

بداسئلا چيا چكمه، غۇرى يره تۇخۇم سىپمه.

بده يئل آشسا، پيده بۇلار، يانداق يئل آشسا - بدە.

بدو آت منزيل كىسر.

بدو آتلار سىمىز بۇلار، غۇچ يىگىتلار تآمىز بۇلار.

بدو جۇل ايچينده بللي، گۇوخر - كۆل ايچينده.

بدن آغئرسا، جان سئزار.

بدن آزابئندان، وئژدان آزابى آغئر.

بدنه سىمرأپ، باتمانا يتىمز.

بدنآئينگ اۇيى يۇق، نىرأ بارسا : "بئتبئلدئق!"

بزنمىاندىن آيال بۇلماز، اووونمىاندىن - ار.

بزيرگن پاچى بيلن.

بزيرگننىگ گيدنى بيلينمز، گلنى بيلنر.

بىزىڭ يۇلى بىر بۇلسا-دا، رۇسقى باشقا.

بىيگىڭ اۋىڭۇندىن گىچمە، غاتىرئىڭ - سۇڭۇندىن.

بىك غاپا بىلا گىلمىز.

بىكلى غاپىنى سابىر آچار.

بىلا - باسان پىرىڭدە.

بىلا گۇرۇپ گىلمىز، قاساس قىياماتا غالماز.

بىلا غۇلا بارماز، غۇل بىلا بارار.

بىلا نىردە، باسپ-گۇتىر پىرىڭدە.

بىلا-بىرىڭ غاناتىنى سابىر غىرقار.

بىلادان خىدر، ئىمىڭىڭ ئىدر.

بىندە سىلاسا آش بىرر، خۇداي سىلاسا - ياش.

بىندىسى پىلار، تانگىرىسى ئىجگىنىي ئىلار.

بىندىسى خاتا ئىدر، تانگىرىسى - آتا.

بىندۇ غاچسانگ - تۇتۇلارسىڭ، خۇدايا غاچسانگ - غۇتۇلارسىڭ.

بىندام بىندامە سىبۇپ.

بىر، بىرىڭنىڭ آرتىسىڭ.

بىرگىدار خىر آدى تۇتۇلاردا بىر اۋىر.

بِركىنگ ياراشىغى - اۆزىمك.

بِركىنگ يۆزە يىتسە، يۇمۇرتغا بۇرك ايى.

بِركىلى اۆزۈلمىز، آغلى اۆزۈلر.

بِركىنى بىر يىنگر، يۇلى - يۇران.

بِركىسىنى ياشىران - بۇلۇنر، اۇغرۇسنى - ياشىران اۆكۈنر.

بِركلى دۈۈل گىچ گىلر.

بِرك اۇندۇر، اۇنۇسى - دا دۆزدۈر.

بىر آلار، اكن اۇرار.

بىرندە آلمادىق، دىلاپ آلار.

بىرندىن - آل، اۋراندان - غاچ.

بىرە باش كۇپ، آلانا آلتى آز.

بىر گۆكدىن يۇل ياسار.

بىرمىسىز بايا باراننگدان، كىرلى داغا بار.

بىرمىسىزدىن بىر غىل دۆشسە - دە، پىدا.

بىرپ - ئىپ گۆرمىدىك، بىرسە اۇقۇسى تۇتماز.

بىرك بۇلسا داشىنگ، آماندىر باشىنگ.

بىرك بۇلسا داشىنگ، تايياردىر آشىنگ.

بِرک غاپئنى بريم آچار.

بِرک شاخاننگ - اِمي پالتا.

بِرمزِدِن - آشلى، اۈرمازدان - غئلچلى.

بِرمزِک تانگَرئدان - ايرمِزِک آوچى.

بِرمجگي بَرپ اۋتاندئر.

بِتباغت دِريا اينسه، سۋۋى كِسيلىر.

بِتباغتلغى نيرده گۈردۈنگ، آياغى آغساق غئزل كِييگىنگ ائزئندا.

بِتِر بِتِري گۈرندە، اِخْدِر غايرا تِسِر.

بِتلاغام ارە باريانچانگ، غازئلغى گۈرە بار.

بيباش ايلده بَرِكت بۇلماز.

بيواغت گِلِن مئخمان اۋتۇرماغا جاي تاپماز.

بيواغت غئغئران خۇراز غازانا دۋشِر.

بيغادر غارداشدان آشنا دۋو ياغشى.

بيدِرْت بيلِن دِرْتلِشسِنگ، سئرئنگ يره دۋكۈلر، دِرْتلي بيلِن دِرْتلِشسِنگ، غاپئرغالانگ سۋكۈلر.

بيدۋولته بير گۈن سَاخِت، ايش اِتجگه خر گۈن سَاخِت.

بيدۋولتينگ اۋغلى بۇليانچانگ، دۋولتلينينگ غۈلى بۇل.

بيدۋولتينگ چاغاسى آسمانداقى آيى ديلار.

بیدوولت - اۇغلۇمدان، دۇولتلى - غنۇم.

بیدوولتدە آغۇنگ بۇلماسۇن، بگه — بركینگ.

بیدوولتدە خۇدای كۇپى بىرمز، آزى-دا اۇل آلاماز.

بیدوولتلى بیدوولت یارۇم گىجە تاپار.

بیدوولتلى یاغى چاپسا، دۇولتلا خابار گىلر.

بیدوولتینگ آغزى آشا یتندە بۇرنى غانار.

بیدوولتینگ ایكى گزیمی بار، بیری اكين-تیکیندە، بیرم یئغۇم-دۆیرۆمدە.

بیدوولتینگ اۇغۇل-غنۇل باش-دا بۇلسا، یاش یالى، دۇولتلینینگ اۇغۇل-غنۇل یاش-دا بۇلسا، باش یالى.

بیدوولتینگ ایتگینه غوۋۇرغا غۇيسانگ، ایتگی بیلن سۇۇر.

بیدوولتلىر اۇقۇدا، غۇچ ییگیتلىر بۇقۇدا.

بیزدە دۇغمادىق بیزدە دۇرماز.

بیزه گىلن بیزه مىنگزىش.

بیزی چاقمادىق يىلان يۇز یاشاسۇن.

بىچلى اۇغلان آغلاماز.

بىز گېرىن، دۇز گېرىن.

بىكه خىم ار اۋچىن تالاشار، خىم تۇر اۋچىن.

بىكىمال يۇلداشدا تاياق ياغشى.

بىكمالنىڭ گۈلكۈسى - اقماقلىغىنىڭ ايلكىسى.

بىكار دۇيشى سۇوا آيت.

بىكاردىن تانگىرى بىزار.

بىلبىل بىلدىك، غارغا چىقىدۇ.

بىلبىل اۋز گۈنۈنە اغلار.

بىلبىلە آلتىن كىتك - دە زىنداندىر.

بىلدىر اۋردى باشىما.

بىلدىركى غار بۇ ئىلا غالماز.

بىلگى يۇغىنىنىڭ اىلى كۆپ.

بىللىككە چىكىلن دىرت بىنگىل.

بىلن آيدار : "بىر اۋباننىڭ باشىدىر!"، بىلىم آيدار : "نەردىن گىلن غۇنگشۇدىر؟"

بىلن بىلنىنى ايشلا، بىلىمىك بارماغىنى دىشلا.

بىلنە - داغ، بىلىمىگە - ياغ.

بىلنە - خىكىمىت، بىلىمىگە - رۇوايات.

بىلى آغىرمازنىڭ پالتاسى كۆتك.

بىلىم بىلن خىكىمىت - آلتىندان غىمىمات.

بىلىملى اۋلىم، بىلىمىز گۈلىم.

بىلىملى اۋچار، بىلىمسىز غاچار.

بىلىمدىگە - بىلىدىرىن، بىلىپ ائسە - اۋلىدىرىن.

بىلىمدىگىنىڭ بىلىگى اغىرماز.

بىلىمدىگىنى سۇران - آلىم، سۇرامادىق اۋزۇنە - زالىم.

بىلىمىز گىپلار گىپىنى، دۋور اۋتتىر چۈپۈنى.

بىلىمىز تىپ جان آلار.

بىلىمىز اۋسسا پىك ياسار.

بىلىملىك پىلا دال، بىلىسى گىلملىك پىلا.

بىلىمىن — مۈنگ پىلانى باشدان سۇوار.

بىلىمىنىڭ بىر آيىپ، بىلىپ آمال ائمىنىڭ، ايكى آيىپ.

بىلىمىنىڭ باش آل، بىلىمىنىڭ - ياش.

بىلىمىنىڭ بىلىمىنىڭ ائ، بىلىمىنىڭ، بىلىمىنىڭكىنى ائ.

بىماملا مىلايىم گىرك، گۈيجى آسغىن شىلايىن.

بىمارنىڭقى تىمار.

بىنامىسا گۈندە بايرام، گۈندە تۈي.

بىر آغاچدا گۈل-دە بىتەر، تىكەن-دە.

بىر آغاچدان تۇقاي بۇلماز، بىر گۈلدىن - باخار.

بىر آغدارئىم، بىر سۆۋ.

بىر آغزىدان چىققان سۆز مۇنگ آغزا يايىلار.

بىر ادامىنگ گۆزى يامان، بىر ادامىنگ - سۆزى.

بىر آجى دۇيۇرماق - خاچ.

بىر آقماغىنگ غۇيا آتان داشىنى اۇن دروۋش چىقارپ بىلىمىز.

بىر آتا اۇن اۇغلى ساقلار، اۇن اۇغۇل بىر آتانى ساقلاپ بىلىمىز.

بىر آيال كىندىرىگىنى ايتە آلدئرار، قىرقىسى آقىل بىر.

بىر باتمان آلتىنىنگ بۇلاندان، بىر دابان پىرىنگ بۇلسۇن.

بىر باش - بىللى باش، ايكى باش - ماشغالا.

بىر باشا بىر اۇلۇم.

بىر باشدا يۇز خىيال، يۇز سۇودا.

بىر باشدا قىرک يىل بايلىق دۇرماز.

بىر باشى ايت خىم ساقلار.

بىر باشىم بار، مۇنگ - ايشىم.

بىر بىگىن آغلار، بىر خىم - غىنانان.

بىر غاپسانگ-دا، ياغ غاپ.

بىر غاپى ياپىق بۇلسا-دا، يۇز غاپى آچىق.

بىر غارغا بىلەن غىش گىلەمىز.

بىر غارلاۋاچ ياز اتمىز.

بىر- غاررئىلىقىدا، بىر- ياشلىقىدا.

بىر غارئىلىقىدا كۈنگۈلۈنى "خۇش گىلەمنىڭ" اولار.

بىر گۈن آغزالالىق بۇلان اۋىدىن قىر كۈنكى بىر كىدەر.

بىر گۈن غام گىلەم، چۈقۈر دۇلماز.

بىر گۈن دۇزا - مۈنگ گۈن سالام.

بىر گۈن اۋىنگ سىپىن، بىر خىپە اۋىنگ اۋرار.

بىر گۈنۈنگ پىداسى، مۈنگ گۈنۈنگ دۇغاسى.

بىر گۈنۈم - خۇش گۈنۈم.

بىر گۈنكى ائىستىما، قىر كۈنكى قۇۋۋاتىنىڭى آلا.

بىر گۈنلۈك يۇلا چىقسىنىڭ، اۋچ گۈنلۈك آزىق آل.

بىر گۈپ - پىنت، ايكى گۈپ - آنت.

بىر گۈپ آز، ايكى گۈپ كۈن.

بىر گۈرۈن - بىلىش، ايكى گۈرۈن - تانىش اۋچ گۈرۈن - غارنىداش، دۇرت گۈرۈن - غارداش.

بىر گۈرۈننىڭى ايكى سىنما.

بىر گۈرۈننىڭى اۋۋمە-دە، سىندىرما-دا.

بىر غۇل بىلەن دۈۋۈن دۈۋدۈرمز.

بىر غۇيۇندىن آق-دا دۇغار، غارا-دا.

بىر غۇرانگىسۇز ئاۋى بۇلماز، بىر جارچىسۇز - تۇي.

بىر دۇيماق - چالا بايماق.

بىر يۈرە كۆپ بارسانگ، غادىرئىنگ آز بۇلار.

بىر زادىنگ غۇلپۇندىن تۇتدۇنگىمى، “گۈيجۇم يۇق” دىيمە.

بىر زىردە يالقارئىن، بىر زىردە غارغارئىن.

بىر زىرئىنگ غادىرئىن بىلىمدىك، مۇنگ زىرئىنگ غادىرئىن بىلىمىز.

بىر زۇۋالا آش بىشىردىم، مۇخمانى آتدان دۇشۇردىم.

بىر ابيدىگىم چۇربا نان، غۇيمان سىندە “سالا-سان”.

بىر يىگىدىنگ داغ يالى مالى بۇلسا خىم، نە-سىيىسىندىن آرتتق ابيىپ بىلىمىز.

بىر كىرن گىچىرن، يۈز كىرن اۋتار.

بىر كىسبى بۇلان خۇر بۇلماز.

بىر مەنزىلە گىتىمىز يۈكۈنگ اگىسى.

بىر ناخال اىكىنگ، ياشىنگ باقى.

بىر اۋبادان دال يالى، يابان غالان مال يالى.

بىر اۋغۇل بار، آتاسى بىلەن بىر زاتدەر، بىر اۋغۇل بار، آتاسىندىن زىياتدەر.

بىر اۇقانا، بىر دۇقانا.

بىر اۇقدا ايكي تۇوشان اۇردۇرماز.

بىر سامسۇق باش آقۇللۇنگ آغزۇنى آلاردار.

بىر سۇزلە، ايكي دىنگلە.

بىر سۇغرۇنگ پشوينە، مۇنگ سۇغر تيار.

بىر تاياق باغت، بىر تاياق بتباغت.

بىر تۇتام يتمىسە، گۆيجۇنگدىن گۇر.

بىر چىرانىنگ داشىنا، قىرك آدم اۇيشىر.

بىر شايى تاپسانگ دۇوۇپ غۇي، ايكي شايى تاپسانگ - چىگىپ.

بىر لدە ايكي غارپىز تۇتدۇرماز.

بىر الي بىلن اكن، ايكي الي بىلن اۇرار.

بىر ياغشۇدان "يامان دۇغدۇ" دىيسە ائنانما، بىر گۇن ادر آلتۇغۇنى، بىر ياماندا "ياغشى دۇغدۇ" دىيسە ائنانما، بىر گۇن ادر ايتلىگىنى.

بىر ياغشۇلق مۇنگ بلانى غايتارار.

بىر يازىقدان ار اۇلىمىز.

بىر ياماننىگ زىلى، مۇنگ ياغشا دىگر.

بىروىنگ گۇونى دىنگىز، بىروىنگ گۇونى دۇنگۇز.

بېرى ايشلار، دۇقۇزى ديشلار.

بېرىنە خۇتدە گىلىنگ، يۇزۇسىنىنگ آياغى تىترار.

بېرىنجى - بادىم، ايكىنجى - اۇدۇم.

بېرلىش گۆچ - گۆچ، بېرلىشمىدىك گۆچ - پۇچ.

بېرلىش گۆچ داغى تالخان ادر.

بېرلىك بۇلماسا، دېرلىك بۇلماز.

بېر-أ آجى اۇنۇدئىلماز، بېر-دە - سۆيجى.

بېر-أ آت آجاغا، بېر آيال آجاغا آلا يتي:رمىش.

بېر-أ اير اكيلن اكيندن تاما ات، بېر خم اير يتيشن - اۇغۇلدان.

بېر-أ خۇدايدان غۇرقاندىن غۇرك، بېر خم - غۇركمادتقۇدان.

بېر-أ ياغشلىق اۇنۇدئىلماز، بېر-دە - يامانلىق.

بېسابئرئىنگ مالى يىتر.

بېتە غاخار اديپ، يۇرغانئىنگى اۇدا برمه.

بېتمزدن بېت آل.

بېخايا بېل باغلاسا، پرىشده يۇلدان چىقار.

بېخۇدا ايش اديلمىسين، اۇتگور غىلچ گادىلمىسين.

بېش مىوه شاختاسىندا دۇرماز.

بېشىرىنە خۇۋلۇقماز، دۆشۈرىنە خۇۋلۇغار.

بۇغازى بۇغماسانگ، بۇغاز دۇياني يۇودار.

بۇزۇلان ايش بيريكمز.

بۇي يىتمىدىك يره، اۇي يىتر.

بۇيى بير غارش، دىلي ايكى غارش.

بۇيى اۇزننىنگ، آقتلى غىسغا.

بۇقۇرداق دار خىم بۇلسا، غارن گىنگىدير.

بۇلان ايشه اۆكۆنمه، آقتلىنگا زىيان ادر.

بۇلاندان غۇركما، بۇلجاقدان غۇرك.

بۇلانتنا بىگنمه، دۇرانتنا بىگن.

بۇلدۇران خىم آيال، غالدئران - خىم.

بۇلجاغى بۇلۇپ، بۇياسى سىنگىدي.

بۇلجاق بىلن اۆلجىگه چاره تاپىلماز.

بۇلجاق اۇغلان بۇگۆندىن بىلى.

بۇلسا باش، بۇلماسا يىگىمى باش.

“بۇلسادى” اىسىنگ، “كاشگادى” گۆگرر.

بۇلچۇلئقدا غىتچىلئق آراما.

بۇش غاپ دىك دۇرماز.

بۇش تانگىگىرئىگ سىسى باتلى.

بۇيۇن تاپىلسا، بۇيۇنتۇرۇق تاپىلار.

بۇيۇنگىچا بۇي تاپىلار، گۈۈنۈنگىچە گۈۈۈن تا-پىلماز.

بۇرى بار پىردە، غان بار.

بۇرى غارراسا، ايتىنگ گۈلىسى گىلر.

بۇرى غۇنگشۇسۇنى ايمىز.

بۇرى تاپسا - دىنگ اۇرتاق.

بۇرىنىنگ بالاسى بۇرى بۇلار.

بۇ گۈن آيتىنگ دۇقۇزى، آل-دا غۇش اۇكۇزى!

بۇ گۈن گۈرىنىنگ اىرتىر يۇق.

بۇ گۈنۈنگ اىرتىسى بار.

بۇ گۈنكى گپ - اىرتىركى گۈنۈنگ ياسسۇنى.

بۇ گۈنكى ايشىنگى اىرتا غۇيما.

بۇ گۈنلۈگىنى تاپان، اىرتىرىنى غايغى اىتمىز.

بۇ دۇنيا بىرۈه كۇپ، بىرۈه آز.

بۇ دۇنيانىنگ بىشىدى ياغشى بۇلسا خاتىنىنگ، يامان بۇلسا خاتىنىنگ اىچىنگىدىر تۇتۇنىنگ، يانا-يانا گىدىرسىنگ، زىررە
غالماز يىتىنىنگ.

بۇ يىل ايىسىڭ تۇخۇمى، گۈل يىل ايىرسىڭ...

بۇ چۆركىلەي چۆركى - مۇنىيىنى ئۇدۇنا گىدەر.

بۇ غارتىمىم ئاز بولسا-دا، گەگىرتىمىم كۆپ بولسۇن.

بۇغداي: "بەك بولماسانگ، سارالامدا سارىيى ئۆكۈ-زىنگى، غىزارامدا غىزىل ئۆكۈزىڭى ئايىرسىڭ" دىيىنىمىش.

بۇغدايى بولمادىغىنىڭ، ياغدايى بولماز.

بۇغداي بولسا، ئۆلچەك تاپىلار.

بۇغداي: "باش ئايدا بىر غارىش، بىر ئايدا باش غارىش ئۈسرىن" دىيىمىش.

بۇغداي داىخانا: - مېنى پالچىغا غارسانگ، مېنى غىلچىغا غارارنى - دىيىنىمىش.

بۇغداي زاغارا: - مېنى بولسام غارىغىنىڭ، قىزقا يېتىر يارىغىنىڭ - دىيىنىمىش.

بۇغداي جۈنە: - مېنى بولماسام غارىغىنىڭ، قىزقا يېتىر يارىغىنىڭ، ئۇقلاوا دۇلاشماسىڭ، مېنى-مانا ياراشماسىڭ - دىيىنىمىش.

بۇغداي ئاتنىڭ بولماسا، بۇغداي سۆزۈڭ يۇق-مۇدى.

بۇغداي ئۈنى دۇيانگ غۇلتۇغىندا-دا بېشىر.

بۇغداي چىگىيى ئات گىتىر، تۆۋى چىگىيى دىرت گىتىر.

بۇغدايى خاقدان دىلە، جۈۋىيى - دىرسىن.

بۇغرا ئالسانگ - بۇتلۇسىندىن، سىغىر ئالسانگ - سۆيتلۇسىندىن.

بۇز ئۆستۈندە تۇزان ئاراما.

بۇلاق باشدان بۇلانا.

بۇلۇت بۇلسانگ، اۇزۇنگە ياغ.

بۇلۇت گۆكدە غىشلاما.

بۇلۇت ياغماز، بۇيرۇق ياغار.

بۇلۇتدان چىققان گۆن ياقار، ياشماقدان چىققان - دىل.

بۇيۇرماچاق آش، آغىزدان غاچار.

باري باقان خاسسانى، جويچىلى اۇناش دۆزدر.

باش بارماغىنگ باشىسى دىنگ دال.

—و—

واغت گيتدي - ناغت گيتدي.

واغت داغى گىمر، سۆو - داشى.

واغت خىر زادى اۋوردىر.

واغتدا جىلاو بۇلماز.

واغتدان آلاننگ اۋزۇنگى.

واغىلى ايش اۋز واغىنا چىكر.

واغى غانئما بىل، اۋتسە دۇلانماز.

واغى اۋتىن كىمپىرە خىنا بىلن سۆرمە ناتىسین؟

واغئندىن اۋىڭ اچئان گۈل تىز سۇلار.

واغئز - آسان، آمالى - قىن.

وادا بىر خىر ارىڭ وپاسى باردىر اويلاما.

وادا ائدى - خاتا ائدى.

“واللا” دىيىمك اويۇندىر، اۋل دۇنيادە بويۇندىر.

واس - واس يۇلا گيتسە، خىر دېا چىققاندا غانگىرئىپ، اويۇنى گۈزلار.

واتان گدايى - كىپىن گدايى.

واتاننىڭ تۈسسسى يات ايلىنىڭ اۋدۇندىن ياغشى

“واخ-واخ” دىيىن تاپىلار، چۆرك بىر تاپىل-ماز.

وزىيلى غۇلۇڭ اۋرنى تۈردە.

وجىنە سايماز دۇنيانى، زاغاردىر ايبىياني.

ويران دىگىرمىنىڭ اۋنى نامە، كىگى نامە؟

ولى بۇلماسا، ولجە.

وپالى دۇست يىل گۇرمىسە-دە، يات بۇلماز، بىوپا دۇست بىر گۇن گۇرمىسە، يات بۇلار.

وپاسى يۇغۇڭ، خاياسى-دا بۇلماز.

وپاسىز دۇستىدىن وپالى ايت ياغشى.

ورزىش اۋكۆزى آغاچا مۇندۇرپ دۇشۇر.

ۋىسېتى دىنگلۇن كىم، تۇتان كىم؟!

ۋخىمە دۇشېنىنگىي يا مال غۇرقۇسۇندىن، يا جان غۇرقۇسۇندىن.

—گى—

غاباخات سامىر دىرىسى بۇلسا-دا، خىچ كىم آرقاسىنا آلماز.

غابىلىمى آلاشنىڭدان، يابىمى آل.

غاۋۇن غابىغۇندىن تانالار، بىدو - سۇبۇ-گىندىن.

غاۋۇن غاۋۇندىن خىنگ آلار، خىنگ آلماسا - رىنگ آلار.

غاۋۇن دۇبۇندىن اۋسىر.

غاۋۇنى ساقچى تۇكىر.

غاۋۇننىڭ - آغىرى، غارىپىزنىڭ - يىنگىلى.

غاۋۇن غۇۋۇسنى شاغال ايىر.

غاۋۇننىڭ چۆيۈڭى يىرە سىنگىر، گېپىنگ يارامازى - يۆرگە.

غاۋۇننىڭقى يۆز گۆن، يۆز گۆندىن سۇنگ اۋزگۆن.

غاداغاندا غىممات آرتار.

غادىر غايىن بىلىن گىيودە.

غادىر گىجىسىندە دۇغلان غادىرسىز غالماز.

غادىرى بارا يىمىدىن سۇوغات گىلر.

غادىرى باشغانىنگ غارشىلانئىشى باشغا.

غاز اۇر، غازان دۇلدۇر، سىرچىدىن ئامە بۇلجاق.

غاز اۋچسا، غارغا غۇنار.

غازابىنگ غاتى پرە!

غازان غاراسى گىدىر، نامئىس غاراسى گىتىمىز.

غازان يۇق پىرىندە گۆۈچ خىم يۇق.

غازانا ياناشسانگ، غاراسى يۇقار، يامانا ياناش-سانگ - بىلاسى.

غازاننى غازاندا.

غازاپ گىلىدە، آقتىل گىدىر.

غايغى- غاردار، غام - اۋلدۇرر.

غايغى- غام اۋمۇر تۇرپۇسى.

غايغىسىز غارا سۇودا سىمرار.

غايىدان دۋولت بىلىن اۋركىن دۇيانگ اۋنگۈندە دۇران اۋزۇنگ بۇلما.

غايىنامان بىشىن آش، دۋشىن پىرىنە دا: ش.

غايىنىم - خازىنام، گىتىرىپ غۇيار يانئىمدا.

غايىرات مۆشگىلى يىنگر.

غايىن اۋيۈنگ - زىندان، آتاتىڭ اۋيى - ميدان.

غايىنە زالىم بۇلسا-دا جانئىمدىر، خىمىم غارا گۆزۈمدىر.

غالا ايچىندىن آلتار.

غالام غىلچىدان يىتىدىر.

غالام تۇتان دىلىمىز.

غالامنىڭ يازاننى غىلچ بۇزۇپ بىلىمىز.

غالان ايشە غار ياغار.

غالالى اۋي - آلالى اۋي.

غاللام بار - تىللام بار.

غالپىنىڭ غازانى غايىناماز، غايىناسا-دا - باي-ناماز.

غالتامان غارراسا يالانچى بۇلار، بۆرگۈت غارراسا - سىچانچى.

غاملى آدام گۆلكى سۆيىمىز.

غاملى باشا غار ياغار.

غامشى غۇوشاق تۇتسانىڭ، ال غىيار.

غان بىلن گىرىن جان بىلن چىقار.

غاندىم اتي چۇغلۇجا، شارا اتي غانلىجا.

غانجىق غۇيرۇغىنى بۇلاماسا، كۆپك ائزىنا ايرىمىز.

غاپاقسىز غازان غايناماز، ئىسىز اۇغلان اۋىنا-ماز.

غايى گزىنىڭ، مۇنگ-دە بىر غاپئىسى بار.

غاپئىدا غالان غاخاردا.

غاپئىدان گىلن اينىڭ بۇلمان-دا، گۈزۈنگى تۆسسۇ غاپ-دئىر.

غاپئىدان گىلنە غايى بۇيى سۇز سۇزلىمە.

غاپئىچىنىڭ غارنى دۇق.

“غار ياغدى” دىيىپ بىگنمە، آيازى باردىر، “يشان گىلدى” دىيىپ بىگنمە، ئىيازى باردىر.

غارا گۇرمان، ايت اۋىرىمىز.

غارا غۇيۇندا غۇيرۇق بۇلماز، ساقنىق آيالىدا — خامىرمايا.

غارا داغ پرىنگ لابتىر.

غارا پرە غار ياغسا، غارى گۇرمىك بىر مئرات، غارا پردن غار گىتسە، پرى گۇرمىك بىر مئرات.

غارا پرىنگ غارنى گىنگ.

غارا كچە اق بۇلماز، كۈنە دۇشمان - دۇست.

غارا ساچلىنىڭ گۈزىشى، ئىردىر داغلارنى - داشى.

غارا سۇو- غارا گۇرئۆم.

غارا ئىشك باشىنا آغزىدۇرۇق داقسانىڭ-دا، غاتىر بۇلماز.

غارادان غايتماز، غارانگىقتىن غۇركماز.

غارادىر-غۇرادىر، ايل ايچىندە تۇردىر.

غاراقچى تۇپاردان آيرىلانى سانجار.

غارامىغىنگ دانىسى بۇلۇنچانگ، بۇغدايىنگ سا-مانى بۇل.

غاراننىڭ غاخارى گىليانچا، سارننىڭ جانى چىقار.

غاراشاننىڭ واغتى اۆتىمىز، خۇلۇغاننىڭ ايشى بىتىمىز.

غارغا باغدادا بارىپ گىلسە-دە، خىچ كىم دىيىمىز: "غاز گىليار!"

غارغا غاغىلداپ غاز بۇلماز، كىمپىر بىزىپ — غىز.

غارغا غازا اۆيكۆنسە، غاناتى سىنار.

غارغا مۇنگ غىغىرسا-دا، ياز بۇلماز، غاز بىر غى-غىرسا، ياز بۇلار.

غارغاننىڭ "غاز" بالاسى، خىر كىمىنىڭ اۆز بالاسى.

غاردا ياتان اۆلىمىز، اۇندا ياتان اۆلىر.

غارنى - دۇق، گۆزى - آچ.

غارنى دۇقۇنگ مالى تۆكىل.

غاررا گۆلىن اۆزۈنە گۆلىر.

غارراسانگ، غارچىغاي سال.

غاررى غۇيۇن اۆركىمىز.

غاررى - اۆيۈنگ سۆتۈنى.

غاررئ مالدان غايرا دۇر.

غاررئ اۇيناسا، غاي تۇرار.

غاررئ سِرچە كېگە آلدانماز.

غاررئ تىلكى يىدى بۇرا آلدنرماز.

غاررئ يابى اۋيانسئز گىدر.

غاررئدان سۇراما، كۆپى گۆرندىن سۇرا.

غاررئ گۆرە ياقئن، يىگىتلىر - يارا.

غاررئئىنگ بىليانى، جۇوانئىنگ بىلجى.

غارشئدان شىمال اۋسسە، غۇزايدان غار آيرئلار، آرادا راقئىپ گزسە، سۇيگۇلى يار آيرئلار.

غارئبا بارئىنگى آياما، دۇستۇنگا - جانئىنگى.

غارئبا دريادان سۇو يىتمز، داغدان - كۇلگە.

غارئبا ايت خىم ياغى، بيت خىم.

غارئبا خىممە ئىشىك ياراشار.

غارئبى اۋرسانگ اۋر ولى، ئىشىگىنى يىرتما.

غارئبىنگ بايلئىغى - جان ساغلئىغى.

غارئبىنگ بايرامى - يانگى ئىشىك گىندە.

غارئبىنگ گۆۋنۆنى "خۇش گلىدىنگ" اولار.

غارئېنىڭ گۇۋى سىنىق، يۇزى سۇۋۇق - يېتىمىڭ بۇيى بۇرۇق، يۇزى سۇلۇق.

غارئېنىڭ غىشى اۋزىن، يازى غىسغا.

غارئېنىڭ سۇزى پر خىم آماز، پردە-دە غالماز.

غارئېنىڭ تاپدېغى - يابىنىڭ چاپدېغى.

غارئىداش غانلى گۆندە.

“غارئىداش” دىيىپ ياتلاما، بىر يات چاتما بار بۇلسا.

غارئىداشدا غارنىم ياقىن.

غارئىداشنىڭ گىلمان-گىلمان يات بۇلار، يات گىلە-گىلە غارئىداش بۇلار.

غارئىداشنىڭ اۋىنى غارانگىقتا بىللى.

غارئىداشنىم- غارا غازانىم.

غارئىداشنىم- غارا غارنىم، دۇغانىم - دۇلى چۇۋالىم.

غارئىداشنى يامانلاننىڭ، جىزاسنى ايل بىر، اۋلاغىنى يامانلاننىڭ، جىزاسنى يۇل بىر.

غارئىداش غارا گۆندە، غۇرباغا ساز بىلن سۇخىتدە.

غارنىڭ كۈنلىگى - غاللانگ بۇللۇغى.

غارپ آدم يامانار، يامانار-دا غۇۋانار.

غارپ آت تاپسا، اۋت تاپماز، اۋت تاپسا - آت.

غارپ بۇلسانگ، غارئىداشنىڭ يات بۇلار، غاچار آغا-يىنىڭ، دۇستۇنگ مات بۇلار.

غارئپ غاللا تاپماز، غاللا تاپسا - غاپ.

غارئپ اۋيۈنگ غازناسى، يۈتمۈز اۋيۈنگ يارناسى.

غارئپ اۋلسە، آغى يۇق، آررئق اۋلسە - ياغى.

غارئپ اۋلسە، غامخۇر يۇق، يۈتمۈز اۋلسە - خۇسسار.

غارئپ خاچان باي بۇلار، غىش اۋيۈنگ ياز گيسە.

غارئپ اۋيۈنگ غارا بۇلۇت.

غارئپ ئامە غارئپ - اۋدۇن بىلەن سۇوا غارئپ.

غارئپلىق غايرا ادر، اۋلۇم - يانگرا.

غارئپلىق اۋلدۆرمۈز، اۋلدۆرمۈسە - دە گۆلدۆرمۈز.

غارئپلىقدان بايان ار، آررئپ غالسا - دا، "ال" دىيۈمۈز.

غارئپلىقدان بايان ار، يانئنا غۇنگىشى غۇن - دۆرماز، آررئپلىقدان سىمران ات، آخىرئنا آدام ايندىرۈمۈز.

غارئش ياغدان، غايماق اۋيۈنگ.

غاسسابا ياغ غايغى، گچا - جان.

غاتناشسۇن اۋچما بارسۇن، دالاشسۇن تامۇغا بارسۇن.

غاتى آغاجى يۇمشاق غۇرچۇق ايير.

غاتى سۇيىن دىلدىن غالار.

غاتى تۇيىناق غارئندا ياتماز.

غاتئق دۇكۆلسە، يۇقى غالار.

غاتئقلى آشدان آش بۇلماز، غۇدادان - غارئنداش.

غاتئقسئزدان دۈزلى ياغشى، اۇغۇلسئزدان - غئزلى.

غاخار - شيتان.

غاخار - غاررادار، گۆلكي - ييگدلدِر.

غاخار غاچار، اۋيكە اۋچِر.

غاخار گِلِر - يۈز سارالار، غاخار گيدِر - يۈز غارالار.

غاخار - اينيدِن، باغئشلاماق - آغادان.

غاخار اۋنگدِن يۇرار، آقتل - ائزدان.

غاخار جانگ تيز غاررار.

غاخارئنى يۇودان باتئر.

غاخارئنگ اِمي سابئر.

غاچانا-دا بير آمان بر.

غاچاننى قۇومازلار، يئقئلانى اۋرمازلار.

غاشانماغا دئرناق گِرِك.

غاشانسام غائئم چئقار، غاشانماسام - جانئم.

غايا باشئندا گِرِن بير گۈن تايار.

گِداي “باي بۇلسام” دىيەر، باي - خۇداي.

گِداي ايتىدىن غۇرقار، ايت - گِدايدان.

گِدايچىللىغا-دا غۇرپ گِرك.

گِدايىنگ خايىباتى - سىرئى.

گِدايا بۇرچلى بۇلما : يا تۇيدا دىلار، يا باي-رامدا.

گِدايا چارئىق پىرىنگ، ياماللىغىنى-دا سۇرار.

گِنگىشە گىنگ دۇنيا، دالاشانا دار دۇنيا.

گِنگىشدارىنگ بۇلماسا، آل-دا تىلپىگىنگ بىلە گِنگىش.

گِنگىشلى غۇل آردىماز، آردىسا-دا شۇل ياغىش.

گِنگىشلى دۇن غىسغا بۇلماز.

گِنگىشلى پردە كىملىك يۇق، گِنگىشسىز پردە - دىنگلىك.

گِنگىشلى سالامات بۇلار.

گِنگىشلى تۇي دارغاماز.

گِنگىشلى تۇي اۇزاق گىدر.

گِنگىشسىز دۇرمۇش - تۇيدان سۇنگ دارغار.

گِنگىشسىز - ايش، لىزىسىز - آش.

گِنگىشسىز ايشىنگ پۇشمانى كۆپ.

گَزِگَن آياغا داش دِگَر.

گَزِگَن غنزدان گِلين بۇلماز.

گَزِگَن ايت سۆنگك تاپار.

گَزِگَنينگ ايندِگي بۇلماز.

گَزِگَنينگ اِتگيندِن يئرتتلار، اۋرۇشغانننگ - ياقاسئندان.

گَزِن - دِريا، اۋتۇران - گۆمرا.

گَزِمَك - اۋمۆردِن، ياتماق - اۋلۆمدِن.

گِيمي تازليكدە آيا، ابرائينگى - ياشلىققدا.

گِيمأگە كِتِن ياغشى، اۋلماگە - واتان.

گِلِن - دۋولِت، گيدِن - مأخِنِت.

گِلِن گِلين دأل، دۆشِن پِري گِلين.

گِلِن گِچَر، غۇنان گۆچَر.

گِلِنده مئخمان ياغشى، گيدِنده - باغشى.

گِلِنه “خۇش گِلدينگ!”، گيدِنه “خۇش بارغاي”! دِپِيرلِر.

گِلِنه - بالدِئز، گيدِنه - پِنگِنگه.

گِلِنِي گِچدي بيل، گِلجِگه يۇل غۇي.

گِلِسي گِلِنده ساغدان - دا گِلِر سۇلدان - دا، گيدِسي گِلِنده پِلِم اُكيدِر، سيلِم اُكيدِر.

گۈلسە آيال خۇسسارنى - تاپنلار بار بېگىسى، گۈلسە ارىنگ خۇسسارنى - تۇتار يۈرك بۇرغۇسى.

گۈلسە اكىز-كيزدن، گيتسە سىكىز-سىكىزدن.

گۈلسە اكىن گۈردن گۈلسىن.

گۈلىن آغزىنى ياشار، سىسى سىكىز اۋىدىن اشار.

گۈلىن بىتىن ياشىرار، سىسىن داغدان آشىرار.

گۈلىن بۇلماساق خىم، گادىكىدىن غاراپدىق.

گۈلىن گۈلگن بۇلدى، اۋبا گۈرگن بۇلدى.

گۈلىن گۈلر ياننىگا، دۇغا قىلار جاننىگا.

گۈلىن گۈلسە، گۈلىمىسك كۈپلر.

گۈلىن دۇشسە ائراقدان - غاتناشغى دۈز بۇلار، گۈلىن دۇشسە ياقىندىن - غاتبار-غاتبار سۇز گۈلر.

گۈلىن اۋجاغا چىكر.

گۈلىن سۇزى باتار - باتمانا دىنگ، اۋغۇل سۇزى باتار - كاتمىنە دىنگ.

گۈلىندىن غىر بۇلماز، گۈيۈدىن - اۋغۇل.

گۈلىنە باق، گۈلىنە، گۈلە-گۈلمان دىلىنە، گۈزى اۋجاق باشىندا، اۋزى اير غاشىندا.

گۈلىشىدىن آشنى ايبىر، گۈلىشىدىرمدىك - باشىنى.

گۈلىشىمدىگىنگ گۈلىنى اۋغۇرلۇق ادر.

گۈلىمك - مۇخماندان، اۋغراتماق - اۋى ايسىن-دىن.

گۈلنى گۈلدە گۈر، سېپىنى - گۈندە.

گۈلنى سۇنا، گۈلسى يۇل.

گۈلنىڭ "گۈلدى-گۈلدىسى"، "اۋغۇلۇڭ" بۇلدى-بۇلدۇسى.

گۈلنىڭ بىر بۇلسا ئۆتۈرۈپ ئېرىشىڭ، ئىككى بۇلسا - يۇرتۇپ.

گۈلنىڭ گۈۈنى خىر دۇغراننى خان ئېسلار.

گۈلنىڭ يامان بۇلسا ئۇغۇلۇڭدان گۈر، گۈۈپىڭ يامان بۇلسا - غۇزۇڭدان.

گۈلنىڭ غارغاسىڭ ئۇغۇلۇڭغا دېگەر، گۈۈپ غارغاسىڭ - غۇزۇڭغا.

"گۈلنىم بار" دېيىپ بايرىنما، ئىش بۇيۇرسا ئېرىنمە.

گۈلنىمىڭ — ئايغى، چۇپاننىمىڭ - ئايغى.

گۈلنىمىڭ ياشماق ياشۇشى، خاننىمىڭ ئارقا غاشۇشى.

گۈپ - مۇللادا، ئاقتىل - كۈلدە.

گۈپ باشى ئىگىگىچىك.

گۈپ گۈزىرىنىڭ ئاتىنى ئالت.

گۈپ دېيىنىڭ غاپ-غاپ، ئىش دېيىنىڭ بېتاپ.

گۈپ يىل بۇلماسا-دا، يۈرۈك چىشىرىر.

گۈپ تاپماسىڭ، كۈنلىرىڭ گۈپىنى گۈپلە.

گۈپ ئىزارلان بىلەن بارار، يۇل ئىزارلان - ئۇبا.

گپە دۆشمىدىك، اۆمە دۆشمىز.

گپى ايدان گپچى دال، گپى انزارلان گپچى.

گپى كۆپۈنگ اويادى از.

گپىنگ ازى ياغشى، آشننگ — دۆزى.

گپىنگ كۆرۈگى - پرىنگ يارغى.

گپلىمىنى باشارمادىق ماركە بۇزار.

گپلىسنگ، گپ تۆكىمىز، غازسانگ - غۇم.

گپلان گپى گۈۈلىك، ادىن ايشى دۇغالىق.

گردىشلى سۆزى گلىن ايدار.

گريگىنگى گريكمىزدە آل.

گريك درگى يىقار.

گريك دال آش-تاباق، زىرۈرى غاش-غاباق.

گريكلي داشنىنگ اگرامى يۇق.

گريكمىزى ساقلا - گريك بۇلىنچا.

گرمليگىنگى گرمگىن - گلىن پرىنگ بلىدىر، آسمالىغنىنگ آسماغنى - آسلى-نسىلىنگ بلىدىر.

گچلىگىسىز دريا بۇلماز، گچىمىسىز - دۇنيا.

گچىن گۈنە ساللاوات.

گېچىدىن آت-دۆيە باخىيىدىن بۇلسا-دا، گېچ.

گېچىدىن - گېچ، اۋتىدىن - اۋت.

گېچى گېچى بىل، گېچىدىن خاۋار بىر.

گېچىر - غاخاللىق، غالار - اۋياتلىق.

گېچى ايكىدىن غۇزلاپ، غۇيۇندان گېچىمىز.

گېچى يۇرۇپ، كىيىك بۇلماز.

گېچى مألار - سۇو ايچىر، اۇغلان آغلار - گۆن گېچىر.

گېچى سۇيۇندىن سارغان بۇلماز، يۇنگۇندىن - يۇرغان.

گېچى سۇياننىڭ پىداسى ايكى - شاخى پىچاغا ساپ، دىرىسى آشغا غاپ.

گېچى سىرتى تۇبا تۇتماز.

گېچى اتي يىللى بۇلار، قىر كىلىنىڭى غۇزغار.

گېچىلى باي - كىچى باي، غۇيۇنلى باي - غۇيى باي، سىغىرلى باي - سالداملى باي، دۆيلى باي - دۆنيالى باي.

گېچىڭ يۇز - سۇزۇڭ دۆز، گېچىڭ اۆچ - سۇزۇڭ پۇچ.

گېچىڭ تاياق ايسى گىلسە، چۇپاننىڭ تاياغىنا سۇيىكىر.

گېچىرىملىنىڭ ايشى شۇو.

گېچمە نامارت كۇپۇسىندىن غۇي، آپارسىن سۇو سىنى، ياتما تىلكى ساياسىندا غۇي، آپارسىن يۇو سىنى.

گېچىمىز آرتىق - باشا خۇرلۇق.

گیدن گتیرر، اۇتۇران نۇرخ سۇرار.

گیدنە - يۇل، غالانا - يۇرت.

گیدنینگ خارئى اۇزى بىلن.

گىيو گىلدى - خان گىلدى.

گىيو قۇوسا - غاپئدان غاچ، اۇغلۇنگ قۇوسا - تۇرۇنە گىچ.

گىيو دىن مئرات بۇلماز، كۇلدىن - ئمارات.

گىيو تۇرسا - دا تاغۇم، اۇتۇرسا - دا تاغۇم.

گىيويم ياغشى - غۇنۇمىنگ آيدانى بىلن، اۇغلۇم يامان - گىلنيمىنگ آيدانى بىلن.

گىيوينگ تۇرۇندىن، اۇغلۇنگ بۇساغاسى ياغشى.

گىجە گزىنىگ - قاقئارسىنگ، يامان نىساق - داقئارسىنگ.

گىجە اۇدا گىتمە، گۇندىز تۇسسا.

گىزلىن سۇيگى - گۇركلى، اشكۇر سۇيگى - مركلى.

گىنگ بۇلان گىنگ ياشار، ايل بىلن دىنگ ياشار.

گىنگ بۇلسانگ كىم بۇلماز، ساغلىقدان اۇزگە دىم بۇلماز.

گىنگ كۇنلىپ يىرتتار، دار - سۇزۇلۇپ.

گىرنىگە غاپئدان گىرىپ، چقانگدا دىر دىن گىتمە.

گىرمە كىشى باغئنا، گىرسىنگ گىرر باغئنا.

گيرمزدن چىقمازئىڭى اۇيلان.

گيتگير آتئىڭ يۇلى تىكىز.

گيتدىم، گزديم دۇنيانى، جىننىت سايدىم بۇ يانى.

گيتسە باغدان گيديار، باغباننىڭ نأ غامىنا.

گىچ غۇيسا-دا آچ غۇيماستىن.

گىچ غۇپىدى، بلا غۇپىدى.

گىچ اكيلن اكينىڭ خاتاسى بار.

غۇبسۇنان غۇش اۋچمان اۋنگماز.

غۇۋاچاننىڭ دۇپ آراسىنا كاتىمىن سىغىستىن، جۇۋىنىڭ دۇپ آراسىنا - دۇيە.

غۇۋغاسىز ار گۇردە ياغشى.

غۇۋۇرغا غارنى دۇيۇرماز.

غۇۋى آداما سىلاغ ايتىنىڭ، يا آيدار، يا غايدار.

“غۇۋى گۇريار” دىيىپ بارئىرمە، “پريار اكن” دىيىپ آلئىرمە.

غۇۋىنى يادا برمە - خايئىپدئر، ياراما-دا برمە - آيئىپدئر.

غۇيما دىئىنىڭى گۇترمە.

غۇينا غۇرتدان غارداش بۇلماز.

غۇينا غۇرت داراندا، ايش ياقمازئىڭ ايجي اغئار.

غۇيىنام اۋز آياغئىندان آسارلار، گىچىنىم.

غۇيىنى بۇلمادئىغنىگ، پىچاغى يىتى بۇلار.

غۇيىنى پىل آلسا، گىچىنى آسماندا گۇر.

غۇلا گىلدى، إله گىلدى.

غۇلدا غاچان - غۇنجۇما.

غۇلتۇغى دۇلى غۇناغىم گۇناشا دال، گۇندە گىل، غۇلتۇغى بۇش غۇناغىم آيدا گىلمە، يىلدا گىل.

غۇلۇنگ غىمىلداسا، آغزىنگ غىمىلدار.

غۇلى دۇوۋىك ايش ادر، گۇونى دۇوۋىك ايش اتمىز.

غۇناق غۇناغى غىسغانار.

غۇناق نىردە بۇلسا - غۇت شۇندا، غازان نىردە بۇلسا - اۇت شۇندا.

غۇناقلى اۇيە غۇت گىلر.

غۇنائىنى غۇل بىلر، گۇچىنى - پىل.

غۇنگشۇدان گىلن شام بۇلماز، اۇ-دا واغتىندا گىلمىز.

غۇنگشۇسنا ائنانان آشسىز غالار.

غۇنگشى - غۇنگشۇنىنگ بازارى، يامانى - ايل بىزارى.

غۇنگشى آشى - گۇوۋون خۇشى.

غۇنگشى آشى - دىشه دأرى.

غۇنگىشى غۇنگشۇدان گىچ ياتىپ، اير تۇرمانى اۋورنر.

غۇنگىشى غۇنگشۇدان گۆرك آلار.

غۇنگىشى غۇنگشئنگ خىم گۆركى، خىم اۋركى.

غۇنگىشى ايتى غۇنگشا اۋيرمز.

غۇنگىشى اۋيه كىسك آتما.

غۇنگىشى تۈۋۇغى گۆزه غاز بۇلۇپ گۆرنر.

غۇنگىشى تۈۋۋورى رىسغالىنگى آرتدئرار.

غۇنگىشى خاقى - تانگري خاقى.

غۇنگىشى خالىنى غۇنگشى بيلر.

غۇنگىشى خىقلاسا، سىن چۇقلا.

غۇنگشئنگ آزار برسە - گۆچۆپ غۇتۇل، ديشينگ آزار برسە - چكىپ غۇتۇل.

غۇنگشئنگ غۇۋى بۇلسا، كل غزئنگ ارە گيدر، غۇنگشئنگ يامان بۇلسا، گۆل غزئنگ گۆره گيدر.

غۇنگشئنگ ييتيگىنى ائزلاش - تاپئلسا ياغشى، تاپئلماسا، گۆۋۈن ناغشى.

غۇنگشئنگ يئقئلسا، سۈيگت بر.

غۇنگشئنگ كيم بۇلسا، غۇدانگ شۇل.

غۇنگشئنگ مۇنجۇغئنى تۇيدا داقئسانگام، گۈندە داقئنما.

غۇنگشئنگى غۇنگشۇدان سۇرا، يامانى - ياغشئدان.

غۇنگىشئىما دىلگىم دۇشدى، بىرسە-دە غۇنگىشئىم، بىرمىسە-دە، غۇنگىشئىم.

غۇنگىشئىمىنگ باشى چىشىدى، غايغىسى مانگا دۇشدى.

غۇنگىشئىمىنگا غاراما - ئۇنگىشۇغنىمىنگا غارا

غۇرالان گۈزە چۇپ دۇشۇر.

غۇرالانا گۈز دىگر، اۋوۋىنە - سۇز.

غۇرقاغى قۇوالاسانگ، باتتىر بۇلار.

غۇرقاغىمىنگ باتتىرلىغى دىلىندە.

غۇرقاغىمىنگ گۈزى اۋلى، اقماغىمىنگ - سۇزى.

غۇرقاجىق اۋغلاننىمىنگ اىسى اغلماز.

غۇرقاق ات ساياسىنىدان اۋرۇر.

غۇرقاق گىدىندە ماغتاتار، باتتىر - گىلىندە.

غۇرقاق كۈلگىسىندىن غۇرقار.

غۇرقاق اۋنگۈرتى اۋرار.

غۇرقاق تايغا بۇلماز.

غۇرقانا غۇشا گۈرنىز.

غۇركدۈنگ - تۈتۈلدۈنگ، غۇركمادۈنگ - غۇتۈلدۈنگ.

غۇرقىنىمىنگ اۋلۈمە پىداسى يۇق.

غۇركيان بۇلسانگ پيشيكن، نامة چئقۇنگ دە-شيكن؟

غۇتۇر غۇلۇنگدا بۇلماسن، يامان - يانئنگدا.

غۇتۇر دۈيە تيكنلي چۇپە سۈيكنسە، گيجيسي غالار.

غۇتۇر الدن يۇقار، بلا - ديلدن.

غۇچ آتاسن تانار، ايت آتاسن تاناماز.

غۇچ بۇلجاق غۇزئىنگ سىنگريگي تۇنگى بۇلارمىش.

غۇچ بۇينۇزى غۇچا آغرلىق اتمز.

غۇچ غۇبىرلىجك غۇزا پىچاق گۇركزمه.

غۇچ يىگىدىنگ ياغشۇسى كۇپ دىنگلار، آز سۇزلار.

غۇچ يىگىت سۇوشده بللي.

غۇچ خم بۇلسانگ، داغ سۇسمه.

“غۇش” دىيىلمان، غۇشانا غىسسئرلما.

غۇشا غىلئىچ بىر غىنا سىغماز.

“غۇشت-غۇشت” بىلن غىنگىر غۇيۇن سۇرا غۇشۇلار.

غۇيۇن آلما، غۇيمات آل.

غۇيۇن باقان چۇل تانار، ائلىم اۇقان يۇل تانار.

غۇيۇن باشلى، غۇرت ديشلي.

غۇيۇن بىر دېدە آررۇق-دا بۇلار، سىمىز-دە.

غۇيۇن يۇنگى - چۇغا بۇلماز، دۇيە يۇنگى - چۇغا.

غۇيۇن يۇزە يىتياچا، دىرىسى مۇنگە يىتر.

غۇيۇن مالى-مالى مۇنگ بۇلار، ايت خالاي-خالاي كىم بۇلار.

غۇيۇن اورباسى اۇن بۇلار.

غۇيۇندا - ارک اتي، غۇشدا - باراق اتي.

غۇيۇنسۇزىنگ غۇلى بۇلماز، اقلىسۇزىنگ - تۇيى.

گۇۋوني آچىغىنگ - يۇلى آچىق.

گۇۋۇندە كىري بارىنگ، ايجىندە سۇرى بار.

گۇۋرە غارراسا-دا، گۇۋۇن غارراماز.

گۇۋۇن - گۇۋۇندىن سۇۋ ايچىر، غامىش - بۇغۇندىن.

گۇۋۇن - چۇيشە، گۇز - آينا.

گۇۋۇن گۇزلى سۇيىمىز، سۇيىنى سۇيىر.

گۇۋۇن دارلىغى - خۇرلۇق.

گۇۋۇن يىتسە، غۇل يىتر.

گۇۋۇن قازى، گۇز تىزى.

گۇۋۇن كىري آيدىلسا كىدر، گىيىم كىري-يۇۋۇلسا.

گۈۈۋۈن سىغسا، گۈۈرە سىغار.

گۈۈۋۈن سىرنى گۈز بىلدىر.

گۈۈۋۈن شاتلىغى - اۈمۈر زىياتلىغى.

گۈۈۋۈنسىز آيالدان كۈسسۈز اۈغۈل دۇغار.

گۈۈۋۈنسىز ايش - لىزىسىز آش.

گۈۈۋۈر - كۈل اىچىندە، بىدو - جۈل اىچىندە.

گۈگە باقان يىقىلار، لايى باتان كاقىلار.

گۈگە تۈيكۈرسىنگ، يۈزۈنگە دۈشۈر.

گۈگرمىدىك اكيندىن پر اۋرتىر، اۈنگمادىق باشچىدان - ايل.

گۈز - گۈزە ياغى.

گۈز - غۇرقاق، گۈۈۋۈن - باتىر.

گۈز - دريا.

گۈز - يۈرگىنگ آيناسى.

گۈز آغىرى يامان دىرتدىر، خىم ائراندىر خىم بۆرىندىر.

گۈز آغىرىسى - اىت آغىرىسى، دىش آغىرىسى - سۈنگك آغىرىسى.

گۈز بار - گۈرمىك اۋچىن، آقىل بار - بىلىمك اۋچىن.

گۈز بىن غۇراغى، آقىل - جان.

گۆز غانئىمىنى تاپار.

گۆز غاررار، گۆۋۈن غارراماز، ار غاررار، خىگىنگام غارراماز.

گۆز گچىر ولى، دىل گچىرمىز.

گۆز گۆزە دۆشەندە، يۆز اۋيالار.

گۆز گۆزە دۆشەندە، مآخىر اۋيانار.

گۆز گۆزە ائىسى، دىل-دىلە مئخمان.

گۆز گۆزى گۆرمىز.

گۆز گۆردى، كۆنگۆل سۆيدى.

گۆز گۆرەندە يۆز شىرىپ.

گۆز گۆرىنە آمال ادر.

گۆز گۆركى غاش، غازۋو گۆركى تاراش.

گۆز گۆرمىگىنى يۆرك سىزار.

گۆز گۆرمىگىنى گۆرر، غۇلاق ائىتمىگىنى ائىدىر.

گۆز گۆرمىگىن دۆيماز، ادام - بىلمىگىن.

گۆز گۆرمىسە، يۆز دۆنر.

گۆز گۆرمىسە، يۆز اۋتانماز.

گۆز گۆرمان، گۆۋۈن ائىجالماز.

گۆز غىراغى گۆرر، آقتل يۆرگى.

گۆز داشدان غالار، گۆۋۈن - ياقىندان.

گۆز دۇياني غازانا سالار، ادامى - مازارا.

گۆز يىتمزە — سۆز يىتر.

گۆز يۈكى - دۆز يۈكى.

گۆز نۇر ايسى، گۆۋۈن - سىر.

گۆز اۈزۈنگى، غۇلاق اۈزگانيگى.

گۆز اۈجۈندان گۆزلىمە، گۆزۈنگە زېر يىتر، دىل اۈجۈندان سۆزلىمە، اۈزۈنگە زېر يىتر.

گۆز ايلي - ايشىك سۆيلي.

گۆز ياراشىغى غاش، اغىز ياراشىغى ديش.

گۆزدىن داش دۆش، گۆۋۈدىن خىم داش دۆش.

گۆزدىن ائراق، كۈنگۈلدىن ائراق.

گۆزە بلا گۆلدىن گىلر، باشا بلا - دىلدىن.

گۆزە گۆرۈنمىز اۇغرى، خاندان - بگدىن دۇغرى.

گۆزل — خۇلقى بىلن گۆزل.

گۆزلى گۆرسىنگ گۆزۈنگ غا: نار.

گۆزلى كمىس اۋلدىر، يىگىدى - نامىس.

گۈزلىك باش تاجىدىر، خىر كىمە نىسىپ اتمىز.

گۈزلىك اوندۇر، دۇقۇزى دۇندۇر.

گۈزىنگى باشغانىنگ گۈزى باشغا.

گۈزى گۈرمىدىك كىشى - گۈزۈندەكى غىلدەرغانا دۆيە دىيىرمىش.

گۈزى دۇيرۇپ بۇلماز.

گۈزلىم اغلار — گۈزسۈزم، اۇغۇللام - اغلار، — اۇغۇلسىزام.

گۈزلۈنىنگ گۈندىز تاپمادىغىنى، كۈر گىجە تاپار.

گۈزلاندىن انگتان يىگر.

گۈزۈم گۈرمىسە، سىرتىمى بۇرى ايسىين.

گۈزۈمە بۇلاندان، غاشىما بۇلسۇن.

گۈزۈمم گۈرمىسين، جانىمام يانماسىن.

گۈزۈنگ - گۈزۈنگە دۇشمان.

گۈزۈنگ اغىرسا الىنگى چىك، اىچىنگ اغىرسا - داماغىنگى.

گۈزىاش — غاما يۇلداش.

گۈزىاش - گۈۋۈن ايردر.

گۈك گۈرلىمان - يىلدىرئىم چاقماز.

گۈكجە بايلىق - اۈچ آيلىق.

گۆكجە مۇنجۇغۇم قاندا بۇلسا، مېنىڭ گۆۋنۇم شۇندا.

گۆكلىمدە غۇيىنى چوڭاق باقسۇن، غۇچ دۋورى - لال.

گۆ: لە دۋشۇدۇم، يۇلا دۋشۇدۇم.

گۆزلىكىسىز سۆيت اۋياماز، يۇق آقتل قىركدا غۇيالىماز.

گۆني گىلن كىيگىنىڭ ايكي گۆزۈندىن باشقا آيىي يۇق.

گۆرگۈلىنىڭ گۆزي آغۇرسا، غۇنگشۇسى دۇيماز، آرزۇلۇنىڭ گۆزي آغۇرسا، يىدي گۆنلۈك يىرە خابار يىتر.

گۆرگۈني گۆرمان، گۆرە گىرمىك يۇق.

گۆرن گۆرنىني ادر، كىسوي - دۆرتىنىني.

گۆرن اشيدينە خابار بىر.

گۆرنە گۆز، اشيدينە غۇلاق.

گۆرنىنگي گىزلىمە، بىلىمىدىگىنىڭ سۆزلىمە.

گۆرنىنگي غۇيۇپ، اشيدينىڭە ائانما.

گۆرنىنگي دۇست دىيمە، سۇنگۇندان پۇشمان ايمە.

گۆرر گۆزە غارت اۋلىر، آجال يىتسە، ياش اۋلىر.

گۆرىبي گۆرنىدىن، گۆرۈنگي گۆر.

گۆرىبىنىڭ غارنى دۇق بۇلسا-دا، گۆزي آچ.

گۆرك - آغۇزدان، گۆرمىك - اگىندىن.

گۆرك تۇيدا گرگ، آقتل - اۇيده.

گۆركۆمدن - بركيم.

گۆركۆندن كۆلۆك بۇلماز، ساچئندان - سۆم-مۆل.

گۆركلۆديگىنگ بىلرېن، بىر اۇغلانئنگ بۇلانسۇنگ، ايشليديگىنگ بىلرېن، غايئن ئنگ اۇلنسۇنگ.

گۆركلۆني گۆرۆپ آلئچانگ، سۆيىنگي سۇراپ آل.

گۆرمىدك داشئم، ياردئ باشئم.

گۆرمز آرقاسى گۆيچلي.

گۆرمىسە گۆرسى گىلر، گۆرسە-دە اۇلسى گىلر.

گۆرمىسە يات، گۆرۆشمسە اۇيات.

گۆرمأينىم، كۆيمأينىم.

گۆرمأن-گۆرمأن كۆتي بۆلدۆم، بارئنى گۆرۆپ - يىتي.

گۆردۆگىنگي - اورت، گۆرمىديگىنگي - سۆزلمە.

گۆردۆنگ يارئنگ يار دالدير، تركين قئلماق آر دالدير.

گۆردۆنگ، دۆستۆنگ يۆزي خۇش، اۇتۇر-دا تۇرۇش، گۆردۆنگ، دۆستۆنگ يۆزي تۇرشى نە اۇتۇرۇش، نە تۇرۇش.

گۆرۆلمىدك ايللردن، ايشيدىلمىدك گپ چئقار.

گۆرۆم ينگنگە بۇلسا، گۆرجي - بالدئز.

گۆرۆمىنگ نأمە بۇلسا، گۆرلأنگ شۇل.

گۇرۇمىسىز كۆمۈش گۆرسە، غۇدۇز آچار.

گۇرۇمىسىزە كۆمۈچ ، كۆسە ارە - ساققال تانگ.

گۇرۇمىسىزىنگ اۇغلى بۇلدى، چكىپ گۆبگىن يۇلدى.

گۇرۇنىاني بىر دۇقۇز، گۇرۇنىاني اۇن دۇقۇز.

گۇرۇپ آلما، بىلىپ آل.

گۇرۇپ اۇتۇرما، كۆيۈپ اۇتۇر.

گۆچ باشى آيرى بۇلسا، ايت باشى دالى بۇلار.

گۆچ غايتسا، آغساق اۇزار.

گۆچ يۇرأر، ايت يۇرتار.

گۆچىنى غۇل بىلر، غۇنانى - يل.

گۆچن يۇردۇنگ غادئرنى غۇنانگدا بىلرسىنگ، ياغشى يارئنگ غادئرنى — اۇلندە.

“گۆچك” دىيىپ، اۇدۇننىگى ياقما، “غۇيى گۆ-رۇندي” دىيىپ، سۇوۇنگى دۇكمە.

غۇوانما بۇ داغلغا، ايتىپ غۇيار دارلغا.

غۇوانماغىن گۆركۇنگە، تالانگ دۇش دۇرقۇنگا.

غۇدا بۇلماق قىن، جىدا بۇلماق آنگسات.

غۇدا بۇلۇنچانگ سىنا، بۇلاندان سۇنگ سىلا.

غۇدا غۇدالاشانداق دك بۇلسۇن، گلىن گلىن-داكى دك.

غۇدالغۇنىڭ غادىرى، بارماقدا خىم گىلىمىدە.

غۇدۇز ايت ايسىنى يارار.

غۇدۇزلان كۆپگىنىڭ اۆمرى قىرك گۆن.

غۇدۇراندان غۇتۇلان ياغشى.

غۇزۇلنىڭدا دۇيىمادىق، تۇقلۇلنىڭدا دۆمتۇنر.

غۇزى بىر تۇرۇم سۇرار.

غۇزى مالار يىل گىچىر، اۇغلان اغلار - گۆن.

غۇجۇرلى يۆرك داش يارار.

غۇي اۇوجۇما، غۇيائىن اۇوجۇنگا.

غۇيما غۇرساق بۇلماسا، دۇرتىمە غۇرساق نىيلىسىن.

غۇيىماسانگ غۇيۇلماز، كىسىمىنىڭ غاناماز.

غۇيرۇقلى يىلدىز گۆندە دۇغماز.

غۇل آرزۇوى غۇرساغىندا غاررار.

غۇل غارراسا، جارچى بۇلار، غىرناق غارراسا - پالچى.

غۇل غۇماليانچا، تۇي سۇولار.

غۇل اۆز خۇجاسىندان اۇوال تاباغا غۇل اۇزاتماز.

غۇل يۇرسە، يىنگىسىنىدىن بىلدىرر.

غۇل مئرادى - غاچماق.

غۇل نىقاسى قىن بۇلار.

غۇل اۇغلى بگلىك ايسلار، بگ اۇغلى غۇللۇق ايسلار.

غۇل اۇقاپ قازى بۇلماز، كۆپك يۈرۈپ - تازى.

غۇل خاتاسىز بۇلماز، آغا — كرمىسىز.

غۇل يالى ايشلان، خان يالى اۇتۇرار.

غۇلا "غۇل" دىيىنىڭ اۋلىسى گىلر، اىگە "غۇل" دىيىنىڭ - گۈلىسى.

غۇلا بلا گىلمىز، غۇل بلانى سائىن آلار.

غۇلا غۇللۇق اتمىنىڭ، غۇل سانگا غۇللۇق اتمىز.

غۇلا غۇللۇقچى بۇلما، غىرناغا - يالئىنجى.

غۇلا غىلئىچ، آزانا يالچى.

غۇلا غىنىڭ غارنى بۇلماز، سىنىڭگىنىڭ - ارنى.

غۇلا غىنىڭ دىنماچاق بۇلسا، آلتىن ائىسراغام يىتىپ غالىسىن.

غۇلاق ايشىدىپ دۇيماز، گۈز - گۈرۈپ.

غۇلاق ايشىتسە، كۈنگۈل بىلر.

غۇلاقدان گىرىن يامان سۇز، يۈرگە يىتىپ بۇز بۇلار.

غۇلاقدان گۈز خاق.

غۇلان آت بۇلماز، دۇغۇشان — يات.

غۇلان باشنا ايش دۆشسە، غۇدۇغئنا گۆزلىمىز.

غۇلان غۇدۇغى بىلن، آغاچ پۇداغى بىلن.

غۇلان غۇيا غاچسا، غۇرباغا آيغئر بۇلار.

غۇلان- غۇردا، دۇنگۇز - سۇودا.

غۇلان خايسى يردە سىمرسە، تۆيۆني -دە شۇل يردە دۆكر.

غۇلان خۇوري كۆپ بۇلسا، بىر آغساغئن بىلدىرمىز.

غۇلان اتي غۇرات ادر.

غۇلاندا اوت بۇلماز، غۇشدا - سۆيت.

غۇلانلان بايتال اۇيا سئغماز.

غۇلانلى بايتالان سۇو آرتماز.

غۇلدان - خرىكت، آللادان - برىكت.

غۇلدان غۇنامباشى بۇلماز، چۇپاندان - كىت-خۇدا.

غۇللۇق ائسىنگ گىرگە ، سىني يتير چۇرگە.

غۇلۇنگ غانى چئقدى، جانى چئقدى.

غۇلۇنگ اۆستۆنە بلاسى گىلمىز، اۆزي بلاسنئنگ اۆستۆنە بارار.

غۇلۇنگ كىمري - آرقان، خۇرگي - تالخان.

غۇلۇنگ سىللىسى دۆشدى، دۇنياسى كۆيدى.

غۇلۇنگ اۇيادى يۇق.

غۇلۇنگ اركى بۇلماز، غۇتۇرئنگ - گۇركى.

غۇلى "بىركىلا" اۇلدۇر.

غۇما سىپىنگ بىلىنمىز، غۇزا بىرىنگ گۇرۇنمىز.

غۇلاجىن گۇزۇن سۇزما، بۇغا يۇپۇن اۆزىمىز.

غۇرا ياناسانگ، اۇل خىم يانار.

غۇرال ايشلار - ال اۋۋۇزىر، غۇلچ كىسەر - غۇل اۋۋۇزىر.

غۇرالئنگ دۆز - آزابىنگ آز.

غۇران غامۇشئنگ سازى آلئىسداش اىشىدىلەر.

غۇردا رىخىم اتمىك، غۇينا زۇلۇم اتمىك.

غۇردۇنگ آغزى ايسىسە-دە غان، ايسىسە-دە.

غۇردۇنگ غۇداسى كۇپ، تىلكىنىنگ - دۇستى.

غۇردۇنگ اۇلۇمى - شاغالا تۇي.

غۇرت آغزاسانگ، غۇرت گىلر، ايكى گۇزى دۇرت گىلر.

غۇرت آرقاسىندان غۇش دۇيار، ار آرقاسىندان - آچ.

غۇرت آياغىندان ايسىم تاپار.

غۇرت بىلن غۇيۇن غۇدا بۇلماز، غۇدا بۇلسا-دا، غۇيۇن گۈلۈم.

غۇرت بىلن غۇدا بۇلما، تىلكى بىلن - دۇست.

غۇرت بىلن ايىر، غۇيۇن بىلن آغلاشار.

غۇرت غارراسا، آوى غاچار.

غۇرت گۇرن ايتىنگ آغزى بىر بۇلار.

غۇرت اۆمۇرلى گۆنە غۇوانار.

غۇرت دىگمان، غۇيۇن غاچماز.

“غۇرت يۇق” دىيمە - مال قاستىندا، “ياغى يۇق” دىيمە - يىر آستىندا.

غۇرت يۆزى - مۇبارك.

غۇرت ساياسىندا آرسلان ياتماز.

غۇرت چاغاسىندان اكدى بۇلماز.

غۇرت چاغاسىنى غۇنداسانگ-دا دۇرماز.

غۇرتدان غۇرقان كۆپك ساقلار.

غۇرى آغاجى اگمىگىن، دىگمىگىگە دىگمىگىن.

غۇرى آغاجىنىگ اگىلدىگى - دۇوۋلدىگى، آرىيگىدىنىگ اۋبالدىغى - اۋلدۇگى.

غۇرى آغاچ مىوہ بىرمىز.

غۇرى آرقاسىندان اۋل يانار، مەرت آرقاسىندان ايل غۇوانار.

غۇرى قاشتۇق آغز يۇرتار.

غۇرى ساچاغا دۇغا يۇق، مېندىن سانگا - نۇوا.

غۇرى سۇز غۇلاغا ياقماز.

غۇرى سۇزدىن پاللاو بۇلماز، ياغ بىلە تۆۋىسى بۇلماسا.

غۇرى سۇزە اختىبار آز.

غۇرى چۆرگىدىن ايچ آغزماز.

غۇتارلاندان ايشىدىن گۈل ائسى گىلر.

غۇتلۇقلى اۋىدىن غۇرى چىقما.

غۇتى گىلنىنگىكى، غۇشادان گىلر.

غۇتى يۇق غۇررۇغا دۆشسە، غارك بۇلار.

غۇتى يۇق غۇيا غاچسا، غۇم ياغار.

غۇش بار - ائىنى ايمىلى، غۇش بار - ائىدىرلى.

غۇش غاناتى بىلن اۋچار، غۇيرۇغى بىلن غۇنار.

غۇش غاناتىدىن كىرى ايسلىمىز، غۇلان - تۇيناغىدىن.

غۇش گۆركى - پىر، دۇست گۆركى - سىر.

غۇش اۋچۇشنىدىن بللى، آقماق - سۇز آچۇشنىدىن.

غۇش اۋياسىندا نأمە گۆرسە، اۋچاندا شۇنى ادر.

غۇش اۋياسىنى تاپسا، سۆز ايسىنى تاپار.

غۇش چىرتىمگى اۋنۇدار، چىرتىمىك غۇشى اۋنۇتماز.

غۇشغۇن غۇيرۇقدا، اۋيان آغزىدا.

غۇشلۇق گۆنى غىزدىرمايدى، ايكىندى گۆنى غىز-دىرماز.

غۇشلۇق گىل غۇناق ياتمان گىدر، اۋيله گىل غۇناق گىتمان ياتار.

غۇشۇنا گۇرا دۇزاغى.

غۇيۇسۇنا گۇرا نۇواسى.

گۆبۆردۈۈك بۇلۇدنىڭ ياغىنى-دا آز.

گۆبۆردار - ياغماز، چۆكر - سىغماز.

گۆجۈك اۋيرماني ايسىندىن اۋورنىر.

گۆجۈك دالانمان، كۆپك چىقماز.

گۆجۈك يالى "جۇو-جۇو" ادينىگىن، آلا كۆپك يالى "خاو-خاو" ايت.

گۆيز گۆكسۆز بۇلما، ياز آقسىز.

گۆيز سۆرمىك - غۇرى سۇوارماق.

گۆيزۈنگ گىلىشى، يازىندان بىللى.

گۆيزدە اينچىلدىر، يازدا يۇلار.

گۆيجۈنگ يىمىان داشا ايل اۋرما - زۇرا دۇشسىنىڭ.

گۆيجە اۆكدأنىنگ غۇۋۇسى بۇلماز.

گۆيجە اگىلمىدىگى سۆز اگىر.

گۆيجى اسغىن شىلاين گىرگ، بىمازا - مىلاينم.

گۆيجى يىتمىز، گۇرگا غالار.

گۆيج يىتمىزە اقئل يىتر.

گۆيج يىتمىسە، امل بار.

گۆيجلى بىلە گۇرشمە، يۇرۇك بىلە يارشمما.

گۆيجلۇدىن گۇل اسى گىلر.

گۆيجلۇنى گۆيجلى بىلمىدىك، تانگىرنى بىر بىلمىز.

گۆيجلۇنىنگ گىپى ماملا.

گۆيجلۇنىنگ غۇيرۇغى دىگىرىن دارتار.

گۇل اۇسسە ير گۇركى، غىز اۇسسە - ايل.

گۇل تىكىنسيز بۇلماز، خازنا - ايسيز.

گۇل اسغان "دۇيدۇم" دىيىمىز.

گۇلۇنگ بىتىن يىندە، غادىرى يۇق.

گۇلۇنگ مىوسى بۇلماز.

گۇلن اغىز گۇركلى.

گۈلر يۈز خېم خۇرمات، خېم سۇۋغات.

گۈلكي گۈۋۈن گۈلي.

گۈلكي - جانا راخات، تېنە - قۇۋۋات.

گۈلكي سۇنگى - آغى.

گۈلكا گۈلمىسنگ، گۈۋۈني غالار.

گۈلكا گۈۋۈن بۇكر، غام بېلىنگي بۇكر.

گۈلمە غۇنگشنگا، گۈلر باشنگا.

گۈلۈم - اشماز خاتتن، اۋتسۈز-يالتىسۈز اۋدۈن.

گۈلۈسنگ ايلكي - بۇلارسنگ گۈلكي.

گۈليايدي گۈلۈم ايلۈن، ايلۈر دۈرماز ديلۈن.

گۈلمان ايمانداڭن ايتار.

گۈن باقار - پۈر يۈمشار، گۈلۈن باقار - اۋر يۈمشار.

گۈن باتانداڭن سۇنگ كاۋ خارام.

گۈن بېرۈم بۇلسا، گۈنۈنگ ايرى.

گۈن گۈرۈنۈنگ گۈني ارتق.

گۈن اۋتاغلاسا گۈنلۈك، آي آغىلاسا ايلق.

گۈندە مۈزىل - جانا خۈزىل.

گۈنۈنگ كۈيسە-دە، خاقىنگ كۈيمز.

گۈنۈنگ سىرورى - جۇما، آينىنگ سىرورى - رمە-زان، يىلنىنگ سىرورى - غۇيۇن، گىجائىنىنگ سىرورى - غادىر.

گۈنۈم اۋچىن گۈنىم اۇغلۇنى آللالارنى.

گۈنۈم اۋچىن كۈيىان، گۈندىشىمىنگ اۇغلاننى سۈي-يان.

گۈنۈمي آلا گچىرسىن، آغرامنى يىر گۈترسىن.

گۈندە بىر گپ اىتتىمىسە، غۇلاق يا غالقان بۇلار، يا - يلىكن.

گۈندىش - باشا داش، گۈزە ياش.

گۈندىش - گۈندە اۋچ.

گۈندىش گۈرىنىنگ غىزىنى آما، ايشىگى ياماننىنگ اۋيۈنە بارما.

گۈندىشىنگ بۇلسا بۇلسۇن، گۈندىش چاغانگ بۇلماسىن.

گۈندىشىنگ گۈنى خىم گۈندىش.

گۈندىشلى باشىم - زاخىرلى اشىم.

گۈندىشلى بۇلاندان گۈنۈنگ آيرى بۇلسۇن.

گۈندىشلى بۇلسانگ بۇل، اۋيدىشلى بۇلما.

گۈندىشلى گۈلىم.

گۈندىشلى اۋي ويران، اش اۋرۇنا آيران.

گۈندىشلى اۋيدە - گۈندە اۋرۇش.

گۆندىز آشنى غۇيى ات، سۇو ايچىرر، دۇق بۇلارسىنگ، گىجە آشنى سۇوۇق ات، داش چىقارار، ساق بۇلارسىنگ.

گۆندىز آشنا گۆن امىر.

گۆندىز تۇسسا گىتمە، گىجە ائشغا.

گۆندىز چىرا ياقان، آغشامنا غارانگقندا اۇتۇرار.

گۆندىزكى آشدان گۆن تاماقىن.

گۆندىزكى ايشىنگ، گىجىلر دۇيشىنگ.

گۆن پارلاپ چىقسا-دا، غىشنىگ گۆنى ياز دۇرماز، سۇيۇپ-سارقىپ باقسا-دا، يتيشىنسۇنگ غىز دۇرماز.

گۆنم خىممانىنگ گۆنۇنى تاپىپ بىلىنۇق.

گۆنى گۆنىنىنگ اۇلۇمىنى دىلار.

گۆنى خۇش گىچنە تانگىرئ-دا خۇش باقار.

گۆنى اتك بىلن ياپىپ بۇلماز.

گۆنىم اۇغلى گۆلۇشمىز.

گۆنلۇك يۇلا اىلىق آرتق.

گۆنلۇكچى يالى غازان، بگ يالى اىي.

گۆنۇرتاسى غۇشلۇقسىز، دۇلى باتمان آشلۇقسىز.

گۆنۇ ادىلمان، تۇبا ادىلمىز.

گۆنۇلىنگ اۇدۇنا بىگۇنۇ يانار.

گۆر - باش گىتير، سىيرك - چاچ.

گۆررۈنگ سۆيىچى، سامانچا يۇق گۆيىچى.

گۆررۈنگدۈشىنىڭ گۈنىڭ بولسا، گىپە-سۆزە نە خاجات.

غىبات دۈشمان آرتدئر، زأخمت - دۇست.

غىباتسىز سۆز غىزماز، اۇتانچسىز - يۆز.

غىز - غىزئل آلما، غىزئ گۆزىدىن سالما.

غىز - غىزنالق، اۇغۇل - غۇل.

غىز - اۆزگە اۆيۈنگ چئراسى.

غىز - خۇز آغاجى، خر اۆتگىچى بىر داش آتار.

غىز آلسانگ - قىئىقدان، آت آلسانگ - يۈۈرۈكىدىن.

غىز بار - نپ گىتير، غىز بار - گپ گىتير.

غىز بىر گۆلدۆر - پىتىشر، گۆچر گىدىر.

غىز غالىنگى - غارنىڭ سۈۈى.

غىز غالىنگى — غىراۋچا.

غىز غالىنگى غىسئىمىنگدا غالماز.

غىز غالىنگىندىن يارنا بۇلماز.

غىز غارراسا، يا غۇلا بارار، يا-دا - دۇلا.

غز غارراسا پۇغتا بۇلار، آت غارراسا - آغتا.

غز گۇلدي، مَن گۇلدۆم - يۆرگىنىنگ سئرن بىلدىم.

غز گۇوني غزان غازان.

غز گۇوني يۆپلۆكدير - بۇيالىپ يۆپك بۇلماز، يىگىت گۇوني يۆپكدير — چىگىلسە چۇزۇپ بۇلماز.

غز گۇزلىگى ساندئقدا.

غز- غۇرجاق اۇينار، اۇغلان- غۇلان گۇزلار.

غز- غئلغى بىلن، اۇغۇل - ادبي بىلن.

غز غئلغئندان سۇيدور.

غز يتيشىپ غراغا گيدر، اۇغۇل يتيشىپ - ائراغا.

غز يتيشسە دىللى بۇلار.

غز اۇيۇنگ تۇرباسى، انه - اۇنۇنگ اۇرباسى.

غز اۇيى - وزير اۇيى.

غز كپيدن چئقار، تۆسسە - اۇمچادان.

غز مېنىنگكى، باغتى اۇزگانىنگكى.

غز سئرنى خۇسسارنى بىلر.

غز اولسا خايا گيدر، ايگىن آلپ غايا گيدر، ايک بىلن ايکباشى اۇواررام-لا، يۇنه اۇمري زايا گيدر.

غز چاغانئنگ آلتئسى، ار اۇغلانئنگ يارپئسى.

غز چئقاران باياماز، گيلين ادينين داغاماز.

غز ادبي - ايل ادبي.

غز ايندين گوروم گورمسه، اوووت آلماز.

غزا آلتين تاغت ديلمه، بارماق بويدا باغت ديله.

غزا گيلر قترك كيشي، آلاز گيدر بير كيشي.

غزا غوجاق - غوينا پئچاق.

غزا چومموك - خامترا يومرۇق.

غزا ارك بريلسه، يا دووولچا بارار، يا سورنايچا.

غزاماغئنگ اۇنگي، غاراماغئنگ سۇنگى.

غزارانا "غز" دىيىرلر، آغارانا - "بييز".

غزارئپ دانگلانق گيلندن، غئئرئپ ياغى گلسين.

غزغئن نان كۇپگي غودۇز ادر.

غزغئنئ - غزغئن باسار، سۇوۇغئ - سۇوۇق.

غزدا - خايا، گيلينده - شريم.

غزلى غايى دئئو بيلمز.

غزلى غزئلدان دۇيماز.

غزلى غزئنا غزار.

غزلى اۋيه قىرك ات باغلانار.

غزلى اۋيه رخىت ياغار.

غزلى اۋي - غزىلدا خالقا.

غزلى اۋي سۇلتانلى اۋي، يۈزي گىلر، بيري اكيدر.

غزلى اۋيۈنگ ايتي دىنماز.

غزلى كىشى غىر آشار.

غزلىغىم - سۇلتانلىغىم، گىلىنلىگىم - زىندانلىغىم.

غزلىقدا غزىل غىز، نادىپ يامان آيال بۇلدۇنگ.

غزىمالىق اۋزۇنگە باغلى، مىلايىملىق - سۇزۇنگە.

غزى بارىنگ نازى بار، اۋغلى بارىنگ - دۈۋلىتى.

غزى كىم سۇيىمىز، غىمىزى كىم ايچىمىز.

غزى قىرك ىردىن غىس.

غزى ساقلاپ بىلىمىنگ، گۈنگ بۇلار، يۈپكى ساقلاپ بىلىمىنگ، يۈنگ بۇلار.

غزى سۇيىنگ دالى بۇلار، اۋغلى سۇيىنگ - دۈلى.

غزىنگ بۇغازى قىرك بۇغۇن بۇلار.

غزىنگ بۇيى ىتدى، چاۋى گىتدى.

غزىنگ گۈزلىگى گۈز بىلە غاشدا، يىگدىنگ گۈزلىگى آقىلدا - خۇشدا.

غۇزىڭ گۇركى پىدى يىتمىزىنىڭ اۋستۇنى ياپار.

غۇزىڭ اۋزى چۇۋالدا، سىپى — ساندئقدا.

غۇزىڭ ائسى - گۇلۇڭ ائسى.

غۇزىڭ گۇرسە، خىندىر آزار.

غۇزىڭ دىل - جان زاخىمى، آبراي - ار قۇۋۋاتى.

غۇزىڭ دىلى غىسسە، مازا بىرر، غىسماسە - ائزا.

غۇزىڭ ايت شاغال دايىسى.

غۇزىڭ يۈزلى يىگىدىڭ غۇز اۋياسى بۇلماسەن، غۇز اۋياسى بۇلسا-دا، غۇزىڭ يۈزى سۇلماسەن.

غۇزىڭ مۇڭ يىل ياتسا-دا، زىڭ بۇلماز.

غۇزىڭ اۋدۇڭ اۋيانى بۇلماز.

غۇزىڭ يالى غادىرلى بۇلجاق بۇلۇپ، كىسكىن بىغادىر بۇلدۇم.

غۇزىڭلا غاپلاسەڭ خىم غۇز آتاسى اۋيۇندە غالماز.

غۇزىڭدان - غىممەت، سۇۋدان - آرزان.

غۇزىڭم - غۇزىڭلى خالقام.

غۇزىڭم - اۋيدە، غۇلغى - داشاردا.

غۇزىڭم سانگا آيداينى، گىلنىم سىن دۇشۇن.

غۇزىڭمى چىقارۇشان، غۇزىڭمى ياشۇرۇشان.

غۇل دۆۋۈن تۇتماز، دالى - اۋۋۇت.

غۇلغى غۇشغۇنگ، قىلمۇشى غۇشۇق.

غۇلغۇنى بىلىمىن آتۇنگ سۇرتۇندىن اۋتمە.

غۇلغۇندىن سۇيدۇرن غۇز - غۇزۇلدىن.

غۇلجۇنگ اۋنگۇندە شىرت بۇلماز.

غۇلقلى اۋزۇندىن بىللى، غۇلقسىز - گۇزۇندىن.

غۇلقلى ار خان گۇزىر.

غۇلقلى خۇراز يۇمۇرتغادان غۇلقلغا باشلار.

غۇلقسىز آيالىنگا مۇخمان يانۇندا لاق آتما.

غۇلچ گۇزىرپ گىلن غۇلچىدان اۋلر.

غۇلچ غۇنۇندا كۇپ ياتسا، پۇسلار.

غۇلچ غۇنۇندان چىقسا، غان گۇزىر.

غۇلچ اۋز غۇنۇنى كىسىمىز.

غۇلچ - كىسىر، غۇل - اۋۋۇزىر.

غۇلماتۇنگ خىكىمىتى بار، آرزانۇنگ - مېنىتى.

غۇمىز - آلپ اىچىنىنگكى، غۇز - آلپ غاچانۇنگقى.

غۇراودا تۇوشان ائزلان، قاق سۇۋۇندىن بالق گۇزلار.

غىر-غىرلاپ ئالمادىغىنىڭى، مۇر-مۇرلاپ ئالارسىڭى.

غىردا ياغمۇر ياغسا، ئۇچاقدا تۇنگىڭانىڭ باشى شاتتەردار.

غىرمىلداڭ غىر ئاشار، يۇرمىلان پىر دىشەر.

غىسغانجىڭ ئاتان ئۇقى ئۇزۇنە دىگر.

غىسىر غۇيۇن كۆپ مالا.

غىسىرسىرايان ئالداڭ غۇرك، يازسىرايان - غىش - دان.

غىش ئارزۇق ئالما، ياز - ياغمۇر.

غىش بۇلماسا، غۇش بۇلماز.

غىش غامىنى ياز ابي، ياز بۇلماسا - كۆيز.

غىش كۆنۈنىڭ كۆچىنىدىن نە پىدا؟

غىش گىجىگىنىڭى تۇمۇس تاييارلا، تۇمۇس گىجىگىنىڭى - غىش.

“غىش گىليار” دىيىپ ئۇدۇننىڭى باياتما، “ياغى گىليار” دىيىپ - ئۇنۇڭى.

غىش غىزامىق گىلمىسىن، تۇمۇس - ماما.

غىش دۇيشۇنىڭى بارى يالان، ياز دۇيشۇنىڭى - يارى.

غىش ئۇچاغى دار بۇلار.

غىش سۇۋى - غىزىل سۇۋى.

غىش چىنقار، يۇزۇغارلىق كۆمرە غالار.

غۇشداڭ آلدۇم مالىمى، ياغۇدان آلدۇم ايليمي.

غۇشى غۇشسۇرامادغۇڭ، يازى يازسۇراماز.

غۇشۇڭ غارى - يازا دارى.

غۇشۇڭ گۆنۈڭ خۇزىرى - اۇت.

غۇشۇڭ گۆنى بىر تۇتام.

غۇشۇڭ گۆنى قىر تۆيسلى، قىرقىسى - دا غۇلۇقسىز.

غۇشۇڭ گۆزى كۆر بۇلار.

غۇشۇڭ خۇشۇلۇغۇنا، يابىنىڭ يۇواشلۇغۇنا، مۇللاننىڭ دىروۋشلىگىنە انانما.

غۇشۇڭ يۈك ماقسادا يىتىز.

گامىچىنىڭ جانى بىر.

گامۇ مۆنۈپ، گامىچى بىلەن داوا اتمە.

—د—

داواغارىنىڭ آيال بۇلماسىن.

داواسىنى بىلىمىز، شايات آغزارار.

داغ ساپاسىز بۇلماز، گۆزىل - وپاسىز.

داغ آچىلسا، غىر آچىلار، دۆز آچىلار.

داغ باشى دۇمانسىز بۇلماز، ار باشى - خى - يالسىز.

داغ باشنا غئش دۆشمأن بۇلماز، يىگىت باشنا - ايش.

داغ بيزلىك - جرن بيزلىك.

داغ غارراسا، داش بۇلار.

داغ گۆركي - داش، آغئز گۆركي - ديش.

داغ گۆركي - داش، باش گۆركي - ساچ.

داغ داغا ساتاشماز، آدام آداما ساتاشار.

داغ ديسيز بۇلماز، ايل - اۇغرۇستز.

داغ پري - دۇمان، يورت پري - چمن.

داغ ناچه بىيگم بۇلسا، ايل اوستۇندىن يۇل سالار.

داغا چئقسانگ خم، دابانئنگى گۆزلآپ گز.

داغدا اۇسنىنگ باغرى سۇوۇق.

داغدان آرقاسى بۇلانئنگ، داشدان يۆرگي بۇلار.

داغدان دۇمان سۇوۇلار، آردن - امگك آيرئلار.

داغدانلى تايماز، تايىسا-دا غايماز.

داغلار باشى غارلى-دا بۇلار، غارسئز-دا بۇلار، يىگىت جانى ساغ بۇلسا، بارلى-دا بۇلار، بارسئز-دا.

داغلى گلىن باغلى گلىني قۇوار.

“داغى بىيك” دىيمه، اخلاس ائسنگ چئقارسئنگ، “دۇشمانى گۆيچلي” دىيمه، غايرات ائسنگ يئقارسئنگ.

داغى ياغنىڭ بۇلماسا، باباداشنىڭ يۇقمۇدى؟

داغى-داشى يىل بۇزار، آدم آراسىنى - سۆز.

دانگ يىري آغاراندا، اۇغرئىنىڭ گۆزي غارالار.

دانگلانق غىزارسا، دانگا يىتمان ياغىن.

داز-دا داراقلى بۇلدى، اۇل-دا گىركلى بۇلدى.

دايخان بۇلسانگ باشىندا بۇل، آشنا بۇلسانگ - غاشىندا.

دايخان غاردا دىنار، چۇپان - گۆردە.

دايخان - قىرك يىلدا، تۆچجار - قىرك گۆندە.

دايخان مېرت - يىر جۇمارت.

دايخان اىكيني سۇير، اىكىن - سالقىنى.

دايخاندان خىركىت - يىردىن بىركىت.

دايخانچىلغىنىڭ كۆپى آچ غۇيار، چارواچىلغىنىڭ - آزى.

دايىلى اۇغلان دارتىق، اۇلۇشلى پايى آرتىق.

دايىم يىدى يىرىندىن غايىم .

داما-داما كۆل بۇلار، خىچ دامماسا - چۆل.

دامارنىڭ گۆر، غان آل.

دامجا سۇودان تال چىقار.

دانا دۇشماندان غۇركما، آقماق دۇستدان غۇرك.

داننان غىز ارسىز غالار.

داننان داللا اۇچرار، ايكي گۇزي - كۇره.

دار پردە ناخار ايىندىن، گىنگ پردە تايلاق ايى.

دار يايلىمدان گىنگ چۇقۇر.

داراغت بىر پردە كىمال تاپار.

داراغت دۇيىۋىندىن سۇۋ ايچر.

دارايى، سىني گىر خر آيى.

دارت - اۆزمە، ايت - يىقما.

دارئىسى - باشىنا، خىناسى - غاشىنا.

داتسىز ناخارا دۇز كار اتمىز.

داش - دىگنە بىللى، يۇل - يۇرانە.

داش بىلن اۋرانى - آش بىلن اۋر.

داش دۇشنىن پرىنە آغىر.

داش خىم بىر پردە كۇپ ياتسا، مۇخ باغلار.

داشا داللا يۇقماز.

داشا ياغمىر ياغسا-دا، اۋت بىتمىز.

داشئ جأجك، ايچي مؤجك.

داشئ يالدئرار، ايچي غالدئرار.

داشئندان گؤرماغه آقماق-دا بير آدام.

دگيمسيزه دگيم دگسه، گؤنديزينگ گؤني چئرا ياقار.

دگيمسيزه دگيم دگسه، يورگي جاي تۇتماز، غۇزغالانگ تاپار.

دگيمسيزه دگيم دگسه، يئلدا گچيسيني ايكي غئرقار.

دگيرمن گزگيني گچيرن، گؤناجئ غالار، سؤو نۇباتئنئ گچيرن، يئلجئ غالار.

دگمگين "غؤل" آتاما، دگرين "بگ" آتانگا.

دگره-داشئم اؤت آلسئن، اؤجاقباشئم ساغ بؤلسؤن.

دك آدام دنئچ اؤقلار.

دك گزن دؤق گزر، تليك گزن تايلاق ايير.

دك كيشي دآلي بؤلماز.

دك اؤتؤران باشئنگئ دپيرجك آره برمه.

دمير كسسينگ غئسغا كس، سؤيسه بؤلار، آغاچ كسسينگ اؤزنن كس، كسسه بؤلار.

دميري نيم پؤسلادار، ائئسانئ-غام.

دميرچينينگ اؤمري "تاق-تاق" بيلن گچر، لگليگينگ اؤمري - "لاق-لاق" بيلن.

دنگ ائتمان، دؤش ائتمز.

دینگنغا دنگ شاریک.

دینگیزده بالئق سؤوداسی بولماز.

دینگیندن غالان دینگنغا یاراماز.

دینگلشن دپه آشماز.

دپه اوزون داغ سایار، غارامق اوزون باغ سایار.

دینگندن داشئراق.

دپمه غاپئمی، دپرلر غاپئنگی.

دپا چئق-داسرت، خایسی تاراپ کۆپ بولسا، سین خیم شونگا.

در آستئندا درت غالماز.

در دؤکسنگ، دؤر دؤکۆلر.

دردي بۆلان درمان آرار.

دردي بۆلان کۆپ سۆزلار.

دردي چکن بیلر.

دردينگي درت بیلنه سۆزله.

دردينی گیزلان، درمانئنی تاپماز.

دری یاغی بیلن دری ایلنمز.

درت - آغلادار، ائشک - سۆزلیدر.

دِرت باتمانلاپ گيرر، مئسغاللاپ چئقار.

دِرت بَرِن آلا، دِرمائئى-دا بَرر.

دِرت يامائى - سانجى، گپ يامائى - ائنجى.

دِرتلي بيلن دِرتلشسنگ، بار دِردىنگي پايلاشار، بيدِرت بيلن دِرتلشسنگ - دِرت اؤستؤنه دِرت غۇشار.

دِرتلي غۇتۇلجاق بۇلسا، تىببىي دۇش گِلىر.

دِرتلي دِرتلينىنگ دِردىني غۇزغار.

دِرتلي دىيگن بۇلار، غاملى - ياتاغان.

دِرانىنگ - يۇلسۇزئندان، يىگىدىنگ - آرسۇزئندان.

دِريا آش بۇلسا-دا، غارثبا غالام تاپئلماز.

دِريا - داشاندا، باي - جۇشاندا.

دِريا سۇودان دۇيماز، آدام - اؤمۇردن.

دِريادان سۇو يىتمز، داغدان - كۆلگه.

دِريائىنگ كِنارئندان چشمه غازئلماز.

ديدارا دۇيما يۇق، مآخره - غانما.

دىل - بلا، ديش - غالا.

دىل - مايا، دىل - زايا.

دىل آقتلдан اۇزۇپ يۇرمىز.

دىل - آقئلئنگ آچارئ.

دىل بار - دۇزر، دىل بار - بۇزار.

دىل بار - بال گتيرر، دىل بار - بلا گتيرر.

دىل بىلن بۇلان زۇر بىلن بۇلماز.

دىل بىلن دانا، دىل بىلميان ديوانا.

دىل بىلن دۇنياني گزر.

دىل بىلن دگيرمن تارتما.

دىل بىلن نۇكر - بال بىلن شكر، دىل بىلن نۇكر - آبرائنگى دۇكر.

دىل بىلن اۇراق اۇرسانگ، بىل اغترماز.

دىل بىلنر غالادئر، دىل بىلنرلر - بلادئر.

دىل بىر بلادئر - اۇچئر، گۇز بىر دريادئر - گچير.

دىل بىر اؤل يرە بيتن زات، ناماني دييمز.

دىل بىر سۇنگكسيز ات، ياغشئنى خم ديير، ياماني - خم.

دىل گۇركي - سۇز، يۇز گۇركي - گۇز.

دىل - غئباتدا، غۇلاق - تامدا.

دىل - غئلئچدان ييتي .

دىل دۇونوني ديش چۇزمز.

دىل يۈرۈڭى باشا دېگەر، آت يۈرۈڭى - داشا.

دىل - يۈرگىنىڭ آچارى.

دىل يانگىلار، دۇغرۇسنى دېيەر.

دىلدە ئىقتىيارى يۇغۇنگ، اىلدە اختييارى يۇق.

دىلدىن گىلن الدىن گىلمز.

دىلە گىلدې - بىلە گىلدې.

دىلە دىش غالا، گۈزە - غاش.

دىلوار يۇلداش - يۇلۇنگ يارپىسى.

دىلگىنگ كىشىدە بۇلسا، كىلىدىنى آسماندا گۈزلە.

دىلگچىنگ تۇرباسى دۇلماز.

دىلن دىئا يىتمز.

دىلى بار اىلە دۇشەر، آتى بار - يۇلا.

دىلى غىزاندا آيدار، يۈزى غىزاندا ياشىر.

دىلى اۋتگۈر آدام ماركانىنگ اۋنگۈندە دايانار.

دىلى كىلتە - سالامات، دىلى اۋزىن - ملامات.

دىلى سۈيجىنىنگ دۇستى كۇپ.

دىلى اۋزىن بۇلانىنگ آغزى ياپىق غالماز.

دیلی - اۆزئىنگ، اۆمرى - اۆزىن.

دیلی ياماننىڭ، گۆنى - دە يامان.

دېلىنگ اۇنگۇرغاسى يۇق.

دېلىنگ خاپا بۇلسا، دېپە ساچنىڭ دېم - دېك.

دېلىنى ساقلاڭ باشنى غۇتارار.

دېلماچ اۆز جۇغابىنى اۆزى تاپار.

دىندىن چىقسىڭ چىق، ايلدىن چىقما.

دىرى باش غالاڭا گىرگ، اۆلى باش - گۆردە.

دىرى بۇلۇپ ساندال، اۆلى بۇلۇپ - گۆردە.

دىرىلىككە بۇلماڭنىڭ ساپاسى، اۆلىدە - دە بۇلماز اۇنۇڭ جىپاسى.

دىرا - مۆلىگە، اۆل - غۇنالغا.

دىش آغۇرئان آدام اۆلمىز، سۇراماغا خىچ كىم گىلمىز.

دىش دىشە دىگىدىن، دىش داشا دىگىدىن.

دىشىڭ آغۇرسا - چىك غۇتۇل، غۇنگىشنىڭ آزار بىرسە - گۆچ غۇتۇل.

دىشىسىز آغۇر - داشسىز دىگىرىمىن.

دۇغا - مۇجىز، آدام - اجىز.

دۇغا كارىنىڭ قازى بۇلسا، دادىڭغا آلا پىششىق.

دۇغا چىققان غۇلاقدان، سۇنگرا چىققان شاخ اۈزىن.

دۇغان - دۇغرالان غۇيرۇق.

دۇغان آي - دۇغرالان ياغ.

دۇغان بىلە دۇغان تاپئشار، يادا بلا يۇقۇشار.

دۇغان بىلن غۇدا بۇلدۇم، دۇغانلىقدان جۇدا بۇلدۇم.

دۇغان بىلن سۇودالاشما، دۇست بىلن ات غۇشما.

دۇغان بۇلسانگ، دۇغرئنگى آيت.

دۇغان دۇغانا- غالادىر، غادىرئنى بىلمىسە - پلادىر.

دۇغان دۇغانا تابشئرئلار يا-دا بىلە يابشئرئلار.

دۇغان - دۇنۇمئنگ داشى، پىرزىت - يۇرگمىنگ باشى.

دۇغانا تۇبا يۇق، يامانا - اۇبا.

دۇغاندان دۇداق ياقىن.

دۇغانۇغلان دۇغا يات، اۇندان اۈنن اۈتە يات.

دۇغانسىز اۇنگسا بۇلار، غۇنگشۇسىز اۇنگۇپ بۇلماز.

دۇغانىم - دۇلى چۇوالىم.

دۇغمادىقدان دۇغان بۇلماز، دۇغرامچادان - ياغ.

دۇغرا "دۇغرى" دىيىمىنگ، ماملانى ناتچىك.

دۇغرى آغاچ پردە ياتماز.

دۇغرى گىلن كىيگىنگ ايكي گۆزۈندىن باشقا آيى يۇق.

دۇغرى گىدىن دۇلانا.

دۇغرى دۇست كىنسىز بۇلار، بۇلشۇنگى يۆزۈنگە دىير.

دۇغرى سۆز - آجى بۇلار.

دۇغرى سۆز - داشى دىير.

دۇغرى سۆزلىنگ دۇستى يۇق.

دۇغرىنگى آيت، راخات يات.

دۇغرىنگى آيتدۇغنىگ - دۇستلۇغنىگى يىتيردىگىنگ.

“دۇق” دىيىپ، تىلكا بارما، آچ-دا بۇلسا غۇردا بار.

دۇق چايقانمان، آچ دۇيماز!

دۇقايلىمىز - غارىشلار، اگريلىمىز - غۇلاچلار.

دۇقلۇق بلاستىندان آللانگ اۆزي غۇراسىن.

دۇقمانى دۇقانا ير.

دۇقۇنگ آچدان خابارى يۇق.

دۇقۇز ات بير غازغا باغلانماز.

دۇقۇز آيال اۇتۇرار، دۇغرانا آغرام دۇشیر.

دۇقۇز غاتلى دۇندان، بىر تۇقلۇننىڭ دىرىسى ياغشى.

دۇقۇز دۆشكلى بالا، غۇرى ىردە جان ىرر.

دۇقۇزى گىچىن غىز دۇرماز، اۋىلدىن سۇنگ - گۇن.

دۇلى تۇپىنگىن بىر ادام غۇرقار، بۇش تۇپىنگىن - اىكى ادام.

دۇلىم دۇلدى، گۇۋنۇم دۇلدى.

دۇمالان اىپىن اىسىلمىز، اىشك مۇن - اىت.

دۇن بىچىرلر ىنگلى - يانلى، دۇست تۇتارلار اۋنگلى - سۇنگلى.

دۇن تاپماق - آسان، دۇست تاپماق - مۇشكىل.

دۇنسۇزىنگ دۇغانى يۇق، مالىسىزىنگ - دۇستى.

دۇنۇمىنگ سىنى غۇنگىشۇمىنگقى.

دۇنگىزى باتغادا باس.

دۇنگۇز اق دۇنلۇنى بلار.

دۇنگۇز غارادان غاچار، آيال - آقدان.

دۇنگۇز قۇۋالاسا - اىنىشە غاچ، دۇيە قۇۋالاسا - كۇتلە، يىلان قۇۋالاسا - يانباشلاپ.

دۇنگۇز اۋلسە - دە، خۇر - خۇرى ياتماز.

دۇست آغلادىپ، دۇشمان گۇلدۇرمە.

دۇست آراسىنى سۇز بۇزار، ىر - يۇردى - سۇۋ.

دۇست آتان داشى باش يارماز.

دۇست باشا گۈزلار، دۇشمان - آياغا.

دۇست باشىنگا ايش دۇشندە تانالار.

دۇست گىگىشده بللى، سىمىز - تاباقدا.

دۇستا بىرىنگى - سۇراما، غۇنگشا بىرىنگى - دىلمە.

دۇستدان سۇزۇنگ گىزلىمە.

دۇست - دۇست، ماملا - راست.

دۇستۇنگ دۇست بۇلسۇن، خاسابىنگ - دۇرس.

دۇستۇنگ - يۇزۇنگە، دۇشمانىنگ - ائزىنگا.

دۇستۇنگا سىرنىگى بىرمە، اۇنۇنگام اۇزگە دۇستى بار.

دۇستۇنگى ساقلاما - نېدىن غالماسىن، دۇشمانىنگ ساقلاما - سىرنىگ بىلمىسىن.

دۇستى دۇشمان اۇقۇنان، سآخر واغتى قاقۇنان.

دۇيان بىرىنگە دۇقلۇغنىگى سىنگىدىرمە.

دۇوۆك غاپدا سۇو دۇرماز.

دۇوۆك چىمچە آش دۇكر.

دۇوۆلمىزي اۇسساياساماز، اۇلمىزي - تانگى.

دۇوۆر بىر ار باشىنا گىلر، بىر خىم - بىر باشىنا.

دۈۋولتلى - آش اۋستۈنە، بىدۋولت - كايىش اۋستۈنە.

دۈۋولتلى اۋغۇل - اۋجاغنىڭ غۇرى.

دۈۋولتلى ياپ غازار، بىدۋولت بىت بىكلار.

دۈۋولتلىدىن دۈۋولت يۇقار، بىدۋولتلىدىن - مەخىت.

دۈۋولتلىلىك - آغزىيىلىك، بىدۋولتلىك - آغزاللىق.

دۈۋولتلىنىڭ يىرىدىن ياپ گىچەر، بىدۋولتلىنىڭ يىرىدىن - يۇل.

دۈۋولتلىنىڭ ايتى ياتماز.

دۈۋولتلىنىڭ اۋغلاننى سەخر تۇرار - خىڭ ادر، بىدۋولتلىنىڭ اۋغلاننى سەخر تۇرار - خىڭ ادر.

دۈۋولتلىنىڭ چاغاسى ياشادىقچا باش بۇلار، بىدۋولتلىنىڭ چاغاسى ياشادىقچا ياش بۇلار.

دۈۋولتلا ياناشسانگ، دۈۋولت يۇقۇشار، بىدۋولتە ياناشسانگ - مەخىت.

دۈزىمىنىڭ ياننىدا، دۈزىمىم بار.

دۈكۈن بۇلماسا، اكين بۇلماز.

دۈكۈل چاناق دۇلماز.

دۈز بىلن غىزا غىتلىق دۈشمىز.

دۈز-چۈركىدىن شىتان غاچار.

دۈزلۈغا دۈش دۈز بۇلار.

دۇلدا اۋتۇران گىلىندىن غۇرك، چۈلدە گىزن - چۇپاندان.

دۇرنا گېچدى، دۇلۇنگى ياپ، غاز گېچدى - غاپىنگى.

دۇرنا - گۆكدە، دۇزاق - پردە.

دۇرۇپ-دۇرۇپ ايىماگە، دۇرۇم باغى چىداماز.

دۇشمان نەمە دىيىمىز، دۆيشە نەمە گىرىمىز.

دۇشمان سىنى تانامانقا، سىن دۇشمانى تانا.

دۇشمانا اۆلۈم دىليانچانگ، اۆزۈنگە اۆمۈر دىلە.

دۇشماندان امان دىلانينگىن، آلادان ايمان دىلە.

دۇشماندان دۇنۇك يامان.

دۇشمانى غاچىرپ قۇوما.

دۇشماننىڭ گۆلىنىنە ائانما.

دۇشماننىڭ دۇشمانى سىنىڭ دۇستۇڭ.

دۇشماننىڭ اۆۈگۆسىنە ائانما.

دۇشماننىڭ پشە بۇلسا، پىلچە گۆر.

دۇشماننىڭ بىرىمىنە سىرتىمە.

دۇشماننىڭ تىلكى بۇلسا، غاپاننىڭ غۇرۇلغى بۇلسۇن.

دۆيە "دۆز" دىيىپ گېچىر، يىگىت - "غىز" دىيىپ.

دۆيە بۇيىنۇتنىڭ اگىرىسىنى بىلىمىز.

دۆيە گۆرۈمۈسك خىم، غۇملاغىنى گۆرۈپىدىك.

دۆيە غىردا بۇلسا-دا، گۆزى شۇردا بۇلار.

دۆيە بۇيۇنۇننىڭ اگريسىنى بىلىم، يىلانا "گري" دىير.

دۆيە مېزىلىنە غارار، ايشك - اياغىننىڭ استىنا.

دۆيە ناچە آرتق خىم بۇلسا، خامى بىر ايشكە يۈك.

دۆيە اۇغۇرلان، دۆيە بۇيى چۇقۇر غازار.

دۆيە غاراراسا، بۇتاسىنا ايرىر.

دۆيە خانچا بۇلسا، ياغىرى شۇنچا.

دۆيە چۇكرىپ، چىمىر ايشمه.

دۆيە يالى بۇيۇنك بۇلاندان، دۆومە يالى آقتىلنىڭ بۇلسۇن.

دۆيدە خۇۋۇت بۇلماسا، سۇلتان ويىس نىلىسىن؟

دۆيدىن اۇلى پىل بار.

دۆز بۇلدى اۇق، اگري بۇلدى ياي.

دۆز يۇلدان گىدىن يۇرۇلماز.

دۆزۈلنىڭ - بىلبىلى، بۇزۇلانىڭ - بايغۇشى.

دۆزدە گىزن مۇساپىر، زىيات ايىن قاپىر.

دۆيۈنى ايىن بىر گۆن ايىر، گۆلۈنى ايىن - مۆنگ گۆن.

دۇيىداكى بىلن بۇلنىچانگ، غاپنىداق بىلن بۇل.

دۇيىسۇز چىلگە سۇ غۇيما.

دۇيا "خايت" دىيىمىك مەت.

دۇيا مۇتۇپ ئىرانمادىم، ارە بارىپ گۇنىمىدىم.

دۇيا شۇر يانداق گىرگ بۇلسا، بۇيىنۇنى اۇزادار.

دۇيانگ دابانى اۇلى، اتنىگ - ادى.

دۇيانگ خايسى تاراپا گىدىنىي غۇمالاغى ايدار.

دۇيام بار - دۇنيام بار.

دۇياني ائزىندان تانارلار، ادامى - لاقامىندان.

دۇيانىنگ غۇيرۇغىنىنگ يره يىتىنىي كىم گۇرۇپدىر؟

دۇنيا بىر مەردۇواندىر، بىري مۇر، بىري دۇشەر.

دۇنيا مالى دۇنيادە غالار.

دۇنيا تۇكىر - يالان تۇكىمىز.

دۇنيادە اينگ اجى زات خىم - دىل، اينگ سۇيجي زات خىم - دىل.

دۇنياني نا جۇره تۇتسانگ خىم گىچەر.

دۇنياني سيل آلسا، اۇردىگە نه غام.

دۇنياني سۇو آلسا، غۇبا غازنىگ دۇشۇندىن.

دۇنيانى تۇتان يۇق، آچلىقدان - اۇلن.

دۇشكده جايئنگ بۇلسۇن، ساچاقدا - پايئنگ.

دألي غاچسا-دا، اۇيي غاچماز.

دألي گۇزۇندىن تانالار، سىرخۇش - سۇزۇندىن.

دألي دأليدىن خۇشلانار، ائمام - اۇلۇدىن.

دألي دألىنى سۇير، مۇللا - اۇلۇنى.

دألي اۇز اۇيۇنە مئخمان.

دألي اۇزۇنە بات بىير، يىغان اۇدۇنئنا اۇت بىير.

دألي تۇيا بۇلماز، گزگن - ايندگه.

دأليدىن دۇغرى خابار.

دألىنى بۇقاو دئىماز.

دألىنى تايلاق پىنگر.

دألىنىنگ غازانانى بزنيننه يتىز.

دألىنىنگ اۇزي آيدار، اۇزي غۇيار.

دألا“دألي” دىيسىنگ، آرپا بۇيى اۇسر.

دألايل بر، اينه پيل بر.

—يه—

***يېگن اۋ: جا ياغندئر، بارئشماغا شو ياغشى.
 ***يېگن اۋجى ياغندئر، ياغام بۇلسا غۇۋۇدئر.
 ***يېگنيم بار - يېدي غۇلۇم بار.
 ***يېگنيم - يېدي غارنئم.
 ***يېدي آرقاما مېنگزمن، يردن گۇترنه مېنگزارين.
 ***يېدي غاپئدا يرلېمېك، اييپ-يچپ درلېمېك.
 ***يېدي گۆلېك - بېر دۇيماق.
 ***يېدي اۋلچە-دە، بېر كس.
 ***يېدي يئلدان مال يئغئلار، اللى يئلدان ايل يئغئلار.
 ***يېدي شأخري يئقئپ، يېدي دريانئنگ سۇۋۇنى ايچن.
 ***يېدي ياشان آتى سئغئرئپ سۇۋا ياقما.
 ***يېدينىنگ بېرى يېسر.
 ***يېديسىندە ناخىلى بۇلسا، يېتمىشىندە-دە شۇلدۇر.
 ***يېكە آغاچا يالبارسانگ-دا، يانماز.
 ***يېكە آتدان تۇزان چئقماز.
 ***يېكە بۇلۇپ، اۋت بۇلانگدا نيرأني ياقچاق؟
 ***يېكە گۆلن - ماسغارا.
 ***يېكە چاپان آت - يۇورۇك.
 ***يېكەن اكرىلىك اۋسلانماز.
 ***يېكەنىنگ چانگى چئقماز.
 ***يېل آپاران يېلىنگكى، يېرە غالان مېنىنگكى.
 ***يېل بېلن گلن، سېل بېلن گېدر.
 ***يېل بۇلماسا، آغاچ باشى غئمئلاماز.
 ***يېل گېلسە ائرانئغئم، سېل گېلسە بۇلانئغئم.
 ***يېل سۇنگى ياغئش.
 ***يېل گتېرېنىي، يېل اكېدر.
 ***يېل پرىنگ داراغى.
 ***يېل اۋسېسە، ياپراق غاچماز.
 ***يېلە يارغاق، آيازاي: ز.
 ***يېلكنسىز ناو يۇرمز.
 ***يېمىندە مېن - يانئنگدا مېن.
 ***يېنأنىنگ يېنسى بار، غۇزئنىنگ - انسې.
 ***يېنگىل غازانئلان غازانچ، يېنگىل سۇولار.

***پىنگىلىن باشى غىلىچ كىمىز.
 ***پىنگىلى پىل گۇتار، اغىرى - پىر.
 ***پىنگىلىچىنىنگى پىكە گۇن، پىتىپ بارسا، پىدى گۇن.
 ***پىر - خامىر، دۇكۇن - خامىر ماسى.
 ***پىر آلا - يۇرت آلا.
 ***پىر - باقانى باقار، باقمادىغى - يىقار.
 ***پىر غاتى بۇلسا، اۇكۇز اۇكۇزدىن گۇرر.
 ***پىر غاتى-دا، گۇك يىراق.
 ***پىر گۇركى - سۇو، سۇو گۇركى - غۇو.
 ***پىر گۇركى - غاللا، آدام گۇركى - الدە.
 ***پىر دايخانى داباننىدان تانارمىش.
 ***پىر دۇماسا - آر دۇماسا.
 ***پىر يىلامان - اۇت گۇگرمىز.
 ***پىر اۇجۇنى گۇك باسماز.
 ***پىر - اكنىنگى، آيال - باقانىنگى.
 ***پىر دە پىتىم آغلاسا، آسماندا مىلك آغلار.
 ***پىردىن تاپسانگ - ساناپ آل.
 ***پىرە باقاندان - پىر غۇرقار.
 ***پىرە غاچان - پىتىمىنگى.
 ***پىرە غۇللۇق دىن بىر يىلدان باي بۇلار، مالا غۇللۇق دىن - پىدى يىلدان.
 ***پىرە دۇشۇن گۇل بۇلار، اۇدا دۇشۇن - كۇل.
 ***پىرە تارپ گىرك، يا زارپ گىرك.
 ***پىرى بايىنگ - ايلي باي.
 ***پىرى يۇقدا، واتان يۇق.
 ***پىرى اى گۇر - اكلار، مالى اى گۇر - ساقلار.
 ***پىرى يارپا آلان غۇرسۇن، پۇلى بىسارپا - تۇتان.
 ***پىرىنگ غىراسىنى كىس، خىدۇر گىچىر.
 ***پىرىنگ پىردىن، ارىنگ اردىن پارخى كۇپ.
 ***پىرىنگى بىجرىمىنگ، آچ غالارسىنگ، يابىنگى ارچاماسانگ، پۇچ غالارسىنگ.
 ***پىرىنە گۇرا يىلانى، داغىنا گۇرا دۇمانى.
 ***پىرىنى بىلىپ سۇزلىسىنگ، دىلدىر - داشىنگ غالاسى، پىرىنى بىلمان سۇزلىسىنگ، دىلدىر - باشىنگ بىلاسى.
 ***پىرسىز غارغىش اۇزۇنگە دىگر.
 ***پىر-يۇرت اۇيتگار، آدامزات اۇيتگىمىز.
 ***پىسەر پىردە غاي تۇتدى.

*** پىرىنگ پىدى پىدە زىلى دىگر.
*** پىلىمىدىك جايلا پىتنىلىم، اۇق اۆتمىدىك داشلاردان اۆتن دىلىم.
*** پىتىم غىزنىڭ پىنگىسى كۆپ.
*** پىتىش غىز گىيودىن غوركماز.
*** پىتمىزىنگى پىتىرىپ، پىتمىزىنگى پىتىرىپ اۆتۇران غۇنگىشنىڭ ساداغاسى بۇلسانگ.

—يۇ—

يۇوا بارسانگ بارنىڭ بار، آوا بارسانگ بىرىنگ.

يۇغۇردىم تۇرشايدىر دىين بۇلماز.

يۇغى يارادىپ بۇلماز.

يۇغىن يۇنۇلىانچا، اينچە اۆزۆلر.

يۇغىن يۇودان دۆونر.

يۇغىن ياتار، اينچە يۇرتار.

يۇدانى اۆزلاسانگ، يۇلا اۆلر، يۇلى اۆزلاسانگ - ايله.

“يۇق” دىيىنىڭ يۇقالار، “بار” دىيىنىڭ غالىنگار.

يۇق پىردىن بار ادىن، يۇنۇشغادان دۇن ادىن.

“يۇقاردا” دىيىدىلر، گۆكدە يۇق، “اشاقدا” دىيى-دىلر، پىدە يۇق.

يۇقدان خۇداي-دا آلماندىر.

يۇقلۇق - داشدان غاتى.

يۇل آزابى - گۆر آزابى.

يۇل بىلن گىدىن يۇرۇلماز.

يۇل بىلىمىز آدام مَنزىلە يَتىمىز.

يۇل بىلىمىنىڭ، يۇل سۇرارلار گىلىدىن، سۆز بىلىمىنىڭ، سۆز سۇرارلار بىلىدىن.

يۇل بىلىمىنىڭ، يۇلا گيت.

يۇل يىتسە-دە، يۇدام يىتمىسەن.

يۇل يۇرمىك بىلن، بىرگى-بۇرچ اۋدىمك بىلن.

يۇل سىنىڭگى يۇلدا بۇلار، ايت سىنىڭگى - كۇلدە.

يۇل اۋغلى يۇلدا ياغشى.

يۇل اۋزاق بۇلسا، آتى غىسسامان سۆر.

يۇل ائزلان غازنا يۇلۇغار، سۆز ائزلان - بلا.

يۇلا چىقىسانگ، يۇلداشنىڭى تاپ، اۋىدە بۇلسانگ - سىرداشنىڭى.

يۇلا چىقىپ، يۇلدا غايىتما.

يۇلاغچا يۇل گىرك، غۇرباغا - كۇل.

يۇلاغچى يۇلدا ياغشى.

يۇلدا آزاشسانگ، ايت اۋىرىن تاراپا گيت.

يۇلدا غۇشۇلان يۇلداش بۇلماز.

يۇلدا دۇشان يۇلدا غالار.

يۇلداش غال، يۇلداشداش غالما.

يۇلداش اۋنگ يۇلداشچى سۇرالار.

يۇلداش چىقماق آيىپ دال، يۇلداشچىلىك آيىپ.

يۇلداش چىقسانگ چىق، ايلدىن چىقما.

يۇلداش يۇلداش سىنالار.

يۇلداشلىقنىڭ يۇلى گىنىگ گۇرر.

يۇلداشنىڭ ايت بۇلسا، تايانغىنىڭ بىر تۇت.

يۇلداشنىڭ كۇر بۇلسا، گۇزۇنىڭ غىپاراق.

يۇلۇنىڭ آچىق، بىنگسانگە غارا پالچىق.

يۇلۇنىڭ خىمىشە بۇسسانلىقنىڭ غىراسىندىن دۇشمىز.

يۇلۇنى يىتىرنە، كۆپك سىسى بىلبىل سىسىندىن داتلى.

يۇلى يۇرۇن پىنگىر، بىرگىنى - بىر.

يۇلى يۇرۇپ اۋزارلار، قارزى بىر پىنگىرلر.

يۇرغا آتا يۇل ياغىشى، يۇرۇك آتا - مېدان.

يۇرغا بىل يۇلداش بۇلما، كىر بىل - سۇخ - بىتىش.

يۇرغا مۇن يۇلداشداش آيرىلار، اۋزاق ياشان - خىسرىدىن.

يۇرغا يابى اۋزۇنى غامچىلاتماز.

يۇرغالى بىلن يۇلداش بۇلما، آقماق بىلن - سۇرداش.

يۇرغالى بىلن يۇلداش بۇلسانگ، آتدان آيئار.

يۇرغان گيتدي، غۇوغا بيتدي.

يۇرغانا گۇرا آياق اۋزات.

يۇرتاننگ ائزئندان يۇران يتر.

يۇرتۇپ يتديم، چالپ تۇتۇم.

يۇرۇنجا : “كسنگ دۇيئرئ، سۇكسنگ دۇ-يئرئ” ديينميش.

—ج—

“جان” دىيىپ، جاننگى آلا.

جالادا غالان ياغئشدا غۇركماز.

جان - آمانات، ديدار - غانئمات.

جان بار پردە قازا بار.

جان بار - غام بار، بيغام كيم بار؟

جان برب تانگري نان خيم برب.

جان برنه جاي بر.

جان برسنگ، غارداشا بر، مۇنگ يئل گچسە-دە يات بۇلماز.

جان غۇتارماسا، نان غۇتارماز.

جان تارتماسا-دا، غان تارتار.

جان خىم آغزىدان چىقار، لىبىز خىم.

جاننان گىچىسىنگ، جانانا نىردە، جىمالى سىچىسىنگ، غايىنە نىردە.

جاننى آغزى تانگىرىسىغا غارغار.

جاننى آغزىنىڭ غامى بار، بىچارىنىڭ كىمى بار.

جاننى آغزىمادىڭنىڭ خۇداي بىلەن نە ايشى بار.

جاننى ساغا، گۈندە تۇي.

جاننىم - ار دۇغان، جاننىم - نىر دۇغان.

جاننىم ساغ بۇلسۇن، باشىم جىلدىن چىقىماسىن.

جاخان ايچىرە ادام گىزىم، ات گىزىم.

جاخىللىققا بىزىمىدىم - خاپ مانگا، غۇجالىققا بىزىمكىچى - آيپ مانگا.

جاخىللىقنىڭ ائىداداتىندىن، آلىمنىڭ اۇقۇسى غۇۋى.

جىمالا باقما، كىمالا باق.

چىاقشىنىڭ نانى شىرىن، جاننى غاتى، يالتانىڭ جاننى شىرىن، نانى غاتى.

چىاسىنى مەن چىكىدىم، ساپاسىنى يات گۇردى.

چىاسىنى چىكىن، وپاسىنى گۇرر.

جىك-جىكىدىن غۇش بۇلماز، ئىتىدىنمەش بۇلماز.

جۇمارت آشدا بىللى، باتتىر - سۆۋىشە.

جۇمارت بارئىنى بىرر، نامارت - يارئىنى.

جۈۋىن چىگى ات گىتىر، بۇغداي چىگى - دىرت.

جۈۋىنى چانگا سىپ، بۇغدايى - لاي.

جۈۋزادا يىغنان، سايدا ايىر.

جۈگىدىن باتتىر دۈرسە، چادىرئىنى چاپار.

جۈيجە رىسغالى بۇلسا، ئىسىنىڭ سۆيىدى بۇلاردى.

جۈيجىلى تۈۋۈقدان ايىم آرتماز، چاغالى اۋىدىن - نان.

جۈيجانى گۈيز سانارلار.

جىندان غۇرقان، آلباسسا دۇشار.

جاخنىمە گىدىن اۋزۈنە يۇلداش آغتارار.

—ز—

زاغارانى بال بۇلندا ايى.

زاغاراننىڭ خۇرشى - گۈناشم.

زادىنىڭ بۇلماسا، دادىنىڭ بۇلماز.

زالما: "يىشىنىڭ نامە؟" دىيىنىشىلر، "زۇلۇم" دىيىپ، جۇغاپ بىرنىمىش.

زالمىنىڭ زۇلۇمىتىدىن، شىرىمىدىن ئىشلىتىش.

زالمىنىڭ ئۆمرى ئاز بولار.

زامانا باپ بولان ئۆتۈلمەز.

زامانا سانغا باقماسا، سىن زامانا باق.

زارىم بار-دا، زۇرۇم يۇق.

زىيادى بولمىدىن ئىشلىتىش نامازى بولماز، نامازى بولمىدىن ئىشلىتىش - ئىمانى.

زىل - پىدائىنىڭ غارىتىداش.

زىل - ئۆتلى كۆيىك.

زىلدىن غۇرقان كۈر ئىدىنىمىز.

زىللىنىڭ يارىتىدىغان غايىتىمەك - پىدا.

زىل بىلەن بولان، زۇر بىلەن بولماز.

زىل غادىرىنى زىلگەر بىلەر، پىل غادىرىنى - كۈرگەر.

زىلگەر زىل تاننىر، خاربان - خار.

زىلگەر ئۆل - زىل غالار، دايخان ئۆل - پىل غالار.

زىل ئىشلىتىش غادىرىنى بىلىمىدىك، مۆلگۈنىڭ غادىرىنى ئايلىشىن.

زىل زىلدىن زىلدا.

زۇر مال كان.

زۇلۇم بىلەن ئات بۇلان، بىر گۈن گىلر، بىر بات بۇلار.

زۇلۇم بىر دە غالماز، ياغشلىق بىر دە ياتماز.

زىيانسىز غارائىنگ كۆپى ياغشى.

زىيانى دىگىدىك غارائىنگى نىي دىگىچە گۈر.

زۇلۇم بىر، كۈنگۈلۈنى ئال.

زۇلۇم بىر شىپا بۇلماز.

زۇلۇم سۇنگى - رىخت.

زۇلۇمىنگ نانى سۇيى، يالتائىنگ - جانى.

زۇلۇمىسىز ايش بۇلماز.

—اي—

ايگىنچىلى نارسانى ايت ايمىز.

ايدىگىسىز گىلر، دۈشكىسىز اۇتۇرار.

ايدىلن ايتىنگ غۇينا پيداسى يۇق.

ايدىنىنگ دۈيە بۇلۇپ، مۆنىنىگ ايش بۇلماستىن.

ايدان - تاپار، ايدان - اۋلار.

ايدىنىنگ - آز، ساغلىغىنگ - ساز.

اييرسينگ غاز ايتيني، گوررسينگ ليزتيني.

اينگنگه گزسه، يوپك ياتار.

اينگنگه ديلگي-ده ديلگ، دويه ديلگي-ده.

اينگنگه يورسه، يوپلوك خم دايانماز.

اينگنگه اوغورلان، دويه تالار.

اييپ دويمادئق - يالاپ دويماز.

يياينگ يامان بولسا-دا، ديباينگ يامان بولما-سن.

اييملي ات آرماز.

ايسينگ اغزدا يوق، گيسينگ - اگينه.

ايكي ادام بير ادامئنگ تانگريسئ.

ايكي آرسلان بير درأ سئغماز.

ايكي ات دپيشر، آراسئندا اشك اؤلر.

ايكي آياقلى - ايكي گونده.

ايكي بؤلؤپ بيره دگمز، گؤللي بؤلؤپ - كوره.

ايكي غاپئدا گزن كؤپك آچ غالار.

ايكي غارپئز، بير الده توتدورماز.

ايكي گنگش بيريكسه، اللي ييگيت يوز بولار.

ايكي گپ - بير جادى.

ايكي گۆچ - بير تالانگ.

ايكي غۇچ اۋرۇشسا، بۇرىنىنگ ايشداسى آچنلار.

ايكي غۇچۇنگ كىلىسى بير غازاندا غايناماز.

ايكي غۇلاق ايشىتمك اۋچىن، بير آغز دىيمك اۋچىن.

ايكي گامىنىنگ باشنى تۇتان دريا غارك بۇلار.

ايكي گام ياپىشان غارك بۇلار.

ايكي غىلچ بير غنا سغماز.

ايكي دارباز بير يۇپده اۇيناماز.

ايكي دىنگله، بير سۇزله.

ايكي دۇغان بيرىگر، گزه-گزه ايرىگر.

ايكي سىچان بيرىكسه، يۇلبارسىنگ غۇيرۇغنى كرتىر.

ايكي تىتىك بيرىكسه-ده، ايل بۇلماز.

ايكي خاساپ - بير اۇتۇز.

ايكي ال بير باش اۋچىن.

ايكي اليم گتيرىر، اۇتۇز ايكيم اۇتۇرر.

ايكي ايلي اۇغلان آچ غالار.

ايكي ياقئن اۋرۇشسا، اۋزگىلرە اييم بۇلار.

ايكي يارتى - بىر بيتىن.

ايكىندىن گىزن ايكي اۋيى بۇزار، اۋز اۋيى بىلن اۋچ بۇلار.

ايكىندىنىڭ ايكي ارغاجى اۋلدۆرمىز، گۆلدۆرمىز.

ايل - ايله سىغار، اۋي - اۋيه سىغماز.

ايل آغاسىز بۇلماز، دۇن - ياقاسىز.

ايل آغزى - چۋوال آغزى.

ايل آغزى - كرامات.

ايل آغزىنا باقان آچ غالماز.

ايل آغزىنا اللى ارچىن بىيز يىتمىز.

ايل آغزىنى يىغىپ بۇلماز، چىلىك آغزىنى بۇغۇپ بۇلماز.

ايل آغلاق بۇلسا، دۇنگۈز دىپا چىقار.

ايل بىلن گىلن تۇيدا بايرام.

ايل بىلن كىسىلن بارماق آواماز.

ايل گىچن كۆپرۆدىن، سىن خىم گىچ.

ايل گۆزى - تىزى.

ايل دالىرسە - دالىرە، ايل غۇدۇراسا - غۇدۇرا.

ايل دأليرسە، مۇللا گيدىر، مۇللا دأليرسە، نىرا گيدىر؟

ايل دأليرسەنى چۆلە آتماز.

ايل ايگنجى - ايلدىن چىقارار.

ايل ايله غۇشۇلسا - دۋولت، بۇلۇنسە - مآخنت.

ايل ايله سۇيىر، داغ - داغا.

ايل - ايلينگ ايناسى.

ايل اۇغرۇستۇر بۇلماز، داغ - بۇرۇسىز.

ايل اۇنگلاسا، آتئىگى سۇي.

ايل اۇرتاسى - گۆك چىمىن.

ايل اۇغرۇنا ايشىك اۇركمۇش.

ايل چالان سۇرنايىنگ سىسى اۇزاقدان گىلر.

ايل يۇمرۇغىنى داتمادىق، اۇز يۇمرۇغىنى باتمان سايار.

ايلدىن تاما ادينىنگ بىلدىن رىزىك آچىلماز.

ايلدىن چىقسا، ايت خىم آغلار.

ايلدىن چىقسانگ چىق، نىرخدان چىقما.

ايله گيدىن گىلر، پيله گيدىن گىلر.

ايله دۋولت گىلر بۇلسا، باغشى بىلدىن اۇزان گىلر، ايلدىن دۋولت گيدىر بۇلسا، تۈرە بىلدىن تۇزان گىلر.

ايله سئغان - ايل بۇلار.

ايلينگ اغزى بير بۇلسا، داغى غۇپارار.

ايلينگ آيى - گۆلكي، اوز آيىنىڭ - اۆلۆم.

ايلينگ آقئلى بىلن آقئللى بۇلۇپ بۇلماز.

ايلينگ برني - دادئملق، خۇداينىڭ برني - دۇيۇملق.

ايلينگ گۆيجي - سيلينگ گۆيجي.

ايليم آبات - اۆزۆم آبات.

ايليم-گۆنۆم بۇلماسا، آيىم-گۆنۆم دۇغماسىن.

ايليني سئلان - بال ايير.

ايليني سئلان - بگ بۇلار.

ايليني يامانلان، غئردا اۆلر.

ايلقاغشام اۆلكريم دپامده بۇلسا، يازئم اۆس-تۆمده بۇلار.

ايلكي گۆرۆش - سۇنگرا تانئش.

ايلكي يۇلداش - سۇنگرا يۇل.

ايلكي ايش - سۇنگ اييميش.

ايلكي اۆزۆنگي دۆزت، سۇنگ ايله آت داق.

ايلكي اۆيۆنگ ايچي، سۇنگ داشى.

ايلكى اۋيۈنگى بىزە، سۇنگ - بۇيۇنگى.

ايلكى تاغام، سۇنگرا كلام.

ايلكىنجى كۈلچە كۈلسۈز بۇلماز.

ايلچا اۋلۇم يۇق.

اينىرىم نىرىك دۇغار.

اينىم بىلن اۋ: جا: م، داماغىم ساغدۇر، خۇجا: م.

اينچە يۇپ آرتار، يۇغىن يۇپ يۇرتار.

اير گۈلدىك گىچ گۈلۈم، گىچ گۈلدىك خىچ گۈلۈم.

اير گىل ساقادا اۋتۇرار، گىچ گىل - ياقادا.

اير دۈشۈن يازدان غۇرك، اِنسىز اۋسۈن - غۇزدان.

اير اۋىلىندىردىم، اير سۇيۇندىردى.

اير اۋىلىندىر اۋغۇلۇمدان، اير تۇرۇپ اِدن ايشىمىد.

اير تۇران ايشىندىن دئار.

اير تۇران اۋكۈنۈم.

اير تۇرانا ايكى پاي.

اير تۇرانتىگ رىسغالى آرتىق.

اير اِكَن خارمان آلا، گىچ اِكَن - آرمان.

اير اِكْنَلِر - خارماندا، گيچ اِكْنَلِر - آرماندا.

اير اِكْسَنگ اِكِيني، يره اۋرار كۆكۈني، گيچ اِكْسَنگ اِكِيني، آلارسَنگ بلانگ اۋقۇنى.

ايرينن غنز، اۋرڧن غالار.

ايرينن ايكي ايشلار.

ايرمديك اۋچى آلا.

ايسريپ - خارام.

ايت - آتا، ار - دايا.

ايت آغزئندان سۈيك آرتماز.

ايت آغسئنا، غۇش غۇزلار.

ايت آلئنا گلن، غۇرت آلئنا-دا گلر.

ايت آررقلئغئنى غۇردا بيلديرمز، يلك غاباردار.

ايت آيا اۋيرۋپ، باشنا بلا گتير.

ايت باتئرا اۋيرر، غۇرقاغى - يارار.

ايت بيله اۋينان، اۋيرماني-ده اۋورنر.

ايت بۇل، كۇپ بۇل.

ايت بۇرنۇندان اۋشار.

ايت غارا گۇرمسه اۋيرمز.

ايت غارغۇشى غۇردا يۇقماز.

ايت غارراسا، غاپئدان گىتمز.

ايت گدايدان غۇرقار، گداي - ايتدن.

ايت گتيرن سينگك، يل گتيرن غاماق.

ايت گۆزي تۆتۆن بيلمز.

ايت اۆير، كرون گچر.

ايت غۇرساغى ياغ گۆتيرمز.

ايت غئساندا، بيت غئسار.

ايت دۇيان گۆني اۇغۇرلۇق ادر.

ايت يۇق اۇيدا تيلكي گزر.

ايت ايتە بۇيرار، ايت-دە غۇيرۇغئنا.

ايت ايتينگ غۇيرۇغئنى باسماز، مِرت مِردينگ يۇلۇنى كِسمز.

ايت اۆيكلار، ايسي بيلمز، غۇل اۆيكلار، خۇجاسى بيلمز.

ايت يۆرۇگيني تيلكي سؤيمز، غاملى كيشي گۆلكي سؤيمز.

ايت يىللى اك، دۇنگۇز يىللى اۇر.

ايت يىرتتق دۇنلئنى غاپار.

ايت نه غارا گۆرسۇن، نه اۆيرسۇن.

ايت نأخيلي اۆيرسە، گۆجۇگى-دە شۇل مۇقامدا اۆيرر.

ايت چاقانى آتا دگر، آت چاقانى ايتە دگمىز.

ايت چۇپاننىڭ غۇلداشى، يالنگىزلىقتا يۇلداشى.

“ايت ائزنىڭدان غالماسىن” دىيىنىڭ، يالئنى كىم.

ايت ائسغان سۈۋى آرسلان ايچمىز.

ايت ايسىنى، پيشىك بىكىسىنى تاناماز.

ايت يال ايىن پرىندە اۆيرر.

ايت يال ايىن يالاغىنا غۇسار.

ايت يالاغىنى يالامان دۇپماز.

ايت ياسسانان ائىجالماز.

ايتدىن آچ-دا يۇق، دىنچ-دا.

ايتدىن آرسىز، ايشكىدىن غادىرسىز.

ايتدىن دۇغان غۇربانلىغا ياراماز.

ايتدىن اۋتانماسانگ خىم، ايسىندىن اۋتان.

ايتە - شام، غۇردا - ايىم.

ايتە سالام بىرلىمىز.

ايتە سارنىياغ ياراشماز، ايشگە - زاغپىران.

ايتە يالى آز بېرىنگ، غاپئدان غاراماز.

ايتە-دە اويات ياغشى.

ايتىم اوز اويۇندە باتتر.

ايتي بيسائىنگ، دۇلسينە غۇرت گيرر.

ايتي بۇلمادئىنگ، يالاغى بۇلماز.

ايتي "غاپماز" دىيمە، آتى - دېمىز.

ايتي غئلئقسىز، ايلي بىلىكسىز.

ايت غئلئغۇنا ايسى يتىك.

ايتي ايت بىلە دالارلار.

ايتي اۇلدۇرن سۇيرار.

ايتي ايسىنىنگ خاقۇنا سئارلار.

ايتىنگ آغزى آلا بۇلسا-دا، مۇجك گۇرندە بىرىگر.

ايتىنگ آقئلسىزى، غاتلامادان تاما ادر.

ايتىنگ بۇيۇنا گۇوخر داقسانگ، ايتىم آغلار، گۇوخرم.

ايتىنگ دىمي - سۇنگكۇنگ اىمي.

ايتىنگ درتلي بۇلماسىن.

ايتىنگ دۇغاسى قابۇل بۇلسا-دى، گۇكىن غۇيرۇق ياغاردى.

ايتىنگ ائرنىدان بار، آتنگ - اۋنگۈندىن.

ايتىل غارغاسى ايتىلە اۋچار، يايىق غارغاسى - يايىغا.

ايتىم - غۈتۈم.

ايچ بىلاسى - آغزىدان.

ايچ ياغ غاتاغان بۇلار، ايشياقماز - ياتاغان.

ايچدە غۇجۇر بۇلماسا، يىگىمى باش ياش نىلىسىن.

ايچىغاراننىڭقى اۋزۈنە، غاراغۇلۇڭقى ايلىنە.

ايچىم اۋزۇمى ياقىار، داشىم - خالقى.

ايچىمكىلىنى اۋرسانگ، يالانگاچ غۇرقار.

“ايچىمىن” دىيىن غۇيىنگدان، آيلانپ اۋچ ايچىسىنگ.

ايچيان غىسسانسا، اۋز دىسىندىن چاقار.

ايش آقلى تاپار، آقلى - ايشى.

ايش آشا چىكر، يالتالىق - باشا.

ايش بار ايش آراسىندا، كىپ چىش آراسىندا، ايمە نامارت نانىنى، غالار دىش آراسىندا.

ايش باشى غارا داماق، سۇنگرا ياتىپ اۋقلاماق.

ايش غايتىجاق بۇلسا بۇرنۇنگ سۈۋى گۈزە دامار.

ايش غامىنى سآخر ايبى، غىش غامىنى - باخار.

ايش غۇرالئىنگ بۇلسا ساز، مۇشاققاتئىنگ بۇلار آز.

ايش غۇتاراندىن سۇنىڭ، بىر كىلاچى كۆپلەر.

ايش غۇسساغدا بىتەر.

ايش ايشىدىن گىچىپدەر.

ايش كۆپ - كۆمۈر آز، اۋسسا كۆپ - دىمىر آز.

ايش - خاسساسى، سۆز - اۋسساسى.

ايش اتمان ايلدىن اۋىكىلمە، اكين ايمان - يردىن.

ايشانلار بارسانگ ايش كان، بىبىلەر بارسانگ - پىشىگە.

ايشانئىنگ ايشى تۆكىمىز، داغئىنگ - داشى.

“ايشانئىم” دىيىپ، ايشىگىمىدىن ايرىلدىم، “خۇجام” دىيىپ، خۇرجۇنئىمدىن ايرىلدىم.

ايشىدە چۈس بۇل، ساچاقدا - سۇس.

ايشى باشلامانقانگ، سۇنگۇنى اۋىلان.

ايشىدە تۆكىمە يۇق، ايشىمىشە-دە.

ايشى ائىل بىلە تۇت، زىخىن بىلە غۇتار.

ايشى بالارئىسئىندان اۋورن، اغزىبىرلىگى - غۇيۇن سۇرۇسىندىن.

ايشى بىتدى، تىلكىسى غۇيۇندىن چىققى.

ايشى بىتىمىز، جاننى دىنماز.

ايشي اۋۋال باشلاما، باشلادئنگمى، تاشلاما.

ايشي تۈۈكۈل بىتيرر.

ايشيغايىدانى دۇيائىنىڭ اۋستۈندە ايت يارار.

ايشيگى بارقا، دِر جِدِن بارما.

ايشيگىنگىن آقياڭ سۈۈۈنگ غادىرى يۇق.

ايشىك آچىق بۇلسا-دا، سۇراپ گير.

ايشىك تاپىلماڭ، تۈر تاپىلماڭ.

ايشىكىڭ گۈندىش گيردى، غۇۋغا تاپىلدى.

ايشىكىڭ سىغماڭ، دِر جِدِن اۋتىمىز.

ايشىكىڭ تاپساڭ، تۈرە گچمە.

ايشىلىڭ دىمىر پۇس بىلىمىز.

ايشىلىمىڭ - دىشلىمىز.

ايشىلىمىڭ اۋلىمىز، اۋلىمىسە-دە گۈلىمىز.

ايشىلىمىڭ نائىڭ بۇلماڭ، ماركىدە سائىڭ بۇلماڭ.

ايشىلىمىڭ اۋلىمىز، اۋلىمىسە-دە گۈلىمىز.

ايشىلىمىڭ اۋلىمىز، اۋلىمىسە-دە گۈلىمىز.

ايشىلىمىڭ اۋلىمىز، اۋلىمىسە-دە گۈلىمىز.

ایشلأنه - بار، ایشلیمدیک - نانا زار.

* * *

ایشلاپ آدام اۆلمز، گۆلریپ - ایت.

* * *

ایشیم بیتدی - ایشگیم لایدان چئقدی.

* * *

ایشینگ غۇوشاق یریندن، اۇسلانمادئق ایش چئقار.

* * *

ایشینگ دۆشمسین آقماق بیلن، ایشی سنی یاقماق بیلن.

* * *

ایشینگ دۆشسه، ایتە-دە یالبارارسئنگ.

* * *

ایشینگ اۆزی بیر شایئلئق، غالماغالی مۆنگ تۆمئلیک.

* * *

ایشینگ جانئنئ ایشلأن آلار.

* * *

ایشینگ سۇنگۇنا غاران اۆكۆنمز.

* * *

ایشینگ سۇنگۇنئ سايان باتئر بۇلماز.

* * *

ایشینگ اۇسسائى - اۇقاماق.

* * *

ایشینگ چتلاوندە، ماسلاخاتئ ایشی رۇواچدان سۇرا.

* * *

ایشینگى خام ایلمه، خام سنینگ يانئنگدادئر.

* * *

ایشسيز گلیپ، ایشلیآنینگ ایشینی غالدئرار.

* * *

ایشسيزلیکدن یامان زات یۇق.

* * *

ایششک ایتی - ام بۇلار.

* * *

ایشیاقماز ایینده چۆرک آغلارمئش.

يىگىدە آش گىرگ دال، گۈلر يۈز گىرگ.

يىگىدە غارئپ دىيمە، اكين اكر، اوراق اوار، باي بۇلار.

يىگىدە مۈنگ دۈرلي خۇنار خىم از.

يىگىدە يا زر گىرگ، يا - زۇر.

يىگىدي اشا چكىنگ چك، يۇردا چكمە.

يىگىدي دۇستۇندان تانا.

يىگىدىنگ آياغۇننگ استندا ات ائجاماز.

يىگىدىنگ بار بايلغى - دۇستى.

يىگىدىنگ گىدني بىلىنمز، گلىني بىلنر.

يىگىدىنگ گۈركي - ات-ياراغ.

يىگىدىنگ غۇۋۇسى اشقارادئر ، غاۋۇننگ غۇۋۇسى شىكرپارادئر.

يىگىدىنگ پسي پىلىگىني دايئىسندان گۈرر.

يىگىدىنگ سۇزي - يۈرگىنگ دۇغانى.

يىگىت آيئىن غىز آچار، ادىك آيئىن - سۇۋ.

يىگىت آرئپ بۇلسا آسلنى سۇراما.

يىگىت غارراسا، دىشدىن دۇشەر، بۈرگۈت غارراسا - گۈيچدىن.

يىگىت غارپ، نامئسا باي.

يىگىت گۈرە باتتىر، آت چاپا يۈرۈك.

يىگىت گۈركى - خۇنار.

يىگىت دىيىنىڭ ئىسسىقلىق - سۇۋۇقلىق بۇلسۇن.

يىگىت دىيىرلەر - جاننى گىدىرر، جۇمارت دىيىرلەر - مالىن گىدىرر.

يىگىت - ايشە، غاررى - آشا.

يىگىت اۇلر، جان غالار، آت اۇلر، ميدان غالار.

يىگىت لاشىنە تۈيگۈردر، يۈزۈنە تۈيگۈرتىمىز.

يىگىت اۇغلان، يىتىك غىز يۇرىشىندىن ئىگىدۇر.

يىگىت اۇلدۇر - زامانا ساز بۇلسا.

يىگىت - سۈۋىشە، غاررى - گىگىشە.

يىگىت سۇزى بىر بۇلار.

يىگىت اۋالسا، جىگ باشلار، غىز اۋالسا - جىگ.

يىگىت يا دۇلى گىرگ، يا-دا - دالى.

يىگىت يا ارىنلىك گىرگ، يا - بۇرۇنلاق.

يىگىتلىك بىر اۋلى اۋلجا، اۋنى مئدام تۇتۇپ بۇلماز، غاررلىق بىر غارا دريا، يۈزۈپ اۋنى اۋتۇپ بۇلماز.

يىگىتلىك - مىلىك، غاررلىق - سۇسلۇق.

يىگىتلىككە غار ئېلىق، اۆلر بۇلسانگ، باري گل، غار ئىلئىقدا غار ئېلىق، گۆلر بۇلسانگ، باري گل.

يىگىمىدە تۆي گۆرمىدىك، قىركدان سۇنگ ات سۆرمىز.

يىتگىسىز يارلىق - باشنىغا خۇرلۇق.

يىتن غۇيىنۇنگ غۇيرۇغى اۆلى.

يىتن اينىگىگە آي ياغتۇسۇندا گۆرنىز.

يىتن پىچاغنىگ سايى آلتىن.

يىتى غىزىل تىز سۇلار.

يىتى سىركە اۆز غابىنى زايالار.

يىتىگىلى انسېنىنگ غۇيىنۇنى آغتارار.

يىتمىدىك غۇيۇن سىرمىز.

يىتسە مالىم، يىتمىسە جانىم.

يۇنە اۆتۇراندان چۆپ يۇن.

يۇرگۆر ات غامچىسىز گىدىر.

يۇرمانى اۇنگارماز يۇل بۇزار، گېلىمانى اۇنگار-ماز - ايل.

يۇران آياغا يۇرمىز آياق چۇلاشار.

يۇراني يۇل بىلر، گۆچىنى - غۇل.

يۆۆر جۆم يۆۆرۆك آتم، يۆۆرۆپ گىلىسىن يانئما، بالدئىم باش داراغىم، باتىپ باريا جانئما.

يۈل آيال غزنى تۇيا گتيرر.

يۈرۈگە ميدان كۇپ.

يۈرۈجيم بار - يدي يگنيم بار.

يۈرۈك - يارنىدا، سيميز - اييميشده.

يۈرۈك آت اۈنگۈني گۈزلار، ياغشى ييگيت - سۈنگۈنى.

يۈرۈك آتا باخا بۇلماز.

يۈرۈك آتا غامچى چالنىماز.

يۈرۈك آتا مۈن اۈزۈني بگ سايار.

يۈرۈك آتا نامارت ييگيت مۈنۈپ ييلمز.

يۈرۈك چاپنىدا بللي.

يۈرۈپ گچيلجك يۇلى يۇراپ-ده گچيپ بۇلار.

يۈرنه يۇق، بۇيرانا بار.

يۈز - قالبىنگ آيناسى.

يۈز - اۈتدان ائسسى.

يۈز "سيز-بيزدن"، بير "جئز-پئز".

يۈز آغاچ اكن اۈدۈنا گيتمز.

يۈز آقلىلنى بير تىتك ياندئرار.

يۈز بىرىنىڭ خاتىرىنى يىقىما.

يۈز بىرىنىڭ، يۈزىن دۈشۈر.

يۈز غاپىدان دۈز دادان، بىر غاپىدا بىت بۇل-ماز.

يۈز گۈن يارغاق، بىر گۈن گىرگ.

يۈز گۈنلۈك تىتارىك باش گۈنلۈك اۋمره.

يۈز گىرگ ايشيدىن، بىر گىرگ گۈرن ياغشى.

يۈز گۈرۈپ غاپىرغا سىرما.

يۈز گۈرن جىنت گۈرمز.

يۈز گۈرنىڭ يۈزى غۇرسۇن.

يۈز غۇيۇن تۈكىر، يۈزۈغارلىق تۈكىمىز.

يۈز غۇيۇندان بىر دۇست.

يۈز دۇندى، كۈنگۈل دۇندى.

يۈز يۈزدىن يىتى، يۈز - غىلچىدان.

يۈز - يۈزدىن اۋتانار، گۈز - گۈزدىن.

يۈز يۈزدىن ائىسى، يۈز - اۋتدان.

يۈز يۈزە دۈشسە اۋتانار.

يۈز يىلقى ساللاخلىقدان بىر گۈنكى دۈللۈق يامان.

يۆز نامارت بىر مەردىنگ پىرىنى تۇتماز.

يۆز بۇلۇنگ بۇلاندان، يۆز دۇستۇنگ بۇلسۇن.

يۆز تۆمىن تۆكىن، يۆزى غارا غۇل غالار.

يۆز تۇماشا، بىر اۇماچا.

يۆز خۇنارى چالا بىلەندىن بىر خۇنارى دۇلى بىل.

يۆز يالاندان يەكە چىن باخالى.

يۆزدىن يۇرغا چىقار، مۇنگىدىن - تۇلپار.

يۆزى گۈزىل بۇلانتىگ، خۇيى - دە گۈزىل بۇلار.

يۆزى غىزىللىگ اۇيالانى آنگىدئىرماز.

يۆزى ناخىلى بۇلسا، يۆرگى - دە شۇ خىلى.

يۆزى اۇپۇلىنىگ الى اۇپۇلمىز.

يۆزى يۇمشاق بۇلانتىگ، دۇنۇنتىگ سىيى غۇراماز.

يۆزۇغارادا خايا بۇلماز، قاقماچ ائىدە - مازا.

يۆزۇغارالىق بىر اۇمۇر دىك اۇزاق بۇلار.

يۆزۇم غىزاندىن مالىم غىزىسۇن.

يۆزۇم غىزاراندان، غۇشلۇقدا غۇمۇم غىزارىسۇن.

يۆزۇنە گۈلۇپ باقسىنگ، تانگىسى بىلە باقار.

يۈزۈني گۈر-دە، خالنى سۇرا.

يۈزۈني گۈرۈپ، اۋومە، ينگىسىندىن گۈلمە.

يۈزۈني اۋرتىر، دىئىنى آچار.

يۈزۈني چىكىن اللىسىنى خىم چىكىر.

يۈزۈنگ غىشقىلىغىنى آينادا گۈرمە.

“يۈزۈنگ اۋستۈندە بۇرنۇنگ بار” دىيىان يۇق.

يۈزۈرلىكىدىن جىن غاچار، تايلاقدان - جىنلى.

يۈك اغىر، مىزىل اۋزاق.

يۈكى اغىر ايشىك - انگىگىرماز.

يۈكى يىگىل بۇلسا، ايشىك سۇجار.

يۈك - خالتادا، اقئل - كلىتدە.

يۈپ اينچىلن پرىندىن اۋزۇلر.

يۈپ سىرئلىپ، تۇيىنۇقدان اۋتير.

يۈپداكى ايت تۇوشان آوۋنا ياراماز.

يۈپك دۇنۇنگ ايچىندە ياغشى-يامان تاناتماز.

يۈپى بار، پالتاسى يۇق، اۋراغى بار، خالتاسى يۇق.

يۈپلۈگىنە باق - بىيىزىن آل.

يۆرك يانار - گۆز ياشارار.

يۆركدىن يۆرگە يۇل بار.

يۆركدىن چىققان سۆز يۆرگە يىتىر.

يىقىنلان گۆرىشىدىن دۇيماز.

يىقىنلان دىرگە گىچى مۇنر.

يىقىنلان يره ياپىشار.

يىقىنلان تامى بىر كىرىپچ دايماز.

يىقىنلانا گۈلن كۆپ بۇلار.

يىقىنلانى اۈرمازلار.

يىقىنلاننىڭ يىڭسىيىنىدىن دىپمە.

يىقىنلجاق آرابا، قىرك گۆن اۈنگۆندىن جىغىلدار.

يىقىنلجاق يىمى يىلىم، سامان دۆشاردىم.

يىقىنلسانگ، بىر غىسىم غۇم آلپ تۇر.

يىقىنلسانگ، بۆكىدىن يىقىل.

يىقىنلسانگ، يىڭسانگە دىرلر.

يىقىنلسانگ، يره ياپىش.

يىل آلاجننى يىلنىڭ باشىدىن گۆرۈپ باشلا.

يئلان غۇۋۇنى تازلار، خاسيىتى اۇنگكۈليگي.

يئلان غۇمى غۇسغانار.

يئلان دۇيار، دۇشمان دۇيماز.

يئلان يۆز ياشاسا - آژدارخا، مۆنگ ياشاسا - يۇوخا.

يئلان يئلنى يامان گۇرسىنگ، يئلقى آلئنگدادئر.

يئلان چاقان، كنديردن غۇرقار.

يئلان اگيلر، بۇكۇلر، اۆز اۆنى اۆزي تاپار.

يئلاندان غۇرقان آلاجا يۆپدن ائلمز.

يئلانى دۇشماننىگ پىنجسى بيلن اۆلدۆر.

يئلاننىگ آغزنا گيرن چئقماز.

يئلاننىگ آغنا-دا نألت، غاراسنا-دا.

يئلاننىگ آياغنى گۇرمىرسىنگ، مۇللاننىگ - چۇرگيني.

يئلاننىگ باشنى كىسىنگ-دە، غۇيرۇغى دۇيماز.

يئلاننىگ داشى يۇمشاق، ايچي زأخر.

يئلاننىگ زأخري يئلانا كار اتمز.

يئلاننىگ ييگرنى نارپنز، اۆل خىم خينىنىگ آغزندا گۇگرر.

يئلاننىگ آلتشماياننىگ سالامى-دا سۇۋۇق بۇلار.

يىلقى يىلئىنىڭ آياغى سۇۋۇق، تاقىق يىلئىنىڭ باشى سۇۋۇق.

يىلئىنىڭ گىلشى نۇرۇزدان بىللى، يارنىڭ گىلشى - سۇۋاغادىندىن.

يىلئىنىڭ يىلدىن، غىشنىڭ غىشدىن پارخى كۆپ.

يىندام بۇلجاق تاي ئىسىنە ئىرىمىز.

يىرتىغا ياما، دىشىگە دىققى.

يىرتىجى غۇشۇنىڭ ئۆمرى غىسغا.

يىرتىجى غۇشۇنىڭ ئىيىلىمىز.

يىرتىق گىيىم گۆرسە، ايت يارار.

يىرتىق ئۆيى پىل تاپار، يالان گىيى - چىن.

يىرتىق ئۆلەلسا، ياماللىق يىتمىز.

يىرتىق ئىك، يىقىق تام.

—كى—

قاغىزدان غالا بۇلسا، ئالماسى بىلا بۇلار.

قابۇل بۇلماجاق دۇغا "ئامىن" دىيىلىمىز.

قازا گۆرنۈپ گىلىمىز.

قازىلاشاندان غارىنداش بۇلماز.

قاناغات باي ايلار، نېيس خار ايلار.

قاناغاتا - بركت.

قاشانگ ات غامچئسئز يورمز.

قارارسئز گزن، خاقسئز چئقار.

قاساس قئياماتا غالماز.

قاستلئق - آخئرئ پسليك.

كئيگئنگ غاچئشئنى گورؤپ، ئتىندىن ال چكديم.

كئيك قووالان گوله باتار، دۇنگوز قووالان - باتغا.

كئيجي غئسساسانگ، او-دا يۇق.

كل باشا نامه گرگ - ديمير داراق.

كلئنگ اينگ يۇواشى، كؤپرؤنئنگ آشاغئندا ياتئپ، يابئ اؤركؤزر.

كلله بۇلسا، سئلله تاپئلار.

كلله دئنگه تئلك گئيمك اوچئن دال.

كلئلده آقتل بۇلماسا، جان آزايدا.

كم ائشئلئنگ - كئرلر، يالتانئپ ياتسانگ - غئسارلار.

كمسئز يۇلداش گؤزلىئنگ، يۇلداشئسئز غالارسئنگ.

كئبي ناخئلي بۇلسا، مائاسئ خم شؤنؤنگ يالى.

كېڭىيىنى آيان اۇراغا يتر.

كِر اشيدينى بيلر، كۆر - تۇتائنى.

كِرري غۇيۇن گىچ اۆركر.

كِسوي اۆزئ بۇلسا، غۇل يانماز.

كِسكىنىڭ اِلې بيلن اۇت غۇرساما.

كِسِرندە كِسْمِسِنگ، دۆۋۈن غالار ايچىنگدە.

كِسِيلن باش بيتمز، بيتسە-دە ايسينه خايئر پرمز.

كِسْمِسِنگ - غاناماز.

كِتخۇداسئنى گۇر، كِندينى آل.

كىم - غايقئنى، كىم - كۆيكۆنى.

كىم ديله دۆشِر، كىم - اۆمه.

كىم كۆپ آنت ايچسە، سۇنگى يالانا يازار.

كىم تيبپ، دردي چكن - تيبپ.

كىمه بير سۆز پس، كىمه مۆنگ سۆز خيس.

كىمه ياغشئلُق اِديآنىنگي بيليپ اِت.

كىمينگ بيلن كيشيسينگ، آرئُق غۇيُنۇنگ دۇشۇسينگ.

كىمينگ اۆزۆنه يامانلئغى بار.

كىمىنىڭ كىمىدىگى، باشىڭغا ايش دۆشەندە بىلەن.

كىرىسىز كىلىم كاقىلماز.

كىرى كىر آچار، كىنۇنى - سۆز.

كىرت اتسە كىرىلى.

كىتاپ اۇقان ماغنىدان دۇق.

كىتاپسىز اۇقالماز، مەردىوانسىز چىققىلماز.

كىچى يۈكە دۈيە-دە تىز چۆكر.

كىچى چىللە - اينچانىڭ اۆزۈلپ، يۇغىنىڭ سۆزۈلپان واغىنىدۇر.

كىچى چىللە: "يالقاسام - سۆيت-غاتىق ابيدىرىن، غارغاسام - كىلپاشاياق" دىنىمىش.

كىچى چىللەدە بالام بۇلسانگ دامما، اۋلى چىللەدە غانام بۇلسانگ دىنگمە.

كىچىچىك داش باش يارار.

كىچىنى اۋلى سايماسانگ، اۋل سىنى كىچى سايار.

كىچىنىڭ كىچى آزارى بار، اۋلىنىڭ - اۋلى.

كىچىسى بۇلما دىغىنىڭ، اۋلۇسى بۇلماز.

كىشى - كىشىنىڭ غۇلى دال، نىيت - نىيتىڭ غۇلى.

كىشى غايغۇسى، اير گىرىپ، گىچ چىقار.

كىشى گۇناسى، كىشىدە دۇرماز.

كىشى پرىنە آغاچ اكىنىڭ، بىواغت پالتا سىسنىڭ شىدرسىنىڭ.

كىشى ماسلاخاتىنا چاقىلىقسىز بارما.

كىشى چاغاسىنى كىشىكىلىنىڭ-دە دۇرماز، اۋز چاغانى دېگىلىنىڭ-دە، گىتىمىز.

كىشى الى بىلن غۇۋۇرغا غىنىملاما.

كىشى الى بىلن اۋت غۇرساما.

كىشىنى كىشىدىنىڭ اۋزى ئاكىس.

كىشىنىڭ اۋزۇنە غاراما، سۇزۇنە - غارا.

كىشىنىڭ اۋيۇندە غاپىنى چالغىلاما.

كىشىنىڭ پالاۋىندىن، اۋز چۇربانگ ياغىشى.

كىشى كىشا غىز گۇرنىر.

كىشىمىش ايسىنىڭ، چۇپى بار.

قۇوسانگ اۋنگۇنگە سىرت، غاچسانگ - ائىنگا.

قۇۋۇم-غارىنداشنىڭ بىلە ابي-يىچ، يۇنە آلىش-برىش اتمە.

قۇي بالاسى مالىي-مالىي كۇپىر، غۇرت بالاسى اۋولاي-ۋولاي تۇكىر.

قۇي يىللىنىڭ رىختىي - ايل-ۋلۇسنىڭ بىركىتى.

كۇنگۇل سۇيىن گۇزلىنىڭ آغى-دا بۇلماز، غاراسى-دا.

كۇنگۇلۇنى اۋلى تۇتان پىردە دۇۋلىت بۇلماز.

كۈل بالئغى - ايل بايلئغى.

كۈلگىدە بيتن آغاچنىڭ كۈلگىسى بۇلماز.

كۈلگىسىندە اۇتۇر جاق آغاچنىڭ شاخاسىنى دۈۈمە.

كۈلگىسىندە ايت ياتماز، چاناغۇنا چمچە باتماز.

كۈمكىلىش يۇو غايتارار.

كۈنە دۇست - ايرىلى آت.

كۈنە دۇشمان دۇست بۇلماز، غارا كچە - آق.

كۈنە پاغتايىز بۇلماز.

كۈنە سامان آغاتارما.

كۈنسى بۇلما دىئەننىڭ، تازىسى بۇلماز.

كۈنسىز تازە بۇلماز، يامانسىز - ياغشى.

كۈنسىنى خارلان خۇر بۇلار.

كۈپ آيلانسىڭ، يىقىنلارسىڭ.

كۈپ بارما ياننى دۇشمان ادامنىڭ، يىلمىسىن سىرنىڭ، آلماسىن چىمىڭ.

كۈپ بىر، گۈزىل آل.

كۈپ بىل، آز سۆزلە.

كۈپ گۈل، بىر آغلار.

كۆپ گېزىن، كۆپ ايشيدىر.

كۆپ گېلان، كۆپ يالنگىشار.

كۆپ گۆزلىنسە، يۇق خىم تاپىلار.

كۆپ غۇدۇران بىر بۇدرا.

كۆپ غۇلان بىر آغساغىنى بىلدىرمز.

كۆپ اوچىن آغلاسانگ، گۆزدىن غالارسىنگ.

كۆپ دامجادان كۆل بۇلار.

كۆپ دىنگلان سۆيىجي گېلار.

كۆپ دۇراندان سۇراما، كۆپ يۇراندان سۇرا.

كۆپ يۇرتان بىر تايار.

كۆپ ايسىنگ بال خىم آجى دىگر.

كۆپ سۆز سىني ايل اىچىندە خار ادر.

كۆپ سۆزۇنگ آزى ياغشى، آز سۆزۇنگ - اۋزى.

كۆپ سۆزۇنگ سۇنگى - اۋتانچ.

كۆپ سۆزدىن كۆمۆش اۋنسە، آز سۆزدىن آلتىن اۋنر.

كۆپ ياغشنىنگ اىچىنە بىر يامان سىغماز.

كۆپ ياتان مۇخمان اۋزۇنى يىگرندىرر.

كۆپ ياشان بىلىم، كۆپ گىزىن بىلىر.

كۆپ ياشىنىڭ آراسىنا بىر غاررى گىرسە، سەخنە بۇلار، كۆپ غاررىنىڭ آراسىنا بىر ياش گىرسە، دانا بۇلار.

كۆپۈنگە آغزى بىر بولسا، بىرىنگە آغزى ياپىلار.

كۆپۈنگە دىلگى - كۆل بۇلار.

كۆپۈنگە كۆچسى غايىناماز.

كۆپە گىنىش، بىلدىگىنىگە ات.

كۆپە چاپان، آزدان غالار.

كۆپىگىنگە غۇيرۇغىنى كىسىنىڭ بىلن تۇلا بۇلماز.

كۆپى گىدىپ، آزى غالان.

كۆپى كۆپ سايان، آزدان غۇرى غالار.

كۆپلۈگە داش آتلىماز.

كۆپلۈك بۇلۇپ آتلىان داش اوزاق گىدىر.

كۆپلۈككە خىلوات سۇرما.

كۆپرۈدەن گىچىنچانگ، اۆكۈزە "دايى" ادبي.

كۆر - ايىر، كۆسە - گەگىر.

كۆر سىرماپ تاپار، آقتىللى - اويلاپ.

كۆر سىچاننىڭام اۆز خىنىندە گۆزى يىتى.

كۆر خاساسىن بىر آلدثر.

كۆرۈنگ اتلان پىرى چۇقۇر.

كۆردىن ساقچى بۇلماز، لالدىن - جارچى.

كۆرە بىرىنى بىرىنگ، ايكىنى ايسلار.

كۆتك گۆيچلى بۇلسا، يۆنگ غازىق پىرە گىرر.

قۇتدان تۇران يىل غۇدرات.

كۆيزە دۇوۇلسە، ياما تۇتماز.

كۆلال اۇممۇقدان سۇو ايچر.

كۆلدىن دپە بۇلماز، غاردان - اۇيۇق.

كۆمۈشلىرىنگ كۆلكسى، آسىا اۇنۇنگ بلىكىسى.

كۆمۈشچى دۇستۇنگ بۇلسا، كۆمۈشدىن چكىجىنگ بۇلار.

كۆندۈك باخاسىنى ائىرىق تۆكىر.

كۆتك پىچاق - ال كىسر.

قۆرك بۇلدى - پۆرك بۇلدى.

قۆرك گچىتىدىن - بىر غۇدۇق.

قۆرك غۇشى غاچىرمادىقدان مۆرۈشگار بۇلماز.

قۆرك غىسىمدا غىسماسانگ، بىر غىسىمدا غىس-دئرماز.

قۇرۇك يىل غۇران گىلسە، ايچىندە آجالى يىتەن اۇلر.

قۇرۇك يىل مايا گزيانچانگ، بۇتەن بىر يىل نر گزگين.

قۇرۇك يىل تاقات چكىنچا(نگ)، سآخر گۇزە ياش گلسين.

قۇرۇك يىلقى تارپدان، بىر يىلقى شۇدۇگار.

قۇرۇك يىلقىدان، قۇرۇك گۇنكى.

قۇرۇقا چىلى كۇسە ياغشى، قۇرۇقئىل سۇنگ دۇيسا ياغشى.

قۇرۇقئىل ايچىندە جائىنى غايغۇران قاپىر.

قۇيامات غۇلايلاسا، دىرمانسىز كىسل كۇپىلر.

كادىنىنگ بۇينى بۇلسا-دا، مۇنجۇق آسلىماز.

كادىلىك خۇرناچە سايراسا-دا، خۇرگى داشدئر.

كادىلان تۇۋۇق يۇمۇرتغالامان دىنماز.

كادىل انىسان كىمالتىدان بىلى.

كان آشىم- غۇوغالى باشىم.

—ل—

لاغىت شىتانا، رىخىم سۇبخانا.

لالىنگ دىلىنە انسى دۇشر.

لاچىن بىلىن دۇيە اولانماز.

لېزىنى يۇودان - قاپئىر.

لېگىگىگى گىدىنى گۇرۇنمىز، گىلنى گۇرنىر.

لېگىك بىلن غار گىلدى.

لېگىك گۇنۇنى "لېگ-لېگ" دىيىپ گىچىرىر.

لېگىك گۇنۇنى تاق-تاق بىلن خۇشلار.

لېزىت ئىززاتى بىلن گىلر.

لېسان ياغمىرى رىخىمىت گىتىرىر.

لۇقما چۆرك غارن دۇيۇرماز.

لۇقمانىگ آلاچ ئىمدىگىنى، ئىزرايىلنىگ دىرگائىنىن آغىتار.

لۇلىك چاغا تازە ئىشىگە بىگىر، يىتىم چاغا غارنىنىگ - دۇياننا.

—م—

مايدا ياغان غاردان غۇرك، گۆلۆپ باقان - اُردىن.

مال - خال.

مال آداما خىم دۇست، خىم دۇشمان.

مال آجىغى - جان آجىغى.

مال آلداسى - ايل آلداسى.

مال بايلىغى - بىر غىشلۇق، بىر بايلىغى - اۋمۇرلىك.

مال - باقائىنگقى، اۋت - ياقائىنگقى.

مال بىر - مۈلك آل.

مال بىر بىر گىدر، گۇمان مۇنگ پرە.

مال دىيىنىگ جان ياغىسى.

مال جانى غازانماز، جان مالى غازانار.

مال - مەرت، ايسى - نامارت.

مال ايسىنىگ گۇزۇندىن سۇو ايچر.

مال ياغىشىسى - مايا.

مالسىز اۋي بۇلار، نانسىز اۋي بۇلماز.

مالى بۇلمايدىغىنىگ، خالى بۇلماز.

مالى غازانان باقسىن، اۋدۇنى يىغان ياقسىن.

مالى گىدىن غارپ دال، ابراىى گىدىن غارپ.

“مالى يۇق” دىيىپ، دۇستدان دۇنمە.

مالى پايلاسانگ - داغار، ائلمى پايلاسانگ - گۇگرر.

مالنىگ ازى آجىقدىر، پرىنگ - كۇپى.

مالنىگ خۇرانى - خۇداينىگ برنى، آيالىنىگ - خۇرانى، خۇداينىگ اۋرانى.

مالئىم - جانئىم.

مالئىم گيتسە گيتسىن، پاليم گيتمىسىن.

مالئىم مال بۇليانچا، بازارئىم بازار بۇلسۇن.

مالئىنى ايت ايير، ياقاسئىنى - بيت.

مانئىسىز گپ بۇلماز، دانسىز - چۇپ.

ماسلاخات بىلن آتئان داش، اۇزاق گيدىر.

ماسلاخات بىلن تۇتۇلان تۇي دارغاماز.

ماسلاخاتلى بىچىلن دۇن غىسغا بۇلماز.

ماشغالا دا آغزئىيرلىك بۇلسا، خازئنا گرک دال.

ماياسىز خامئر آجاماز.

مىنگكى بيتسىن، مىنگكى بيتسىن.

مىجنۇن كىمىن درس اۇقان آخىرى "وللىلىد" غالار.

مىكىرلىك - دۇشمانلىق.

مىللىكچا ير برىنگ، ير ايسىنى يردن چىقارار.

مىن بىزار - ايل بىزار، ايل بىزار - خۇداي بىزار.

مىن گزىمن، نىسىبام گزىر.

مىن دىيىمىك - مىنلىك.

مېنىڭ اۋچىن آتۇڭ آرۇپ، دۇنۇڭ تۇزماندۇر.

مېلىك - مېلغۇنۇڭ باشنا

مېلىك ائىنىڭ، مېلال بار، كېلىك - كېمال بار.

مېردە بار، مېردە بار، گۆچ-دە، تازە يۇردا بار، "دۇق" دېيىپ، تىلكا باراندان، آچ-دا بۇلسا غۇردا بار.

مېردە بېرىنىڭ، آشنىڭ، مېرت خىزىتلار باشنىڭ، ايتە بېرىنىڭ، آشنىڭ، ايت چىكلار لاشىنىڭ.

مېردە يالبارسانگ پىلىر، ناماردا يالبارسانگ پىلىر.

مېردىوانا يېكە-يېكىدىن چىقلار.

مېردىوانسىز تام اۋستۇنە چىقىلماز.

مېرت يېگىتىدىن مېرت دۇغار.

مېرت يېگىتلىر سۇفرا يايار، آ:ت آلار.

مېرت سېرىنى بېر، سىرتى بېر.

مېرت سۇۋىشە بېلى، دانا - گىگىشە.

مېرت خۇدايدان گۇرر، نامارت - يۇلداشدا.

مىس بۇلسانگ - اۋولۇيا بار، پىس بۇلسانگ - بازارا.

مىسدە آقتل بۇلماز، گاۋوردە - ايمان.

مىسدى خايران، دۇكۇلدى ايران.

مىسلىگى غۇيۇن گۇتېرر، غۇيۇنۇڭام غاراسى.

مِتجيدىنگ غاپئىسى آچئق بۇلسا-دا، ايتە-دە اۋيات ياغشى.

ميوە آغاچئندان داشا دۆشمىز.

ميولي آغاچا پالتا دگمىز.

ميولي آغاچى قاقماسانگ، ميوسى دۇكۆلمىز.

ميولي آغاچىنگ باشى آشق.

ميولي شاخانى دۆومىزلىر.

ميوسىز آغاچ - اۇدۇن، ياغئشسىز بۇلۇت - تۆتۈن.

مىزان چالئپ، خازان اۋران.

مىزاندا اۋرماسام - خازاندا اۋرارئىن، خازاندا اۋرماسام - آقراپدا، آقراپدا اۋرماسام - آخىرتدە خىم اۋرمارئىن.

مىزاندىن سۇنگ گۆيز يۇق.

مىنارا ايسلان، مىنارا بۇيى چۇقۇر غازار.

مىنىتلى آسال ايىنىنگدىن، مىنىتسىز كىك ابي.

مىنىتلى اۇقالان ناماز يۇل آلماز.

مىنىتلى ياغشلىققان غاچا دۇر.

مىنىتسىز چۆرك - بايرام چۆرگى.

مىراسدان يۇمرۇق يتسە-دە، آل.

مۇللا باپدان گچمىز، ايشك - ياپدان.

مۇللا بىلەن كۆپ اۇتۇرۇپ-تۇرۇش ئاخىردا مۇرىت بۇلار.

مۇللادا بىرىم بۇلماز، گىدايدا - شىرىم.

مۇللانگ المىتى، غارغانگ ايىمىتى.

مۇللانگى "وايدان"، باغشئىگى "خايدان".

مۇللالى اۇبا - مۇسۇلمان، اۇسسالى اۇبا - آبات.

مۇللاننگ غارنى باشدىر، بىرى خىمىشە بۇشدۇر.

مۇللاننگ دىيىنى اىت-دە، اىنىنى اىتمە.

مۇللاننگ اۋزى اۋغۇرلاپ، اۋزى يۇل تاپار.

مۇللاننگ سىمىزىندىن غۇرك، تىيىنىگ - اررئىندان.

مۇجگىنگ اۋىي سۇنگكسۇز بۇلماز.

مۇجكىدىن غۇرقان، غۇيۇن باقماز.

مۇي بار يردە - كىرپ بار.

مۇغت - بۇخاردا يۇق.

مۇنگلى گۇنۇنگدە-دە بۇغلى تاغامى تاشلاما.

مۇسۇلمانچىلىق آستا-آستا.

مۇسۇلمانچىلىق اينچە-دە بۇلسا، اۋزۇلمىز.

مۇخاننىس گىنگ يردە اقىل سايئىنار.

مۆنگ آيال آغلاسا-دا، بىر انانىڭ اۋرۇنۇنى تۇتماز.

مۆنگ بىرىشىدىن، بىر گۇرۇش.

مۆنگ غايغى بىر ايش بىتىرمز.

مۆنگ غارغا - بىر كىسك.

مۆنگ گىزك "پىغامىر" دىيىدىن، بىر گىزك "خۇداي" دىيى.

مۆنگ گىدىدىن، بىر گىلن.

مۆنگ غۇيۇنلۇننىڭ بىر غۇيۇنلا دىلگى دۇش.

مۆنگ ايشچىدىن، بىر باشچى.

مۆنگ يىلدۇزنىڭ شۇخلىسى بىر آينىڭقۇچا بۇلماز.

مۆنگ گىچىتىدىن - بىر اىچىت ، مۆنگ اىچىتىدىن - بىر مەتجىت.

مۆنگ نىسيخاتدان بىر سىرنىچام.

مۆنگ خۇناردىن زىررە دۇولت ياغشى.

مۆنگە دۇزىن، مۆنگ بىرە-دە دۇزىر.

مۆنگىلىنىڭ يۇزى كىبا.

مۆنگكۆرىنىڭ گۇۋونۇدىن گىتىمىز گۇمانى.

مۆلك بۇلۇنسى، تىز دارغار.

مۆرۇشگار غۇشۇنى تاناماسا، غۇش مۆرۇشگار تانار.

مۆرزولېنگ آتئى پىسر، غامچىلاڭ، غايرا تىسر.

مۆرشىت بۇساغا يىتدە، مۆرىت ايىام تۆردە.

مۆسۆردە شا بۇلاندان، كىنگاندا گدا بۇل.

مۆشدرى مال تاناسا، كاسىپ آچ اۇلر.

مۆشدرىنىڭ آقتلى گۆزۈندە بۇلار.

مىلايىم كىشى سالامات گىزر.

مىساپىر ايتىنىڭ غۇيرۇغى دۇشۈندە.

مىسغال دىمرى دىنگىز خىم گۆتريپ بىلىمىز.

مىخمان - اۋى ايسىنىڭ غۇلى.

مىخمان "دۇيما دىمىز، "سۇيما دىنگ" دىير.

مىخمان آز اۇتۇرسا-دا، كۆپ سىنلار.

مىخمان بىرىنچى گۆن - غىزىل، ايكىنچى گۆن - كۆمۈش، اۋچۇنچى گۆن - مىس.

مىخمان گىلر ايشىكىدىن، رىزقى گىلر دىشىكىدىن.

مىخمان ايسلاننى ايمىز، بۇلانتى ايرى.

مىخمانا يىللى چۆرك بىلن غارپىز برمه، سۇۋۇق چۆرك بىلن - سۇغان.

مىخمانا سۇۋۇش سۇيماق ارلىكىدىن دال، بارلىقدان.

مىخمانى اتار، باشىڭى غۇتار.

مۇخماننى ئركىنە غۇيدۇغۇننىڭ، ئۇنىڭ سۇلاڭ ئىدىگىنىڭ.

مۇخماننىڭ گىلگى ئۇزۇندىن، گىتىمگى ئۆي ئېسىندىن.

مۇخماننىڭ ئېتىنە-دە: "تۇر" دېيىمە.

مۇخماننىڭ ئۇنىڭدە ئاش غۇي، ئىككى ئېنى بۇش غۇي.

—ن—

نادان دۇستدان، دانا دۇشمان ياغشۇدۇر.

نادان ئۇغلان ئاتاسىنا ئۇرۇدۇر.

نادان سۆزلىدىگىچە خالىنى بىلدۈرۈر.

ناماز ئىشى بېتىرر، ئىش نامازى بېتىرر.

ناماز ئوقۇمايىنىڭ مېلى ئازاندا بۇلماز.

نامازدان سۇنۇڭقى ئىش باخىتىدۇر.

نامازدا باراندان، كىرلى داغا بار.

نامازدا بىر ئىش مۇنڭ ئۆي گىتىرر.

نامازدا زار بۇلاندان، غارا دىريا غار ك بۇل.

نامازدا يالباراندان، يات-دا ياننىڭ غاربان.

نامازدۇنڭ غانى چۇقسا، جانى چۇقار.

نامازدۇنڭ دۇنياسى دار.

نامارت - آش اۆستۆندە، مېرت - ايش اۆستۆندە.

نامارت سۆزۈني جۇمارت دىنگىلىمىز.

نان - اۋولۇيا.

نان - اۋلۇدان، سۈۋ - كىچىدىن.

ناندان دۆۋۆنسنگ - سۈۋ ايچ، سۈۋدان دۆۋۆنسنگ - ياغ ايچ، ياغدان دۆۋۆنسنگ - كېنىنگى بىچ.

نانى تامدىر غىزاندا ياپ.

ناخاردان اۋنگ اىنى يۈۋومادىق اۋزۈني سىلاماز، ناخاردان سۈنگ اىنى يۈۋومادىق - اىين دۈزۈنى.

ناخارنىگ بىشرىنە غاراشان، سۈۋارنىنا-دا غاراشار.

نە غازىغى بار، نە ياتاغى.

نە گىتىرىدىن، نە اۋتۇراندان.

نە ساققالا مىنىت، نە-دە مۇرتا خىزمات.

نە خامىر، نە پىتىر، نە تۇيا يارار، نە - ياسا.

نە چىش كۈيسۈن، نە كىپ!

نېيس بىر زالىمدىر، شىتان بىر - گاۋۇر.

نې گىتىرىمىز - گىپ گىتىرىر.

نېسبە باشچى، بىز غۇشچى.

نېسبە بىر ارکچ بۇلار، تارتسانگ گىلر، دۇرسانگ دۇرار.

نَسِيبِيسِيز - تاپار، نَسِيبِلي - اۋلانا.

نَسِيب نيرِدِن گِليَانگ؟ آغزالادان. نَسِيب، نيرأ باريانگ؟ آغزئيرە.

نَسِيبِدِن يۇقارئ زات يۇق.

نَسِيبِيسِيز لۇقما ايييلِمز.

نَسِيخات گِرگ بۇلسا، يالتا ايش بۇيۇر.

نَسِيه غۇيرۇقدان، ناغت اۋيكن.

نَشِكش يۇلۇنِمز، يۇلۇنسە-دە، غالتنماز.

نِيبِت - خايئر، آقئيت - خايئر.

نِيبِتِينگ نامە بۇلسا، مئرادئنگ شۇندا.

نيرە داش، بۇساغا داش.

نيردە غۇتۇر بۇلسا، غارا چئبئن شۇنگا غۇنار.

نيردە سئزئ (اغئرئ) بۇلسا، چكياُن بيلر.

نۇورۇز گلسە، بۇز دۇرماز، خالادئ گچن - غنز.

نۇورۇز گچينگ شاختئئ ارسە، خاسئلا غاراش.

نۇورۇز گچمأن، دِرتلي دِرتدِن ساباماز.

نۇورۇزدان سۇنگ غئش بۇلماز، ميزاندان سۇنگ - ياز.

نۇورۇزئنگ غايئندا، تۇغسانئنگ خاي-خايئندا.

نۇغسانسىز دۇست گۈزلان دۇستسۇز غالار.

نۇغتانسىز آتا مۇنۇلمىز.

نۇرخسىز گىرىن، مۇزدسۇز چىقار.

نۇكىسىدىن پىس گۇرمە، ياماندان - بدغات .

نۇكىسىنىڭ ايشى مېنىت بۇلار.

نۇلتىكىردە اۇغلۇنگ غاراماتى آتاسىنا يتر.

نۇلتىكىردە اۇغۇل دۇغدئ - دۇغمادئ.

نۇمە بىرسىنگ اىلىنگ بىلىن، اۇل-دا گىدىر سىنىنگ بىلىن.

نۇمە اىكىسىنگ، شۇنى-دا اۇرارسىنگ.

نۇمانى گۇرمىسىنگ، شۇل غۇوى.

نۇمانى خار تۇتسانگ، شۇنگا-دا زار بۇلارسىنگ.

نۇتانىشلىق پلىت باشىنگى پىس ادر، بىر يۇقسۇللىق غۇچ يىگىدى پىس ادر.

نۇخاق غان پردە ياتماز.

نۇخاق تۇخمىت - بىواغت اۇلۇم.

—اۇ—

“اۇبا گۇچىك” دىيىپ، اۇدۇننىڭى تۆكتمە.

اۇباداشىم - باباداشىم.

اۋباسى آبادىنگ، قۇۋۋى-دا سالامات.

اۋۋادان گىلىن تۇيى بزار، آقلىلى گىلىن - اۋيى.

اۋۋال اۋيلا، سۇنگرا سۇيله.

اۋۋالى بۇلۇت بۇلسا، سۇنگى ياز.

اۋۋلاق دۇغسا، اۋتى بيله، اۋغۇل دۇغسا - اۋدى بيله.

اۋۋۇچلاپ ايچىنىنگ سۇۋسۇزلىغى غاندئرماز.

اۋغلان - آتا، غىز - انا.

اۋغلان آغلار، تۇدانا واغىندا بيشر.

اۋغلان اۋينا گىدر، چۇپان - غۇينا.

اۋغلان آتادان اۋورنر ساچاق آچماغى، غىز اۋورنر گىيىم بىچمگى.

اۋغلان بيله اۋشاغى، ار آياغىنىنگ دۇشاغى.

اۋغلان دۇغۇر، غىز دۇغۇر، خامىرئنگى سىن يۇغۇر.

اۋغلان - اۋجاقدا، آيران - بۇجاقدا.

اۋغلان تۇرار، آتاسىنا غارار.

اۋغلان اۋىسى غاپى آرقاسى، غىز اۋىسى ياسىنىق غاباسى.

اۋغلانا دىگن اۋيالار.

اۋغلانا يۇز بىرىنگ، يۇزىن دۇشەر.

اۇغلانا يۇمۇش بۇيۇر-دا، ئىزىدىن اۋزۇڭ ئىلغا.

اۇغلانلىق اۋىدە اۋدۇن دۇرماز، غىزلىق اۋىدە - سۇو.

اۇغلانلىق اۋىدە اۋغۇرلىق ياتماز.

اۇغلانلىقدا اكدىگىم، غاررلىقدا اۋردۇغىم.

اۇغلانلىقنىڭ اش مازاسى يۇق، سىغىرلىقنىڭ - گۈچ.

اۇغلانلىقنىڭ اۋى - اۋتسۇز اۋجاق.

اۇغلانلىق - ياشدان، ايالى - ياشدان.

اۇغلانلىق اتاسى تانار، اتى - ايسى.

اۇغلانلىق ايكى غۇل بىلەن ساقلارلار، غىزى بىر غۇل - بىلەن.

اۇغلانلىق اۋرما، سۆكمە، گىپىت.

اۇغلانلىق اكلان بىلەن، اتى - ساقلان.

اۇغلۇڭ يىتىشسە، غىزى ياغىش بىلەن اۋباداش بۇل.

اۇغلۇم غۇوى بۇلاندان، گىلىم ياقىملى بۇلسۇن.

اۇغلىق اقللىق، غىزى گۈركلى بىگىدە دۇولت دالمىدىر، اۇغلىق اقللىق، غىزى گۈركسۇز بىگىدە ماخىت دالمىدىر.

اۇغلىق بارىڭك االداسى بار.

اۇغلىق بارىڭك اۋزى بار، غىزى بارىڭك - ائزى.

اۇغلىق بۇلان ادام آلتىن تاباقدان اش ابيير.

اۇغلى يۇغۇنگ اۇرنى يۇق، غىزى يۇغۇنگ - غادىرى.

اۇغلى اۇدۇنا گىدىندە اتاسى دۇنا سىغماز.

اۇغلى ياماننىگ، اىسى كۇچدە گىزى.

اۇغرىدان اۇغورلاماق - خالال.

اۇغرى - آزار، دۇغرى - اۇزار.

اۇغرى - بايناماز، يالانچى - يايىناماز.

اۇغرى غالائىنا يانار، اوى ايسى - گىدىنىنە.

اۇغرى غارراسا اۇيچى بۇلار، آقماق غارراسا - پالچى.

اۇغرى گۇجۇك گۇندىز ياتار، گىجە گىزى.

اۇغرى گۇجۇك غۇرقاق بۇلار.

اۇغرى دۇغرىلئقدان گپ اۇرار.

اۇغرى اۇجاغنىگدان تۇرماسىن.

اۇغرى پىشىك تايغا باقانىگدان غاچار.

اۇغرى سالى غۇوشاق.

اۇغرى اۇدىن بىر دۇغرى ايت ياغشى.

اۇغرى-دا اۇزۇنە اۇسار، اۇررامسى-دا.

اۇغرىنگ يۇلى بىر، قۇوغنىگ يۇلى يۇز.

اۇغرئىن بۇغا گىلن، اَشگأر غۇزلار.

اۇغرئىننىڭ اۇرنى-دا بۇلماز، دۇشگى-دە.

اۇغۇل آتادان گۇرمسە، سۇپرا يايماز.

اۇغۇل دۇزدە ياغشى، غنز - اۇيدە.

اۇغۇل دۇغسا ساغداق آل، غنز دۇغسا - ساندئق آل.

اۇغۇل ايير - اۇرأ گيدِر، غنز ايير - غترا گيدِر.

اۇغۇل اۇيۇنگ ايسى، غنز اۇستۇنگ ساياسى.

اۇغۇل اۇجاغا چكىر.

اۇغۇل - خنماتدا، آتا - انزاتدا.

اۇغۇل ادبي بيلن آرزئلى، غنز - غئلغى بيلن.

اۇغۇل يانئىننىڭ اۇدى بار، غنز يانئىننىڭ - يادى بار.

اۇغۇل - غنز جانئىنكا ياغدئر ياغى، ياغئىسز دۇنيانى نادىين داغى.

اۇغۇلدئر دۇولتئىنڭ باشى، غنز - دا بۇلسا گۇوون خۇشى.

اۇغۇللا اۇلۇم يۇق.

اۇغۇللى آلتىنچا يالبارار، غنزلى - اۇلىنچأ.

اۇغۇللى يىگىت اۇلماندير، اۇغۇلسىز يىگىت دۇغماندئر.

اۇغۇلسىز اۇجاقد اۇت يانماز.

اۇغۇلسىزا دۈۋلەت يۇق، آيالىسىزا - إشرت.

اۇغۇرلۇق سۇنگى - خۇرلۇق.

اۇغۇرلۇق بۇلسا-دا، آياپ ايي.

اۇغۇرلۇق إدىن اۋيالماز، اۋستۈنە گىلن اۋيالار.

اۇدا گىلن آيالىنگ اۋتۇز آغىز سۇزي بار.

“اۇدۇن” دىيىنىگ چۆپ بۇلار، چۆپلەپرىنىگ، كۆپ بۇلار.

اۇدۇن اگري بۇلسا-دا، اۇدى دۇغرى.

اۇدۇننىگ - غۇرۇسى، سۈۋۈنگ - دۇرۇسى.

اۇدۇننىگ آياما، نائىنگى سۈيمە.

اۇدۇنگ داماغىنا اۇدۇن چىداماز.

اۇدۇنگ اۋنگۈندىن، سىلىنگ سۇنگۈندان.

اۇدۇنگ غادىرنى اۋشان بىلر، اۇدۇننىگ غادىرنى - داشان.

اۇدى غۇزغاسانگ - اۋچر، غۇنگشنى غۇزغاسانگ - گۇچر.

اۇدى اۋزۈنگە باس، اۋتمسە كىسكا.

اۇدى اۋلچرىمىز، كىسويسىنى كۈيدۈرر.

اۇدى اۋچغۇن ماخالى باس.

اۇدى ياقا بىلىمىز، كىسوينى اۋرتار.

اۇچاق باشى اۇغۇلسىز، ساچاق باشى گلىنسىز.

اۇچاق ايچىندىن تۇتاشار.

اۇزال بىردى خىنگىللىك، ايكي بۇلدى شىنگىللىك.

اۇزال ايشە باشلاما، باشلادىڭىمى تاشلاما.

اۇزال-ا بىرمە، بىرنگىسۇڭ آما.

اۇيناغىڭ اۇ: ت بۇلسا، بىر پىرىنگى ياقارسىڭ.

اۇيىنان - اۇتجاقدىر، گۇرۋىن - يىققاقدىر.

اۇيىناپ آيتسانگام، اۇيلاپ آيت.

اۇيىناپ اكسىڭ، بۇيىناپ بىتىر.

اۇيىناسا اۇغلى يىڭىر، چىنئىرغاتسا - آتاسى.

اۇيىنى گۇتىرمىيان بىلەن اۇيۇن اتمە.

“اۇقادىم” دىيمە، “يىلدىم” دىي.

اۇقاماق - اينگىگە بىلەن غۇيى غازماق.

اۇقامان مۇللا بۇلان، چۇقماق غارغا بۇلان.

اۇقان نامازى اۆركۆزىن غۇرباغاسىنا دىگىز.

اۇقايدان ايل اۇزار، اۇقامايدان ايل تۇزار.

اۇقۇوا غارراما يۇق.

اۇل اۋيۇنگ ائشغى بۇ اۋيە دۆشمز.

اۇل ائشكە يۆكۆم يۇق - يئقئلسا خابارئم يۇق.

اۇن بۇلسا-دا، خرسينينگ اۇرنى باشغا.

اۇن ايكي ائماما يالباراندان، بير آلا يالبار.

اۇنى غۇلتوغئنا آلان، اۇتۇزى آياسئندا تۇتار

اۇنگمازئنگ ايئي اۇغرى گيدندىن سۇنگ اۋير.

اۇنگماسانگ - اۋيلن.

اۇنگۇشئق - بير، اۇنگالغا - ايكي.

اۇراغى اۇرلۇپ، خۇشاسى غالان.

اۇراقدان سۇنگ - خۇشا.

اۇرانئنگ سامان بۇلسا، خارمانئنگدان پتير چئقماز.

اۇراچالئنگ ايشيگى-دە اۋزۇنينگكى، تۇري-دە.

اۇرتا ياشدا آيالئنگ اۋلمسين، آرا يۇلدا مالىئنگ غالماسئن.

اۇسال بۇلسانگ آسارلار، يۋاش بۇلسانگ باسارلار، اۇرتاميينا بۇلسانگ، ايل آغاسى ياسارلار.

اۇسلاغسئز زئنگلان داش باش يارار.

اۇت - دۇقلۇق، سۇو - سيمزليک.

اۇت آغزلى، اۇراق ديشلي.

اۇت آستىندا بلا غالماز.

اۇت بلاستىندان، سۇو بلاستىندان.

اۇت بىلن سۇو دىلسىز ياغى.

اۇت بۇلمادىق يردە، تۆسسە بۇلماز.

اۇت اۋز كۆكۈنىنىڭ اۋستۇندە بىتەر.

اۇت كۆيدۈرر، يردىدۇرر.

اۇت اۋدۇندىن دۇيماز، باي مالدان.

اۇت سۇوۋىرىان اغزىنىڭ اۇراق يالى دىلى باردەر.

اۇت تۆتۈنسيز بۇلماز، يىگىت يازىقسىز.

اۇتدا بىش، تۆسىدىن غۇرقار.

اۇتدا يانماز، سۇودا باتماز.

اۇتدان كۆل دۇغار، كۆلدىن - اۇت.

اۇتسۇز غازان غايناماز، انسيز اۋغلان بايناماز.

اۇتۇنڭ غايغىسى داغىنىڭ باشىندا، ايلينڭ غايغىسى خان-بگىنىڭ باشىندا.

اۇتۇز ايكي دىشىدىن چىققان، اۇتۇز ايكي ماخللا يايىلار.

اۇتۇران - گۆمرا، گۆرن - دريا.

اۇتۇران اۋرۇن آلار، يۇران - يۇل.

اۇتۇرۇپ اۇدۇن كىيىلمىز.

اۇتۇرۇپ يېرى كۆل اۆستۈندە، گۈۈنى قاپ داغۇندا.

اۇيۇن بىلىمىنىڭ، اۇيۇنچا اۇيۇن.

اۇيۇن بىر، مازا ايكي.

اۇيۇن سۇنىڭ - اۇرۇش، پىل سۇنىڭ - ياغۇش.

اۇيۇنچى اۇتۇلانتىنى بىلىسە ياغۇش.

—اۇ—

اۇۋۇنچىنىڭ اۇدۇن آچىق.

اۇۋۇت بىر - اۇۋۇت آلانا، نىسيخات بىر - غۇلاق سالانا.

اۇۋۇت - بىزىن، اۇپ - اۇزۇنكىن.

اۇۋۇت غۇلاقدا غالماز.

اۇۋۇي ئىنە دىندارماز، غار سۇۋى غاندۇرماز.

اۇۋۇي ئىنە اۇتدىن آچى.

اۇۋۇيىنىڭ اۇدۇن غۇرسۇن، اۇندا-دا يادى غۇرسۇن.

اۇۋۇي اۇكۆز، سىندۇرانتى سىغۇر.

اۇۋۇيىن غىللىق اۇركىلىنىڭ-دە دۇرماز.

اۋورنىشنى ياغنىڭ اۋرۇشماغا ياغشى.

* * *

اۋورنجه اليني دىنگلار، اۋسقات - پاخاسنى.

* * *

اۋورنىمك بىر خۇنار، اۋورنىمك ايكي خۇنار.

* * *

اۋيه گىلنە اۋيكانگى انگدئوما.

* * *

اۋيه اۋ: ت گىردى، غۇت گىردى.

* * *

اۋز آيى - آرقاسىندا، كىشى آيى - ۋنگۈندە.

* * *

اۋز آرىغىن خار ادىن - كىشى آرىغىنا زار بۇلار.

* * *

اۋز آياغىنگا - اۋزۈنگ پالتا اۋرما.

* * *

اۋز بۇر جۈنى اۋدىمىك اۋكۈز، ايل ياننىدا دىلى غىسغا ساقىنار.

* * *

اۋز غادىرئى بىلىمىك، ايل غادىرئى نايىلىين.

* * *

اۋز غازان چۇقۇرئىنگا اۋزۈنگ دۈشرسىنگ.

* * *

اۋز ايچىنگە ياتماىق گپ، خالقىنگ ايچىندە - دە ياتماز.

* * *

اۋز اۋيۈنگ بۇساغاسى - جىنىت.

* * *

اۋز اۋيۈم - اۋلىن دۈشگىم.

* * *

اۋز اۋيۈم - چۇربالى گۈزۈم.

* * *

اۋز اۋيۈنە غۇللۇق ادىن، اۋلى ايله بگ بۇلار.

* * *

اۋز كۈلكانگ اۋلۇنچانگ ائزىنگدان غالماز.

* * *

اۋز ساچنىڭ اۋزۇڭگە آغىرلىغى يۇق.

اۋز سۈيىنىڭ اۋزۇڭگە سۇلۇۋ.

اۋز سۈيىنىڭ اۋزۇڭگە، خۇير گۇرۋىر گۇزۇڭگە.

اۋز تىنىم گۇرۋىنىڭ، اۋرلۇق يامام گۇرۋىنىڭ.

اۋز تۇرۇندە اۋزى تۇرە.

اۋز اۋزىنىڭ دۇيۇملۇق، كىشى بىرې دادىملۇق.

اۋز اۋزى، اۋز ياقام.

اۋز اۋزىنىڭ گىلىمىن اۋزىگىرە-دە اۋزى.

اۋز ياغدايىنى اۋزى بىلەن خۇر بۇلماز.

اۋزىگە بىرە سۇلتان بۇلاندان، اۋز اۋزىنىڭ اۋزىنىڭ بۇل.

اۋزىگە اۋزىنىڭ خىم اۋزىنىڭ اۋزى.

اۋزىنىڭ اۋزىنىڭ باخا بىرە، اۋزىنىڭ باخا بىرە.

اۋزىنىڭ نامە دىيىنىڭ، غۇلاڭنىڭ-دا شۇنى اۋزىنىڭ.

اۋزىنىڭ ناخىلى بۇلانىڭ، اۋزىنىڭ ناخىلى.

اۋزىنىڭ سۇۋارا بۇلانىڭ، اۋزىنىڭ سۇۋارا.

اۋزىنىڭ بۇلانىڭ، اۋزىنىڭ بۇلانىڭ.

اۋزىنىڭ بىيىگى گۇرۋىنىڭ بىيىگى، پىسى گۇرۋىنىڭ بىيىگى.

اۈزۈنگەن اۈن بالايا، كيمە بارارسىنگ نالايا.

اۈزۈنگەن اۈلى بىلن اۋىناپ سۆزلىشمە.

اۈزۈنگە رۇوا گۇرمىدىگىنگى، اۈزگە-دە گۇرمە.

اۈزۈنگى يۇرۇلان خاساپ اۋىنگ، يۇلداشنىڭ اۈلى بىل.

اۈزۈنگى سۆيت بىل، دۇستۇنگى- غايماق.

اۈزۈنگى جاننىڭدان اۋىر، اۈزگەنگى- ياننىڭدان.

اۈزۈنگى بىر غاپدالى آجى-دا بۇلسا، بىر غاپدالى سۆيجى.

اۈزۈنى اۋون- اقماق، اۋالنى اۋون- غۇررۇمساق.

اۈزۈنى اۋونىڭ تانايى چۆيۈك.

اۈزگەنگ سىرنى سانگا اۋدان، سىنىڭ سىرنىڭ اۈزگە اۋدان.

اۈزگەنى خۇشباغت اۋنى، بىباغت سايما.

اۋزى اۋدام بۇلانا بىزىڭ اۋىدە اش بۇلار، اۋزى اۋدام بۇلماڭا بىزىڭ اۋىدە داش بۇلار.

اۋزى اۋىدە، اۋزى گۈلسە - ديوانا، اۋزى اۋىدە، كىشى گۈلسە - دۇردانە.

اۋزى غازانماڭ مالدا غادىر يۇق.

اۋزى گۈلىنىڭ غادىرى بۇلماز.

اۋزى يىقىلان آغلاماز.

اۋزى يىقىلاننىڭ اۋزى تۇرار.

اۋزي كۆل اۆستۈندە - كۈنگىلى قاپ داغۇندا.

اۋزي سۆزلەپ، كىشى گۆلن خايران يىگىت، اۋزي سۆزلەپ، اۋزي گۆلن ويران يىگىت.

اۋز-ۋزۈنە بىگىلىك اِدن، اۋزۈنە غۇللۇق اِدِر.

اۋي گۆركى - غامىش، غىز گۆركى - كۆمۈش.

اۋي ايچىنىنگ سىرنى كۆچدە يايما.

اۋي اۋغرۇسنا ايت اۋيرمز.

اۋي ايسىنىنگ بىر اۋبي بۇلار، كىرىچىنىنگ - مۇنگ اۋبي.

اۋي ياراشىغى - چاغا، سۇپرا ياراشىغى - مۇخمان.

اۋيدە اۋتۇرسام - بۇيداشىم، داشارى چىقسام - يۇلداشىم.

اۋيداكى غايغىم، داشارداقى شاتلىغىم.

اۋيداكى خاسابى بازار بۇزار.

اۋيداكى خاساپ يۇلا ياراماز.

اۋبي - اۋولۇيا، آيالى - مۆجۈر.

اۋبي ارقاسىندا، چىچسى بىلىندە.

اۋيكە - دۇشماننىڭ، آقىل - دۇستۇنىڭ.

اۋيكلگە بىر گپ آز، ايكي گپ كان.

اۋيكلسىنگ اۋكۈن-دە، رايىنگدان غايت.

اۋىكلاننىڭ پايى سۆيىچى.

اۋىكسىز تۇي يۇق، ارمانسىز - اۋلۇم.

اۋىكلانگ اۋى يالى بۇلسا-دا، اۋيۇنگە گلىندە آيتما.

اۋىلدىن سۇنگ ايت ياتار، ايتدىن سۇنگ - بىدۋولت.

اۋىلنىمىدىك يىگىت ايل گىيوي، چىقمادىق غىز ايل گىلى.

اۋيۇنگ ايشى اۋىدىن اۋلى.

اۋيۇم بار - اۋلكام بار، دايىم بار - دۇنيام بار، آتىم بار - قۇۋۋاتىم بار.

اۋيۇم كىپە بۇلسا-دا، ناننىم كىتدە بۇلسۇن.

اۋيۇندە يۇق كۈچلىك، نۇمانگە گىرك خۇجالىق؟

اۋكۈز اۋلدى - اۋرتاقچىلىق سۇۋۇلدى.

اۋكۈز اۋلر - خامى غالار، يىگىت اۋلر - نامى غالار.

اۋكۈزە بىل گىرك، آتزا - چىل.

اۋكۈزى بۇيىنۇزىندان تۇتارلار، آدمى - سۇزۇندىن.

اۋكۈزىنگ اىيىمىنى اىيىپ، تاناننىڭ ياتاغىندا ياتما.

اۋكۈزىنگ اۋىنى يامان، دۇيانىڭ - بۇيىنى.

اۋكۈنچسىز اۋلۇم يۇق.

اۋل آغاجى اگمىگىن، دگمىدىگە دگمىگىن.

اۋل تۈزك-غۇرئ تۈزك، خىر كىمە گىلر گۈزك.

اۋلۇم - آللاننگ بۇيرۇغى.

اۋلۇم بارلئئنگ مالئنى ساچار، يۇقلئئنگ آيئنى آچار.

اۋلۇم “دېدە سئىچى غۇيدۇم، غاپئدا دىنگىچى غۇيدۇم” دىيىمىش.

اۋلۇمدىن باشغاسئئنگ آلاجى بۇلار.

اۋلۇمدىن اۋيات يامان.

اۋلۇمدىن-دە بىتر، كىشى مېنئتى.

اۋلۇپ يىتن اۋيكنىم، داراپ يىتن - دالاغىم.

اۋلۇسى بۇلان بىر گۆن آغلار، دالىسى بۇلان - خىر گۆن.

اۋلۇشىنگە گۇرا گۇمۇشىم.

اۋلگىن مالئم اۋرگىن.

اۋلن غايدىپ گىلمز، آغلاماق بىلن.

اۋلن غۇيۇن غۇرتدان غۇركماز.

اۋلن سئغرىنگ سۆيدى داتلى.

اۋلنى-خا اۋلنى، گۆزۇنى غارغا چۇقماسى نأمه؟

اۋلنىنگ ائزئندا اۋلۇپ بۇلماز.

اۋلن-ا اۋلۇپ جانئنى غۇتاردى ولي، “واي!” غالاننگ خالئنا.

اۇلر آدا- غالار آت.

اۇلرمينىڭ گۆزى يامان، شىررايىنىڭ - سۆزى.

اۇلى آرسلاندىن، دىرى سىچان.

اۇلى آياتدان دۇيماز، دىرى - خىزىتىن.

اۇلى داغى چكىلسە-دە، دىرى داغى چكىلمىز.

اۇلىنىڭ وسىتى اۆزى بىلىن گىدر.

اۆلمە شىگىم ياز چىقار، يۇرۇنجا دىزدان بۇلار.

“اۆلمە-دە، يىت” دىيىلىرى.

اۆلدىگە اۆمۇر كۆپ.

اۆل-أ- آيان، دىر-أ- گۇمان.

اۆلچمۇن دۇن بىچمە، بۇيلامان سۇودان گىچمە.

اۆمۇر گۆركى - باغت، اجىر امى - واغت.

اۆمۇر دىرلىمىز، گۆۋۈن دىرلىر.

اۆمۇر - اۆۋرەر، ماخىت - بايىدار.

اۆمۇر اۋزار، گۆرك تۇزار.

اۆمۇرىۋلداشنىڭ مالئنا باقما، ماخىنە باق.

اۆمۇرۈنگىن ايكى گۆن غالسا آت آل، بىر گۆن غالسا - آيال.

اۋنىڭ گۈل - اۋرۇن اۋچىن، سۇنىڭ گۈل - غارۇن اۋچىن.

اۋنىڭ اۋراننىڭ داخسىرىسى ارتتىق.

اۋنىڭ گۈلدىن، سۇنىڭ گۈلىن.

اۋنىڭمۇدە آجى غۇيدۇنىڭ، آرقامدا دىنگىچى غۇيدۇنىڭ.

اۋنىڭ يىغىنى بۇلان، اۋزىڭلار چاقنىشماز.

اۋنىڭكى آرابا نىردىن يۈرسە، سۇنىڭقۇ-دا شۇنداق يۈرۈر.

اۋنىڭكى گۈچۈنىڭ آزاشاننى ئىزىداق بىلەر، يۇلدا-شەننىڭ يالنىشۇنى - ياننىداق.

اۋرتۇلگى سۇپراننىڭ بىر آيى بۇلار، آچىق سۇپراننىڭ - مۇنىڭ آيى.

اۋرتۇلى بازار، دۇستلۇغى پۇزار.

اۋرتىر بۇلسانگ، اۋلۇنىڭى آغدار.

اۋتىگچىنىڭ گېيى اۋلدۇرمىز خىم، گۈلدۇرمىز خىم.

اۋتىن گۈنۈنىڭ بىلگىسى يۇق، داز (كىل) بۇرۇگىنىڭ اۋلۇگۈسى يۇق.

اۋتىنە اۋكۈنمە، گۈلدىن چىكىنمە.

اۋتىنى سۇزلىنىچانگ، تازانى گۈزلە.

اۋتىمىز اۋمۇر بۇلماز، دۈنمىز دۈۋۈر.

—پ—

پاغتاي بىلەن داماغىنى چال.

پادا آزاشماز، پادئمان آزاشدئرار.

پادا باقانددا دۇستدۇق، خادا چاپانددا آيرئلئش-دئق.

پاي برئنگ بئنه باقما.

پاقتر كئشي - پنادا، پۇسسۇن - سامانخانادا.

پالا ائنانما، پالسئز-دا بۇلما.

پالو ايئسئنگ داش تاباقدان، اۇقى گئر غاش-غاباقدان.

پالوا - كئگئر، چۇر با - پئئر.

پاللاي-پاللاي جان گئدر، آسغئراي-اسغئراي جان گئر.

پالتا اۇراندان داش ائراق، ياماندان بۇل داشئراق.

پالچئق بئله - ائمارات، نئسپ بئله - زئيارات.

پارخئنى بئلمئزه، يارما-دا بئر، غۇوۇرما-دا.

پارچاسئ تئكئسئز، چۇرگي كۇكئسئز.

پاتاچا يۇل غارشئ.

پئداسئ تۇپۇقدان - زئيانئ دئزدان.

پئداسئز پريشدئن، آشنا دۇو ياغشئ.

پئئسئز چئرا يانماز، خۇنئرسئز ائله ياراما.

پئزئندە آتا غۇرغان، ئنه- غۇربان.

پرزىندىنگ نأچە بۇلسا، يۈرگىنىگم شۇنچا.

پرزىنت آقئلى يا باشداقتدا بۇلار، يا ياشداقتدا.

پرزىنت دىلآپ يۇلۇنگدا، بۇلۇپ غالىسام-دا گدا.

پرزىنت ياغشى بۇلسا - آتا رىخىت، يامان بۇلسا - نألت.

پرزىنت ياغشىسى گۇل، يامانى بىر پۇل.

پرى بىلمىدىگىنى - غاررى بىلر.

پتير نان غۇ:ردان غۇركماز، يامان خىلى - أردن.

پتير، مېنى مېزىلە پتير.

پىچە دۇشماننىگى پىلچە گۇر،

پىل بىلن پشانگ ايشى دىنگ گىلمز.

پىر آزمان - مۇرىت آزماز.

پىر آزسا، مۇرىت گۇندىرر.

پىر-دە اۇز يۇلۇنا، خۇجا-دا.

پىرىم خاس - اخلاسىم بىس.

پىس آغئزدان پىس سۇز چىقار.

پىس پىسى تاپار، سۇو - پىسى.

پىتيوانى گۇناسىنە گۇرا بىرلر.

پېتىلىكىدە جاننىڭى ساقلا، سالاماتلىقىدا - مالىنىڭى.

پېشىگىنىڭ ارقاسى يره دگمىز.

پېشىگىنىڭ يۈۈرۈكلىگى سامانخانا چىلى.

پېشىك تىزگىنى تىز گۈمىز.

پۇلات پۇلادى دىشمىز، جۇۋخىر-جۇۋخىرى كىسمىز.

پۇلات سىنار، يۈنە دۈۋۈلمىز.

پۇقارانىڭ اتى نان، يۈرگىنىڭ قۇۋۋاتى نان.

پۇل بىر-دە، گۈزىل آل، گۈزىل اۋز ياننىڭدا غالىسن.

پۇل بىرمىز، بازار ساقلار.

پۇل بىلىن ايماننىڭ كىمدىگى بىلىنمىز.

پۇل بۇلدى - كۆل بۇلدى.

پۇل بۇلسا - جىڭگىلدە چۇربا.

پۇل غاپىندان گىرىندە، ايمان تۈپىنۈكىڭ چىقار.

پۇل گۈرۈن واغىنى خاقتات اغزىنى يۇمار.

پۇل پۇچگە دۈنر، يۈنگ - يۇماغا.

پۇل پۇلى تاپار، شىرىغات - يۇلى.

پۇل پۇلى تاپار، مال - مالى.

پۇل تاپسانگ، ساناپ گۆر، دۇست تاپسانگ - سىناپ.

پۇللا - بازار، پۇلسۇزا - مازار.

پۇللى غارداشئىم، گىل كۇنگۇل خۇشۇم، پۇلسۇز غارداشئىم، آغىرئىما باشئىم.

پۇلۇنگ بۇلسا غاپچىقدا، ايشىنگ بىتر خر چاقدا.

پۇلۇنگ بۇلسا - پىل مۇزسىنگ.

پۇلۇنگ گىدىنىنە باقما-دا، ايشىنگ بىتنىنە باق.

پۇلۇم-دا يۇق، دىلىم-دە.

پۇلى بارىنگ آغزى چىنار، پۇلى يۇغۇنگ گۆزى اوينار.

پۇلى غازانماق آنگسات، ساقلاماق قىن.

پۇلى غارا گۆنۇنگ اوچىن ساقلا.

پۇلى يۇغۇنگ دىلى يۇق، گۆزى يۇغۇنگ - يۆزى.

پۇشمان - اۆزۇنگە دۇشمان.

پىغامىر آوى يدي تۇوشان.

پىلان يردە آلتىن بار، بارسانگ باقىر تاپدىرماز.

پىيادا گۆزى بىلن آت آلما، دۇل گۆزى بىلن - آيال.

پال آزمان، باشا بلا گىلمز.

پالى آزان تىلكى اۆز خىنىنە باقىپ اۋولار.

پاڭخېمىسىز باتتىر غۇلا دۆشۈر.

—ر—

راستىنى ئايدان غۇتۇلار، يالان سۆزلەن تۇتۇلار.

راخات آراسانگ، مازارا بار.

رۇزئۇغۇر سېن بېلىن دۇلانئشماسا، سېن رۇزئۇغۇر بېلىن دۇلانئش.

رئزكسئز كىللە گۇردە ياغشۇ.

رئزقۇم بېر اۇقدۇر، خېر يېرە دۆشۈر.

رئسغالى آغزئنا گېلن غۇش سېمرار.

“رئسغال گېلر” دېيىپ، اۇتۇران آچ غالار.

رئسغئنگدا بۇلسا، چۇمۇشدا چئقار.

رئسغئنگى سات، رۇوشن آل، غالانئنا-دا - سابتن.

—س—

سا: باندا سايراشسانگ، ائندئردا ائنگراشارسئنگ.

سابئر - آجى، مېوسى - سۆيىچى.

سابئر بېلىن بېتېر، تېز خېم بۇلماسا.

سابئر داشى - تاقات داشى.

سابئىر دۆيىي - ساپ آلتىن.

سابئىر - مۆشگىل ايشلىرىنگ آچارى.

سابئىر سارى آلتىن - سارالان يتر مئرادا، خۇلۇغان غالار اويادا.

سابئىر - سۇغابئىنگ دۇغانى.

سابئىر ادين، بىكلى غاپئىنى آچار.

سابئىر ادين، مئرادئنا يتر.

سابئىر ادينلر، غارا داغى يرا ادر، بيسابئىرلار خايئر ايشي شير ادر.

سابئىر ايتىنگ تال خۇرادان بال دامار.

سابئىرلى غۇل دۇرا-دۇرا شات بۇلار، بيسابئىر غۇل دۇرا-بارا مات بۇلار.

سابئىرلى يىگىت آشا يتر.

سابئىرلىق خايرا گيتي:ر، بيسابئىرلىق شير يتي:ر.

سابئىرلىننگ آچاسى بيشر.

ساغ - ساغنىچ، سۇل - بگنچ.

ساغ آل، سايرى چئقسا باغئىنگا.

ساغ آرمىت ساپاغئىندان دۆشمز.

ساغ باشم - سۇلتان باشم.

ساغ ساغئىنچا، دالى اۇغلۇنى ايكى اويرر.

ساغ ساغئيانچا، دالي سۇودان گچر.

ساغ الينگ برنيني سۇل الينگ گۇرمسين.

ساغ الينگ سۇل الە خايرى يۇق.

ساغالماسام - خاكيمديرين، ساغالماسام - مَن كيمديرين؟

ساغلئغئم - بگليگيم.

ساغلئغئندا كۇر انم، اۆلندە بادام گۇزلي.

ساغلئق - بايلئق.

ساغلئق ايسلئسنگ - كۇپ ايمە، خۇرمات ايسلئسنگ - كۇپ ديمە.

ساغئنمان سۇزلمە، سانمان اۇچارسئنگ.

ساغئپ ايچسنگ - مۇنگ گۇنلۇك، سۇيۇپ ايسسنگ - بير گۇنلۇك.

ساداقا بلانئ غايتارار، تۇبا - گۇنئي.

ساداقادا سان يتمديك.

ساداقاسئنا ياراشا - سۇغابئ، سۇزۇنە ياراشا - جۇغابئ.

سادئق دۇست غارئنداشدان خاس ياقئن.

ساقاو گيلمسك بۇلار، آغساق - يۇرمسك.

ساقاوئنگ سۇنگۇنا سرت.

ساقغال گچيدە - دە بار.

ساققالدان آيرىپ، مۇرتا غۇيما.

ساققاللى اۇغلان ايش يارنىتماز.

ساققالى آغاردان - آلادا.

ساققالى كۆر كىگىشە بۇلماز، يالى كۆر - يارشا.

ساققالى يۇق، مۇرتى يۇق - دۇنيادىن اۇمىدى يۇق.

ساققالنىڭ خىر غىلىندا مۇنگ شىيتان ياتارمىش.

ساقلا سامانى، گىلر زامانى.

“ساقلاينى” دىيىنىڭ اۇزۇنكى، ياماندا يۇم كۆزۇنكى.

ساقلاان ساغ غالار.

ساقلاان، انگتان يىگر.

ساقلااننىڭ ساقلاان، ساقلاانماسانگ، قاقلاان.

ساقلااننىڭ غادىرنى - اكلانىڭدە بىلرسىنىڭ.

ساقلااننىڭ اۇمۇرلىك، ساقلاانماسانگ كۆنلۈك.

ساقلىنى سۇقۇردان اۇورن.

سالامسىز گىرنە اويات، جۇغاپسىز - چىقانا.

سالامنىڭ ناخىلى بۇلسا، جۇغابنىڭ خىم شۇنۇڭ يالى.

سامان آيدار: “غالدىر مىنى، ياراماسام ياندىر مىنى”.

سامان كيشينىڭكى بولسا-دا، سامانخانا اۋزۇڭكى.

سامان تۆسىسى گۆز چىقارار.

سامسۇغى خۇشامات خاراڭاڭ.

سامسۇغىڭ دۆۋىن دۆۋىنى ساغ چۆزۈپ بىلىم.

سامسۇغىڭ داليرار غۇرقۇسى يۇق.

سامسۇق اتاسىنا آزاڭ، انسېنە - گۆزاڭ.

سامسۇق سۆزە - سامسۇق غۇلاق.

سانالغى گۆنۈڭ سالىمى يۇق.

سانگىسىز دىل ئامانى دىيىم!

سانگىسىز اۋچان غۇش، غۇنالىغىسى يانگىلار.

سانلى پۇل دۇرۇمىسىز بۇلار.

ساپاق ساپسانگ، اۋجۇنى دۆۋ.

ساپار آيى - خاتار آيى.

ساپارا چىقسانگ، يۇلداش كۆپ.

ساپاردا بىرىڭ، تاپاردا آلاسىڭ.

سارغىت بىلە زىيارەت قابۇل بۇلماز.

سارى دۇنلىم ساغ بۇلسا، ساللانپ گىل سارى غىز.

سارى تۇۋۇق سامان سىچر، اۋز آيىنى اۋزي آچار.

سارندىر سۇرۇدەر، سارنياغدان دۇرۇدەر، غارادىر غۇرادىر خان اۋنگۈندە - تۇردىر.

سارنياغ - داري ياغ.

ساتىن آل، سايرى چىقسا - باغىتىنگدان.

ساتدى - يىتدى، الدى - يىتدى.

ساتماجاغا ساتدىرسا بۇلار، آلماجاغا آلدىرپ بۇلماز.

ساتماق - خۇنار، آلماق - سىنار.

ساخى برىنى آيتماز، مەرت سۇزۇندىن غايتماز.

ساخى يۇقلۇغىنى بىلدىرمەز، تۇلپار - دۇقلۇغىنى.

ساخى اۋتر نانى بىلەن، شىخىت اۋتر غانى بىلەن.

ساخى مالىندان گىچەر، مەرت-جانىندان.

ساخى خۇر بۇلماز، باخىل بىخىشتە بارماز.

ساخىنىنگ غاپىسى آچىق.

ساخىنىنگ مالىنا باخىلىنىنگ دىشى غاماشار.

ساچ آغارماق آتا مىراسى، ساققال آغارماق آيال پىلاسى.

ساچ ساپادان اۋزالار، دىرناق - چىپادان.

ساچاغا سىردىن دۇست بۇلماز.

ساچاق باشندا الينگي چك، ماركده - ديلينگي.

ساچى - سۆبسە، الى - كىسوي.

ساچى اۆزئىنىڭ - يۆرگى يۇقا.

سايا غاراپ، بۇي اۆلچمە.

سايا دۆشۈن ىردە اكين بىتمىز.

ساياق يۈرسىڭ، تاياق بار.

سايانى اكمىدىك، سالقىندا ياتماز.

سېلىپ بىلەن سېت آرابا مۆز.

سېلىپسىز چۆپ باشى غىمىلداماز.

سېگىن گۈندە ساپاقدا، تۇغسان گۈندە تاباقدا.

سېگىن، تۇغسان - بۇ گۈن بارسىڭ، ارتە يۇقسۇڭ.

سېيلىم بىر سېيلى، سىرگىزدانچىلىغام.

سېرىك اىك گۈندە گىرك، سىق اىك - تۇيدا.

سېلكى سۇودا بىللى، چامان - يۇلدا.

“سېلىسىنى آل دىيسە، كىلىسىنى آلار.

سېمىز آياغى سىكىز، غۇزۇسى اىكىز.

سېن آغا، مېن آغا - سىغىرلارنى كىم ساغا.

سېن بۇلماشانگ، سېن جان.

سېن غۇلاغا مۇسايئر بۇل.

سېن دېيىنە سېرنت بېرىپ اۇتۇرما.

سېن پېرى پېر ايتىنىگ، پېر سېنى نېر ادر.

سېن اوزۇنگە دۇست غازان، دۇشمان اۇجاق باشىندا.

سېن نىسبىانگى گۈزلە، مانادىنىگ اۋزى گېلر.

سېن سىلاسانگ غاررئى، تانگىرى سىلار بارئىگى.

“سېن-دېر آغىزدان چىقار - “سېز-دېر.”

سېندىن خىم اۋتېر بۇ بايلىق، مىندىن خىم اۋتېر گدايلىق.

سېندىن - خىركىت، مىندىن - بېركىت.

سېندىن-اۋ باغىر آۋۇسى گىتىمىز، مىندىن خىم- غۇيرۇق.

سېنت - ايلىنگ آلتىن بىلزيگى.

سېنىنگ ايبىيان خۇرمانگ بالداغى مىنىنگ جۇبۇمدە.

سېپىلىمىدىك تۇخۇم گۇگرمىز.

سېپىلىنى - آلمان، نېپىلىنى - آل.

سېرساپلىلىق - آقتلىنىگ يارىسى.

سېرىنگى بېر، سىرئىگى بېرمە.

سِرچە داغا غۇنسا-دا، داغنىڭ اۇندان خابارى يۇق.

سِرچە سىمرأپ، باتمان چىقماز.

سِرچە سۇيدۇرسانگام، غاسسابا سۇيدۇر، پتلە غۇيدۇرسانگام، اۇسسا غۇيدۇر.

سِرچىدىن غۇرقان دارى اكمىز.

بىسسيز ياپئشان ايتىدىن غۇرك.

سىنىگك اۇل يره غۇنار.

سىل گىدىر - سۇو غالار، يالپاق يردە - غۇم.

سىل اۇنگۇنداكي كۆتۆك تۇتدۇرماز.

سىركە دىلماگە-دە اۇسۇل گىرك.

سىشىنىدە سىلكىنمە.

سۇواندان سۇوۇل.

سۇوغات - سۇوغات دىلار.

سۇوۇغنىڭ غامچىسى - يل.

سۇغانى مِرت آرتسۇن، كاشىرى - نامارت.

سۇغاننىڭ دۇيىي-دە آجى، باشى-دا.

سۇنگ گىلن آشا باتتىر.

سۇنگ گىلن سۇجاپ گىلر، باغرىكىنى - آجاپ.

سۇنگقى پۇشمان - اۋتە دۇشمان.

سۇنگقى تۆيكۆلىك ساققال ازمز.

سۇنگۇنى سايان باتىر بۇلماز.

سۇلتان سۆيگىنى خارلاماز، چاپار اتنى خۇر-لاماز.

سۇپى پىرىندىن - آيال ارىندىن.

سۇپى سۇغان ايىمىز، تاپسا- غابىغنى غۇيماز.

سۇرالمادىق زادىنگى اورتا آتما.

سۇران كآباني تاپار.

سۇرانىنگ بىر يۇزي غارا، بىرمدىگىنگ - ايكى يۇزي.

سۇراپ بىرىندىن - اۋرۇپ بىر.

سۇراشان داغلارنى آشار، سۇراشمادىق دۈزدە چاشار.

سۇوۋر گىلمان، سىيران بۇلماز، سىيران بۇلمان - آيران.

سۇودا كۇشات - اۋمۇر زىيات.

سۇودا ات-دە، اتانگى اۋت.

سۇوداننىنگ دۇستى بۇلماز.

سۇوش گۇنى غۇچ يىگىتدە مۇين بۇلماز.

سۇگىم بىر يالنگىز، سۇگىم بىر يالماۋۇز.

سۈيۈن آيال يۇلۇنگا باقار، سۈيۈمدىك غۇلۇنگا.

سۈيۈنە سۇلتان سېن، سۈيۈمدىگە - اۇلتانگ.

سۈيۈنۈم غارا داغ، غارا داغا غار ياغدۇ.

سۈيۈنۈم گۈزى پىرلى.

سۈيۈنۈمگى آلمان، سۈيۈنى آل.

سۈيۈنۈمۈم گۈۈنى اۈچۈن سۈيۈمۈمى سۈيۈرۈن.

سۈيۈنۈشۈن يۇقىلماز، يالانئشان آچ اۈلمۈز.

سۈز آنگمازا سۈز آيتسانگ، دۈشۈنۈيۈلمۈز، لال بۇلار

سۈز بار خالك اۈچۈندە، سۈز بار خۈلك اۈچۈندە.

سۈز بىر دۈنۈمۈم، سۈزۈنگە دۈر.

سۈز بىلۈن دۈنيا دۇلار.

سۈز گۈركى - نأقىل، بىلۈنە - آقىل.

سۈز كىتۈۈي تاپار، سۈۈ - اۈتۈگى.

سۈز اۈياسئنى تاپار، مال - اۈسۈنى.

سۈز اۈسۈنى - غۇلاق، سۈۈ اۈسۈنى - بۇلاق.

سۈز ياغشئۈنگ دۈيۈندە - ياغئى، يامانئنگ دۈيۈندە - غارانگقۇ.

سۈز ياقماز دۈگىرۈم غۇرار، مۇخمان سۈيۈم اۈغلانئنى اۈرار.

سۆزۈڭ غايتجاق پرىندىن اۋزۇڭ غايت.

سۆزۈڭ دۇغرۇسى دىمىر دىلر.

سۆزۈڭ كۆپۈندىن آزى ياغشى.

سۆزە اۋسسا - ايشە خاسسا.

سۆزى پاخالس بزار، سازى - سۈنگات.

سۆزى سۆزە اۋغشاماز، آغزى سۆزدىن بۇشاماز.

سۆزى يا چاغان اداشيت، يا دالىدىن.

سۆيگى بايلغا باقماز، سۆ بلىندە آقماز.

سۆيگى گۆرك ايسلىمىز، اۋقى - ياسىتىق.

سۆيگى - دۇرمۇش مانتىسى، سابتىر - اۋمۇر خازىناسى.

سۆيگى پۇلا ساتىلماز، غالسا گۆۈن تاپىلماز.

سۆيدۈرن-دە دىل، كۆيدۈرن-دە دىل.

سۆيىمىگە سۆيىكىمە.

سۆيىمىز اۋغلانا يۇرت غالار.

سۆيىمىگە دىنگ اۋغلاننىم، سۆيىمىگە كىم اۋغلا-ننىم.

سۆك آشا ائنانىپ، آلىس گىتىمە.

سۆلىتە سۆودا بىللى، سىرغازدان - اۋدۇندا.

سۇنن اۇجاق يىلاتماز.

سۇو آقان پرينه، باغت باقان پرينه.

سۇو آقار - گۆز باقار.

سۇو آقار - داش غالار، غاررى گيدر - ياش غالار.

سۇو بار پردە لاي خىم بار.

سۇو بىندىندىن باغلانار.

سۇو بىرمدىگە - سۆيت بىر.

سۇو بىرسىنگ - آقارنى بىلىن، مال بىرسىنگ - باقارنى بىلىن.

سۇو غايىناپ غۇيالماز، يامان خىچ واغت اۇنگالماز.

سۇو گىزگىنى بىر يىل آجى غالار، تامدىر گىزگىنى بىر - گۆن آجى.

سۇو گىتىرىنم بىر، كۆيزە - دۇون خىم.

سۇو گۆرمۇن، تاممان چىقارما.

سۇو - دىلسىز يۇو.

سۇو يىغىنانىپ كۆل بۇلار، كۆپ يىغىنانىپ - ايل.

سۇو كۆيزىسى - سۇودا سىنار.

سۇو كۆپ ياتسا آجار.

سۇو ساقاسىز بۇلماز، دۇن - ياقاسىز.

سۇۋ سىنگرىكىدىن گىچىسىۋىنگ، پۇشيماندىن نە پىيدا.

سۇۋ سىلىنر غامىش بىلىن، غىز سىلىنر كۆمۈش بىلىن.

سۇۋ خىر زادى پاكلا، يۈزى پاكلىمىز.

سۇۋ شاغىردىسىز بۇلماز، آتا - واغىردىسىز.

سۇۋ ياتار، دۇشمان ياتماز.

سۇۋا آرتىق، يۇلا چارلىق.

سۇۋا گىدىن سامان چۇپۇندىن دالدا گۇزلار.

سۇۋا گىرىن غۇرى چىقماز، گۇرە گىرىن - دىرى.

سۇۋا سۇيىنمە، گاۋۇرە ائنانما.

سۇۋدا گىزن سۇنالار كۆل غادىرىنى ئايلىسىن، آلى گىزن بىكىلر آر غادىرىنى ئايلىسىن.

سۇۋداقنى بالىغى ساتىپ بۇلماز.

سۇۋلى يىر - گۆل، سۇۋسۇز يىر - چۆل.

سۇۋسانا سالغىم - سۇۋ بۇلۇپ گۇرر.

سۇۋسۇز يىر - غىسىر مال.

سۇۋسۇز يىرىنگ اۋتى ايسىز، اۋغۇلسىز اۋيۈنگ - مالى.

سۇۋسۇز اكىدىپ، سۇۋسۇز گىتىرر.

سۇۋۈنگ سىنگىنگىن آقانىدىن غۇرك، غىزىنگ - رە باقانىدىن.

سۈۋى بار، خاسلى يۇق.

سۈۋى سېپ - سىنگر پرە، سۈزى آيت - سىغار پرە.

سۈنگاتىم بار، خۇرماتىم بار.

سۇراتىنا باقما - سۇراتىنا باق.

سۇساق ساپى ئىندە، ايلدە يۇق سۇز دىلىندە.

سۈيدە سىنگە سىرتىنگ، غان گۇرنر.

سۈيچۈنىنگ غادىرئى آجنى دادان بىلر، ياقىنىنگ غادىرئى اۋزاغا گىدن بىلر.

سۈيچى آشنىگ بۇلماسا، سۈيچى دىلىنگ بۇلسۇن.

سۈيچى سۇز - بالدان آرتىق.

سۈيچى سۇز - يىلانى خىنىدىن چىقارار.

سۈيچى-سۈيچى ايمىگىنگ، آجى-اجى گاگىرمىسى باردىر.

سۈيتدە آغزى بىش، سۈۋى اۋفلاپ اچىر.

سۈيتلاش بىش اۋيە سۈيكنىپ اۋت.

سۈيتلى سۈرۈدىن چىقماز.

سۈيتلى سىغىر بازار گۇرمىز.

سۈيتسۇز مالمە!

سۈيتسۇز سىغىر سۈيگىن بۇلار.

سۆيتخۇرۇنگ اۋيۇني، باتخۇر يئقار.

سۆليمان خىم بۇلسانگ، مۇرا غۇلاق سال.

سۆنبۆلدە گۆن سۇوار، يالدئراقدا تۆن سۇوار.

سۆري آغساقسئز بۇلماز.

سۆري اۋنگۆني سىركە چىكر.

سۆرياني دۆرت تۇقلى ولي، سئقئلىغى يىر ياربار.

سۆرۆدىن آيرئلان غۇيىنى غۇرت ايير.

سۆرۆلي غۇيۇن غىرلار، غۇتۇر گىچي باش بۇلار.

سئغرىنگ غۇيرۇغئندا پئچاق دۇومه.

سئغرىنگ سۆيدي آغزئندا.

سئغرىنگ شاخئنا اۋرسانگ، اندامى سئزلار.

سئغىر اۋغۇرلان غۇتۇلدى، يۆپۇني اۋغۇرلان تۇتۇلدى.

سئغىر سۇو ايچينده، خۇجگي بۇز يالار.

سئغىر سئلاغ بيلمز، يشك - سئناغ.

سئغىر شاخئندان آزار، يشك - دۇشاغئندان.

سئغىرلى اۋيده سۇل بۇلماز.

سئقئلىق آتائنگ بيلن سئغىر سىمرمز.

سئلاغ ائسنگ ائشگه، خنززن اوارار دوشاغا.

سئلاغ-خۇرمات پرىندە غۇزۇلدۇر.

سئلاغۇنگ بىر ياننى غۇرقى، آغاجى يۇلا گىتيرىان كركى.

سئلاماغا پۇلۇنگ بۇلماسا، سئپاماغا ائىنگ بۇلسۇن.

سئلانسانگ، سئلاغ گۇررىسىنگ، غۇنانسانگ- غۇنانچ.

سئلاننى سئلا - آتانگ غۇلى دالدىر، سئلامادىغى سئلاما - شادان اۇلى دالدىر.

سئلانئنگى سئغۇر بىلىمىز، سئپانئنگى - ائشك.

سئلاسام - پىرىم، سئلاماسام - بىرىم.

سئلاشمادىق دۇغان، سئر ائتماز دۇشمانا دىنگ.

سئنان ياماننى غايتا سئناما، آسلى چاماننى اۇرۇپ غۇناما.

سئنالمادىق دۇست - دۇۋۇلمىدىك خۇز.

سئنان ائل بۇيۇندان آسئلار.

سئندئرماغا خۇزۇم بار، يئرتماغا - بىيزىم.

سئپايى بىلن دۇستام بۇلما، قاستام.

سئپايى اۋشىمىز، غالدئرار.

سئپايى سئرنئى پرمىز.

سئپانان - غالپئلدار.

سۈر آلتشماغا دۇست ياغشى، سۈلاشماغا - يات.

سۈر آچاندان - ايل غاچار.

سۈر ساقلاماق، ديلينگ آشاغندا كۈز ساقلاماق.

سۈر اۋجۈنى سۈر آچار.

سۈرداش بۇلمادىق دۇست، دۇست دالدير.

سۈرتلان ايىچك سۈنگكۈنى سۈرتتۈ چنآپ ايير.

سۈرچالى غابىنگ سۈرچاسى گيتسه-ده، سارپاسى گيتمز.

سۈرئنگى آيتما دۇستۈنگا، سامان دىقار پۇستۈنگا.

سۈرئنى بيلمىدىك آتئنگ سۈرتئنى سۈپاما.

سۈچان گۈرندە پىلنگە دۇنيان پيشيك، پىلنگ گۈرندە سۈچانا دۇر.

سۈچاندان بۇلان تۇربا كىر.

سأخرينگ يالاوى، آغشامىنگ پالاوى.

—ت—

تاباغندا آش ايله، مئخمان گۈنۈن خۇش ايله.

تاباق يالاماق سۇغاپ.

تاۋۇس پىلگىنى گۈرۈپ يانار، آياغىنى گۈرۈپ يىغىنار.

تاوۋس پري بيلن گۆركلي، بيلبيل - اۋوازي بيلن.

تاغام پرىنگ آجا پر.

تاغام دۈز بيلن، دۈز اۋلچگ بيلن.

تاغام لىزىتى - مئخمان خىزىتى.

تاغامسىز آشا دۈز نىلىسىن، آقىلىسىز باشا - سۈز.

تاغامى دادان بيلر.

تاغان آياغى اۋچ بۇلار، بىرى-بىرىنە گۆچ بۇلار، بىرى دۈۋۈلسە خىچ بۇلار.

تاغاننىڭ سۈپىسى، غازاننىڭ غاراسى.

تاغاشقىسىز آيال تاناسىز سىغرى ساغار.

تاغمالى مال يىتىمىز.

تاغتم - باغتم.

تانگرى غارغاجاق بۇلسا، آقىلىنگدان آزاشدئار.

تانگرى تىمىزلىگى سۈپر.

تانگرىنگ بىلاسى كۆپ، ساقلاسا - پىناسى.

تانگرىنگ گۆنى دارئدان كۆپ.

تانگرىنگ اىمگىسىز گۆنى يۇق.

تازى آودا سىنالار، يىگىت - يۇودا.

تازى يۈرۈگىنى تىلكى سۇيىمىز.

تازى - كرونىنگ يۇلداشى.

تازىنى آچ غۇيۇپ اۋورت، قازىنى - دۇيرۇپ.

تازىسىز آوا گىدىن اۋيه تۇوشانسىز گىلر.

تاي آنا يىتىدە يال-غۇيرۇغى ايشىلر، گۆجۆك ايتە يىتىدە آياق دىكلأپ بۇشۇغار.

تاي آنا يىتىر، آت - مئرادا.

تاي دىپسە، آتدان يامان.

تاي يىتىشسە آت دىنار، اۋغۇل يىتىشسە - آتا.

تايلى تايىن تاپماسا، گۆنى "اخ-واخ" بىلن گىچر.

تايلىقتا يۇرتماسا، غايدا يۇرتار.

تايى ماغتا، آت مۆن.

تايىم گىتىدى - خايىم گىتىدى.

تايىن آشنىگ - ايسى، آداغلى غىزنىگ - اري.

تاقدىرا تىدىل بۇلماز.

تاقدىرا تىن بىر ياغشى.

تالدىن تايلاق اتمە، غۇلدىن آشنا تۇتما.

تام يىقمادىق، تام سالىپ بىلىمىز.

تاماقىن خىلگاردىن آلدانار.

تاماقىنىڭ جانى ساغ بۇلسا، مۇفلىس آجىندان اۆلىمىز.

تاماقىنچىلىك خايانى ايىر، ساداقا بلانى ايىر، تۇبا - گۇنانى.

تامدا غۇلاق بار، بىرى اىشىتمىسە، بىرى اشىدىر.

تامدان يىقىلان تامدان يىقىلاننىڭ خالىنى بىلر.

تامدىرا غىزاندا ياپ، گىپى گىردىشىندە آت.

تانالمادىق ىردە دۇن سىلاغلى، تانالان ىردە - بۇي.

تانالمادىق يات سايىلار، گۇرۇشمىدىك - اۋيات.

تانالى دارىقماز.

تانامادىق تانگىرئىسنى سىلاماز.

تاناسانگ باش آل، تاناماسانگ - آش.

تانىشلىق - گۇنلۇك، اۋىلىمىك - اۋمۇرلىك.

تانىشماق اۋچىن بىيك ادام تاپماسانگ، بىيك داش تاپ.

تاپان - بىگىر، تانان - آلار.

تاپان - بىرىنى، تاپمادىق - ايكىنى.

تاپان گىر ايكى اىستان، تاپمادىغىنىڭ سىرتى - اىستان.

تاپاننىڭى باخار ايسىنىڭ، گۇزۇنە زاخىر ايسىنىڭ.

تاپسانگ باش آل، تاپماسانگ - ياش.

تایا "یاپاغی" دییمه، یازا چئقسا آت بۇلار.

تایاغئنگ ایکی اوجی بار.

تایاق دگن پرینده، گپ کسرن پرینده.

تایاق بیریکسه-ده، ال بۇلماز.

تایاق گلینچا یۇمرۇق، دیرگ پتینچا سئرق.

تایاق دألینی یۇلا گتیرر.

تایاق ایکی اۇچلی، بیر تایى دگمسه، بیر تایى دگر.

تایاق ائدن اوتر، سۆز - سۆیکدن.

تایاقلئدان سگ غۇرقار، آقلئلئدان - بگ.

تیببینگ ایمی درمان، انانینگ - دمی.

تیبپدن سۇراما، دردی چکندن سۇرا.

تباتی آلان - یئلان ایتینی اییر.

تگلتگینگ غادرئنی ایسی بیلمز، آت بیلر، یاغشی ییگیدینگ غادرئنی اۇباسی بیلمز، یات بیلر.

تنگنگه کیچی بۇلسا-دا، یۆکلی آرابانی آغدارار.

تنگنگسینی برک تۇتائنگ، آلتئنی اۇستۇنه گلر.

تکده غۇچ خۇناری بۇلماز.

تَکپیرە - تَکپیر، تۇۋازغا - تۇۋازغ.

تَکپیرلەك دَرت آچدئار.

تَكر بۇل، تَگيرلن، يۇنە داش دَك غاچما.

تَلكچينينگ تَلكي بيتمز، اديكچينينگ - اديگي.

تَمني خالتادا گيزلاپ بۇلماز.

تَممي بَرمك انگسات، تَربييه بَرمك قئن.

تَن آغرسا، جان سئزار.

تَن - ساغ، غۇلاق - دئنج.

تَني باشغا دَرت دۇيماز.

تَنتگينگ دئنئمي بۇلماز، ايشينينگ - اۇنومي.

تَنتگينگ اۇزي آيتماز، سۇزي آيدار.

تَنتك آرنئي بيلمز، كۇسە - غارارئئي.

تَنتك باتئر تيز اۇلر.

تَنتك تۇرۇني بَرمز.

تَنتك تۇي ادر، تۇرۇندە اۇزي اۇتۇرار.

تَربييسيز چاغا باش اۋورديلمديك آت.

تَرنگ سۇولار بۇلانماز.

تېزاً گۆچ دېيىنىڭ، اينگىسىنى باشىڭغا سانجار.

تېشە يالى اۆز ساپىنىڭى يۇنما، بىچىغى يالى ايكى تاراپىنىڭى يۇن.

تېز گىلن دۇولتىدىن غۇرك.

تېز يانان تېز سۇنر.

تېكىن - بېكە، گېن - گۆل.

تېكىن باتان پرىندىن چىقار.

تېكىن يالانگاچ آياغا باتار.

تېكىنى تېكىن چىقارار.

تېكىنسيز گۆل بۇلماز، زأخرسيز - بال.

تېكىبىلىمىز اينگىگە زايالار، ساپىبىلىمىز - ساپاق.

تېكىنچى چىر دال، بېچىمچى چىر.

تېكىنچىنىڭ ياراغى - اينگىگە بىلن ساپاغى.

تېلكى غايتادان غاپانا دۆشمىز.

تېلكى غاچار بركىنە، تازى غۇيماز اركىنە.

تېلكى غۇيرۇغىنى ماغتار، آقماق - اۋرۇغىنى.

تېلكى كۇپىلىمىشلىگىندىن غاپانا دۆشەر.

تېلكى نىرخى درىسىنە گۇرأ.

تېلىكى سارقىندىندىن شېر داتماز.

تېلىكى تۆسىدىن غۇرقار، دېمىر - اۋسسادان.

تېلىكى تۇران پرىندىن، غۇرت-دا تۇرار.

تېلىكى: "تۆۋەنسىز كىتەك اۇتلار يانسىن" دېيىنىمىش.

تېلىكىدىن دۇست بۇلماز، غۇرتدان - آشنا.

تېلىكىدىن شېر دۇرمىز، غۇرقاقدان - ار.

تېلىكىدىن: "شاگىردىنگ كىم؟" دېيىپ سۇرادىلار، غۇيرۇغىنى گۇركىزدى.

تېلىكىنىڭ بازار بىلەن نە ايشى بار.

تېلىكىنىڭ مۇنگەدە بىر ساپالاغى بار، اينىڭ غۇۋۇسى - گۇرۇنمىزلىك.

تېلىكىنىڭ، غۇندۇزنىڭ باشىنا درىسى يىتىر.

تېلىك "غاچ"، تازا "قۇۋ" دېيىمە.

تېرىنگ اىچى بۇش، اۋۋازى ارتتىق.

تۇبا - دۇقلۇقدان، داۋا - يۇقلۇقدان.

تۆۋەنسىز دۇشى، بالىغىنىڭ باشى.

تۆۋەنسىز زقادتى بىر يۇمۇرتغا.

تۆۋۈق غاز يۇرۇشىنى اىچىك بۇلۇپ، اۋز يۇرۇشىنى -دە يانگىلار.

تۆۋۈق گۇرۇنىنى چۇقار، خىر مۇللا بىلىنىنى اۇقار.

تۇۋۇق اۇلر، گۇزي كۇللۇكدە غالار.

تۇۋۇق تۇتائىنگقى، تۇوشان تۇرۇزانىنگقى.

تۇۋۇق يۇمۇرتغاسىنا گۇرا كاكىلار.

تۇوشان اۋز كۇلگىسىندىن غۇرقار.

تۇوشان اۋلۇمى - غامىشدا، ار اۋلۇمى - نا-مىسدا.

تۇوشانا دۇغدۇق دپە، كىمىلرە دۇيدۇق دپە.

تۇوشانى اراپا بىلن تۇتارلار.

تۇوشانى تۇرۇز - ات، سۇلگۇنى اۋچۇر - ات.

تۇوشانىنگ غاچىشنى گۇرۇپ، ايتىندى تامامى اۋزدۇم.

تۇغسان دۇلمان ياز چىقماز، دۇقۇزى دۇلمان - غىز.

تۇي بىزگى باغشى، خىر ايشىنگ خايرى باغشى.

تۇي بىر زانگىگار، قۇي بىر زانگىگار، بىر غارش يۇپ بىر مېمى؟

تۇي بۇلسا تۇماشچى تاپىلار.

تۇي گۇركى - باغشى، اۋي گۇركى - غۇنگشى.

تۇي غىسساغى بىلن دۇن بىتىر.

“تۇي” دىيىنىگ، غۇرى كىللە تۇغالانار.

تۇي دۇنلۇننىنگقى، ايتىت اتلۇننىنگقى.

تۇيى اۆتسۇنگ تۇماشا، اۇراق اۆتسۇنگ خۇشا.

تۇيى سۇولانسۇنگ، تۆيدۇك چالما.

تۇيى ادين مامدۇراز، آدىيۇوشان بايا گيدر.

تۇيى ياراشئى - اۇيناماق، ياس ياراشئى - آغ-لاماق.

تۇيدا - تۇغتامئش، يۇودا - اوتامئش.

تۇيدا اۇيناماز، وايدا آغلاماز.

تۇيدان تۇپۇقچا.

تۇيۇقسىز يۆپ آلما، تۇنگىگىسىز - اۇدۇن.

تۇيسۇز اۆي تاپئلار، وايسىز اۆي تاپئلماز.

تۇقاي اوتلا، آت غازان.

تۇممۇغى خىشه بۇزار.

تۇمسۇنا ساز چالان غىشئنا غاپى قاقار.

تۇمۇس دېسى غاينامادئغىنگ، غىش غازانى غايناماز.

تۇمۇسقى يارمانئنگ غىشا ئىپى دىگر.

تۇپ قاقان-دا اۆزي، تۇپ برن-ده اۆزي.

تۇپراق اۆيدآپ، آلم غۇشدۇم، غىرا سىرئپ، گۆلچا دۇشدۇم.

تۇپراق تۇز يالار، بۇزاو - بۇز.

تۇيۇنڭ جۇغابىنى تۇپ بىر.

تۇيۇردا گىزنى چانگ باسار.

تۇرغاي گىلگىدىن دۇقۇز گۈندىن سۇنڭ غار گىدىر.

تۇرغاي جىغاسى بىلەن بىگ، ساققالى بىلەن - مۇللا.

تۇرغاي ماغتانىپ، شۇنڭقار بۇلماز، شىك ماغتانىپ - تۇلپار.

تۇرغاي ياغىندا ياشىنى غۇرار، دۇلۇدا باشىن.

تۇرغايىنڭ چۇمماغىنى يۇلسانگ، چىرلاق بۇلار.

تۇسۇن مۇنڭا بۇلماز، مىسلىك - يۇرما.

تۇخۇم آل-دا يىرە بار، گۇگرمىسە، مانگا گىل.

“تۇشاپ” دىيىپ، آلانىم بال چىقىدى.

تۇيۇنڭ بۇلجاق-بۇلجاغى، كىجىلىك گىلجىگى.

تۇيا بارسانگ بۇرۇن بار، بۇرۇن بارسانگ، اۇرۇن بار.

تۇيا بارىپ، “بىرمدىلەر” دىيمە، ياسا بارىپ، “گۇرمدىلەر” دىيمە.

تۇيا غارراماق يۇق، ياسا - كۇنلىك.

تۇيا گىتىمىسنگ خىم، ياسا گىت.

تۇيا گىتىسنگ دۇيۇپ گىت، تۇي دۇنۇنڭى گىيىپ گىت.

تۇوكىل - شات، اندىشە - مات.

تۈۈكۈل ايشيني خۇداي اۇنگارار.

تۈۈكۈل نر بۇلار، انديشه - مايا.

تۈۈكۈل غۇرت اييمز.

تۈۈكۈلگىلنگ گاميسي باتماز.

تۈۈكۈلگىلنگ نانئ بيتين، ايشي اۇنگ، يايالنگ نانئ يارتئ، خالى تىنگ.

تۈۈكۈلگىلنگ سۈۈ داغا يۇرار.

تۈۈكۈلگىلنگ انديشه بيلن ايشي بۇلماز.

تۈۈكۈلگىلنگ يارئ خۇدا.

تۈۈللا زۇردان يامان.

تۇر گۇرمديك تۇره اۇتر.

تۇر كيميىنگكي بۇلسا، كىتخۇدالئق-دا شۇنۇنگقى.

تۇرانىنگ اوز تۇري يۇق.

تۇرانىنگ ايرتسي كۇپ.

تۇخمت داش يارار، داش يارماسا، باش يارار.

تۇخمتچي تۇخمتدين اۇلر.

تۇلپار دۇورۇندە گرگ، يۇورۇك - گۇنۇندە.

تۇلپار اۇتسە، ائزئ غالار، سۇري اۇتسە، تۇزئ غالار.

تۇراچ اۆز دىلىندىن بلا غالار.

تۇر-ۇتۇر، كىرىن گىتىر.

تۇر-خا-تۇردان خابار گىلسە، اۇقۇننىڭ مازاسى غاچار.

تۇتان غۇشى بۇلماز، بۇغان - سۆبىسى.

تۇتان غۇشى اۆركۆزىن غۇرباغاسىنا دىگىز.

تۇتۇقلى اۋي، دۆرلى غۇش.

تۇتۇندىدان اۇغۇل بۇلماز، تۇلادان - تازى.

تۆيكۆرسىنگ - يۆزۆم، چىقارساڭ - گۆزۆم.

تۆكىمىز دۆولتىنىڭ بۇلاندان، اۋتانماز يۆزۆنگ بۇلسۇن.

تۆكلى (اررىق) غۇيىنى غۇرت ايىر.

تۆرۆن گۆر، خاللىن سۇرا.

تۆركىمىن گۆچى دۇرا-بارا دۆزلىر.

تۆركىمىن غۇشۇن آلبام بۇلماز، سالتىبام.

تۆركىمىن اۋنگماز گۆنۆنە شۆكۆر ادر.

تۆركىمىنە غاباراغى.

تۆركىمىن گۆچۆر جىك بۇلساڭ، غاپداللىندان گۆچ گچىر.

تۆركىمىن دۆرتىمىسىڭ دۇيماز.

تۆركمىنى اۋرما-سۆكمە، گېلىت.

تۆركمىنىڭ ادئل قازئسى - اتان بىچسى.

تۆركمىنىڭ اۋزگە غايغئسى بۇلماسا، دۋىسى يابان چۆكر.

تۆركمىنىڭ كىچىسى بۇلاندان، ايتىنىڭ گۆجۆگى بۇل.

تۆسسە-دە اۇجاردان چئقار.

تۆسسېلى بۇيماز، آرپالى آچ اۆلمز.

تۆسسېلى بۇيماز، بۇيسا-دا دۇيماز.

تۆسسېسىز اۆت بۇلماز.

تئغ اۋران - تئغدان اۆلر.

تئغ ياراسى بىتر، دىل ياراسى بىتمز.

تئغشئتلى آدام خالوا ايير.

تأزه بايان يۇرت تاپماز.

تأزه باياندان پۇل قارز ألما.

تأزه بىر گۆن، كۆنە مۆنگ گۆن.

تأزه گېن بىر غۇوانار، يامانان - گۆندە.

تأزه گىلدى بازاردان، كۆنە دۆشدى نازاردان.

تأزه كۆيزأنگ سۋۋى سۋۋۇق.

تۈزە يارا دۈز سېمە.

تۈزە ياساۋۇل گۈز چىقارار.

تۈزۈن ئۈزۈنگ گى، داتلۇننى دۈستۈنگ بىلن اىي.

تۈزۈن كۈنە ساقلا.

تۈك اىلنگ سىي چىقما.

—اۋ—

اۋولاماننى بىلماي ايت سۇرا مۈجك گىتير.

اۋزادان اياغىنگى يىغناما.

اۋزاداندان يۇلداش بۇلما، ياتدان - غارنىداش.

اۋزاق يۇل اتى سىنار، آغىر گۈن - اري.

اۋزاق يۇلا بىدۈولتى باش اتمه!

اۋزاقداق دۇغاندان، ياقنىداق غۇنگشى.

اۋزاقدان اربالاندان، ياقنىدان تۇربالا.

اۋزۇرى گۈناسىندىن يامان.

اۋزىن ارقان - گىنگ دۇزاق.

اۋزىن اۋركسىز بۇلار، غىسغا غىللىقسىز.

اۋزىن يۈپۈنگ خىم اۋجى بار.

اۈزۈن ياشلى، آغىر باشلى.

اۈزۈننىڭ آقلى گىچ گىلر.

اۈجۈنى دۈۈمدىك اۆچ اۋتير.

اۋقۇدا ياتانا اۋلۇش يۇق.

اۋقى - غافلات، نېيس - دۈشمان.

اۋقى آرسلاى-دا يىقار.

اۋقى گىلر تۇپار-تۇپار، گۈزلەپ بىدۈۋلتي تاپار.

اۋقى دۈشمان، گۈلكي پۈشمان.

اۋقى - اۋلۇمىنىڭ يۇلداشى.

اۋلا - خۇرمات، كىچا - خىزىت.

اۋلا دىگن اۋولار، كىچا دىگن اۋبالار.

اۋلا قۇۋالاشسانگ، كىچىنى يىتيررسىنگ.

اۋلا سالام بر، كىچا - كلام.

اۋلاغ آلسانگ، يۇرغا بىلن يۇرىش آل، آيال آلسانگ، آقتل بىلن خۇش آل.

اۋلۇلار كۆپري بۇلسا، باسپ گىچمە.

اۋلۇلۇق خۇدايا ياغشى.

اۋلۇسى بۇلمادىغىنىڭ، كىچىسى بۇلماز.

اۋلۇسۇننى سىلان باي بۇلار، دىرىسىنى سىلان بىگ بۇلار.

اۋلۇسۇننى سىلان بىگ بۇلار، بىگىنى سىلان - بىگ.

اۋلى بارقا، كىچا سۇپ يۇق.

اۋلى باشلار، كىچى ايشلار.

اۋلى غىزا ساوچى گىلسە، كىچى غىزا دىگرلر.

اۋلى داغ اۋتۇرۇپ، كىچى داغا انغال دۆشمز.

اۋلى ايلي گوردۆم، اۋزۆم يالنىنى گورمىدىم.

اۋلى منلىك خۇر ادر، كىچى منلىك زار ادر.

اۋلى پىچاق اۋتانجىنا كىسر.

اۋلى سۆزە - تۇبا-تاغسۇر!

اۋلى سۆزە كىچى تۇبا.

اۋلى سۆزلىمە، باشنىگا گىلر.

اۋلى سۆزلۆدە اۋيات يۇق.

اۋلى تاما خۇر ادر.

اۋلى اىشكىن كىچى اىشك اىنگىرماننى اۋورنر.

اۋلىنىڭ اۋتاناسى گىلسە، كىچا دىگر، كىچىنىڭ اىلاسى گىلسە، اۋلا دىگر.

اۋلىنى اۋو-دە، كىچىنى مۇن.

اۋلۇنى اۋلى بىل، كىچىنى كىچى.

اۋلۇنىڭ دىيىنىنى اتمىدىك اۋولار.

اۋلۇنىڭقى ياننىڭدان، كىچىنىڭكى جاننىڭدان.

اۋمىت - گۆچ، گۆچ - ائناچ.

اۋمىت اۋلىمىز، رىسك كىلىمىز.

اۋمىت اۋرا تارتار، اۋمىتسىزلىق - گۈرە.

اۋمىتلى غۇش - كىلىمىش.

اۋن ساناجا گىرمىسىن، اۋ يۈركىسىز بۇلماسىن.

اۋناش - اۋزۇڭقى، يارما - يالتاننىڭقى، كۈجە - سۇلتاننىڭقى.

اۋناش - اچىپ بۇلىنچانگ، كۈجە - گۆچۈپ-غۇنچانگ.

اۋنۇمى تۈكىدىن اۋناش، ياغمى تۈكىدىن اۋوماچ.

اۋنى پتير تۈكىدىن، گچىنى - غۇتۇر.

اۋپار ائسى ياقىملى - ياشىرئىپ ساقلاپ بۇلماز.

“اۋر” دىيىنىڭ، اۋلىدىر اتمە.

اۋر جاغىنى بىلىنىڭ - ات.

اۋرنا، اۋرناڭ اۋستۇنە دۇرنا.

اۋرسا-دا، اچمىلى اۋرسۇن.

اۋرسانگ اتي غاتار، سۇگىنىگ - بتي.

اۋرۇيىلمىچك اۋلى تاياق گۇتير.

اۋرۇش ايتە ياغشى.

اۋرۇش اۋتۇر، اۋجاش اۋتۇر.

اۋرۇش سۇولانسۇنگ، باتىر كۇپلر.

اۋرۇش، سۇگۇش، ياراشماغا ير غۇي.

اۋرۇشدا غاندا غۇرقان، جاندا آيرئار.

اۋرۇشماز اۋغۇل بۇلماز، تىرسلىشىمىز - گلىن.

اۋرۇشماز آيرئان، اۋيالمان غۇشۇلار.

اۋرۇشسا-دا، اۋزۇنگى ياغشى، سۇگۇشسە-دە.

اۋرۇشا گىرسىنگ آيانما، آغا-ينا دايانما.

اۋرۇشان ياراشار، آراچى تاياق ايير.

اۋرۇشۇنگ گىنگىشى بۇلماز.

اۋسسا بارقا الينگى يىغ، اۋسسات بارقا دىلينگى.

اۋسسا ايشلىمىز، غۇرال ايشلار.

اۋسسا مۇزدۇنى بر-دە، غىسسا.

اۋسسا تاپىلسا، دىمىر تاپىلماز، دىمىر تاپىلسا - كۇمۇر.

اۋسسادئىنى اُسگرمىدىگىنىڭ گۈزۈنە آق دۇشەر.

اۋسسادئىنىڭ آدى خىدەر، اَلِىمىدىن گىلن بۇدۇر.

اۋسسالى اۋبا بىتەر، اۋسساستىز اۋبا بىتەر.

اۋسسائىنىڭ اۋيى اۋنگماز.

اۋسسات گۈرۈن شاكىرت خىر ادىمدە يۇرغالار، اۋسسات گۈرمىدىك شاكىرت اۋندىن-مۇندىن غاربالار.

اۋسساخانىنىڭ اۋنگۈندىن گىچىن غىرئىدى يۇودار.

اۋتانا باغشى بۇلماز، يامانسىز - ياغشى.

اۋتانچ - گۈزدە، گۈرك - آغىزدا.

اۋتۇلان بىنگىسىنى غاشار.

اۋچاردا- غۇتان، يردە - تۇرسۇق، غىردا- غۇلان.

اۋچغۇندىن اۋت دۇرار.

اۋچماغا غانات گىرك، اۋورنىماگە - تاقات.

اۋچماغا تۇراچ اۋكدە، غاچماغا - كىيىك.

اۋيالان آچ غالار.

اۋيالمادىق باغشى بۇلار، يالتانمادىق - ۋىسا.

اۋيالمادىق كىشى، بۇيرۇلمادىق آشى اىچەر.

اۋيات - آغىر، نامىس - غىمىمات.

اۋيات اۋلۇمىدىن آرتىق، اۋياتسىزنىڭ يۈزى يىرتىق.

اۋيات يۈزدە بۇلار، مآخىر - گۈزدە.

اۋياتسىز اۋغۇل يامان، غىللىقسىز - غىز.

—اۆ—

اۋزۇلمىز آرقان يۇق، چۇزۇلمىز دۈۋۈن.

اۋزۇم - اۋزۇمە باقا-باقا غارالار.

اۋزۇم ايسىنىڭ، چۇپى بار.

اۋزۇمىنى ايبى، باغىنى سۇراما.

اۋزۇمىنىڭ - غاراسى، ايتىنىڭ - شاراسى.

اۋير ايتىم، دىنگلە سىرتىم.

اۋيرگىن ايت اۋيۇنگە مۇخمان گىتير.

اۋيرگىن ايتىدىن غۇركما، سىسىز ايتىدىن غۇرك.

اۋيريان - اۋگۇچۇك، ينجىليانم كۇپك.

اۋيرمىنى بىلىمىان كۇپك سۇرا غۇرت گىتير.

اۋلىر ايدىنىڭ غىش.

اۋلىر ايلي گۇنۇنگ بارى غىش.

اۆلكىر دۇغسا، اۇتام بيشىر، بۇغدايام.

اۆلكىر دۇغسا، چۇربا آش بۇلار.

اۆلكىر يره دۇشمأن يره غىزماز.

اۆلكىر ياشدى - غىش، دۇغدى - تۇمۇس.

اۆلكىر : "دېسسه آستىندا غالمان" دېيىمىشىن.

اۆلكىردىن اۇنگ غىركما غۇيىنى، يىردىر اۆلكىرىنگ اۇيىنى.

اۆلپت ناچه كۆپ بۇلسا، كۆلپت شۇنچا آز بۇلار.

اۆمى بىلسه، ار اۆلىمىز.

اۆمىسۇم ايت دۇيدۇرمان ياپئشار.

اۆمأ گىلن اۆسۇل غىز، ساپاق اۆجۇنى دۆومأن اۆتۆرر.

اۆركىن دۆيه بىلن غايدان دۆولتىنگ اۇنگۆندە دۇران اۆزۆنگ بۇلما.

اۆستۆمى پۇللار، يۆرگىمى داغلار.

اۆستى - بىزك، آستى - تىزك.

اۆچ غۇيۇن سۇيان غاسساپ بۇلار.

اۆچ غىزلئىنگ خالىنى گۆندە بىر سۇرا.

اۆچ يىل آچلىق گىلسه-ده، دىگىرمىنه آچلىق گىرمىز.

اۆچ كىشىنىنگ بىلىان سىرنىنى اىلم بىلر.

اۈچ ایت-دە، بىس ایت.

اۈچ يازلىق - بىر گۈز لۈك.

اۈچۈنگ بىرى سانگا يارار، دۇردۇنگ بىرى خانا.

اۈچ يىلدۇزدان بۇلماز ميزان تىزى، خىر مۇللادان بۇلماز آدالات قازى.

اۈچلىسە گۈز لۈك، بۇلماسا يازلىق.

اۋشانە اۋت ياقدۇرما.

—خ—

خابار اۋقدان تىز گىدر.

خاجى سايانئىمىنگ غۇلتۇغىندىن خاچ چىقىدۇ.

خايىات زۇرۇنگ يارى.

خايوان - آغزىندىن، ائىسان - غۇلاغىندىن.

خايوان ائىسغاشا-ئىسغاشا، ائىسان سۇراشا-سۇراشا.

خايواننىڭ دىشىنىنە باقارلار.

خايى گىدىپ، وايى غالان.

خايىر - بىر كىت، نۇر - رىخىمىت.

خايىر دىلە غۇنگىشنىڭ، رىسغال گىلىسىن آشنىڭا.

خايىر ايشى غۇيسانىڭ - شىرە دۇنر، شىر ايشى غۇيسانىڭ - خايرا.

خايئر ايشي خۇدايام غۇلدارمئش.

خايئر اتسنگ، بيتين ات.

خايئرلى ايشه جارچى بۇلسانگ غنناما.

خايئرلى ايشينگ گيجي بۇلماز.

خايئرلى مال ايسيني تاپار.

خايئرسئز پيدادان، خايئرلى زئيان آرتتق.

خاق باقدى، خالك باقدى.

خاق بندسي خاقا چاپار، يامان اوز پاليندىن تاپار.

خاق ديبين خالى غالماز.

خاق ياقان چئراسئنى آقماق سۇندۇره بيلمز.

خاقدان گلسه گلسين، ناخاقدان گلمسين.

خاقى آيتسانگ اۇرارلار، خۇشاماتى سۇيرلر.

خاقتنگ خالاتى بار.

خاقتقات - آلتئندان غئمومات.

خاقتقات پرينده قارار تاپار.

خاقتقات - اگيلر، تۇخمت - دۇوولر.

خاقتقاتى تئغ كسمز.

خاقتاتتىڭ گۇۋاسى اۇزۇندە.

خاقتى زىخىن ايكى داشىڭ آراسىندا غالسا-دا سىز ئۇچىقار.

خالال بايلىق - ايمان.

خالال زۇخىمىت - باقى دۇولت.

خالال ايشلە، خايىر تاپ.

خالال مال ايسىنى تاپار.

خالالا خاساپ بار، خاراما - آزاپ.

خالامارسىڭ تۇۋىنى، تاپمارسىڭ اۇندان غۇۋىنى.

خالانىان پرىنگە يىغى-يىغىدان بارما، خالان-مايان پرىنگە آياغىڭنى سىكمە.

خالاتسىز خان بۇلماز، بۇلداشسىز - سىردار.

خالوانى خىكىم ايبىر، شالغامى - يىتىم.

خالكددا خۇداي آدى بار.

خالقى پرىسىز غۇيما، خۇر بۇلارسىڭ، غاتىغى پرىسىز دۇكمە، زار بۇلارسىڭ.

خالى باردان خان بۇلماز، مىكرۇدان - خالال.

خالى يۇۋوردىپ، كىلىم كىسمە.

خالىپاسىز اۋسسا بۇلماز، تاغسىرسىز - مۇللا.

خاممالا آرقالىغى يۇك بۇلماز.

خامماما گيرن درلمان چئقماز.

خان آرسا، ايلينه دگر، آيال آرسا - آرينه.

خان باشنا خان يتير، غار باشنا - غار.

خان كۆپ بۇلسا - يۇو كۆپ بۇلار.

خان الي خاسا تۇتسا غابارار.

خان يانئندا ساقچئنگ بۇلسا، غارا پردە گامينگ يۇرأر.

خانئنگ ايتينه-دە بير پاي.

خانئم دۇوسە - قازا، خئزما تكار دۇوسە - جزا.

خار باقان خار تانار، زرگار - زر.

خارام آشدان پير داتماز، تيلكي سارقئدئنى - شير.

خارام گلدي، خالالى خيم اؤزي بيلن آلپ گيتدي.

خارام دۇولتئينگ خۇزيري بۇلماز، آغزالا ايلينگ - وكيلى.

خارام كيپينگ خاسابى بار.

خارام لايا گيدر، لاي - زايا.

خارام مالئنگ بركتي بۇلماز.

خارام سۇزلىر ديلينده، ائسلام دۇرماز ايلينده.

خارامدان گلن خاراما گيدر.

خارامزادا آرا بۇزار، خالالزادا آرا دۆزەر.

خارسانگلىققدا داش تاپىلماز.

خاسابى پاك بۇلانىنگ، يۇزى آق بۇلار.

خاسان آلدى، اۇينا گيتدى، خۇسسىن آلدى - غۇينا.

خاساپلى دۇست اۇزاق گيدر.

خاسدان پيس دۇغار، پيسدىن - خاس.

خاسسا اۇزۇنە تىپ.

خاسسا سۇراماق آدات، خال سۇراماق مِدَت.

خاسساسى غۇتۇلجاق بۇلسا، تىببى غارشى گىلر.

خات اۇقان خات بيلر، خات بيلنسۇنگ، خاق بيلر.

خاتىن كيشى دۇزدان آغر.

خاتىنىنگ خاندان بۇلسا، گىل-گيدىنگ شۇندان.

خاتىنىنگ يامان بۇلسا، يۇرت دىنچلىغىندان پيدا يۇق.

خاتىراسى داغدان اۇلىنىنگ، خاسابى غىلداق اينچە.

خاچان اۇغلان بۇلدۇنگ، خاچان اۇلدىنگ، تۇخۇملى تۇربانى ايلمدىن آلدىنگ.

خاشال اۇت يري آزدىرار، يالتالىق - آري.

خايال آقيان سۇو خاپانى كۇپ گيتيرر.

خاياسى يۇغۇنگ، ايمانى-دا يۇق.

خىگىنى بىلىنگ، “مۆرزولي” خىم بىر خىگ.

خىزىت اىتىنگ اىگە، خىزىن اۋرار دۇشاغا.

خىم دايمىلار بارىان، خىم تايىما باش اۋوردىان.

خىم زىيارات، خىم تۆجارات.

خىم جان گىرگ، خىم جانان.

خىم خۇز گىرگ، خىم خۇزۇنگ - مۆررۇگى.

خىمە درە بار دۇغا، سۇيگى دردى بىدۇغا.

خىمسايام - بالسايام.

خىدە بىر غۇۋۇرما، غۇۋۇرما بۇلماسا غۇۋۇرغا.

خىر اعاران غار بۇلماز، خىر اعاچدا بار بۇلماز.

خىر اشنىگ بىر يىرى بار.

خىر بىر زىيان اقتل ارتدىرار.

خىر بۇلچۇلغىنىگ بىر غىتچىلغى بۇلار.

خىر گۈلۈنگ بىر ائسى بار، خىر غىزىنگ - بىر نازى.

خىر گىجاني غادىر بىل، خىر گۈرىنىگى - خىدەر.

خىر اۋىرنە ايت، خىر گىلىشە اءام دىمىزلىر.

خِر دَردينگ بىر دَرمانى بار.

خِر دۇۋۇر - بىر دۇۋۇر.

خِر زادىنگ اۋز واغتى بار، خِر غىزىنگ - اۋز باغتى.

خِر زىيان - بىر پىنت.

خِر ايلىنگ اۋز تىنگى بار.

خِر ايش بۇلسۇن، باخبيت بۇلسۇن.

خِر ايش اۋز اۋسسائىنگ ايلندە انگسات.

خِر ايشدە بىر خايىر بار.

خِر ايشىنگ باشى “يىسىمئلادىر!”

خِر ايشىنگ خايرى ياغىش، تۇي گلىشىگى ياغىش.

خِر اۋسۋشىنگ بىر تىشى بار، خِر تىشىنگ - بىر اۋسۋشى.

خِر كىلدە بىر خىيال، كىل كىلدە مۇنگ خىيال.

خِر كىس - اۋز اۋيۋىنىنگ بگى.

خِر كىسە چۈرك بىر، يۈنە اۋزۈنگ خِر كىسىنگ چۈرگىنى ايمە.

خِر كىم اغىران پىرىنى تۇتار.

خِر كىم گىجان پىرىنى غاشار.

خِر كىم دۇيان پىرىنى ماغتار.

خَر كيم جَنگَنگَله گيدِر، اۇزۇنە مَنگَرش آغاچ كِسِر.

خَر كيم اۇز آغُرئُسُنَا آغلار.

خَر كيم اۇز غازان چۇقۇرۇنا اۇزى يئقۇلار.

خَر كيم اۇز غارئُشئ بيلن اۇلچار.

خَر كيم اۇز اۇولۇيُسيني غۇرار.

خَر كيم اۇز مَاتاسُئنى بازارا سالار.

خَر كيم اۇز پَاليندِن تاپار.

خَر كيم اۇز چۇرگينه گۆل چكِر.

خَر كيم اۇز يۇردۇنا خان-سۇلتاندئر.

خَر كيم ادر اۇزۇنە ادر.

خَر كيمي دۇست تۇتۇنان، خيچ كيمه دۇست بۇلماز.

خَر كيمي اۇزۇنگه اۇسما.

خَر كيمينگ بير غايغُئسئ، كِل غُزَنگ - اُر.

خَر كيمينگ اۇز جايئ اۇزۇنە مۇسۇر.

خَر كيمينگ اۇجاغُئئنگ اۇدئ اۇزى اۇچين ائشُرار.

خَر كيمينگكي اۇزۇنە - آي گۇرۇنر گۇزۇنە.

خَر كيشينينگ ايشي دال، دري ايلأپ دۇن تيكِمك.

خِر مائىم - بار مائىم.

خِر مۇللا اۆز بىلدىگىنى اۇقار.

خِر تۇغلاقدان خۇز بۇلماز.

خِر الپىيى بىلندىن مۇللا بۇلماز.

خِر يۇردۇنگ آوۇنى اۆز تازىسى بىلن آولا.

خِسپىپ دىنە دال، نىسپىپ دىنە.

خىلە بىلن ايش گۆرن، مۇخلىت بىلە جان بىرر.

خىچ كىم آيراننا تۇرشى دىيىمىز.

خۇوايى دۇشۇن غۇرسۇن، دىركسىز - ياشىنان.

خۇولۇغان - آزارى، دۇيىمادىق - دالاشار.

خۇولۇغان آياغىنا چۇلاشار.

خۇولۇغان بىر ايشلىگىنى ايكى ايشلار.

خۇولۇغان غالار اويادا، سارالان بىر مئرادا.

خۇولۇغان غىز ارە بارىپ يالچىماز.

خۇجا گۇرسىنگ، سالاملاشپ اۇتۇپ، كۆجە گۇرسىنگ، باغرىنگ گرىپ ياتتىر.

خۇجاننىگ ايتىنى خىم بىخال گۇرمە.

خۇراز خىممە بىرە بىر غىغىر.

خۇرازسئز-دا سَأخِر بۇلار.

خۇرمات اِتسِنگ - خۇرمات گۇررسيىنگ.

خۇش سۇز غاخارئ يىنگر.

خۇش سۇزه اۇچما، اۋوۋىنى غۇچما.

خۇشاماي سۇز سۇنگك دۇور.

خۇشۇنگ اتاسى اۋلىمز.

خۇوۋرلي سۇرا غۇرت داراماز.

خۇوس- غايرات اۋلچگي.

خۇوس بار-دا - گۈيچ يۇق، يلىن بار-دا - سۇيت يۇق.

خۇوس اِت، بس اِت.

خۇدۇر اديلسه، سۇوام بۇلسا ايچ.

خۇدۇرسيز تاغام اييمه، ايدگسيز تۇيا بارما.

خۇداي اورانى، پئغامبر خاساسى بيلن دۇرتير.

خۇدايدان دۇيه يالى ديله، دارى يالى برس-ده آلاي.

خۇدايدان ياشرما دئغئنگى، بئدسيندن ياشر-ما.

خۇدايسئز چۇپ باشى غئمئلداماز.

خۇدايئنگ گۇني دارئدان كۇپ.

خۇدايىنىڭ سۈيىنى، بىندىسى سۈيىرى.

خۇست چىچانم يۇودار.

خۇت گىلدى، دايخان سىرتىنا غۇرت گىلدى.

خۇنار - آقار بۇلاق، ائلىم - يانار چىراغ.

خۇنار خۇناردىن اۋىر، اۋىمىسە يۇغا دۋىر.

خۇنار ايسىنى ازيز ادر.

خۇنارى يۇق كىشىنىڭ، نىتىجىسى بۇلماز ايشىنىڭ.

خۇنارى اۋورن-دە، يىگىرن.

خۇنارىنىڭ پۇلى - اۇجارنىڭ كۆلى.

خۇنارلى غۇل آچ اۋلىمىز، خۇنارسىز ايله سىغماز.

خۇنارلى - زۇر، خۇنارسىز - خۇر.

خۇنارلى اۋرە چاپار، اۋتانچىسىز - تۋرە.

خۇنارلى يىگىت - مىۋلى آغاچ.

خۇنارلى ار خۇر بۇلماز، دۇست-دۇشمانا زار بۇلماز.

خۇنارسىز اۋز آردىنى ياپماز.

خىزمات داش يارار، داش باش يارار.

خىمسالىق بىلن ايشى بار، ايكى اىلنىڭ چىشى بار.

خىر اۋردى، خارمان سۇۋۇردى.

خازىر - مانگا، ارتە - سانگا.

—چ—

چاغا آغلاماسا، انسې دۇيماز.

چاغا ايش بۇيۇر، ائزىندان اۋزۇنگ يۈۈر.

چاغا خۇكۇمي پاتىشا خۇكۇمىندىن آرتتۇدۇر.

چاغا چالتىنگ بىر ايني باغلار، چاماننىڭ - ايكي ايني.

چاغا ازيز، ادي اۇندانام ازيز.

چاغا ياشلىغۇنداقىنى اۇنۇتماز، كل - باشىن-داقنى.

چاغالى آيال - گۈل، چاغاسىز آيال - دۈل.

چاغالى آيال - جۇيچىلى تۇۋۇق.

چاغالى اۋي - بازار، چاغاسىز اۋي - مازار.

چاغالى اۋيدە غىبات بۇلماز.

چاغانى پۇللى-دا اتمە، پۇلسۇز-دا تۇتما.

چاغانى سۇيگۈلىسىنگ، بىتى غاتار، اۋرۇبىسىنگ، ايتى غاتار.

چاغانى تاياق بىلن اۋرسانگ، اۋلانسۇنگ اۋل سىنى داماق بىلن اۋرار.

چاغانى - ياشدان، ادبى - باشدان.

چاغاسىز آيال - مېوسىز آغاچ.

چاغبا اۋنگۈندىن يىلدەئىم چاقار، كىنە "ايدىلئىپ" غاخار چىقار.

چاغىرئىلان يەر بار ايرىنمە، چاغىرئىلمادىق يەردە گۈرۈنمە.

چاغىرئىلان پىرىنگ داشى يۇق.

چاغىرئىلان مۇخمان - غادىردان.

چاغىرئىلمادىق مۇخمان سۆيۈرلىمىدىك يەردە اۋتۇرار.

چايشىق يۇلا سىغماز، آقلىسىز - غۇ: لا.

چاينىڭ - سۇنىڭ، چىلىمىنىڭ - اۋنىڭ.

چاقماغى مىندىن، غۇۋى مىندىن.

چاقماق چاقسانىڭ، اۋت يانار، اخلاسا قۇۋۋات غۇنار.

چاق - چاق ايدىن چاغاللا، چاپاق ايسلاپ سۇۋدا اۋلار، آلافا ايسلان بىزىرگىن، آلتىس گىدىپ غۇردا اۋلار.

چاقىللىقسىز باران، سۇراشمان غايدار.

چاقىللىقسىز تۇيا بارما، خۇدۇرسىز تاغام ائىمە.

چاقىنى بىلىمىنىڭ، بالام زاخىرە دۇنر.

چال آغارسا، چالئىپ بۇلماز چىلگە.

چالا مۇللا - دىن زىيانى، يامان آيال - اۋى زىيانى.

چالا إشىدىن چاتما يىقار، اۋتە إشىدىن - اۋي.

چالپاو آياق سۇو بۇلار.

چالت يۇرسە تۇوساق دىيەر، آسسا يۇرسە - آغساق.

چالت إرتير، چامان اۋىلان، يىمىسى ايكىندىن بيتير.

چالى چۇپان تانار، يالنگىشى - چپر.

“چالپ تۇتايىن” دىيىم، تۇتايلىمۇق، “يۇرۇپ يىيىن” دىيىم، يىيىلمۇق.

چامان اۋردىك اير اۋچار.

چامان-دا بۇلسا، اۋستى امانجا.

چاپا يۇرۇك بۇلاندان، باغلى چامان بۇل.

چاپاق ايكي الدن چىقار.

چاپار تۇيىنق — چاپا غىزار.

چاپىپ بارىان آتتىگ يۇزۇنە اۋرما.

چاروا غاباوا بۇلماز، يابى - غىقتوا.

چاروا چاروانىنگ ائزىندان يىلدا يىتر، دايخان دايخاننىنگ ائزىندان بىر يىلدا.

چاروانىنگ - يىل غايغىسى، سىردارنىنگ - ايل غايغىسى.

چاروانىنگ خۇرى بۇلاندان، چۇمرىنىنگ زۇرى بۇل.

چارشنبە گۆن چار يانا.

چارئغا باقما، يۆرگە باق.

چارئغام بىر آتدەر ولىن، ايچىنىڭ جانى يۇقدۇر، اۇيۇغام بىر اۋىدۇر ولىن، ايچىنىڭ نانئى يۇقدۇر.

چارئغى بۇلسا، ادام اۋلەز، ايچىرگى بۇلسا، ات ياغرلاماز.

چاتان بىلە چاتلئشار، چاتلادئغا داش آتار.

چاتمالئنىڭ تۇرى اۋزۇنىڭكى.

چاتمانى چات، ايچىندە يات.

چاتمانى چاتان غۇرسۇن، ايچىندە ياتان غۇرسۇن.

چاتئق اۋكۆزىڭ آراسئنا دۆشمە.

چىنمىسىڭ، نانام گچمىز.

چىنمى يىتمان نان يۇودۇلماز، خا: لاتسئزا خان اۋىدۇلماز.

چكىلىشىكسىز سۇودا يۇق، زئىانسئز - پىدا.

چكىشمان - بكىشمىز.

چكىدىك يۇپۇنگدىن آسئلما.

چكىمىسىڭ چىپا، سۇرمىسىڭ ساپا.

چكىسىڭ زأخمت - ياغار رخنت.

چمچە بىلن آش برىپ، ساپى بىلن گۇز چئقارما.

چمچلاپ يىغنانئنگى، چاناقلاپ دۇكمە.

چىنىڭ بارقا چىچانگى چى.

چىرالى چىرملگى، چاروا بىلى چىزغالغى.

چىرىنگى الى خالقى، شاختىرنگ - دىلى.

چىللە غارى — پىرىنگ غانى.

چىللە سۇو ايچىن اۆزۆم خىچ - خاچان سۇوساماز.

چىللانىنگ غارى گىتسە-دە، بۇزى گىتىمىز.

چىركىنچىدىن خاتىن بۇلماز.

چىش گىلدى - ايش گىلدى.

چۇپان ادام چۇقا بۇلماز، آلا غارغا اۇقا گل-مىز.

چۇپان غايدا پىر، مۇللا — تۇيدا.

چۇپان تاياغى بىر غۇيۇن اۆچىن خىم گۇتير، مۇنگ غۇيۇن اۆچىن خىم.

چۇپان چۇپانى تۇتار، دايخان دايخانى تۇتايلىمىز.

چۇپانا مىلىس خارام.

چۇپانسىز مال بۇلماز، كىتخۇداسىز - ايل.

چۇپانى اۆزۈندىن بۇلانىنگ غۇيىنى تىشى دۇغار.

چۇپانى كۇپ بۇلسا، تۇقلۇسى خارام اۇلر.

چۇپانى اۇرسانىگ، چاقماغى غالار.

چۇپاننىڭ آياغى يىتمىدىك پرە، تاياغى يىتەر.

چۇپاننىڭ يۈزى غارا، كېگىر تۇتاننىڭ - ىلى.

چۇرباننىڭ يۈزى ياغشى، پالاونىڭ — دۈيى.

چۈكە دۈشەن چىرلاماز.

چۈكىن دۈيە پر آلا.

چۈلدە سۈسۈزلىق جېرىنى چىكىدىك، اۋىدە غىزغىن ناننىڭ غادرئى بىلىم.

چۇللانى چىچدە غاندۇرۇپ بۇلماز.

چۇپ بۇل - كۇپ بۇل.

چۇپە اتان تۇرغاي غۇتۇلار.

چۇرك بىرپ چۇكرر، خۇرك بىرپ كۇكرر.

چۇركلى اۇغلان سۇيماگە ياغشى.

چۇيرۇك مەردىوان بىلەن تاما چىقىلماز.

چۇيرۇك تاغتا مەنخ تۇتماز.

چىبىغى واغىتىدا بۇكىمىنىڭ، اۋلانىسۇنىڭ بۇك-دۇرمىز.

چىبىغى اۋلكا بۇك، دىمىرى - غىزاندا.

چىبىق ايىن چىرلار، تۇقماق ايىن تۇغىتار.

چىبىقلايىن اگىلىدىك، اۋمچالايىن دۇۋۇلىمىز.

چئقان غنز - چئغدان داش.

چئقان داغئنگ بېيک بۇلسا، آتان داشئنگ اثراق دۇشیر.

چئقداجئ چئقمان، گیردجی گیرمز.

چئقجاق مالا ایسی باشچئ.

چئقما دئق جاندا اؤمت بار.

چئمتئق آش غۇتارار، چئلپئق گۆز چئقارار.

چئن باغبان خم آلم، خم زالم.

چئن بایلق یا یر بیلن، یا-دا زر بیلن.

چئن بدولر میدائئندا بللیدیر.

چئن بیدؤولت غارا تۆپنگینگ ائزئندا.

چئن دؤست بأخبیت گؤزلمز.

چئن دؤست گئگشده بللی، باتئر - سؤوشده.

چئن یاغشئنگ غاخاری بار، یامانی یوق.

چئنئ یالانا دؤلما، دؤرئنی لایا بؤلما.

چئرا ساییسئنی بیلیمز، غازان - غاراسئنی.

چئرانگ ائشئغئ دؤیبؤنه دؤشیمز.

چئرچئقلا چئبان اؤچرار.

چاگه — بۇزار، دۈز — دۈز.

چاگه غاتاسا، داش بۇلار.

چاگمىنىڭ غادىرى ياغىشدا بىلىر.

چارىسىز درده لۇقمان نىلىسىن.

—ش—

شا باقدى - خۇدا باقدى.

شا امرى - واجىپ.

شاغالدان شىر بۇلماز، پىشىكىدن - پىل.

شا-دا اۈز يۇلۇندىن، مۇسا-دا.

شادان غۇرك، شىردىن غۇرك، شاخىردان غۇرك.

شادىيان يۈرك - يۈزى گۈلدۈرر، غامغىن يۈرك - مىنگىزى سۇلدۇرار.

شالى آرسا، چىگىن بۇلار.

شالى آرقاسىندىن چىگىن سۇو ايچر.

شالىق خازىنا دۇلمانى بىلىمىز.

شائىنگ دۇشمانى - شا، گدايىنگ دۇشمانى - گداي.

شاپادى يۈزە گۇرأراك چىكىرلر.

شايات يالانچى بۇلسا، خاق يۇلدان چىقار.

شیتان آدام شیتانندان یامان.

شیتانا ساپاق برن.

شیتانئنگ آزدئرانئ اوزونینگکي.

شیتانئنگ شيري تۆکنمز.

شپ-شپ بیلن شپدالی بۇلماز.

شرابئنگ آزی دأري، كۆپي - اۆگي.

شريغاتدا شريم يۇق.

شريمندە - آخري غالار آرماندا.

شريتيم - شاخئما.

شير بالاسى شير بۇلار.

شير خۇمىمتي - بيلكده، آر خۇمىمتي - يۆركده.

شير چاغاسى يئلدا آياقلانار.

شيرواندا اۇغلى بۇلانئنگ، مۇندا بيلي بك.

شيري دئراغئندان تانارلار، تۇوشانى - غۇلاغئندان.

شيرينگ شيرليگي - ديشي بيلن دئراغى.

شۇر - دۇنگماز، يامان - اۇنگماز.

شۇردا گۆل بيتمز، بيتن گۆله سۆز يتمز.

شۇرئ دۇردىانم سۇو، اِردىانم.

شۇغۇل يۇق ېردە اۇرۇش يۇق.

شۇم خابار تيز يارار.

شۆبخە - يۆرگىنگ كىرى.

شۆدۇگاردە گېلىشىلن خارماندا بىملال بۇلار.

شۆكۆر بىلن ېتىلن زات شىكرىن سۆيجى.

شۆكۆر اِتىسنگ مانگا، ېنە بىيرىن سانگا، شۆكۆر اِتمىسنگ مانگا، مَأخِنت سالارن سانگا.

شئق-شئق اِدىان نالدئر، ايش بىتيرىان پۇلدۇر.

شئرئنگ-شئرئنگ اِتدىلر، بالامئنگ باشنا ېتدىلر.

شاگىرت بۇلمادئق، خالىپا-دا بۇلماز.

شاگىرت خالىپادان اۇزدۇرماسا، خۇنار يىتير.

شاگىرتسىز اۇسسات - مىوسىز داراغت.

شأرىكلى آشئ ايت ايىمز، ايىسە گۇزى آغارار.

شأخر داشئ غالالى، بىگىت باشئ - ېلالئ.

-ائ-

اِئبادات خىم گىزلىن، خىم غاباخات.

اَثبرات غۇدراتى گۇرندە سىرتىنى غۇسار.

اىغزار ايماننىڭ كىلدى.

اىغزارى بۇلما دىغنىڭ، ايماننى بۇلماز.

اىززات اِنه بىلن اتادان.

اىزئندان بىگىنىڭ، خاننىڭ خىم گۇررۇنگى اىدلىار.

اىلاي اىلايا غۇشۇلار، داش-داشا غۇشۇلماز.

اىلئىم - اَقىلنىڭ يارئىسى.

اىلئىم اَقىلدىن دىم آلار.

اىلئىم آلماق - اىنگىگە بىلن غۇبى غازماق.

اىلئىم كۇپ، اۇمۇر آز، گىرگىنگى آل، داشا ياز.

اىلئىم پۇل بىلن آلئىنماز.

اىلئىم ساتسانگ - پۇلۇنگ، ساقلاسانگ - غۇلۇنگ.

اىلئىملى قازا شايات گىرگ بۇلماز.

اىلئىمسىز بىر ياشار، اىلئىملى - مۇنگ.

اىلئىمسىز ائنانچ يۇق، خۇنارسىزە - غۇوانچ.

اىماراتى نىم يىقار، ادامى - غام.

اىنام بۇلماسا اۇزۇنگە، دىرگ غالماز سۇزۇنگە.

اَننانجانگئنگ كِلِّسِي، تِرزِينىنگ پِلِّسِي.

* * *

اَنسابى بۇلما دئغئنگ ايمانى بۇلماز.

* * *

اَنسان بَزْگِي - ايمان.

* * *

اَنسان گۇزۇنى تۇپراق دۇلدۇرار.

* * *

اَنسان داشدان غاتى، گۆلدىن نازىك.

* * *

اَنسان لېزىندىن باغلانار، خايوان شاخئندان.

* * *

اَنسان نېرأ دايانار، آغاچ - دامارا.

* * *

اَنسانئنگ اِزيتي - ده اِلينده، دؤولتي - ده.

* * *

اَنساپ دينىنگ يارئسى.

* * *

اَنساپ خۇلقى - اۇنۇنگ گۇركي.

* * *

اَنساپ - ديندىن، غايرات - ايماندىن.

* * *

اَنساپلى آشئنى ايپر، اَنساپسئز باشئنى.

* * *

اَنساپسئز - ايمانسئز.

* * *

اَنساپسئزا ارك بريسنگ، ايلي تالار.

* * *

اَنساپسئزئنگ آلى تۆكنىز.

* * *

اثرئم اِدِن ائرانار.

* * *

اثرئلام بۇلما، اثرئمسئزام غالما.

* * *

اثرئملى اثرئلماز.

اثرئمسئزئنگ اثرزئ يۇق.

اىخلاى بىلن آغلاسانگ، سۇقۇر گۇزىن ياش چىقار.

اىخلاىسا - مئرات.

اىشك باشغا، خۇوس باشغا.

اىشقا ميدان كۇپ.

— اه —

اگىل-اگىل دىيلىندە داغ اگلىپدير.

اگىلنە اگىل — مانگلايئنگ يره دگيانچا، غايشارانا غايشار - ينگسانگ يره دگيانچا.

اگىلمىدىگە بۆكۆلمە.

اگىلمىز آغاجى اگچك بۇلما.

اگىلن باشى غىلئىچ كسىمىز.

اگىلىندىن تاما ات.

اگىلىمىز غۇناغىئنگ گىدىنى ياغشى.

اگرى آغاچ يارسغىئىنا گىدىر.

اگرى آغاچ يايئىمدىر، خر گۇرئىم دايئىمدىر.

اگرى - آزار، دۇغرى - اۇزار.

اگرې غازئغى اگري تۇقماق بيلن قاقارلار.

اگرې يۆك يۇلدا ييتىر، دۇغرى يۆك مَنزىلە ييتىر.

اگرې كِسو ال كۆيدۈرمىز.

اگرې اۇتۇر-دا، دۇغرى سۆزلە.

اگرې اُردن دۇغرى گۆجۈك ياغشى.

اگرې-دە بۇلسا يۇل ياغشى، غاررى-دا بۇلسا- غىز.

اگرېنى ايل دۆزدەر، كۆيكۈنى - گۆر.

ادبىي كىمدىن اۋورندىنگ، بىيىدپدىن.

ادبىنگ بىلگىسى سالام بىرنى، ياقىنلىق بىلگىسى بارىپ-گىلنى.

ادىن ايشىنى اۋزدۇرماز، اۋتۇران يىرنى غىزدىرماز.

ادىن ايشى گۆرۈنمىز، گۆرن دۆيشى يۇرۇلماز.

ادنى بىرگى، گۆرنى گۆرگى.

ادىنگ اَلنىنگا گىلر.

ادىپ باشى — دىل.

ادىپ- بىرگىدىر، بىرمدىگە - گۆرگۆدىر.

ادىپ بىلن باغت تاپىلار، سابىر بىلن - تاغت.

ادىلى ايله يارار.

إدريني بيلمزه، ياغي نه خاجات.

إديپ برن ينگنمدين، إديپ برن ينگنم.

إيسينه گرک بولسا، غونغشوشنا خارام.

إجم الي آق پامق.

إجسي اؤويينگ قاقاسى خم اؤوي.

إجسي يۇغۇنگ - دايئسى يۇق.

إكگنده يۇق، ديكگنده يۇق، خارماندا خأزير خۇجا.

إكديم-ديكديم سارئمساق، خايرئن گۇردى غۇررۇمساق.

إكجيم إلكلي بۇلدئ، إلكي ديلكلي بۇلدئ.

إكن خارمان إدر، إكمديک - آرمان.

إکنده إكمديک، اۇراند اأغلار.

إكين إکپ چيل چکمديک، ناننگ غادرئئى نابيلسين.

إكين ميدانئندا ائزئ بۇلمادئئنگ خارماندا يۇزي بۇلماز.

إكين شأريگي بۇلماسانگ، اؤومه-ده، سئندئرما-دا.

إکينينگ خمدمي سؤو، پرينگ - ملخمي.

إکيلمديک پرده گؤگرمه.

إکلنيپ بيلمسينگ، آيال آل.

اِكَلِنَجِيَنگ ائزئندان دِيَنگه خالالئق پِتر.

اِكِسِنگ - اُزارسئنگ، پِرسِنگ - آلاسئنگ.

اِل — آياق، چمچە — تاياق.

اِل — باتئر، گۆز — غۇرقاق.

اِل بيلن اِدِن ايشينگ آبيى يۇق.

اِل گۆرِنينە آمال اِدِر.

اِل گۆركي - خۇنار.

اِل دِگِمِسە، اِللي يئل ياتار.

اِل دۆۋۆلر اِگري بيتِمك اۆچين.

اِل دۆۋۆلسە يِنگ اِيچيندە، كِللە يارئلسا - تَلِيك.

اِل اِيچە بۆكۆلر.

اِل - مِنينگكي، اِتِك - سِنينگكي.

اِل مِرت بۇلار، گۆز - نامارت.

اِل اِگريسِي اۇزۇنگە.

اِل - اِلدِن اۇستۇن.

اِل اِلە باقار، شِريغات - ديلە.

اِل اِلِي يۇۋار، اِيكي اِل بيريگيپ - يۇزي.

إِلْ خَوْمَمَتِي بِيْلَه، غُوش - غَانَاتِي.

إِلْ خُونَارِي اَيْلِ گَزِر.

إِلْدِنْ گِيْدِنْ إِلَه گِلْمِز.

إِلِي آسْئَلَلِي، كِيْسِيْسِي پُولْلِي.

إِلِي بِيْلِنْ بَرِنْ آيَاغِي بِيْلِنْ يُوْرْتَار.

إِلِي بِيْلِنْ اِدِنْ اِگْنِي بِيْلِنْ چَكِر.

إِلِي غُزْمَادْغُئْنِگ - گُوزِي غُزَار.

إِلِي اِيْشْلَانِيْنِگ، آغُزِي دِيْشْلَار.

إِلِي مِنگَلِي اِيْشِنْگَنگِير.

إِلِي مِنگَلِي اِيْشَه يَاقْتِنْ، آغُزِي مِنگَلِي - آشَا.

إِلِي اُوْزُنْئَنگ دِيْلِي اُوْزُنْ.

إِلِيْم اِيْشْلِي بُوْلَانْدَان، بَاغْتَم گُويْچِلِي بُوْلْسُون.

إِلِيْمْدِنْ چَتْقَان، اِگْنِيْمَه يَارَار.

إِلِيْن بِيْشْمِيْدِيك آش، يَا غَارُنْ آغُزْدَار - يَا بَاش.

إِلِيْنْدِنْ گِلِنْ گُولِ اِيْلَار، اِلِيْنْدِنْ گِلْمِيْدِيك نَه اِيْلَار؟

إِلِيْنْگ يَاغ بُوْلْسَا، بَاشْنِگَا چَال.

إِلِيْنْگِيْن اِرْكِيْنْگِي اَلْدَرْمَا، يُوْزُوْنْگِيْن - گُورْكُوْنْگِي.

إلکین یاتان ائىجالماز.

إللى بۇلدى، بللى بۇلدى.

إللى گېدىن - بللى گې.

إلىده ایل تازلىز، قىرکدا - غازان.

إمل یتسه نادانا، اۆزونی اوارار خیر یانا.

إملینگ سىرسى - گۆچ.

إمىچکلىگه - ده قۇووات گىرک.

إمگک گۆز بیلن غاشىنگ آراسىندا.

إنانىنگ گۆونی - بالادا، بالاننىنگ گۆونی - دالادا.

إنانىنگ ایلکىسى بۇلانىنگدان، داغلارنىنگ تىلکىسى بۇل.

إنانىنگ مآخرم زۇر، غاخارام.

إندىشه غازان غايناتماز.

إنه - كآبه، آتا - قىبلا.

إنه گىزر، غىز گىزر، غارنىپ اۆيۇن كىم دۆزر.

إنه سۇزۇنى ياشلىقدا تۇت، آتا سۇزۇنى - باشلىقدا.

إنه إلی - إم، دیلی - ملخیم.

إندىن خىچ كىم كۆيىنكلى دۇغماندىر.

ئىم اۋلدى - داراجىنى مانگا غالىدى!

ئىم-اتام - شىرىن دىللى اۋسسادىم.

ئىم-اتام بۇلسا بۇلسۇن، آغزى-بۇرنى بۇلماسۇن.

ئىمدە بۇلاندان، آيامدا بۇلسۇن.

ئىمى گۇرن مۇخربان، آتامى گۇرن غادىردان.

ئىمىنگ آرى بار، مىندىن نە خابارى بار.

ئىمىسىنگ - يانامىسىنگ.

ئىنگ اۋلسە-دە، دىنگىپ-دىنگىپ آغلا.

ئىنگ-اتانگ اۋلسە اۋلسۇن، اۋنى گۇرن اۋلمىسىن.

ئىسى باشغا بىلدىن تۇوشان آولما.

ئىسى اۋون غىزدان غاچ، پىنگىسى اۋونە غۇجاق آچ.

ئىسىنى گۇر-دە غىزنى آل، غىراسىنى گۇر-دە - بىيىنى.

ئىسىنى سىكىزە ساتار، غۇزۇسىنى دۇقۇزا آلار.

ئىسىز گىلىن يۇواش، ئىلى گىلىن بىباش.

ئىسىز گۇندە يىتىم، آتاسىز - تۇيدا.

ئىسىز غىز - بىبى، آتاسىز اۋغۇل - بگ.

ئىچە غىز دۇغماز، آتاچا - اۋغۇل.

اِرْبِت باقسانگ، دِرِينگ بۇلماز، غۇوئ باقسانگ - دِرِينگ.

اِرْگِنكسيز اِكْلِن، تَرَببِيسيز ساقلانان.

اِرْجَشِيكْدِن اُر اۋلر.

اِرْك - مِرْك.

اِرْكِي اِتِي اِم بۇلار، گِچِي اِتِي - يِل.

اِرْك داماقلئسئ اۋي دِيكِر، اَيال داماقلئسئ اۋي يئقار.

اِرْك داشدان گِتِيرر، اَيال - اِيچْدِن.

اِرْك دۇغانئنگي گۇرۇپ غايدارسئنگ، اَيال دۇغا-ئئنگا بَرِيپ غايدارسئنگ.

اِرْك دِمِيرْدِير، اَيال كۇمۇرْدِير - آخِرئ اِرْدِر.

اِرْكْدِن غالان ناخار اَيال اۋچِين تِپَرِيك.

اِرْكِينه غۇيسانگ خۇجائئ، ياتئپ اِيچِر كۇجائئ.

اِرْمِك اِتْسِنگ بِيرْلِيك اِت، بِير اَللاغا غۇللۇق اِت.

اِرْنِگِن اِيله سئغماز، اۋئى خِيچ كِيَم سۇيْمِز.

اِرْنِگِنِي اُر اَلماز.

اِرْنِگِنِيَنگ آغزئئ اِت يالار.

اِرْنِگِنِيَنگ اِرْتِسي كۇپ.

اِرْنِگِنِيَنگ غۇلئ غئسغا، اِرِينْمِيدِيگِنِيَنگ - يۇلئ.

إرنگوۋە ایش بۇيۇرسانگ، اۇل اۇزۇنگە آقتل بېير.

اريشينه گۇرا آراغاجى، يۇپۇنە گۇرا سارماجى.

ارکک يۇلداشئندان بللى، آيال بۇيداشئندان.

ارتير ناخارئنگى آتانگ بۇلسا-دا برمه، گونۇرتا ناخارئنگى دۇستۇنگ بىلن ايى، آغشام ناخارئنگى دۇشمانئنگا بر.

ارتيره غالان بلادان غۇركما.

ارتيرينگ غۇردى، اۇيلائينگ تىلكيسى.

ارتيركي غۇيرۇقدان، شۇ گونكى اۇيكن.

اسسى بار ايلدن چئقماز.

اسسى گيدن غام يئغار.

اسسينگ بارقا، اتيگيني ياپ.

اشگە گۇرا دۇشاغى.

اشگە مۇنمك بير آيىپ، دۇشمك ايكي آيىپ.

اشگي باتغا باتان ايكي اسسه جان چكر.

اشگي پالان ساقلار، دۇنيانى - يالان.

اشگي يۇكە چك، اشك اتمسه، يۇكي - اشگە.

اشگينگ غۇلاغئنا "ياسئن" اۇقان يالى.

اشگينگ سۇرتىگي غۇرسۇن، اۇكوزينگ گۇرتىگي.

إشگینگ يائندا ساقلانان آت غۇيرۇغىنى بۇلار.

إشگینگ يۆكي يىگىل بۇلسا سۇجار.

إشك آنكىگىزار، ايل اۇرۇز.

إشك آنكىگىزار، تايىنى تاپار.

إشك بارا سانالسا-دا، مالا سانالماز.

إشك إشكىدىن غالسا، غۇلاغىنام كىس، غۇيرۇ-غىنام.

إشك غارىبىنىڭ ئىندە گۇچ بۇلندا، پىلە مىنگزار.

إشك - ايشالار، آت - ايبىر.

إشك كۆررىسىنى كۆلە گىتىر، يابى ياپاغىسىنى - چۆلە.

إشك مۇنجۇغىندىن خاقىق بۇلماز.

إشك مۆنىنىڭ آياغى دىك دۇرماز، گاۋۇشانىنىڭ - غۇلاغى.

إشك اۋز دىنگىنى غاشار.

إشك سىمرسە، ايسىن دىپر.

إشك يائىنا آت دانگىسانگ، رىنگى دال، غىلغى اۋرار.

إشىدىن غۇلاق گۆرن گۆزە جۇرت اتار.

إشىدىن دىگ بۇلماز، گۆرن گۆز بىلن.

إشىدىن گۆرنە خابار بىر.

إشیدن غۇلاقدا یازئق یۇق.

“اشیتیمز” دییپ غببات اتمه، “بیلیمز” دییپ - اۇغۇرلئق.

إت بیلن یارئ، اییمک بیلن دیری.

إت دۇغران إت اییر، غاوون دۇغران - لۇت.

إت غانلی گِرك، ییگیت - جانلی.

إت یارقاسئز بۇلماز، تۇي - اویکسیز.

“اتکده یریم بار” دییمه، چۇلدە - مالئم.

إتسنگ کینه - یتیرر قئنا.

ایر دگنینه ایسی بیلیمز، آت بیلر، آغا-ینینینگ آزانئنئ اۇزلری بیلیمز، یات بیلر.

ایسی دۇزسه، دۇیسی گۆتیرر.

ایسی سۇین مالی آلما، اینسی سۇین - غئزئ.

ایسینه گِرك بۇلسا، غۇنگشۇسئنا خارام.

ایسینی سئلان ایتینه سۇیک آتار.

ایسینی سئلاسانگ، ایتینی اۇرما.

ایسیز ایشگی غورت اییر.

ایسیز مالی ایل آلا، ایل آلماسا - یل.

ایسیز مالئنگ ایسی کۇپ.

ئازىلدىن يازىلماسا، غۇل باشىنا قازا گىلىمىز.

ئازىلدىن ياغۇشدا غۇركىماز.

—أ—

أومىك - شىتاندان، سابىر - راخماندان.

أدىگىنىڭ دار بولسا، دۇنيانىڭ گىنگىلىگىدىن نە پىدا.

أدىكچىدىن غۇلاچ بۇيى غاچ، دىمىرچىدىن - غۇلچا بۇيى.

أدىكچىنىڭ أدىگى بىتىمىز.

أدىم - أدىمدىن يۇل بۇلار.

ألم ايچرە آدم گىزىمىز، آت گىزىمىز.

ألمى سۇو آلسا، غۇبا-غازنىڭ دۇشۇندىن، آنگلامازا اۇۋوت بىرسىڭ، غۇلاغۇنىڭ دۇشۇندىن.

ألمىنىڭ غۇراغى بۇلماز، ائلمىنىڭ - چاگى.

أر آدنى خاتىن چىقارار، خاتىن آدنى - اۇدۇن.

أر آيتماز، آيدان سۇنگ غايىتماز.

أر آقماغى تۇي بۇزار، خىلى آقماغى - اۋى.

أر آلانى ايل آلار، أر آلمادىغى - سىل.

أر باشى غۇوغالى گىركى.

أَر بَرَكْتِيْنِدِن - يَر بَرَكْتِي.

أَر غَادَثَرْتَنِيْ أَر بِيْلَر، زَر غَادَثَرْتَنِيْ - زَرگَار.

أَر غَاَزَانَجِيْ غَايْثَرغَا، سَثَرْت-سَثَرْت سَوْپُورگَه، اُوغُول غَاَزَانَجِيْ اُوْنگُورغَا، آغَزَنگ-بُورنُونگ گَمِيْرگَه.

أَر غَارَرَار، خِنگَنگَام غَارَرَامَاز.

أَر غَارَرَاَسَا غُورَقَاق بُوْر، آيَال غَارَرَاَسَا - اِرَك.

أَر غَارَرَاَسَا اِرَكْدِن غَالَار، آيَال غَارَرَاَسَا - گُورَكْدِن.

أَر گِنگِشِيْ غُورسَاغْنَدَا غَارَرَار، غُورنَاق گِنگِشِيْ - يَانْنَدَا.

أَر گِرْسَه رَنْزُقِيْ آچَنلَار، آيَال گِرْسَه - آيْبِيْ.

أَر دُوعَان يَرِيْنِيْ كُويْسَار، اِيْت - دُويَان يَرِيْنِيْ.

أَر دُوعِرَا - يُوْل دُوعِرَا.

أَر دُوعُولْسَا اِيْلِيْنگ بَاغْتِيْ، يَاغْنِش يَاغْسَا - يَرِيْنگ.

أَر يُوْزُوْنْدِن غَارَرَار، اِيْت - گُوزُوْنْدِن.

أَر بِيْگِيْدَه اِيْكِيْ نَامْنَس، بِيْر اُوْلُوم.

أَر بِيْگِيْت اِيْل آيْبِيْنِيْ آچَمَاز.

أَر اِيْشِيْلِمَز غُورَال اِيْشَلَار، يَارْتِيْ نَانِيْ اُورَان اِيْشَلَار.

أَر اُوْوُوْنِر غُورَال اِيْشَلَار، أَر بُولْمَاَسَا نِيْنگ اِيْشَلَار.

أَر اُوْوُوْنِر، غُورَال اِيْشَلَار، تِيْلَكِيْ اُوْوُوْنِر، سُوْرِن اِيْشَلَار.

أر اؤيدە دۇغۇلار، سۆۋشە اۋلر.

أر اۋلر، آدى غالار، كرون گچر - اۋدى.

أر اۋلمان، أر دۇرمز.

أر مالى پرە گيرمان، أر باياماز.

أر مالئنا دۇزمسە، آدى چئقماز.

أر نامئسى - ايل نامئسى.

أر سئلان پردە خۇرماتلى.

أر سئرى سئرئندا، سۆز سئرى چئئندا.

أر تۇپلار - آيال ساقلار.

أر تۇردە سئلى، آيال - گۇردە.

أر خركتى - پر بركتى.

أر ياغشئسى غۇش تاپار.

أر ياغشئسى ايله گنگشِر، آيال ياغشئسى - ارە.

أر يانگئلئپ غۇلا دۇشِر، غۇش يانگئلئپ - تۇرا.

أر-آيال اۋرۇشار، آقماق آراسئنا دۇشِر.

أر-آيالئنگ اۋرۇشى - ياز گۆنۆنينگ ياغشئسى.

أردە غايرات بۇلسا، ايشي قئن بۇلماز.

أردن آيرئلسانگ-دا، ايلدين آيرئلما.

أره - غايرات، تانگرا - غؤدرات.

أره باقئئم - يره باقئئم.

أره چئقئئم ار مئنگكى، غايندان گيرديم تۇر مئنگكى.

أري ار بۇلئنگ آيالى شير بۇلار، أري ار بۇلما دئغئنگ آيالى غارا ير بۇلار.

“أريم اؤرماز” ديمه، اؤغلانئم - سيميز.

أريم ار بۇلسا، چؤرگيم دۇلدا.

أريم ار بۇلسۇن، اديگي بيله ديسين.

أرليكه خۇرلۇق يۇق.

أرينگ آغرئنى، ينگيلىني آت بيلر.

أرينگ ارليگيني بيلمديك، تانگرنئنگ بيرليگيني بيلمز.

أرسيز آيال - اويانسز آت.

أتياچ بيگيدينگ ياراشئغى.

أتياچلى اؤغلۇنگ انسي آغلاماز.

أخلي گؤزلي سؤيۇپ بۇلماز، أخلي داتلئنى - ايبيپ.

-يۇ-

يۇواش آتئنگ دپيگي غاتئ.

يُؤَاش دُؤِيه يُولدا ياغشئ، يِؤَاش آت - مَؤنمَآگه.

یوواشئنگ شاخى اىچىندە.

يۇغرىۋمىي يىتمىدىك خامىر تامدىردا دۇرماز.

يَوْمَ رُودَانَ سَمْسَقَ يَامَان.

يۇمۇرتغا اۇغۇرلان تۈۋۈغنىگام اۇغۇرلار.

يَوْمُورْتِغَا تَوِي بِيْتِمَز.

يَوْمُورْتَعَالان تَوُووق غَنغَرَاغان بۇلار.

يُؤمِّرُتَغَالَانِي بِيَر يَوْمُورْتغا، غُوخِي بۆتۈن مَخلِلَانِي تۇتار.

یومو شا گیدنینگ اِگَلِنینی دیله.

يُورْدِي بِلِت چاپار.

یا آشننگی خورِ اِت، یا-دا باشنگی.

یا گلندین بؤل یا-دا - گیدندین.

یا داغ اِتگینه یا-دا - باغ اِتگینه.

يا ديميردين يا-دا - كۆمۈردىن.

یا زرِ گرک یا-دا - زور.

292 | Page آراپ خاتا گچیرپ نشیر اتدی: عبدالقهار صوفی راد

يا ايشىدىن آرتار، يا-دا - ديشىدىن.

يا اۆكۆز اۆلر يا-دا - كاشير غۇپار.

يا اۆلر يا-دا - آلارن.

يا كۆيزگار باتار، يا-دا - دۆمگار.

يا كېيىگىنگ ياتىشىدىن، يا-دا مېرگىنگ آتئ-شىندىن.

يا خايئر يا-دا - شر.

يا چىكنه بر يا-دا - چۆكنه.

يا ازيپ ايي يا-دا - گزيپ.

يا ياتارنىگ اۇنگسۇن يا-دا - اتارنىگ.

يابى - تايلىقدا آت - غۇلانلىقدا.

يابىنىگ - چاپانى، غاربىنىگ - تاپانى.

يابىسۇنا رىخىم اتمىدىك، پىيادا غالار.

ياغ ايي-ده، يالانگاچ يات.

ياغ ايبيان كۆپك تۆيۈندىن بلىي.

ياغا دۆش يۇلداشنى كۆپ ايسلا.

ياغا يالبارما - جاننىگى آلار، داوا غۇشۇلما - مالىنگى.

ياغدا يارما بيشىدى، ارادا سۇغان بۇرۇشىدى.

ياغدان ياپ غالار، سۇغاندان - داغ.

ياغلى گۈنۈنگ يات ياغشى، غاملى گۈنۈنگ - غارئنداش.

ياغلى كۈيزا سۇو يۇقماز.

ياغمادى ياغش، بيتىدى غامش.

ياغماز بۇلۇت پىري آلداز، يامان آيال - آري.

ياغمئردان غاچىپ، دامجا اۋچرادئم.

ياغسئز آرابا كۈچرىن ايير.

ياغشا "ياغشى" دىي، بركتى آرتسئ، يامانا "يامان" دىي، پالىندىن غايتسئ.

ياغشا باش بررلر، يامانا - داش.

ياغشا برىنگ غىزئنگى سۇير، سئلار سۇلتان ادر، يامانا برىنگ غىزئنگى اۋرار، سۇگر اۇلتانگ ادر.

ياغشا بير سۇز بسدير، يامانا مۇنگ سۇز خە-بسدير.

ياغشا غارالئق يۇقماز، يامانا ايل باقماز.

ياغشا ايگنسنگ، اينگنگە دك بۇلار، يامانا ايگنسنگ - نر دك.

ياغشا دۇشسانگ - اۋزارسنگ، يامان دۇشسانگ - تۇ-زارسنگ.

ياغشا دۇرۇم يۇق، يامانا - اۋلۇم.

ياغشا يۇلداش بۇلسانگ ايشينگ بيتىر، يامانا يۇلداش بۇلسانگ باشنگ گيدر.

ياغشا يۇلداش ات، ياماندان - داش.

ياغشا سۆكسنگ سۆنگىگۈنگىدەن اۆتەر، ياماننى اۇرسانگ - دىيسىندىن.

ياغشا تاي تاپىلماز، يامانا - ياران.

ياغشا "ياغشى" دىيسىنگ، ياغشىلغى آرتار، يامانا "ياغشى" دىيسىنگ، پالىندىن غايدار.

ياغشا يالبارسانگ جان غالار، يامانا يالبارسانگ - غان.

ياغشا - ياناش، ياماندان - داشلاش.

ياغشى آدام آي بۇلار، نىرا بارسا جاي بۇلار.

ياغشى آدام گۈنۈنى گىچىر، يامان آدام غۇنگشۈسنى گۈچىر.

ياغشى آدامنىگ ياغشىلغى دىگر دار ىردە، يامان آدامنىگ يامانلغى دىگر خىر ىردە.

ياغشى آلقش آلار، يامان - غارغىش.

ياغشى آت خىم بۇدۇرار.

ياغشى آتا بىر غامچى، يامان آتا - مۈنگ.

ياغشى آتا پىزىندىنە اۈمۈر دىلار، يامان پىزىنت آتاسىنا - اۈلۈم.

ياغشى آتادان دالى چاغا-دا دۇغار.

ياغشى آتنىگ دىشىنى گۈرمە، ياغشى كىشىنىگ ياشىنى سۇراما.

ياغشى آش اۈستۈنە گىلر، يامان - قاش اۈستۈنە.

ياغشى آشنىگى اىير، يامان - باشنىگى.

ياغشى آيال - اۈي زىناتى، يامان - آيال بۇي زىناتى.

ياغشى آيال - رَحْمَت، يامان آيال - مَأْخِيت.

ياغشى آيال آرپا اۋنۇنى كېاپ ادر، يامان آيال بۇغداي اۋنۇنى خاراپ ادر.

ياغشى آيال آرپا اۋنۇنى آش ادر، يامان آيال بۇغداي اۋنۇنى دا: ش ادر.

ياغشى آيال يۇق زادىنىڭ بار ايلار، يامان آيال گىنگ جاخانى دار ايلار.

ياغشى آيال ايشلي بۇلار، يامان آيال - ديشلي.

ياغشى آيال اۋي بۇسسانى، يامان آيال - زمىستانى.

ياغشى آيال اۋي ايشيني گۈل ادر، يامان آيال غازاننىڭ كۈل ادر.

ياغشى آيال جان آزىغى، يامان آيال باش غازىغى.

ياغشى آيال يۈزۈندىن سىمرار، يامان اترىندان.

ياغشى آيالنىڭ ايلي اۋزىن، يامان آيالنىڭ - ديلي.

ياغشى بايقاپ سۇزلار، يامان - چايقاپ.

ياغشى باشنىڭا دۇست، يامان - آشنىڭا.

ياغشى بىر يانچا، يامان خۇلۇغار.

ياغشى بىلن بۇلسانگ غۇنگشى، ايشىنگ زۇوقى - ساپا بۇلار، يامان بىلن بۇلسانگ غۇنگشى، ايشىنگ جىبرى - چىا بۇلار.

ياغشى بىلن دۇست بۇلسانگ - غالان ايشىنگ بىتير، يامان بىلن دۇست بۇلسانگ - ادين ايشىنگ بىتير.

ياغشى بىلن يۇلداش بۇلسانگ، اۋزاق يۇلۇنگ داش بۇلماز.

ياغشى بىلن يۇرسىنگ، پىرسىنگ مىرادا، يامان بىلن يۇرسىنگ، غالارسىنگ اۋيادا.

ياغشى بىلن اۇتۇرسانگ تۇيدۇر-بازار، يامان بىلن اۇتۇرسانگ، گۈۋۈن بۇزار.

ياغشى بىلن سۆزلىشىنك كۈنگۈل آچىلار.

ياغشى بۇلسا آيالنك، گۈلمزىن اۈنگ گۈلدۈرر، يامان بۇلسا آيالنك، اۈلمزىن اۈنگ اۈلدۈرر.

ياغشى بۇلسا آيالنك، تۇيا بارماق نە درقار، يامان بۇلسا آيالنك، ياسا بارماق نە درقار.

ياغشى بۇلسا خاتىننك آرتىرر آقتىنك.

ياغشى غارراسا، يازىلپ غۇيلان خات يالى، يامان غارراسا، بۇرۇغساپ يانان اۈت يالى.

ياغشى گۈنۈنگ دۇش آغىرىسى، يامان گۈنۈنگ دىش آغىرىسى.

ياغشى گۈنۈنگ اۈتمىسي انگسات، يامان گۈنۈنگ اۈتمىسي قىن.

ياغشى گۈنە دۈزمدىك، يامان گۈنە خىچ دۈزمز.

ياغشى گۈنلر يۈز يىل بۇلسا آز گۈرنر، يامان گۈنلر آز خىم بۇلسا اۈتمز خىچ.

ياغشى گىلن - گىلن، يامان گىلن - يالئن.

“ياغشى گىلىم، غازان-غازان سۆيت، يامان گىلىم، كىلىباشايلاق اۈت” دىيىمىش، غىش.

ياغشى گۈرن دۈستۈنگا ياغشى گۈرن زادىنگى بر، گۈرە-گۈرە غۇوانسىن.

ياغشى غىز ايرىن تۇرۇپ داراق دىلار، يامان غىز ايرىن تۇرۇپ چۈرك دىلار.

ياغشى غىز يادى ياقىن ادر، يامان غىز - قىياماتى.

ياغشى اىشكىن خۇر-دا بۇلسا آت ياغشى، اۈزاقداق غارىنداشدان ياقىنداقتى يات ياغشى.

ياغشى پىتر مئرادا، يامان غالار اۈيادا.

ياغشى ايلي بىلن ماغتانا، پر كاني - بىلن.

ياغشى ايلينيگ ياماننى ياشرار، ياغشسنى اشرار.

ياغشى ايت ماسلغىنى ياشرار.

ياغشى اوزوني ياماننگ يانندا تاندار.

ياغشى جاننگا يولداش، يامان - ناننگا.

ياغشى يىگىدە بير موررووت ياغشدر.

ياغشى يىگىت دنگي بىلن.

ياغشى يىگىت يول ييتيرمز.

ياغشى يىگىت ايل آيىنى اچماز.

ياغشى يىگىت ايل باشلار، يامان يىگىت - يول.

ياغشى يىگىت ايش اوستونه گلر، يامان يىگىت گپ اوستونه.

ياغشى يىگىت مون اتنى خار اتمز، ياغشى آيال باران اريني غارراتماز.

ياغشى يىگىت توي-بايرامدا سايلانار، يامان يىگىت اوت باشندا اويلانار.

ياغشى نييت - يارتم دوولت.

ياغشى اوغول ايل آبرايى، ياغشى غنز - اوي.

ياغشى اوغول ايتكدكي اتاسنى توره گچيرر، يامان اوغول توردكي اتاسنى - گوره گچيرر.

ياغشى اوغولدان رخمت ياغار، يامان اوغولدان - نالت.

ياغشى ساقلا آدئنگى، بىنامچىلىق ايل گزر.

ياغشى سۆز بالدان سۆيجي.

ياغشى سۆز يىلاننى خىنىندىن چىقارار، يامان سۆز مۇسۇلماننى - دىندىن.

ياغشى سۆز اۋچىك امدىرر.

ياغشى سۆز پىلىي خىم يۇلا سالار.

ياغشى سۆز ياغشى ادر، يامان سۆز - واغشى.

ياغشى سۆزدىن يارار جاخان.

ياغشى سۆزە غۇلاق غۇي، يامان سۆزە - دۇزاق.

ياغشى سۆزە داش يارنلار.

ياغشى سۆزي بىلىن دىنگىدىرر، يامان دىلىي بىلىن اىنگىدرر.

ياغشى تۇتغۇن پالىنگى، ايت غاپماسىن دۇنۇنگى.

ياغشى خىزىت يامان تۇلا ياراشماز.

ياغشى خۇرك غالىنچا، يامان غارنى يىرتىلسىن.

ياغشى ياغشىلىق اۋوردىر، يامان - يامانلىق.

ياغشى ياغشىلىق غادىرنا يىتر.

ياغشى يار ياتدان چىقماز.

ياغشى يارىنگ غادىرئ بۇلماز، بىر يامانا دۇشمانيانچانگ، اۋز يۇردۇنگ غادىرئ بۇلماز، اۋزگە يۇردا آشمانيانچانگ.

ياغشئدان - شپاغات، ياماندان - كساپات.

ياغشئدان آت غالار، ياماندان - سبت.

ياغشئدان باغ غالار، ياماندان - يۆركده داغ.

ياغشئدان خۇش خابار اشيديلر.

ياغشئدان يامان دۇغۇلسا، ايمي تاپئلماز، ياماندان ياغشى دۇغۇلسا - دنگي.

“ياغشئدان يامان چئقدئ” دىيىپ كايىنمه، “ياماندان ياغشى چئقدئ” دىيىپ سۇيۇنمه.

ياغشئلاردان خالقا ياغشى آت غالار.

ياغشئلارنىڭ ياغشئلغىنى آيت، ساخاواتى آرتسئن، يامانلارنىڭ يامانلغىنى آيت، پاليندىن غايتسئن.

ياغشئلغا ياغشئلۇق خىر كىشىنىڭ اشيدير، يامانلغا ياغشئلۇق ار كىشىنىڭ اشيدير.

ياغشئلغا يامانلۇق، كۇر ائىگە سامانلۇق.

ياغشئلغا ياران بۇلسانگ، ايكي دۇنيانگ آباتلارسئنگ، يامانلارا ياران بۇلسانگ، ايكي دۇنيانگ بىباتلارسئنگ.

ياغشئلغى بىلنە ات، خۇرماتى - گۆرنه.

ياغشئلغى بىلمىسنگ، ياغشئلغا غۇشۇل.

ياغشئلۇق - آل آسماندا، يامانلۇق - آياق آستئندا.

ياغشئلۇق بىرىندە غايتماسا، بىرىندە غايدار.

ياغشئلۇق گۆزه گۆرۈنمىز، يامانلۇق گۆملۈپ غۇيۇلماز.

ياغشئلۇق اينگنگانىڭ گۆزۈندىن گۆرنىز.

ياغشئلىق ايسلئىنگ، ياغشئلىق ات.

ياغشئلىق سۇوا باتماز، آخىر چىقار، چۆمۈپ ياتماز.

ياغشئلىق تۇرە التىر، يامانلىق - گۇرە.

ياغشئلىق ادن - اسىلر، يامانلىق ادن - پسىلر.

ياغشئلىق ات دريا آت، بالئىق بىلر، بالئىق بىلمسە، خالئىق بىلر.

ياغشئلىق اتسنگ يانئنگدا، يامانلىق اتسنگ آلئنگدا.

ياغشئلىق ات، سۇو دۇيۇنە آت.

ياغشئلىق - يامانلىغئنگ غالقانى.

ياغشئلىقدان يامانلىق گۇزلىمە.

ياغشئلىق گۇرئىنگدە، پىكىر ات، يامانى گۇرئىنگدە، شۇكۇر ات.

ياغشئلىق گۇرمىك - جىنىت.

ياغشئلىق اۋوسىنگ ياراشار، يامانى اۋون يالنگئشار.

ياغشئلىق سۇزۇندىن بىل، يامانى - گۇزۇندىن.

ياغشئلىق سئلاسانگ، يادئندان چىقماز، يامانى سئلاسانگ، غاپئنگدان گىتىمىز.

“ياغشئلىق يامان” دىيمە، داشئىنگ خىم بۇلسا، “يامانى ياغشى” دىيمە، ياقئىنىنگ خىم بۇلسا.

ياغشئلىق آجالى ناغت گىلر.

ياغشئلىق غادئرنى اۋلىنسۇنگ بىلرلر.

ياغشئىنىڭ غاخارى بار - يامانى يۇق، غارئىداشنىڭ آزارى بار - بىزارى يۇق.

ياغشئىنىڭ اۆزى اۆلسە-دە، سۆزى اۆلمىز.

ياغشئىنىڭ اۆزى-دە ياغشى، سۆزى-دە.

ياغشئىنىڭ اۆلۈسى ياقار، ياماننىڭ - دىرىسى.

ياغشئىنىڭ يۆزى - جىنىت، ناداننىڭ ايشى - مىنىت.

ياغشئىنىڭ يۈرنى يېرى بازار، ياماننىڭ يۈرنى يېرى آزار.

ياغشئىنىڭ قابى - قۇياش، ياماننىڭ باغرى - داش.

ياغشئىنىڭ كۈنگلۈندە كىنە آزار.

ياغشئىنىڭ مازاسىنى بىلىدىك، ياماننىڭ ائزاسىنى بىلىمىز.

ياغشئىنىڭ سۆزى شايات، ياماننىڭ - اۆزى.

ياغشئىنىڭ خالى ياغشى بۇلار، ياماننىڭ پالى يامان.

ياغشئىنىڭ ياغشا پىتر خۆمىتى، ياماننىڭ ياغشا پىتر مىنىتى.

ياغشئىنىڭ يادى بۇلماز، ياماننىڭ - اۋيادى.

ياغشئىنىڭ يامان بۇلماغى آنگسات، ياماننىڭ ياغشى بۇلماغى قىن.

ياغشئىنى ياشىرلىپ، يامانى آيدىلار.

ياغى غايدانسۇڭ، باتىر كۆپلر.

“ياغى گلىار” دىيىپ، مالنىڭ تۆكىتمە، “بۇبا گۆچىك” دىيىپ - اۋدۇننىڭى.

ياغى يۇق، غايماغى يۇق - چايى غۇرسۇن، خايرى يۇق، ساخاوى يۇق - بايى.

ياغى ايچىندە-دە بىر اۋيۇنگ بۇلسۇن.

ياغى ياقانگدان آلاندا، ايت اِنگىنگدن ياپئشار.

ياغى يالبارائىنگى بىلمز.

ياغى ياراغىنى ياغى بىلمز.

ياغىداقئ يارئسى، الدا كىنىنگ بارئسى.

ياغىدان ياي بۇيى - داش بۇل.

ياغىنگ داشىندىن، ايچى آمان.

ياغىنگ ايشى غۇۋۇرماق، پلىنگ ايشى سۇۋۇرماق.

ياغىنا دۇزىيان چۇرگىنى غۇرئ ايپر.

ياغىنا پر بىگىدلىر، شاغالانگا - ار.

ياغىنلى گۆن آت آلمان، پلىلى گۆنى غۇش سالما.

ياغىنى گۇرمانكاڭگ غۇركسانگ-دا، گۇرنگسۇنگ غۇركما.

ياغىرا يۇنا ياراشماز.

ياغىر بۇلان غاشانار.

ياغىش اۋزۇنى سىل سايار، غۇيى اۋزۇنى - كۇل.

ياغىش ياغىپ ياز بۇلماسا، مىدام يازىنگ خازان بۇلار.

ياغۇشدا دۇشمائىنگ غۇيىنى، دۇستۇنگ اتى ساتىلسىن.

ياغۇشدا غاچىپ، دامجا اۇچرادىم.

ياغۇشلى گۆن - يات، يىللى گۆن - يۇرت.

يادىنگ يائىنا باراندان، يانداغىنگ دۇيىۋە بار.

يادىنگى يات، آخرى بىيات.

ياز آرنى - غىش آرنى.

ياز آقسىز بۇلما، گۆيز - گۆكسۆز.

ياز بار، غىش بار، تىلىسەنە نە ايش بار.

ياز گۆني بىر پالاو، غىش گۆني بىر آلاو.

ياز گىلىنىي پىنگسە بىلر، غىش گىلىنىي - بۇرۇن.

ياز غىشنىدان بىللى بۇلار، غىز - غارداشنىدان.

“ياز” دىيىپ، ياپىنجانگى ياننىگدان غۇيما، “غىش” بۇلسا خالاننىگى ات.

“ياز” دىيىپ، اۇتسۇز غالما، “غىش” دىيىپ - سۇوسۇز.

ياز ايشلە، غىش ديشلە.

ياز يۇنگى كچا بۇلماز، گۆيز يۇنگى - دۇلاغا.

ياز ساغىمسىزا، گۆيز غاۋۇنسزا سالا-دا سالما، اۇتۇنگ بىلن غۇنگشام بۇلما.

ياز يۇۋۇندىسى غىشا غاتتىق.

ياز ياغئردان، غئش غۇتۇردان غايرا دۇر.

ياز ياتان - غئش آغلار.

ياز چئقسانگ، غئشئنگى اۇنۇتما.

يازانا باقما، يازانئنا باق.

يازانئنگ اِلي بۇش غالماز.

يازدا آرپا ايپن آت غئشدا اِتيپي دۇكمز.

يازدا درلِميان، غئشدا دۇنگار.

يازدا مالئ آياق بيلن باق، گؤيزده تاياق بيلن.

يازلق يالتانئنگقى، گؤيزلوك گؤيچلؤنينگكي.

يازئ گيديپ گؤيزي غالان، غئشى گيديپ - بۇزئ.

يازئنگ يۇوۇندئسى غئشا آش-غاتئق.

يازئقلى يۇوۇلماز، يازئلان بۇزۇلماز.

يازئلئپ آلئنمادئق سۇز - ييتن خازئنا.

يازئنا يالا، گؤيزؤنه چالا.

ياي اِگريليگي بيلن اِلده ياتار، اۇق دۇغرۇلئغى بيلن اۇزاق گيدر.

ياقاسى باشغادان دۇن بۇلماز، آتاسى باشغادان - دۇغان.

ياقما - بيشرسينگ، غازما - دؤشرسينگ.

ياقئندا يالتانار، داشا گيتسه اورتير.

ياقئندا سئپال داش يردا كي بددين ياغشى.

ياقئئنگ داواسى يادا آرتق بۇلار.

يال اوزۇنگى بۇلماسا-دا، يالاق اوزۇنگى بۇلسۇن.

يالانگا ياز ياغشى.

يالانگاچ دئزى يئرتتغا گۆلر.

يالانگاچ ايچري گيرر، آچ داشارى چئقار.

يالانگاچ سۇودان غايتماز، گزگن - يۇودان.

يالانگاچ تالانمادان غۇركماز.

يالاماقدان ياغ تۆكىر.

يالاماسانگ - دۇيمارسئنگ، ياماماسانگ - گيمرسينگ.

يالان سۇز آدام دۇشمانى، سۇزلىنگ ائدير پۇشمانى.

يالان سۇز آدمى ديندىن چئقارار.

يالان سۇزدن آوۇنارسئنگ.

يالان سۇزدن ساقلان، يامان - گۆزدن.

يالان سۇزلىمىدىك گۆررۇنگسىز اؤتير، يالنگىش اۇقامادىق - ائلمسئز.

يالان سۇزلىنگ، تۆتۇلارسئنگ، دۆز سۇزلىنگ، غۆتۇلارسئنگ.

يالان سۆزلىسىڭىم، آياغىڭى يردىن اۆزىمە.

يالان سۆزلەپ پيدا گۆرىنىڭ - آخىرى زىيانا يېتىر، دۇغرى سۆزلەپ زىل گۆرىنىڭ - آخىرى پيدا كىتىر.

يالانا يالقاو ائانار يا-دا آنگقاو.

يالان-دا بولسا، خۇش خابار ياغشى.

يالاندىن غۇرلان اۋى تىز چاغشار.

يالانچى ادامنىڭ سۈبۈتى بولماز.

يالانچى بىلەن يۇلا دۆشمە.

يالانچى بىلەن يۇلداش بولما، اۋغرى بىلەن - اۋباداش.

يالانچى كىم، اشىدىنىي ايدان.

يالانچى تانگرنىڭ دۇشمانى.

يالانچى تۈرە بىر گىچەر، ايكى گىچىمىز.

يالانچى چىننى دىيىمىز، دىيىسە-دە ايل ائانماز.

يالانچى ائىزىدىن يانچا يانگىرار.

يالانچى ياغلى گىچى، بازاردى ياغلى گىچى.

يالانچىنىڭ چىن سۆزى يالانا گىدىر.

يالانچىنىڭ اۋىي ياندى، اۋىغا خىچ كىم ائانمادى.

يالانچىنىڭ چىنى زايا.

يالانچىننىڭ شايدى قاسام.

يالانچىننىڭ شىمي ياسسا چىلى يانار.

يالانى آيدىپ ياراناندى چىننىڭ آيدىپ يالبار.

يالاننىڭ اۈمري غىسغا.

يالاننىڭ سۈيچۈسىدىن، چىننىڭ زاخري داتلى.

يالاننىڭ يارائى - آنت.

يالاننىڭ، ىشگە پالان سالاننىڭ.

يالاننىڭ آچىقماز، سۈيىش يىقىلماز.

يالدىراق دۇغاندى سۇنىڭ كىيىك سۇوساماز.

يالنگىز آغاچ يالبارسانگ-دا، يانماز.

يالنگىز آتلى يارنىشجانگ، يامان آيال اۈرۈشجانگ.

يالنگىز بالا - باشا بلا.

يالنگىز باتىرا يۇۇ يۇق، يالنگىز بىگىدە - داوا.

يالنگىز بۇلسانگ اۈرۈشدىن غاچ، يۇقا بۇلسانگ - غىشدىن.

يالنگىز غۇلدىن آو چىقماز.

يالنگىز غىز - يالاما دۈز.

يالنگىز اۈغلان اغلاق بۇلار، يالنگىز دۈيە - باغراق.

يالنڭىز چاپان آت - يۈۈرۈك.

يالنڭىز يۇل اوزاق.

يالنڭىزلىق يات ايلده بىلى.

يالنڭىزئىك دۇرت تاراپى قىبلا.

يالنڭىشماز - بىر آلا.

يالقاسا ياز، غارغاسا غىش.

يالتا - آشدا، اۋكده - ايشده.

يالتا "يالتانيارن" دىيماگه-ده يالتانار.

يالتا يۈك يۈكلىمە، آقماغا آقتل بىرمە.

يالتا يارئماز، اۋغرى بايئماز.

يالتانئىك دىلى كىلتە.

يالتانئىك اۋۋونجى، ايش يانئنا بارئىچا.

يالتانئىك ياغئسى يۈمۈش.

يالىم آز بۇلسا-دا، چانائىم گىنىك بۇلسۇن.

يالىنا باقئىپ، يابى آما.

يامان آغئزدان اربىت سۇز چئقار.

يامان آدام ايل بۇزار، يامان آرابا - يۇل.

يامان آتا يال بېتسە، بۆكدۆرگە زات دانگدۇرماز.

يامان آتا يال بېتسە، يانئنا يانلىق باغلانماز، يامان كىشأ مال یتسە، يانئندا غۇنگشى بایناتماز.

يامان آتى مۆنمە “يالى بار” دىيىپ.

يامان آتى يال باسار، بىكأري - خئىال.

يامان آيال - أري دۇل، باغتى غارانگ - اؤمري كۆل.

يامان بىلىن يۇلداش بۇلما، نادان بىلىن سۇرداش.

يامان بۇلسا اۇغلۇنگ اۆلپتي، بىر گۆن باشا سالار كۆلپتي.

يامان بۇلسا خاتئىنىنگ، بار آقئىنىنگ چاشئرار، ياغشى بۇلسا خاتئىنىنگ، آقئىنىنگا آقئل غۇشار.

يامان گۆنۇنگ اؤمري آز.

يامان گۆني غاي تۇتدى.

يامان گىلىن دۆشئ اۆيۇني مئخمان سايار.

يامان گلىنىنگ ياغشىئى ايكي بۇلار، بىري گىلن-دە، بىري اۆلن-دە.

يامان گىيو غايئىنساغ، يامان خىلي اگىنىسك.

يامان گۆز - داشئ دىئر.

يامان گۆز - دىنگزي غۇرادار.

يامان غۇرقانئى سئلار.

يامان دايئىسئى تانئماز.

يامان دۆيە خۇۋۇدئىيى.

يامان دۆزلىسە - زامان دۆزلىر.

يامان دىل ايل بۇزار، يامان آياق يۇل بۇزار.

يامان يۇقدان يۇقارئ.

يامان يۇلداش يۇو بۇلار، اخلي ايشي داو بۇلار.

يامان يۇلداش يۇوا آلدئرار.

يامان يۇلداش يۇلدا غالدئرار.

يامان ايىنىني آغزار، ياغشى گۇرنيى.

يامان اوز غىباتئئنگ اۆستۆنه گىلر.

يامان اوز پالىندىن تاپار.

يامان اوزۇني بيلمز، اۆزگە گۆزۆنه ايلمز.

يامان مالى ساقلاسانگ، ساقغال-مۇرتۇنگى ياغلار، يامان آيالى ساقلاسانگ، يۆرك-باغرئنگى داغلار.

يامان پالىندىن تاپار، ياغشى - كارىندىن.

يامان سۇز غۇلاغا ياقئن.

يامان سۇز دىرت غالدئرار.

يامان سۇز جانا بلا، يىتي تئغ - غئنا.

يامان خىم آشئنگى ايىر، خىم - باشئنگى.

يامان يان غۇنگشئنگام بۇلماسئن، گۇر - غۇنگشئنگام.

يامان يانئنگدا بۇلماسئن، يۇۋۇز - خاتارئنگدا.

يامانا آيتسانگ سئرئنگى، مۇنگە يتي: ر بيرينگى.

يامانا باشچى بۇلئچانگ، ياغشا غۇشچى بۇل.

يامانا گۇنم غارانگقى، تۇنم.

يامانا دگيشسنگ، ياقانگى يئرتار.

يامانا ايشينگ دوشسە، گۇنۇنگ غايرادان دۇغار.

يامانا اۋيلينينگ يۇۋى اۋيۇندە، ايكي آياللئىنگ - داۋى.

يامانا سۇز غاتما، خۇدۇرسيز تاغام داتما.

يامانا سۇز اۋتمز، پتيرە - اۋت.

يامانا ياغشئلق - دا يامان.

يامانا ياران بۇلما، ياغشئدان يۇزۇنگى سۇوما.

يامان - دا بۇلسا، اۋزۇنگى ياغشى.

ياماندا - غاچ، ياغشا - غۇجاق آچ.

ياماندا يا غاچئ غۇتۇلارسئنگ، يا - دا گچيپ.

يامانلاسانگ دنگى - دۇشۇنگ، مۇشگيل بۇلار آنكسات ايشينگ.

يامانلغى - امانلئق پنگر.

يامانلىغى ياغشلىق بىلن پىنگ.

يامانلىغىنىڭ سۇنگى گۈلكى.

يامانلىق ئىمىك پىنگىل، ياغشلىق - مۇشگىل.

يامانسىز ياغشى بۇلماز.

يامانى آشا چاغئىرساڭ چاغئر، ايشه چاغئرما.

يامانى بۇلمادىغىنىڭ ياغشىسى بۇلماز.

يامانى سىلاساڭ، باشىڭغا چىقار.

يامانى ياساۋۇل غۇيساڭ، يالڭىز اۇغلۇنىڭ گۈزۈنى اۇيار.

ياماننىڭ آغاسى بۇلاندان، ياغشنىڭ اينىسى بۇل.

ياماننىڭ آتانى دىگىز، ايدانى گىلمىز.

ياماننىڭ واداسى - ايشى بيتىنچا.

ياماننىڭ پىنگشى اۈزۈندىن اۈزگۈنى غۇواندىرماز.

ياماننىڭ يۇرغۇدى يۈزۈندە.

ياماننىڭ زىيانى ايلينه پىتر، گۈربىينىڭكى - اۈزۈنە.

ياماننىڭ اۈدۈنا ياغشى-دا يانار.

ياماننىڭ اۈينى يامان، بۇغاننىڭ - بۇينى.

ياماننىڭ سۈرۈسى بۇلماز.

ياماننىڭ سۇزۇنى ئىشيدىن، ياغشۇننىڭ تايغۇنى ايى.

ياماننىڭ ئىزىنا دۇشسىڭ، پلا ساتاشارسىڭ.

ياماننىڭ ياغشۇسى بۇلۇنچانگ - ياغشۇننىڭ يامانى بۇل.

ياماننىڭ ياقاسى يىرتتىق، بىر غۇلغى خىمىدىن آرتتىق.

ياماننىڭ يارانى كۆپ.

ياماننىڭ ياراسى بىتىمىز.

ياماننىڭ يارى بۇلۇنچانگ، ياغشۇننىڭ يىسيري بۇل.

يان غۇنگشۇم - جان غۇنگشۇم.

يان مانگا، يانايىن سانگا، غۇرباندۇر جانىم سانگا.

يانانام مىن بۇلايىن، يامانام.

يان-بىش - يادا ياقانگى بىرمە.

يانداق اۇل خىم بۇلسا، تىكىنى غۇرى.

يانداق بىرە - تۇخۇم بىرە.

يانىۇلداشنىڭ نامە دىلىسىڭ، اۇل اۋز باشنىڭا گىلر.

يانماسا اۇدۇن يامان، ياقىبىلىمىسە — خاتىن.

يانئاشسانگ پىچاق كىسەر، يالئىنسانگ ياغشى گىچر.

يانگىلان دىلىنى دىشلار.

ياپ بېرىنگ، آقارنى بېر، مال بېرىنگ - باقارنى بېر.

ياپاغالئ ياشئل چىن گۆيزه غالماز.

ياپا-ياپا غارلار ياغسا، يازا غالماز.

يار يارنىڭ غادىرنى اۆلىنچا بىلىم.

يارا يالان سۆزلىمە، يامانلىغىنى گۆزلىمە.

ياراغان ايت يۇو گىتىرىم.

ياراغىنىڭى آتنگا-دا ائانما.

ياراماز ايلچي يامانلىق گىتىرى، آقۇللى ايلچي - آمانلىق.

ياراماز اۆيدىن ياراماز تۆتۆن چىقار.

يارلى بۇلسانگ-دا آرلى بۇل.

يارمادان آش بۇلماز، غىرناقداق - باش.

يارئىلچاق چىبىن يارئىلىن-دا دىنىسن.

يارئىم گۆنە يارئىش يۇق.

يارئىم مۇللا - آياتى ايمان، يارئىم تىپ - آياتى جان.

يارئىندان آيرئان يىدى ئىل آغلار، يۇردۇندان آيرئان - اۆلىنچا.

ياسا باران آيال اۆز دردىنە آغلار.

ياسىغىنىڭ آشاغىندا ئىلان ساقلاما.

يات گۈلپ، آشنا بۇلۇنچا، آشنا يار الدن گيدِر.

يات غۇيۇن غۇرادا ياتار.

يات اۋچين يان-بيش، يۇنە كۇيىنگىنى يىرتما.

يات ايتىنگ غۇيرۇغى يامزىندا.

ياتا سۇو ساسار .

ياتان اۋكۆزە ايىم يۇق.

ياتان اۋلمز، يتن اۋلر.

ياتان يىلاننىڭ غۇيرۇغىنى باسما.

ياتان خالسىزا گۈلر، يىقۇلان - سۇرشىنە.

ياتاندىن تۇران دۇغار.

ياتاننىڭ اۋستۈنە تۇران گىلمىسىن.

ياتار غارنا يارپى ايى.

ياتار غۇرساق - يارتى سۇساق.

ياتاسى گىلسە، "يىپ" ايسلار، گىرسى گىلسە، "خۇپا" ايسلار.

ياتدان دۇغان بۇلماز، گۈكىن - اۋت.

ياتماق - اۋلۇمدىن، گىزىمك - اۋمۇردىن.

ياتماق اۋلا ياغشى.

ياتتېرسىنگ يۇۋۇلار، ايندىمىسىنگ - داۋ.

ياتتېپ غالاندان - آتتېپ غال.

ياش "گيدرين" دىيىپ غۇرقۇزار، غاررى "ۋلرين" دىيىپ.

ياشا - خىزىمات، غاررا - خۇزىمات.

ياشلىغىنىڭدا تۇبا قىلسانگ - غاررايانچانگ دۈزلىرىسىنگ، غاررائىنىڭدا تۇبا قىلسانگ - دۈزلىيانچانگ گۇمۇلىرىسىنگ.

ياشلىغىنىڭدا مېنىت بىر، غاررائىنىڭدا - دۈۋىلىت.

ياشلىق - يىياشلىق، انگمازلىق - سىرخۇشلىق.

ياشلىق بىر مېرتىبە گىلر، چاغاللىق ايكى مېرتىبە.

ياشلىقدا بىر، غاررائىنىڭدا آلاسىنىڭ.

ياشلىقدا غىزىنى اۋرمازلىق، اۋلالانسۇنىڭ دىزىنا اۋرار.

ياشلىقدا ايش گۇرمىدىك اۋلالانسۇنىڭ سۇۋرۇك بۇلار.

ياشلىقدا ال ايشلار، غاررائىنىڭدا - دىل.

ياشۇلۇسى بۇلمايدىغىنىڭ، ياشكىچىسى بۇلماز.

ياشل اۋۋۇسىيان بىرلىرىنگ چىمىنى يابانى ايشك بىلر.

ياشلىغى ياشماق ساقلاماز.